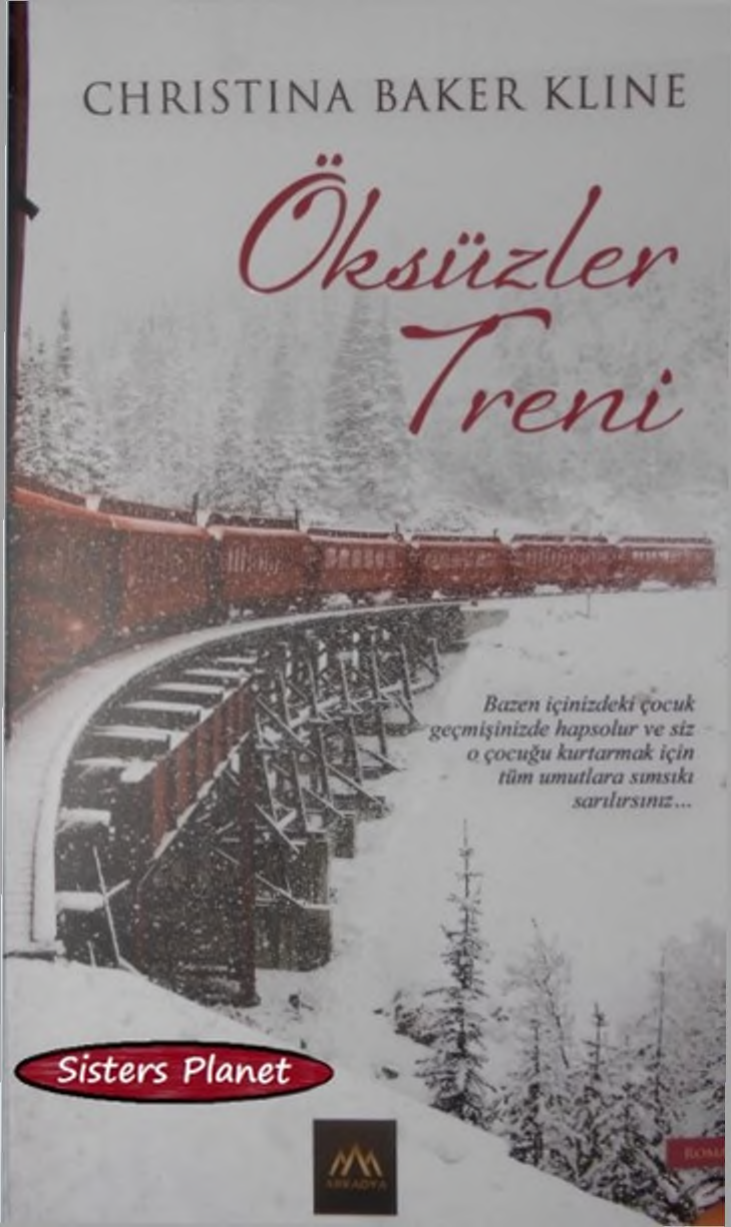
CHRISTINA BAKER KLINE

Öksüzler Treni

Bazen içinizdeki çocuk geçmişinizde hapsolur ve siz o çocuğu kurtarmak için tüm umutlara sımsıkı sarılırsınız...

Sisters Planet

ARKADYA

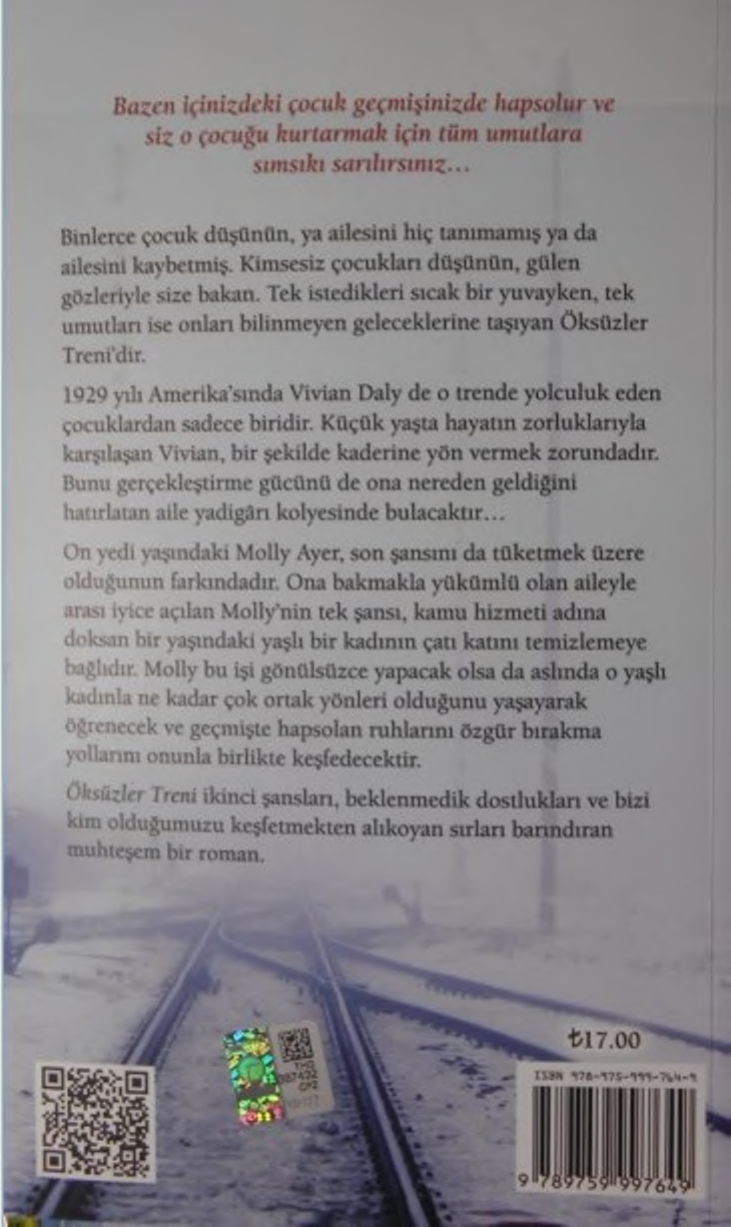
Bazen içinizdeki çocuk geçmişinizde hapsolur ve siz o çocuğu kurtarmak için tüm umutlara sımsıkı sarılırsınız…

Binlerce çocuk düşünün, ya ailesini hiç tanımamış ya da ailesini kaybetmiş. Kimsesiz çocukları düşünün, gülen gözleriyle size bakan. Tek istedikleri sıcak bir yuvayken, tek umutları ise onları bilinmeyen geleceklerine taşıyan Öksüzler Treni'dir.

1929 yılı Amerika'sında Vivian Daly de o trende yolculuk eden çocuklardan sadece biridir. Küçük yaşta hayatın zorluklarıyla karşılaşan Vivian, bir şekilde kaderine yön vermek zorundadır. Bunu gerçekleştirme gücünü de ona nereden geldiğini hatırlatan aile yadigârı kolyesinde bulacaktır…

On yedi yaşındaki Molly Ayer, son şansını da tüketmek üzere olduğunun farkındadır. Ona bakmakla yükümlü olan aileyle arası iyice açılan Molly'nin tek şansı, kamu hizmeti adına doksan bir yaşındaki yaşlı bir kadının çatı katını temizlemeye bağlıdır. Molly bu işi gönülsüzce yapacak olsa da aslında o yaşlı kadınla ne kadar çok ortak yönleri olduğunu yaşayarak öğrenecek ve geçmişte hapsolan ruhlarını özgür bırakma yollarını onunla birlikte keşfedecektir.

Öksüzler Treni ikinci şansları, beklenmedik dostlukları ve bizi kim olduğumuzu keşfetmekten alıkoyan sırları barındıran muhteşem bir roman.

₺17.00

ISBN 978-975-999-764-9

9 789759 997649

Daha önce tüm hayat, gelişigüzel anlardan oluşan
bir tesadüf gibiydi. Bu defa ilk kez bir
tesadüf değil de kaderin ta kendisiydi.
Seni seviyorum. Seni özlüyorum. Kendine dikkat et...

ARKADYA YAYINLARI

ÖKSÜZLER TRENİ
CHRISTINA BAKER KLINE
Özgün adı: Orphan Train

Yayın Yönetmeni: Bülent Oktay
Çeviren: Duygu Parsadan
Editör: Yasemin Büte
Son Okuma: Çağla Dirice Çakır
Sayfa Tasarım: Ayşe Çalışkan
Kapak Tasarım: İlknur Muştu

EKOSAN MATBAACILIK
Litros yolu 2. Matbaacılar Sitesi 2NF8
Topkapı - Zeytinburnu

Cilt: Ekosan Matbaacılık, İstanbul

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 13695
MATBAA SERTİFİKA NO: 19039

1. Baskı: Eylül 2014
ISBN: 978-975-999-764-9
© Christina Baker Kline, 2013

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akçalı Telif ve Lisans Hakları Ajansı Ticaret Limited Şirketi aracılığıyla Writers House, Inc.'den alınmış olup Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi'ne aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ARKADYA YAYINLARI
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. MB İş Merkezi
No: 14 Kat: 1 D: 1 Zeytinburnu / İstanbul
Tel.: 0212 – 544 41 41 / 544 66 68 / 544 66 69
Faks: 0212 – 544 66 70
info@arkadya.net

Öksüzler Treni

CHRISTINA BAKER KLINE

İngilizceden Çeviren
Duygu Parsadan

Wabanakiler bir nehirden diğerine yolculuk ederken, kanolarını ve diğer tüm eşyalarını da taşımak zorundaydılar. Herkes az eşyayla yol almanın değerini bilir ve bunun, bazı şeyleri arkalarında bırakmalarını gerektirdiğini anlardı. Korkudan başka hiçbir şey hareket etmelerine engel olamazdı. Ve vazgeçilmesi en zor olan yükleri, korkularıydı.

–BUNNY McBRIDE, *Women of the Dawn* kitabından

Giriş

Hayaletlere inanırım. Onlar bizi arkalarında bırakanlar ve sık sık ziyaretimize gelenlerdir. Bu dünyada neler olup bittiğini kimse bilmez ya da umursamazken, onların etrafımda olduğunu, beni izleyip yaşadıklarıma şahitlik ettiklerini pek çok kez hissetmişimdir.

Ben doksan bir yaşındayım. Bir zamanlar hayatımda olan herkes, artık birer hayalet.

Bazen bu ruhlar bana insanlardan ya da Tanrı'dan daha gerçekmiş gibi geliyorlar. Tıpkı örtünün altında kabaran ekmek hamuru gibi ağırlıklarıyla, yoğunluklarıyla ve sıcaklıklarıyla sessizliği dolduruyorlar. Büyükannemin şefkatli bakışları ve talk pudrasıyla pudralanmış teni... Ayık bir şekilde kahkahalar atan babam... Bir ezgi mırıldanan annem... Bu hayali dünya, karamsarlıktan, alkolden ve kederden arınmıştı. Onların hayaletleri, beni yaşarken hiç yapmadıkları kadar avutup koruyordu.

Bazen cennetin ne olduğunu düşünüyorum. Sanırım cennet, diğerlerinin hatıralarıyla hayatımızı sürdürdüğümüz bir yer olsa gerek.

Belki de ben şanslıyım. Dokuz yaşındayken bana anne ve babamın hayaletleri, yirmi üç yaşında ise gerçek aşkımın hayaleti verildi. Ve kız kardeşim, Massie, o da omzumdaki bir melek. Ben dokuz yaşındayken, o on sekiz aylıktı. Yirmi yaşına bastığımda, on üç olmuştu. Şimdi ben doksan bir, o ise seksen dört yaşında ve hâlâ yanımda.

Belki yaşamanın yerini hiçbir şey tutmaz, ama bana bir seçenek verilmedi. Onların varlığıyla avunabilir ya da kendimi koyuverip, kaybettiklerimin yasını tutabilirdim.

Hayaletler bana yola devam etmemi fısıldadılar.

Sisters Planet

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly yatak odasının duvarından, salondaki üvey anne babasının kendisi hakkında konuştuklarını duyabiliyordu. "Biz bunun için başvurmamıştık," diyordu Dina. "Eğer bu kadar sorunlu olduğunu bilseydim asla kabul etmezdim."

"Biliyorum, biliyorum," dedi Ralph bitkin ve bunalmış bir ses tonuyla. Molly, bir evlat edinmek isteyenin Ralph olduğunu biliyordu. Ralph'in anlattığına göre uzun zaman önce kendisi de 'sorunlu bir çocuk'ken, bir sosyal hizmetler görevlisi onu Big Brother programına yazdırmıştı. Ve gönüllü ağabeyinin –kendi deyimiyle ustasının– onu her zaman doğru yolda tutacağını hissetmişti. Ancak Dina, daha en başından beri Molly'ye şüpheyle bakıyordu. Daha önce evlat edindikleri bir çocuğun, ilkokulunu ateşe vermeye çalışmış olmasının da Molly'ye bir yardımı dokunmamıştı.

"İşyerinde yeterince stres yaşıyorum," dedi Dina sesini yükselterek. "Bir de eve gelip bu saçmalıklarla uğraşmaya ihtiyacım yok."

Dina, Spruce Harbor Polis Merkezi'ne gelen telefonlara bakmakla görevliydi. Molly'nin görebildiği kadarıyla bu –birkaç sarhoş sürücü, bazen morarmış bir göz, ufak çaplı

hırsızlıklar ve kazalar– o kadar da stresli bir iş değildi. Eğer dünyanın herhangi bir yerinde telefonlara bakacaksanız, Spruce Harbor bu iş için en stressiz yer olsa gerekti. Fakat Dina doğuştan gergin bir yapıya sahipti. En ufak şey onun canını sıkmaya yetiyordu. Sanki her şeyin yolunda gideceğini varsayıyor ve gitmediğinde şaşırıp küçük düşürüldüğünü hissediyordu. Elbette bu çok sık oluyordu.

Molly ise tam tersiydi. On yedi yıllık hayatında ters giden öyle çok şey yaşamıştı ki aksinin olmasını beklemiyordu. Bir şey yolunda gidecek olsa, ne düşüneceğini bilemiyordu.

Jack ile de aynen böyle olmuştu. Molly bir önceki yıl onuncu sınıftayken Mount Desert Island Lisesi'ne nakil olduğunda, diğer çocukların çoğu ondan uzak durmak için çaba gösteriyorlarmış gibiydi. Hepsinin kendi arkadaşları, kendi grupları vardı ve Molly onların hiçbirine uyum sağlamıyordu. Kendisinin de bu durumu kolaylaştırdığı söylenemezdi. Tecrübelerinden öğrendiği kadarıyla sert ve tuhaf biri gibi görünmek, acınası ve savunmasız görünmekten çok daha iyiydi. Bu yüzden bir zırh gibi giydiği, gotik bir karaktere bürünürdü. Bu zırhı aşmaya çalışan tek kişi ise Jack olmuştu.

Ekim ayının ortalarıydı. Sosyal bilgiler dersindeydiler. Sıra bir proje için takım oluşturmaya geldiğinde, Molly her zamanki gibi tek başına kalmıştı. Jack, Molly'ye kendisine ve partneri Jody'ye katılmasını teklif etmişti. Jody'nin bu durum karşısında çok da sevinmediği belliydi. Elli beş dakikalık ders boyunca, Molly tüyleri diken diken olmuş ve tetikte bekleyen bir kedi gibiydi. Neden Jack ona bu kadar iyi davranıyordu? Ondan ne istiyordu? Yoksa o da tuhaf kızlarla alay etmekten zevk alan çocuklardan biri miydi? Jack'in amacı ne olursa olsun, Molly'nin ona yanaşmaya niyeti yoktu. Geri çekilerek

kollarını göğsünde kavuşturdu. Sırtını kamburlaştırmış, koyu renk saçlarını gözlerinin önüne düşürmüştü. Jack'in sorularına omzunu silkip homurdanarak karşılık verse de projede üzerine düşen görevi yerine getirdi. "Şu kız amma tuhaf," diye fısıldadığını duydu Jody'nin, zil çaldıktan sonra sınıftan çıktıkları sırada. "Beni korkutuyor." Molly arkasına dönüp Jack ile göz göze geldiğinde, Jack'in kendisine gülümsediğini görerek şaşırdı. "Bence harika biri," dedi Jack, gözlerini Molly'den ayırmıyordu. Bu okula geldiği günden beri Molly ilk kez kendini tutamadı ve Jack'in gülümsemesine gülümseyerek karşılık verdi.

Sonraki birkaç ay boyunca Molly, Jack'in hikâyesi hakkında ufak tefek şeyler öğrendi. Jack'in babası Dominikli bir göçmendi ve Cherryfield'da yabanmersini toplayan annesiyle tanıştıktan sonra onu hamile bırakmış, sonra da Dominik'e geri dönüp ardına bile bakmaksızın yerli bir kızla birlikte yaşamaya başlamıştı. Hiç evlenmeyen annesiyse, denize nazır bir köşkte yaşayan zengin, yaşlı bir bayan için çalışıyordu. İşin doğrusu, Jack'in de biraz asosyal olması gerekirdi, ama o öyle değildi. Onun bazı büyük meziyetleri vardı: Futbol sahasında sergilediği havalı hareketler, baş döndürücü bir gülümseme, kocaman, harika gözler ve muhteşem kirpikler. Ayrıca Jack kendini ciddiye almıyor olsa bile, Molly onun oldukça, hatta Jack'in bile tahmin edemeyeceği kadar zeki olduğunu söyleyebilirdi.

Jack'in futbol sahasındaki maharetleri Molly'nin umurunda değildi, fakat onun zekâsına saygı duyuyordu. Buna kocaman gözleri de dahildi. Molly'nin tuhaflığı, onun raydan çıkmasına engel olan tek şeydi. Bürünmüş olduğu gotik karakter, basmakalıp davranışlar sergilemesi gerekliliğini orta-

dan kaldırıyordu. Böylece Molly pek çok yönden garip davranabilme özgürlüğü buluyordu. Koridorlarda, yemekhanede sürekli kitap okuyordu. Çoğunlukla da sorunlu karakterleri olan kitapları tercih ediyordu: *Masumiyetin İntiharı, Çavdar Tarlasındaki Çocuklar, Sırça Fanus.* Söylenişi hoşuna giden kelimeleri bir deftere not ediyordu: *Cadaloz. Pısırık. Tılsım. Dalkavukluk...*

Okula yeni gelmiş biri olarak karakterinin oluşturduğu mesafe, akranlarının gözlerinde gördüğü ürkeklik ve şüphe, Molly'nin hoşuna gidiyordu. Ancak her ne kadar kabul etmek istemese de son zamanlarda bu karakterin onu kısıtladığını hissetmeye başlamıştı. Her sabah aynı görünüşü elde etmek saatlerini alıyordu. Ve bir zamanlar anlamı olan bütün o ritüeller –simsiyah boyadığı saçlarının arasına mor ya da beyaz çizgiler atmak, gözlerini göz kalemiyle çevrelemek, ten renginden kat kat açık tonda fondöten sürmek, rahatsız edici kıyafetler giymek– artık onu sabırsızlandırıyordu. Kendini bir sabah uyanan ve artık kırmızı, lastik burnunu takmak istemeyen bir sirk palyaçosu gibi hissediyordu. Çoğu insan kendi karakterini korumak için bu kadar uğraşmak zorunda değildi. Molly neden uğraşacaktı ki? Bir dahaki sefer gideceği yerde yeni ve devam ettirmesi daha kolay bir karaktere bürüneceğinin hayalini kuruyordu. Bunu yapıyordu çünkü daima gideceği yeni bir yer olurdu; yeni bir üvey aile, yeni bir okul. Acaba gelecek sefere dağınık biri mi olmalıydı? Yoksa bir seks bombası mı?

Bunun pek yakında olma ihtimali her geçen dakika artıyordu. Bir süredir Molly'den kurtulmak isteyen Dina'nın artık geçerli bir mazereti vardı. Ralph, Molly'nin davranışları için itibarını riske atmış, o azılı saç ve makyajın altında tatlı bir kızın sak-

landığına dair Dina'yı ikna etmek için elinden geleni yapmıştı. Ancak Ralph'in tüm itibarı ve çabaları heba olmuştu.

Molly ellerinin ve dizlerinin üzerine çökerek yatak örtüsünün eteğini kaldırdı. Ralph'in onun için Ellsworth'taki L.L.Bean mağazasından aldığı parlak renkli iki spor çantayı çekip çıkardı. Kırmızı çantanın üzerinde 'Braden', turuncu ve üzerinde Hawaii çiçekleri olanın üzerindeyse 'Ashley' yazıyordu. Molly onlardan neden hoşlanmadığını bilmiyordu. Renkleri mi, tarzları mı yoksa sırf beyaz iplikle yazılmış aptal yazıları yüzünden mi? Şifoniyerinin üst çekmecesini açtığı sırada, yatak örtüsünün altından Daddy Yankee'nin 'Impacto' adlı şarkısının tiz melodisi yükselmeye başladı. "Böylece benim aradığımı anlar ve o kahrolası telefonu açarsın," demişti Jack, telefonun zil sesini ayarlarken.

"*Hola, mi amigo**," dedi Molly nihayet telefonu bularak.

"Hey, ne haber, *chica***?"

"Ah, bilirsin işte. Dina şu an pek mutlu sayılmaz."

"Öyle mi?"

"Evet. Bayağı kötü."

"Ne kadar kötü?"

"Şey, sanırım buradan gidiyorum." Molly boğazının düğümlendiğini hissetti. Daha önce bu gibi olayları pek çok kez yaşadığı düşünülürse, şimdi hissettikleri onu şaşırtmıştı.

"Yo," dedi Jack. "Sanmam."

"Evet," dedi Molly, çıkardığı bir tomar çorap ve iç çamaşırını Braden yazılı çantaya doldururken. "Bunu konuştuklarını duyabiliyorum."

"Ama kamu hizmeti cezanı doldurman gerekiyor."

---

* *İsp.* Merhaba, dostum. (Çev. N.)

** *İsp.* Genç kız. (Çev. N.)

"Öyle bir şey olmayacak." Molly şifoniyerin üzerinde karmakarışık bir halde duran uğurlu kolyesini eline aldı. Altın zincirinin düğümünü çözmek için parmaklarının arasında ovaladı. "Dina kimsenin beni almayacağını söylüyor. Ben güvenilir biri değilim," diyerek düğümü çözülen kolyeyi açtı. "Sorun değil. Duyduğuma göre ıslahevi o kadar da kötü bir yer değilmiş. Zaten sadece birkaç ay kalacağım."

"Ama... sen o kitabı çalmadın ki."

Molly telefonu omzuyla kulağı arasına sıkıştırarak kolyeyi zar zor boynuna taktı. Ardından şifoniyerin üzerindeki aynada kendine baktı. Gözlerinin altına bulaşan siyah makyajı yüzünden futbolculara benzemişti.

"Değil mi, Molly?"

Mesele şu ki Molly o kitabı çalmıştı. Ya da çalmaya çalışmıştı. Bu, en sevdiği roman olan *Jane Eyre* idi ve ona sahip olmak, elinde bulundurmak istemişti. Bar Harbor'daki Sherman's Kitabevi'nin stoklarında bu kitap yoktu ve Molly, kitabevine onu sipariş ettiremeyecek kadar utangaçtı. Dina, kitabı internet üzerinden alması için ona bir kredi kartı numarası da vermezdi. Hayatında hiçbir şeyi bu kadar çok istememişti. Pekâlâ... bir süredir istememişti demek daha doğruydu. Bir süre sonra kütüphanede, romanların bulunduğu kitaplığın önünde diz çökmüştü. Önündeki raftaysa ikisi karton kapaklı, biri ciltli olmak üzere, en sevdiği romanın üç kopyası duruyordu. Ciltli kitabı daha önce iki kez almış, danışma masasına gidip kütüphane kartını göstererek eve götürmüştü. Üç kitabı da raftan indirerek elinde tarttı. Sonra ciltli olanı tekrar rafa, *Da Vinci Şifresi*'nin yanına yerleştirdi. Ciltsiz iki kitaptan daha yeni olanı da yerine bıraktı.

Molly'nin pantolonunun beline sokuşturduğu kitap olduk-

ça eskiydi. Sararmış sayfalarının uçları kıvrılmış, bazı paragrafların altları kalemle çizilmişti. Ucuz yapışkanlı karton cildi, sayfalarından ayrılmaya başlamıştı. Bu kitabı kütüphanenin yıllık açık arttırmasına çıkaracak olsalar, en fazla on sente alıcı bulurdu. Molly, kimsenin onun yokluğunu fark etmeyeceğini düşündü. Diğer iki kitap çok daha yeni ve kullanışlıydı. Fakat kütüphane, hırsızlıkları önlemek için kısa bir süre önce tüm kitaplara manyetik şeritler yerleştirmişti. Yaşını başını almış ve kendilerini tutkuyla Spruce Harbor Kütüphanesi'ne adamış olan dört bayan, bundan birkaç ay önce haftalarca uğraşmış ve on bin adet kitabın her birinin kapağının içine bu manyetik şeritlerden takmıştı. Böylece Molly kapıdaki dedektörden habersizce kütüphaneden ayrıldığı sırada tiz bir alarm sesi yükselmiş, kütüphane şefi Susan LeBlanc bir posta güvercini gibi hışımla Molly'nin yamnda bitivermişti.

Molly hemen itiraf etmişti. Daha doğrusu, kütüphane üyeliğini kullanarak kitabı adına yazdırmak istediğini söylemişti. Fakat Susan LeBlanc buna inanmamıştı. "Tanrı aşkına, bana bir de yalan söyleme," demişti. "Seni izliyordum. Zaten bir şeyler çevirdiğini *düşünmüştüm*." Ne yazık ki bu düşüncesinde de haklı çıkmıştı. Hiç değilse bu seferlik yanılmış olmayı isterdi.

"Ah, kahretsin. Gerçekten mi?" diyerek bir iç çekti Jack.

Molly aynaya bakarak parmağını boynundaki kolyenin ucunda gezdirdi. Artık bu kolyeyi pek fazla takmıyordu. Ama bir şeyler döndüğü ve yeniden yuvadan uçacağını bildiği zamanlar, onu boynuna geçiriveriyordu. Bu zinciri Ellsworth'teki Marden's adında bir ucuzluk mağazasından almış ve ucuna, ona uğur getirdiğine inandığı üç şeyi takmıştı. Babasının ona sekizinci yaş gününde verdiği mavi-yeşil bir balık, kurşun

bir kuzgun ve minik, kahverengi bir ayıcık kolyesini tamamlıyordu. Hediyeyi verdikten birkaç hafta sonra, gece buzla kaplı yolda hız yapan babası, arabasının ters dönmesi sonucu ölmüştü. Sonrasında da daha yirmi üç yaşında olan annesi büyük bir depresyona girmiş ve bir daha asla iyileşmemişti. Molly bir sonraki yaş gününde artık yeni ailesiyle yaşıyordu ve annesi hapse girmişti. Boynundaki bu üç uğur, eski hayatından ona kalan yegâne şeydi.

Jack iyi bir çocuktu. Ancak Molly bunu bekliyordu. Er ya da geç diğer herkes gibi –sosyal hizmet çalışanları, öğretmenler, üvey aileler– Jack de usanacak, ihanete uğramış hissedecek, Molly için kendini yorduğuna değmeyeceğini fark edecekti. Molly her ne kadar ondan hoşlanmak istese ve Jack'i buna inandırma konusunda iyi olsa da, kendini asla tamamen bırakmıyordu. Bu kesinlikle numara yaptığı anlamına gelmiyordu, fakat bir parçası daima kendini tutuyor, geri çekiyordu. Göğüs boşluğunun kocaman, kilitli bir kutu olduğunu düşünerek duygularını kontrol edebileceğini öğrenmişti. Kontrol edemediği tüm duygularını, üzüntülerini ve pişmanlıklarını bu kutuya dolduruyor ve kapağını sıkıca kapatıyordu.

Ralph de Molly'nin içindeki iyiliği görmeye çalışmıştı. Zaten Ralph ortada bir iyilik yokken bile onu görmeye çalışırdı. Fakat Molly, Ralph'in kendisine olan inancına minnettar olsa da, ona tam olarak güvenmiyordu. Onun yerine şüphelerini saklamaya çalışma gereği duymayan Dina'yı tercih ederdi. İnsanların kendilerinden bekleneni yapmayarak hayal kırıklığına uğratmasındansa, kartlarını açık oynamaları çok daha iyiydi.

"*Jane Eyre* mi?" diye sordu Jack.

"Ne fark eder ki?"

"Ben senin için satın alırdım."

"Peki, her neyse." Molly başını böyle bir belaya sokmuş ve muhtemelen başka bir yere gönderilecek olsa bile, Jack'ten o kitabı satın almasını asla istemeyeceğini biliyordu. Koruyucu aile sisteminin en nefret ettiği tarafı, neredeyse tanımadığınız insanlara bel bağlamanız ve onların kaprisleri karşısındaki savunmasızlığınızdı. Molly kimseden bir şey beklememeyi öğrenmişti. Doğum günleri sık sık unutulurdu ve Molly tatillerde sonradan akla gelirdi. Elde ettikleriyle yetinmek zorundaydı, istediği şeyleri ise nadiren elde ederdi.

"Amma inatçı şeysin!" dedi Jack, sanki düşüncelerini okumuş gibi. "Başını soktuğun şu belaya bak."

Molly'nin kapısı sertçe çalındı. Telefonu göğsüne bastırarak kapı kulpunun dönüşünü izledi. Bu da başka bir sorundu; kapı kilidi, mahremiyet diye bir şey yoktu.

Dina başını içeri uzattı. Pembe rujlu dudakları ince birer çizgiden ibaretti. "Konuşmamız gerek."

"Tamam. Telefonu kapatmama izin ver."

"Kimle konuşuyorsun?"

Molly tereddüt etti. Bunu cevaplamak zorunda mıydı? Ah, lanet olsun. "Jack."

Dina kaşlarını çattı. "Acele et. Bütün gece seni bekleyemeyiz."

"Hemen geliyorum." Molly ifadesiz gözlerle Dina'ya bakarak, Dina'nın başı kapının ardında kaybolana dek bekledi. Ardından telefonu tekrar kulağına götürdü. "Kurşuna dizilme vakti geldi."

"Hayır, hayır, dinle," dedi Jack. "Bir fikrim var. Biraz... çılgınca bir fikir."

"Ne," dedi Molly asık bir suratla. "Kapatmak zorundayım."

"Annemle konuştum..."

"Jack, sen ciddi misin? Annene mi anlattın? Zaten benden nefret ediyor."

"Hey, hey, bir dinle. Öncelikle annem senden nefret falan etmiyor. İkincisi, yanında çalıştığı bayanla konuştu ve kamu hizmeti cezanı orada doldurabilirsin gibi görünüyor."

"Ne?"

"Evet."

"Ama... nasıl?"

"Pekâlâ, annemin dünyanın en kötü temizlikçisi olduğunu biliyorsun."

Molly, Jack'in bunu söyleyiş tarzını seviyordu. Gayet sakin bir şekilde, hiç yargılamaksızın, annesinin bir beceriksiz olduğunu söylüyor gibiydi.

"Kadın tavan arasının boşaltılıp temizlenmesini istiyormuş. Bir yığın eski evrak, kutular ve bütün o ıvır zıvırlar, annemin en büyük kâbusu. Ben de bu işi senin yapabileceğini düşündüm. Bahse varım, elli saatini orada kolayca doldurabilirsin."

"Dur bir dakika – benden yaşlı bir kadının tavan arasını temizlememi mi istiyorsun?"

"Evet. Tam sana göre bir iş. Sen de öyle düşünmüyor musun? Haydi ama, ne kadar takıntılı biri olduğunu biliyorum. Her şeyin raflarda dizilidir. Bütün kâğıtların dosyadadır. Ya kitapların? Hepsi alfabetik sırada değiller mi?"

"Bunu fark etmiş miydin?"

"Seni tahmin ettiğinden de iyi tanıyorum."

Ne kadar garip olursa olsun, Molly her şeyi bir düzene sokmayı sevdiğini kabul etmek zorundaydı. Doğrusu tam bir düzen budalasıydı. Sürekli yer değiştirip durduğundan, az sayıdaki eşyasına göz kulak olmayı öğrenmişti. Ama bu fikirden pek emin

değildi. Günlerce küf kokulu bir tavan arasına hapsolup, kadının tekinin çöplerini ayıklayabilir miydi?

Öte yandan diğer seçenekler göz önüne alındığında...

"Seninle tanışmak istiyor," dedi Jack.

"Kim?"

"Vivian Daly. Şu yaşlı bayan. Evine gidip..."

"Görüşmek. Onunla görüşmem gerektiğini söylüyorsun."

"Sadece anlaşmanın bir parçası," dedi Jack. "Var mısın?"

"Başka bir seçeneğim var mı?"

"Elbette. Mesela hapse girebilirsin."

"Molly!" diye bağırdı Dina, kapıya vurarak. "Hemen buraya gel!"

"Tamam!" diye bağıran Molly, ardından yeniden Jack'le konuşmaya devam etti. "Pekâlâ."

"Pekâlâ ne?"

"Yapacağım. Gidip onunla *görüşeceğim*."

"Harika," dedi Jack. "Ah, bu arada, belki bir etek falan giymek istersin, anlarsın işte. Ve birkaç küpeni çıkarabilirsin."

"Peki ya hızmam?"

"Hızmanı seviyorum," dedi Jack. "Ama..."

"Anladım."

"Sadece bu görüşme için."

"Sorun değil. Dinle... teşekkürler."

"Bencilliğim için bana teşekkür etme," dedi Jack. "Sadece biraz daha uzun süre etrafta olmanı istiyorum."

Molly bir süre sonra odasının kapısını açıp Dina ve Ralph'in gergin, endişeli yüzleriyle karşılaşınca gülümsedi. "Endişelenmenize gerek yok. Cezamı yerine getirmenin bir yolunu buldum." Dina, Ralph'e bir bakış fırlattı. Yıllardır koruyucu ailelerin yüzlerini okuduğundan, Molly bu ifadeyi

iyi tanıyordu. "Ama gitmemi isterseniz sizi anlarım. O zaman başka bir yol bulurum."

"Gitmeni istemiyoruz," dedi Ralph, tam da Dina'nın "Bunu konuşmamız gerekiyor," dediği sırada. Birbirlerine dik dik baktılar.

"Her neyse," dedi Molly. "Eğer yürümüyorsa, sorun değil."

O an, Jack'ten de aldığı cesaretle, gerçekten bunu sorun etmiyordu. Eğer yürümüyorsa, yürümezdi. Molly, pek çok insanın hayatları boyunca korktuğu kalp kırıklıkları ve ihanetlerle karşılaşalı uzun zaman olmuştu. Babası ölmüştü. Annesi aklını kaçırmıştı. Oradan oraya sürüklenmiş, defalarca reddedilmişti. Ve hâlâ nefes alıyor, uyuyor, büyümeye devam ediyordu. Her sabah uyanıyor, giyiniyordu. Bu yüzden sorun olmayacağını söylediğinde, bununla yaşamaya devam edebileceğini bildiğini kastediyordu. Hem artık hayatında ilk defa onu düşünen biri vardı. Sahi Jack'in derdi neydi böyle?

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly derin bir nefes aldı. Siyah panjurları ve süslü kıvrımları olan Victoria tarzı bu beyaz ev, hayal ettiğinden de büyüktü. Molly arabanın ön camından bakarken, eve fazlasıyla özen gösterildiğini görebiliyordu. Ne boyası dökülmüştü ne de bir yerinde çürük vardı. Bu da henüz yeni boyandığı anlamına geliyordu. Hiç şüphesiz, tıpkı kraliçe arının işçi arılardan oluşan ordusu gibi, bu yaşlı bayan için çalışan ve evle sürekli ilgilenen işçiler olmalıydı.

Ilık bir nisan sabahıydı. Eriyen karlar ve yağmur yüzünden yerler sünger gibiydi. Fakat bugün, yaklaşan yaz günlerini hissettiren o nadir, sıcak ve huzur veren günlerden biriydi. Kocaman bulutların gezindiği gökyüzü berrak maviydi. Her yerde öbek öbek çiğdemler filizlenmişti.

"Pekâlâ," dedi Jack, "durum şöyle. Vivian iyi bir bayandır, ama biraz sinirlidir. Bilirsin işte... pek eğlenceli biri değil." Arabayı park edip Molly'nin omzunu sıvazladı. "Sadece başını salla ve gülümse, her şey yolunda gidecek."

"Kaç yaşında demiştin?" diye mırıldandı Molly. Bu kadar gergin hissettiği için kendine kızıyordu. Ne olacaktı ki sanki?

Alt tarafı biriktirdiklerinden kurtulmak için yardım isteyen yaşlı bir kadındı. Molly, buranın da televizyonda gördüğü istifçilerin evleri gibi mide bulandırıcı ve berbat kokan bir yer olmamasını umuyordu.

"Bilmiyorum. Yaşlı işte. Bu arada çok güzel görünüyorsun," dedi Jack.

Molly kaşlarını çattı. Bugünkü görüşme için Dina'nın ödünç verdiği pembe bir bluz giymişti. "Az kalsın seni tanıyamayacaktım," demişti Dina soğuk bir şekilde, Molly bluzu giyerek odasından çıktığında. "Çok... hanım hanımcık görünüyorsun."

Jack'in isteği üzerine Molly burnundaki hızmayı çıkarmış, iki kulağında da yalnızca ikişer küpe bırakmıştı. Makyajı içinse her zamankinden fazla zaman harcamıştı. Hayalet gibi bembeyaz olmaktansa bir ton daha koyu bir fondöten kullanmış ve gözlerine daha hafif kalem çekmişti. Hatta eczaneden Maybelline marka, 'leylak' adında pembe bir ruj almıştı. Rujun ismi bile sinirini bozmaya yetiyordu. Ucuzluk mağazasından aldığı çok sayıda küpesini çıkarmıştı. Her zaman taktığı çeşit çeşit haçlar ve kurukafalar yerine, sadece babasından kalan uğurlu kolyeyi takmıştı. Hâlâ siyah olan saçlarının iki yanında da beyaz birer çizgi vardı. Tırnakları da siyah ojeliydi. Fakat Dina'nın da söylediği gibi, 'normal bir insana' benzemek için çaba sarf ettiği ortadaydı.

Jack'in önerisinden sonra, Dina gönülsüzce de olsa Molly'ye bir şans daha vermeyi kabul etmişti. "Yaşlı bir bayanın tavan arasını temizlemek mi?" demişti Dina küçümseyerek. "Evet, tabii. Eminim bir hafta bile sürmez."

Molly, Dina'nın ona çok fazla güvenmesini zaten beklemiyordu. Ama kendisinin de bazı şüpheleri yok değildi. Gerçek-

ten de hayatının elli saatini soğuk bir tavan arasında, huysuz bir ihtiyarın güvelerle ve kim bilir daha nelerle dolu olan kutularını ayıklamaya adayacak mıydı? Islahevinde olsa bu zamanı grup terapisinde (ki bunu her zaman ilgi çekici bulurdu) ve *The View* adlı söyleşi programını (bu da yeterince ilginçti) seyrederek geçirirdi. Hem orada birlikte takılabileceği başka kızlar da olacaktı. Şimdiyse, evde Dina, buradaysa gözünü üzerinden ayırmayacak olan bir yaşlı kadın vardı.

Molly saatine baktı. Onu evden apar topar çıkaran Jack sayesinde beş dakika erken gelmişlerdi.

"Unutma: Göz teması," dedi Jack. "Gülümsediğinden de emin ol."

"Tam bir *anne* gibisin."

"Senin sorunun ne biliyor musun?"

"Erkek arkadaşımın bir anne gibi davranıyor olması mı?"

"Hayır. Senin sorunun, kızının tehlikede olduğunun farkında değilmişsin gibi davranman."

"Ne tehlikesi? Hani, nerede?" dedi Molly kalçasını kaldırıp oturduğu yere bakarak.

"Dinle," diyerek çenesini ovuşturdu Jack. "Annem, Vivian'e ıslahevinden ve diğer şeylerden bahsetmemiş. Vivian okuldaki bir proje için kamu hizmeti yapıyorsun diye biliyor."

"Yani sabıkamı bilmiyor, öyle mi? Enayi."

"*Ay diablo**," dedi Jack, kapıyı açıp arabadan inerek.

"Sen de benimle mi geliyorsun?"

Jack kapıyı kapattıktan sonra arabanın diğer tarafına geçip Molly'nin kapısını açtı. "Hayır, sadece kapıya kadar sana eşlik edeceğim."

---

* *İsp.* Şeytan. (Ed. N.)

"Vay canına, ne centilmen ama," diyerek arabadan indi Molly. "Yoksa kaçmayacağım konusunda bana güvenmediğin için mi?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse, ikisi de."

Molly büyük, pirinç bir tokmağı olan, ceviz ağacından yapılmış kapının önünde dururken, bir anlık tereddütle dönüp Jack'e baktı. Jack tekrar arabaya binmiş, kulağında kulaklığıyla, torpido gözünde sakladığı Junot Diaz hikâyelerine göz gezdiriyordu. Molly omuzlarını geriye atarak doğruldu. Saçlarını kulaklarının arkasına sıkıştırıp bluzunun yakasını düzelterek (en son ne zaman bir yaka takmıştı? Olsa olsa köpek tasması takardı) tokmağı kapıya vurdu. Fakat açan olmadı. Kapıyı bu kez biraz daha sertçe çaldı. Ardından kapının solundaki butonu fark ederek zile bastı. İçeride gürültüyle ve ahenkle yankılanan çan seslerinin hemen ardından, yüzünde endişeli bir ifadeyle kapıya doğru koşturan Jack'in annesi Terry'yi gördü. Jack'in iri, kahverengi gözlerini, annesinin daha yumuşak hatları olan yüzünde görmek, Molly'yi her seferinde şaşırtıyordu.

Jack, Molly'yi annesinin bu plana uyacağına dair ikna etmeye çalışmış olsa da Molly gerçeğin daha karmaşık olduğunu biliyordu. Her ne kadar Jack, "Bu kahrolası tavan arası işini ne kadar kafasına takıyordu, bilemezsin," diye açıklama yapsa da... Terry biricik oğluna adeta tapıyordu ve onu mutlu etmek adına neredeyse her şeyi yapardı. Jack annesinin bu plandan rahatsız olmadığına inanmak istese de Molly, Terry'yi buna zorlayan kişinin Jack olduğunu biliyordu.

Terry kapıyı açınca Molly'yi baştan aşağı süzdü. "Pekâlâ, iyi görünüyorsun."

"Teşekkürler," diye mırıldandı Molly. Terry siyah bir pantolon, lastik tabanlı hantal ayakkabılar ve şeftali rengi bir tişört giymişti. Bu bir üniforma mıydı, yoksa sırf iç bayıcı bir kıyafet olduğundan mı öyle görünüyordu, Molly emin değildi.

Molly, Terry'nin peşinden yağlıboya tabloların ve altın çerçeveli gravürlerin dizili olduğu uzun bir koridora girdi. Doğuya özgü bir koridor halısı, ikisinin de ayak seslerini bastırıyordu. Koridorun sonunda kapalı bir kapı vardı.

Terry kulağını dayayıp kapıyı hafifçe tıklattı. "Vivian?" diye seslendi kapıyı aralayarak. "Kız geldi. Molly Ayer. Peki, tamam."

Terry kapıyı açınca, karşılarına yerden tavana dek uzanan kitaplıklarla ve antika mobilyalarla dolu olan geniş, güneş alan, deniz manzaralı bir salon çıktı. Cumbalı pencerenin yanındaki rengi solmuş kırmızı berjer koltukta, bisiklet yakalı siyah, kaşmir bir kazak giymiş olan yaşlı bir kadın oturuyordu. Damarlı ellerini kucağında kenetlemişti. Dizlerindeyse kareli, yün bir battaniye örtülüydü.

"Molly, bu Bayan Daly," dedi Terry, odaya girdiklerinde.

"Merhaba," diyerek yaşlı kadının elini sıktı Molly. Eli kuru ve soğuktu. Minik burunlu, hayat dolu, ince ve uzun boylu bir kadındı. İnsanın içine işleyen ela gözleri, bir kuşunki kadar parlak ve keskindi. İncecik cildi adeta şeffaf gibiydi ve gümüş rengi saçları ensesinde topuz yapılmıştı. Yüzünün her yerinde belli belirsiz çiller vardı, yoksa bunlar yaşlılık lekeleri miydi? Ellerini topografik bir harita gibi kaplayan damarlar bileklerinden yukarı uzanıyordu. Gözlerinin etrafında ise düzinelerce minik kırışıklık vardı. Kadın, Molly'ye Augusta'da (hiç uyum

sağlayamadığı bir ailenin yanında kaldığı sıralar) kısa bir süreliğine gittiği Katolik okulundaki rahibeleri hatırlatmıştı. Bir bakımdan oldukça yaşlı duruyor, ancak diğerleriyle karşılaştırıldığında, olağandışı bir şekilde genç görünüyordu. Rahibeler gibi bu yaşlı kadının da hafif otoriter bir havası vardı. Sanki her istediğini yaptırmaya alışkın gibiydi. Neden öyle olmasın ki diye düşüdü Molly. Her istediğin yaptırmaya *alışkın* bir kadındı.

"Tamam, o zaman. Bana ihtiyacınız olursa mutfaktayım," dedi Terry. Sonra da bir başka kapıdan çıkarak gözden kayboldu.

Yaşlı kadın kaşlarını hafifçe çatarak Molly'ye doğru eğildi. "Bunu yapmayı nasıl becerdin? Şu kokarca çizgilerini," dedi elini kendi şakaklarında gezdirerek.

"Şey..." dedi Molly. Daha önce kimse ona bunu sormadığından şaşırmıştı. "Bu bir renk açıcı ve boya karışımı."

"Böyle yapmayı nereden öğrendin?"

"YouTube'daki bir videoda izledim."

"YouTube mu?"

"İnternetten."

"Ah," diyerek çenesini yukarı kaldırdı kadın. "Bilgisayarlar. Böyle geçici heveslere başlamak için çok yaşlıyım."

"Yaşam şeklimizi değiştiren şeylere geçici bir heves diyebileceğimizi sanmıyorum," dedi Molly. Sonra da kendini müstakbel patronuyla daha şimdiden anlaşmazlığa soktuğunun farkına vararak pişmanlıkla gülümsedi.

"*Benim* yaşam şeklimi değiştirmiyor," dedi yaşlı kadın. "Bu oldukça zaman alan bir şey olmalı."

"Ne?"

"Saçını böyle yapmak."

"Ah. O kadar da çok değil. Bir süredir yapıyorum."

"Sormamın bir mahsuru yoksa saçının doğal rengi neydi?"

"Mahsuru yok," dedi Molly. "Koyu kahverengiydi."

"Benimki de kızıl." Yaşlı kadının gri saçlarıyla ilgili espri yaptığını fark etmek, Molly'nin biraz vaktini almıştı.

"Saçma her ne yaptıysan sevdim," diye geçiştirdi Molly. "Sana yakışmış."

Yaşlı kadın başını olumlu anlamda sallayarak arkasına yaslandı. Molly'yi onaylamışa benziyordu. Molly, üzerindeki gerginliğin biraz olsun hafiflediğini hissetti. "Kabalığımı mazur gör, ama benim yaşımda biri için lafı döndürüp dolaştırmanın bir anlamı yok. Oldukça kendine has bir görünüşün var. Sen de şu... nasıl diyorlar, gotiklerden misin?"

Molly kendini tutamayarak gülümsedi. "Öyle de denebilir."

"Bu bluzu da ödünç aldın sanırım."

"Şey..."

"Zahmet etmene gerek yoktu. Sana yakışmamış," diyerek Molly'ye karşısına oturmasını işaret etti. "Bana Vivian diyebilirsin. Bayan Daly diye çağrılmaktan hiç hoşlanmıyorum. Bilirsin, kocam artık hayatta değil."

"Buna üzüldüm."

"Üzülecek bir şey yok. Öleli sekiz yıl oluyor. Zaten doksan bir yaşındayım. Bir zamanlar tanıdığım ve hâlâ hayatta olan pek fazla insan yok."

Molly ne cevap vereceğinden emin değildi. İnsanlara o kadar yaşlı göstermediklerini söylemek, kibarca bir şey değil miydi? Bu kadının doksan bir yaşında olduğunu tahmin edemezdi, öte yandan onu kıyaslayabileceği bir kimsesi de yoktu. Babasının ebeveynleri, babası gençken vefat etmişti. Annesininkiler ise hiç evlenmemişti ve Molly büyükbabasıyla hiç

tanışmamıştı. Hatırladığı tek aile büyüğü olan büyükannesi de Molly üç yaşındayken kanserden ölmüştü.

"Terry bana koruyucu bir aileyle kaldığını söyledi," dedi Vivian. "Kimsesiz misin?"

"Annem hayatta, ama... Evet, kendimi öksüz sayıyorum."

"Yine de teknik olarak değilsin."

"Bence sana sahip çıkan bir anne baban yoksa kendini istediğin gibi adlandırabilirsin."

Vivian sanki bu fikri düşünüyormuş gibi uzunca bir süre Molly'ye baktı. "Mantıklı," dedi. "Öyleyse bana kendinden bahset."

Molly hayatı boyunca Maine'de yaşamış, bir kez bile eyalet sınırının dışına çıkmamıştı. Koruyucu ailelere verilmeden önce Indian Island'da geçirdiği çocukluğuna dair ufak tefek şeyler hatırlıyordu: Anne babasıyla birlikte yaşadığı gri karavan, sağa sola park etmiş pikap arabalarla dolu olan halk meydanı, Sockalexis Bingo Palace ve St. Anne Kilisesi bunlardan birkaçıydı. Odasındaki bir rafta sakladığı, mısır kabuğundan yapılmış, siyah saçlı, geleneksel kıyafetli Kızılderili oyuncak bebeği de hatırlıyordu. Gerçi Noel zamanı yardım dernekleri tarafından meydanda dağıtılan Barbie bebekleri tercih ederdi. Onlar da hiçbir zaman Külkedisi ya da Güzellik Kraliçesi Barbie gibi popüler olan oyuncaklar olmazdı. Onun yerine Araba Yarışçısı Barbie, Orman Kızı Barbie gibi bir defaya mahsus üretilmiş bebekler olurdu. Ama bunun bir önemi yoktu. Barbie'nin kostümü ne kadar olağandışı olursa olsun, diğer tüm özellikleri birebir aynıydı: İnce topuklu ayakkabılar giymeye hazır olan tuhaf duruşlu ayakları, iri göğüsleri, kaburgasız karnı, hokka burnu ve parlak, plastik saçları...

Ancak Vivian'in duymak istedikleri bunlar değildi. Nereden başlayacaktı ki? Neleri anlatacaktı? Asıl sorun buydu. Bu mutlu bir hikâye değildi ve bu hikâyeyi dinleyenler ya kendilerini geri çekmiş, ya Molly'ye inanmamış ya da daha kötüsü, ona acımışlardı. Böylece Molly onu kısaltarak anlatmayı öğrenmişti. "Pekâlâ," diyerek söze başladı. "Baba tarafından bir Penobscot Kızılderilisiyim. Ben küçükken Old Town'da, Kızılderililer için ayrılmış bir bölgede yaşardık."

"Ah. Demek siyah saçların ve kabile makyajının sebebi bu."

Molly şaşırmıştı. Böyle bir bağlantı kurmak hiç aklına gelmemişti. Bu doğru muydu?

Sekizinci sınıftayken, oldukça zorlu bir yıl geçirdiği zamanlar –öfkeli, sürekli bağıran üvey ebeveynler, kıskanç üvey kardeşler, okuldaki acımasız kızlar– Molly bir kutu L'Oreal saç boyası ve siyah bir de göz kalemi almış, sonra da banyoya girerek görüntüsünü değiştirmişti. Sonraki hafta, büyük bir alışveriş merkezindeki aksesuvar mağazasında çalışan bir arkadaşı, Molly'nin kulaklarını, burnunu ve kaşını delmişti. Gerçi kaşındaki delik çok geçmeden iltihaplanmış ve Molly'nin çıkarmak zorunda kaldığı pirsing, ardında örümcek ağına benzer bir iz bırakmıştı. Tüm bunlar, Molly'nin o koruyucu aileden atılmasında bardağı taşıran son damla olmuştu. Görev başarıyla tamamlanmıştı.

Molly hikâyesini –babasının nasıl öldüğünü, annesinin ona nasıl göz kulak olamadığını, kendini nasıl Ralph ve Dina ile birlikte bulduğunu– anlatmaya devam etti.

"Terry bana bir çeşit kamu hizmeti ödevin olduğundan bahsetti. Sonra da tavan arasını temizlememe yardımcı olabileceğini söyledi," dedi Vivian. "Gerçi senin adına kötü bir pazarlık gibi görünüyor."

"İster inan ister inanma, ama tam bir düzen budalasıyımdır. Bir şeyleri düzene sokmayı severim."

"Öyleyse göründüğünden çok daha tuhaf birisin." Vivian arkasına yaslanarak ellerini birbirine kenetledi. "Sana bir şey diyeceğim. Senin tanımına göre, neredeyse aynı yaşlarda ben de kimsesizdim. O yüzden seninle ortak bir yanımız var."

Molly ne cevap vereceğinden emin değildi. Vivian bu konuyla ilgili bir şeyler sormasını mı istiyordu, yoksa sadece içini mi dökmüştü? Bunu söylemek zordu. "Anne baban..." dedi cesaret ederek, "seninle ilgilenmediler mi?"

"Denediler. Sonra bir yangın çıktı..." Vivian omzunu silkti. "Çok uzun zaman önceydi, neredeyse hatırlamıyorum. Şimdi... ne zaman başlamak istersin?"

New York City, 1929

Maisie olacakları herkesten önce hissetmişti. Ağlamayı bir türlü kesmiyordu. Henüz bir aylıkken annemin hastalandığı günden beri Maisie, erkek kardeşlerimle paylaştığım küçük, penceresiz odadaki dar karyolamda benimle birlikte uyuyordu. İçerisi öyle karanlıktı ki daha önce de pek çok kez yaptığım gibi körlüğün böyle bir şey olup olmadığını merak ediyordum. Sürekli kıpırdayan ama henüz uyanmamış olan erkek kardeşlerimi karanlıkta güçlükle seçebiliyor, belki de sadece orada olduklarını hissediyordum. Altı yaşındaki ikizler Dominick ve James, yer yatağının üzerinde ısınmak için birbirlerine sokulmuşlardı.

Karyolamda doğrulup sırtımı duvara yaslayarak, Maisie'yi annemin gösterdiği gibi kucağıma aldım. Onu yatıştırmak için aklıma gelen ve daha önce işe yarayan her şeyi denedim. Sırtını sıvazladım, iki parmağımla burun kemiğini okşadım, kulağına babamızın en sevdiği şarkı olan 'My Singing Bird'*'ü mırıldandım. *Karatavuğun sesini duyuyorum, ardıç ve keten-kuşunun da / Ama hiçbirinin sesi tatlı değil seninki kadar, be-*

* *İng.* Benim Şakıyan Kuşum. Bir İrlanda şarkısı. (Ed. N.)

nim şakıyan kuşum. Ama şarkıya rağmen tüm bedeni kasılıp sarsılıyor, daha da yüksek sesle feryat etmekten başka bir şey yapmıyordu.

Maisie on sekiz aylık olmasına rağmen bir kuş gibi hafifti. Doğumundan yalnızca birkaç hafta sonra annem ateşli bir hastalığa yakalanmış ve artık onu emziremez olmuştu. Bu yüzden sıcak, şekerli suyla, öğütülmüş, haşlanmış yulafla ve sadece paramız yettiği zamanlar alabildiğimiz sütle durumu idare etmiştik. Hepimiz sıska ve çelimsizdik. Yiyeceğimiz azdı. Günlerimiz et suyunda pişmiş, lastik gibi patatesler yiyerek geçiyordu. Annem sağlığının en yerinde olduğu zamanlarda bile iyi bir aşçı olmamıştı. Bazı günler bir şeyler pişirmeyi deneme zahmetine bile girmezdi. Bu yüzden ben yemek yapmayı öğrenene dek patatesleri çiğ çiğ yediğimiz zamanlar olmuştu.

İrlanda'nm batısındaki evimizden ayrılalı iki yıl olmuştu. Orada da hayat oldukça zordu. Babam birçok işe girip çıkmış, hiçbiri bizi geçindirmeye yetmemişti. Galway şehrinin Kinvara adındaki küçük bir köyünde, minicik, ısınmayan, taş bir evde yaşıyorduk. Etrafımızdaki herkes Amerika'ya kaçıyordu. Patates büyüklüğünde portakallar, güneşli gökyüzünün altmda uzanan buğday tarlaları, su tesisatı ve elektriği olan temiz, kuru, ahşap evler hakkında masallar duyuyorduk. Orada ağaçtaki meyveler kadar iş bolluğu vardı. Böylece büyükannem, büyükbabam ve halalarım, bize son bir iyilik yaparak –belki de kendilerine sıkıntı veren endişelerden kurtulmak için– beş kişilik ailemiz okyanus yolculuğuna çıkabilsin diye gereken parayı zor olsa da bir araya getirdiler. Ve sıcak bir bahar günü, Ellis Adası'na giden *Agnes Pauline* adlı gemiye binerek yola çıktık. Geleceğimizle olan tek bağımız, babamın gemiye binerken gömleğinin cebine sokuşturduğu kâğıt

parçasına karalanmış bir isimdi. Bu, on yıl önce Amerika'ya göçen ve Kinvara'daki akrabalarının söylediğine göre şimdilerde New York City'deki saygın bir restoranın sahibi olan bir adamın ismiydi.

Tüm hayatımızı deniz kıyısındaki bir köyde geçirmiş olsak da okyanus ortasındaki bir gemi şöyle dursun, daha önce bir kayığa bile binmemiştik. Bünyesi bir boğa gibi sağlam olan kardeşim Dom dışında hepimiz, yolculuğun büyük kısmını hasta geçirdik. İçimizde en kötü durumda olan annemdi. Gemideyken tekrar hamile olduğunu fark etmişti ve neredeyse hiçbir şey yiyemez haldeydi. Tüm bunlara rağmen karanlık ve daracık kamaramızdan çıkıp, alt güvertede öylece durarak *Agnes Pauline*'in dalgalandırdığı yağlı suları seyrederken, moralimin düzeldiğini hissediyordum. Hiç şüphesiz biz de Amerika'da kendimize bir yer bulacaktık.

New York'a vardığımız sabah, hava son derece sisli ve bulutluydu. Kardeşlerimle birlikte tırabzanda, gözlerimizi kısmış bir halde çiseleyen yağmura bakarken, limana oldukça yakın olan Özgürlük Heykeli'ni güçlükle seçebiliyorduk. Uzun sıralar halinde muayene edilip, sorgudan geçirilip damgalandıktan sonra diğer yüzlerce göçmenle birlikte serbest bırakıldık. İnsanların konuştuğu diller, kulağıma çiftlik hayvanlarının sesleri gibi geliyordu.

Gözlerim ne uçsuz bucaksız buğday tarlalarını ne de kocaman portakalları görebiliyordu. Bir vapurla Manhattan Adası'na geçtikten sonra caddelerde dolaşmaya başladık. Annem ve ben taşıdığımız eşyaların ağırlığıyla yalpalayarak ilerliyor, ikizler ise kucağa alınmak için feryat ediyorlardı. İki kolunun altında da birer bavul olan babamın bir elinde harita, diğerindeyse annesinin karman çorman elyazısıyla *Mark*

Flannery, The Irish Rose, Delancey Caddesi yazdığı, parçalanmış bir kâğıt vardı. Defalarca yolumuzu kaybettikten sonra, babam haritadan vazgeçip adresi yoldan geçenlere sormaya başladı. Ancak insanların çoğu cevap vermeksizin kafalarını çevirmekle kalmamış, adamın biri suratını nefretle buruşturarak yere bile tükürmüştü. Yine de nihayet aradığımız yeri bulmuştuk. Burası, Galway'in arka sokaklarındaki en kötü mekânlar kadar köhne bir İrlanda meyhanesiydi.

Babam içeri girerken annem, kardeşlerim ve ben dışarıda bekledik. Yağmur durmuştu ve ıslak kaldırımdan yükselen buharlar, nemli havaya karışıyordu. Terden sırılsıklamdık ve toz toprak içindeydik. Islak kıyafetlerimizin içinde öylece beklerken, gemiyi istila etmiş bitler yüzünden kabuk tutan kafalarımızı kaşıyor ve kendimizi neyin içine attığımızı merak ediyorduk. Büyükannemin biz yola çıkmadan önce aldığı, fakat annemin Amerika topraklarına ayak basmadan önce giymemize izin vermediği yeni ayakkabılar yüzünden ayaklarımız su toplamıştı. Karşımızda duran berbat İrlanda meyhanesi taklidi dışmda, bu yeni topraklar tanıdığımız dünyayla en ufak benzerlik taşımıyordu.

Mark Flannery kız kardeşinden bir mektup almıştı ve bizi bekliyordu. Babamı bulaşıkçı olarak işe aldıktan sonra, bizi daha önce gördüklerime hiç benzemeyen bir semte götürdü. Bu daracık cadde, insanlarla ve balık istifi gibi dizilmiş uzun, tuğla binalarla doluydu. Mark, Elizabeth Caddesi'ndeki beş katlı, büyük, eski bir apartmanın üçüncü katında, ayda on dolara kiralık bir daire biliyordu. Mark'ın bizi apartmanın kapısına bırakmasının ardından, Polonyalı ev sahibi Bay Kaminski'nin peşinden fayans döşenmiş bir koridora girerek üst kata çıktık. Biz sıcakta ve karanlıkta bavullarımızla mücadele ederken,

Bay Kaminski temizliğin, nezaketin ve çalışkanlığın önemi hakkında bir nutuk çekiyordu. Sözünü ettiği şeylerin bizde var olduğundan şüphe duyduğu çok açıktı. "Siz başınızı derde sokmadığınız sürece, İrlandalılarla bir derdim olmaz," dedi gür sesiyle. Babama göz attığımda, yüzünde daha önce hiç görmediğim bir ifadeyle karşılaştım. Ama bu ifadenin ne anlama geldiğini anmda anlamıştım. Babam burada, bu yabancı yerde, ağzını açtığı an sertçe yargılanacağının farkmdaydı ve bundan dolayı şaşkındı.

Ev sahibi yeni evimizi tren tipi bir daire olarak adlandırmıştı. Tıpkı vagonlar gibi her oda bir diğerine bağlanıyordu. Bir uçta anne ve babamın kalacağı, penceresi başka bir binanın arka tarafına bakan küçük bir oda vardı. Erkek kardeşlerim ve Maisie ile paylaşacağım oda ise hemen onun bitişiğindeydi. Sonrasında mutfak ve iki penceresi de kalabalık bir caddeye bakan oturma odası geliyordu. Bay Kaminski mutfak tavanından sarkan bir zinciri çekince, yanan bir ampul soluk ışığıyla odayı aydınlattı. İçeride üzeri çiziklerle dolu ahşap bir masa, küçük, lekeli bir lavabo, bir soğuk su musluğu ve bir gaz ocağı vardı. Daire kapısının dışındaki koridorda ise komşularımızla ortak kullanacağımız bir tuvalet bulunuyordu. Komşularımız ise ev sahibinin dediğine göre Shatzmanlar adında çocuksuz, Alman bir çiftti. "Gürültü yapmazlar, sizden de aynısını yapmanızı beklerler," dedi Bay Kaminski, bir türlü yerinde duramayan ve birbirini iterek oyun oynayan kardeşlerime çatık kaşlarla bakarak.

Ev sahibinin hoşnutsuzluğu, bunaltıcı sıcak, kasvetli odalar ve kulağımın hiç de aşina olmadığı bütün o yabancı seslerin ahenksizliğine rağmen, dört odalı evimize bakınırken içimde yeni bir umudun yeşerdiğini hissettim. Kinvara'daki hayatın

zorluklarım arkamızda bırakmış ve yeni bir başlangıç yapmışız gibi görünüyordu. Kemiklerimize işleyen rutubet, perişan haldeki küçücük baraka, babamın alkolikliği –bundan bahsetmiş miydim?– yüzünden en ufak kazancımızın bile tehlikede oluşu... Hepsi geride kalmıştı. Artık babamıza bir iş sözü verilmişti. Işık için zinciri çekmemiz, su için vanayı çevirmemiz yeterliydi. Kapının hemen önünde, kuru bir koridorda, bir tuvalet ve küvet vardı. Ne kadar mütevazı olursa olsun, bu, yeni bir başlangıç yapmak için bir fırsattı.

Bugünkü yaşımın o zamanlara ait anılarımın ne kadarını etkilediğini ve ne kadarının o zamanki yaşımın bir sonucu olduğunu bilmiyorum. Kinvara'dan ayrıldığımızda yedi, Maisie'nin ağlamayı kesmediği o gece ise dokuz yaşındaydım. O gece, hayatımın akışını İrlanda'dan ayrılışımızdan çok daha fazla değiştirmişti. Seksen iki yıl sonra bile Maisie'nin ağlayışı hâlâ aklımdan çıkmamıştı. Keşke onu susturmaya çalışmak yerine ona kulak verseydim. Keşke ona kulak verseydim.

Hayatımızın tekrar dağılmasından o kadar korkuyordum ki beni en çok korkutan şeyleri bile görmezlikten gelmeye çalışıyordum. Yaşadığımız ülkeyi değiştirmek, babamın alkole olan aşkını değiştirmemişti. Annemin karanlık ruh hali ve öfkesi, ikisinin ardı arkası kesilmeyen kavgaları devam ediyordu. Her şeyin yoluna girmesini istiyordum. Maisie'yi göğsüme yaslayıp kulağına bir şarkı fısıldayarak onu susturmaya çalıştım. Nihayet ağlamayı kestiğinde, Maisie'nin aslında bir felaket habercisi olduğunu, bizi yaklaşan tehlikeye karşı uyardığını anlamaksızın rahatlamıştım. Anladığımda ise artık çok geçti.

New York City, 1929

Yangından üç gün sonra, Bay Schatzman beni uykumdan uyandırarak Bayan Schatzman ile harika bir çözüm bulduklarını söyledi. Evet, Alman aksanıyla 'harika' yerine 'harr-ika' diyordu. Beni çocukların her türlü ihtiyacıyla ilgilenen, samimi çalışanlarla dolu bir yer olan Çocuk Esirgeme Kurumu'na vereceklerdi.

"Gidemem," dedim. "Annemin hastaneden çıktığında bana ihtiyacı olacak." Babamın ve erkek kardeşlerimin öldüğünü biliyordum. Onları koridorda, üzerlerine beyaz çarşaflar örtülmüş halde görmüştüm. Ama annem bir sedyeyle götürülmüştü. Maisie ise onu dışarı taşıyan üniformalı bir adamın kucağında ağlıyordu.

Bay Schatzman başını iki yana salladı. "Annen geri gelmeyecek."

"O zaman Maisie..."

"Kardeşin, Margaret, kurtulamadı," diyerek yüzünü çevirdi Bay Schatzman.

Annem, babam, iki erkek kardeşim ve bana kendim kadar yakın olan kız kardeşim... Kaybımı anlatacak kelimeler yok-

tu. Hem hislerimi tarif edecek kelimeleri bulsam bile onları anlatacak kimsem kalmamıştı. Dünyada –bu yeni dünyada– bağlı olduğum kim varsa ölmüş ya da gitmişti.

Yangının çıktığı gece, beni evlerine aldıkları gece, Bayan Schatzman'ın yatak odalarında kocasına beni ne yapacaklarıyla ilgili söylendiğini duyabiliyordum. "Bunu ben istemedim," diye tıslamıştı dişlerinin arasından. Sanki aynı odadaymışız gibi kelimelerini net bir şekilde duyabiliyordum. "Şu İrlandalılar! Ufacık odada bir sürü çocuk. Neyse ki bu daha fazla sürmeyecek."

Kulağımı duvara dayamış dinlerken, içimde büyük bir boşluğun açıldığını hissetmiştim. *Bunu ben istemedim.* Bundan yalnızca birkaç saat önce babam bardaki işinden dönmüş, her zamanki gibi üzerini değiştiriyordu. Çıkardığı her giysiyle birlikte etrafa kötü bir koku yayılıyordu. Annem biraz para kazanmak için eve getirdiği bir yığın elbiseyi onarıyordu. Dominick patates soyuyor, James bir köşede oyun oynuyordu. Bense bir sıcak su torbası ağırlığında ve sıcaklığında olan Maisie'yi kucağıma oturtmuş, bir kâğıt parçasına çizdiğim harfleri ona öğretirken, bir yandan da saçlarımı karıştırmasına izin veriyordum.

Yaşananların dehşetini unutmaya çalışıyordum. Belki de *unutmak* yanlış bir kelimeydi. Nasıl unutabilirdim ki? Attığım her adımda umutsuzluğumu ve kederimi bastırmaksızın nasıl yol alabilirdim? Gözlerimi kapattığımda Maisie'nin ağlayışım ve annemin çığlıklarını duyuyor, boğucu dumanın kokusunu alıyor, alevlerin sıcaklığını tenimde hissediyor ve Schatzmanların oturma odasındaki yer yatağından kan ter içinde fırlıyordum.

Annemin anne ve babası ölmüştü. Erkek kardeşleri ise as-

kerliklerini yapmak üzere birbiri ardına Avrupa'ya gitmişti ve onları nasıl bulabileceğime dair hiçbir fikrim yoktu. Derken aklıma İrlanda'daki büyükannem ve halam geldi. Bay Schatzman'a birinin onlarla iletişime geçmeyi deneyebileceğini söyledim. Gerçi buraya geldiğimizden beri onlarla iletişim kurmamıştık. Ne büyükannemden bir mektup geldiğini ne de babamın onlara yazdığını görmüştüm. İç karartıcı olan New York'taki hayatımıza öyle dengesiz bir şekilde tutunmuştuk ki babamın onlara anlatmak isteyeceği pek fazla şeyi olduğunu sanmıyordum. Köyümüzün adı ve babamın soy isminden başka bir şey bilmiyordum. Belki de bu bilgiler yeterli olurdu.

Ancak Bay Schatzman kaşlarını çatarak başını iki yana salladı. İşte o an, ne kadar yalnız olduğumun farkına vardım. Atlantik'in bu tarafındaki hiçbir yetişkinin benimle ilgilenmek, beni bir gemiye bindirmek ya da yol paramı ödemek için bir sebebi yoktu. Hiç kimsenin sorumluluğu olmadığım gibi, artık toplumun sırtındaki bir yüktüm.

"Sen, İrlandalı kız! Buraya gel." Başında beyaz bir bone olan zayıf, asık suratlı bir kadın, kemikli parmağıyla işaret ederek beni yanına çağırdı. İrlandalı olduğumu, beni birkaç hafta önce Çocuk Esirgeme Kurumu'na getiren Bay Schatzman'ın doldurduğu evraklardan biliyor olmalıydı. Belki de hâlâ ağır olan aksanımdan anlamıştı. "Öf," dedi kadın, önünde durduğumda dudağını bükerek. "Kızıl saçlar."

"Zavallı," dedi yanındaki tombul kadın, ardından bir iç çekti. "Çilleri de var. Bu yaşta bir eve yerleştirilmek yeterince zor zaten."

Sıska olanı başparmağını yalayarak yüzüme düşen saçları bir kenara itti. "Onları korkutup kaçırmak istemezsin, değil mi? Saçlarını toplamalısın. Derli toplu ve terbiyeli olursan, hakkında o kadar da çabuk bir hükme varmayabilirler."

Kadın, elbisemin kollarını düğmeledikten sonra siyah ayakkabılarımı bağlamak için eğildi. Kafasındaki boneden küflü bir koku yükseliyordu. "Şık ve bakımlı görünmen çok önemli. Bir kadının evinde görmek isteyeceği türden bir kız olmalısın. Temiz ve güzel konuşan bir kız. Ama..." diyerek diğer kadına bir bakış fırlattı.

"Ama ne?" diye sordum.

"Bazı kadınlar alımlı bir kızla aynı çatı altında yaşamaktan hoşlanmazlar," diye yanıtladı. "Öyle biri olduğundan değil... Ama yine de," dedikten sonra kolyemi işaret etti. "O nedir?"

Altı yaşımdan beri taktığım ve üzerinde geleneksel Claddagh* yüzüğünün motiflerini taşıyan haçlı kolyeme dokundum. "İrlanda'ya özgü bir haç," dedim parmağımı kalp motifinin üzerinde gezdirerek.

"Trene binerken hatıra eşyalarını yanına alman yasak."

Kalbim öyle gürültüyle çarpmaya başladı ki kadının onu duyabildiğine emindim. "Bu büyükannemindi."

İki kadın da dikkatle kolyeye baktılar. Tereddüt ettiklerini ve ne yapacaklarına karar vermeye çalıştıklarını görebiliyordum.

"Bunu bana biz buraya göçmeden önce, İrlanda'dayken vermişti. Bu... bu bana ailemden kalan tek şey." Doğruydu. Öte yandan, bunu onları etkileyeceğini düşündüğüm için söylediğim de doğruydu. Ve işe yaramıştı.

* Adını Claddagh kasabasından alan ve ilk olarak 17. yüzyılda üretilen, sevgi, sadakat ve arkadaşlığı temsil eden geleneksel İrlanda yüzüğü. Eller dostluğu, kalp sevgiyi, taç ise sadakati simgeler. (Ed. N.)

Treni görmeden önce sesini duymuştuk. Alçak bir uğultuyla birlikte ayaklarımızın altında bir kıpırtı hissettik. Önceleri belli belirsiz ve derinden gelen bir ıslık sesi, yaklaşan trenle birlikte gittikçe yükseliyordu. Bizden sorumlu olan Bayan Scatcherd'ın tiz sesiyle, "Çocuk-lar! Yerlerinize, çocuk-lar!" diye bağırmasına rağmen, rayların ilerisini görebilmek için hep birlikte boyunlarımızı uzatmış bakıyorduk. Nihayet beliren siyah lokomotif, gölgesiyle istasyonu karartıp durduktan sonra, tıpkı soluk soluğa kalmış devasa bir hayvan gibi tıslayarak buharlar çıkardı.

Her yaştan yirmi çocuktan oluşan bir grubun içindeydim. Hepimizi iyice yıkayıp temizlemiş ve bizlere bağışlanan kıyafetlerimizi giydirmişlerdi. Kızların üzerinde elbiseler, beyaz önlükler ve kalın külotlu çoraplar vardı. Erkeklerse dizlerinin altında düğmelenen kısa pantolonlar, beyaz gömlekler ve kalın, yün ceketler giymiş, kravat takmışlardı. Ekim ayında olmamıza rağmen hava oldukça sıcaktı. Bayan Scatcherd'm dediğine göre buna pastırma yazı deniyordu. Hepimiz sıcaktan bunalmış haldeydik. Saçlarım terden boynuma yapışmıştı, önlüğüm ise sert ve rahatsız ediciydi. Kolyem hariç sahip olduğum her ne varsa, elimdeki küçük, kahverengi valize doldurmuştum. Bunlara yeni edindiğim eşyalar da dahildi: Bir İncil, birkaç üst baş, bir şapka, bedeni oldukça küçük olan siyah bir kaban ve bir çift ayakkabı. Kabanın içinde, Çocuk Esirgeme Kurumu'ndaki bir gönüllünün nakışla işlediği ismim yazılıydı: Niamh Power.

Evet, Niamh. 'Niyv' diye telaffuz ediliyordu. Galway'de

oldukça yaygın bir isimdi ve New York'ta İrlandalıların kaldığı semtlerde de alışılmadık değildi. Gelgelelim, trenin beni götüreceği yerde bu ismin garipseneceğine şüphe yoktu. Birkaç gün önce onu cekete işleyen bayan, harfleri yazarken başını iki yana sallamıştı. "Umarım ismine çok bağlı değilsindir, genç bayan," demişti. "Çünkü seçilecek kadar şanslıysan, anne ve babanın onu anında değiştireceğinden emin olabilirsin." *Benim Niamh'im*, derdi bana babam. Ama ismime çok da bağlı değildim. Telaffuzunun zor, kulağa yabancı ve onu anlamayan insanlar için sevimsiz olduğunu biliyordum. Birbiriyle uyumsuz, ünsüz harflerin tuhaf bir karışımıydı.

Burada ailemi kaybettiğim için kimse bana üzülmüyordu. Her birimizin acı bir hikâyesi vardı, zaten başka türlü burada olmazdık. En iyisinin geçmişten hiç bahsetmemek olduğuna, yaşadıklarımızı unutarak daha çabuk teselli bulacağımıza dair genel bir inanış vardı. Çocuk Esirgeme Kurumu, bizlere sanki buraya getirildiğimiz an doğmuşuz gibi davranıyordu. Kozalarından çıkmış kelebekler gibi eski hayatlarımızı ardımızda bırakmıştık. Ve eğer şanslıysak, çok yakında yenilerine başlayacaktık.

Bayan Scatcherd ve kahverengi bıyıklı, sakin bir adam olan Bay Curran bizi boy sırasına dizdiler. Uzundan kısaya, diğer bir deyişle büyükten küçüğe doğru sıralanmıştık. Bebekler ise sekiz yaşından büyük olanların kucağına verilmişti. Ben daha karşı çıkmaya fırsat bulamadan, Bayan Scatcherd kucağıma bir bebek tutuşturdu. Carmine adında koyu tenli, şaşı gözlü, on dört aylık bir bebekti bu. Çok yakında başka bir isimle çağrılacağını şimdiden tahmin edebiliyordum. Korkmuş bir kedi yavrusu gibi bana sıkıca yapışmıştı. Bir elimle kahverengi valizimi, diğeriyle Carmine'i sıkıca

tutup trenin yüksek basamaklarını dengesizce tırmanmaya başladığım sırada, Bay Curran hızla koşarak valizimi aldı. "Biraz dikkatli olsana, kızım," diye fırçaladı beni. "Düşüp kafatasınızı çatlatacaksınız, ondan sonra ikinizi de arkamızda bırakmak zorunda kalacağız."

Ön taraftaki karşılıklı duran iki grup koltuk dışında, vagondaki tüm ahşap koltuklar ileri bakıyor ve daracık bir koridorla birbirinden ayrılıyorlardı. Carmine ve kendim için bulduğum üç kişilik koltuğa yerleşirken, Bay Curran valizimi başımın üzerindeki bagaj yerine yerleştirdi. Çok geçmeden Carmine emekleyerek koltuktan inmek istedi. Onun kaçmaması için dikkatini dağıtmakla öyle meşguldüm ki diğer çocukların da trene binip vagonu doldurduklarını neredeyse fark etmedim.

Bayan Scatcherd, vagonun ön kısmındaki iki koltuğun deri arkalıklarına tutunmuş bir halde vagona göz gezdiriyordu. Siyah pelerininin kolları, bir karganın kanatları gibi aşağı sarkmıştı. "Buna öksüzler treni diyorlar, çocuklar," dedi. "Ve bu trende olduğunuz için şanslısınız. Cehaletle, yoksullukla ve ahlaksızlıkla dolu kötü bir yeri arkanızda bırakıyor ve şehir hayatının asaletiyle tanışmak üzere yola çıkıyorsunuz. Bu trende olduğunuz sürece bazı basit kurallara uyacaksınız. Her daim yardıma hazır olacak ve size söylenenleri dinleyeceksiniz. Sizden sorumlu olan görevlilere saygılı davranacaksınız. Vagonlara hiçbir şekilde zarar vermeyeceksiniz. Yol arkadaşlarınızı da aynı şekilde davranmaları için teşvik edeceksiniz. Kısaca, davranışlarınızla Bay Curran'ı ve beni gururlandıracaksınız." Yerlerimize yerleştiğimiz sırada, Bayan Scatcherd

sesini yükselterek devam etti. "Trenden inmenize izin verildiğinde, bizlerin belirleyeceği alanda toplanacaksınız. Asla tek başınıza etrafta dolaşmayacaksınız. Eğer davranışlarınızla problem çıkaracak olursanız, doğruca geldiğiniz yere gönderilip sokaklara bırakılır ve kendi başınızın çaresine bakarsınız."

Küçük çocuklar söylenenleri hayretle dinliyorlardı. Altı ya da yedi yaşından büyük olan bizlerse, yetimhaneden ayrılmadan önce aynı teraneyi defalarca dinlemiştik. Üzerime ansızın bir sıkıntı çökmüştü. Daha da önemlisi, Carmine de benim gibi acıkmıştı. Saatler önce, henüz gün doğmadan, sadece bir parça kuru ekmek yemiş ve teneke kupalardan süt içmiştik. Carmine ağlayarak elini ısırıyordu. Bu, onu yatıştıran bir alışkanlık olmalıydı çünkü Maisie de başparmağını emerdi. Fakat ne zaman yemek yiyeceğimizi sormamam gerektiğini biliyordum. Yemek, görevliler onu dağıtmaya hazır olduklarında verilecekti ve hiçbir rica bunu değiştiremezdi.

Carmine'i çekiştirerek kucağıma oturttum. Kahvaltıda çayıma şeker atarken, iki küp de cebime sokuşturmuştum. Küp şekerlerden birini parmaklarımın arasına alıp ovalamaya başladım. Toz haline geldiğinde, işaret parmağımı yalayıp şekere batırdıktan sonra Carmine'in ağzına soktum. Yüzündeki şaşkın ifade ve şekerin tadını fark ettiğindeki sevinci beni gülümsetmişti. Tombul elleriyle elimi sıkıca kavrayarak, çok geçmeden uykuya daldı.

Trenin gürültüsünün hiç değişmeyen ritmi, nihayet benim de uyuyup kalmama neden olmuştu. Kucağımda gözlerini ovuşturarak kıpırdanan Carmine ile uyandığımda, Bayan Scatcherd'ın başımda dikildiğini gördüm. O kadar yakın duruyordu ki, hassas bir yaprağın arkasındaki çizgileri andıran ve yanaklarına yayılan minik, pembe damarları, çenesindeki

ayva tüyleri ve kalın, siyah kaşlarının dağınıklığını görebiliyordum.

Bayan Scatcherd küçük, yuvarlak gözlüğünün ardından dikkatle ve uzun uzun bana baktı. "Anladığım kadarıyla eski evinde de bir ufaklık vardı."

Başımı sallayarak onayladım.

"Ne yaptığını biliyor gibi görünüyorsun."

Tam da o sırada, Carmine kucağımda sızlanmaya başladı. "Sanırım karnı acıktı," dedim Bayan Scatcherd'a. Ardından Carmine'in bezini yokladım. Dışı kuru olsa da sünger gibi yumuşaktı. "Ve bezinin değişme vakti gelmiş."

Bayan Scatcherd vagonun ön tarafına doğru dönerek onu takip etmemi işaret etti. "Öyleyse gelin bakalım."

Bebeği kucaklayıp göğsüme yaslayarak koltuğumdan kalktım ve sallana sallana Bayan Scatcherd'ın peşine takıldım. İkili ve üçlü koltuklarda oturan çocuklar, yanlarından geçerken mahzun bakışlarla bana bakıyorlardı. Hiçbirimiz nereye gittiğimizi bilmiyorduk. Sanırım en küçüklerimiz hariç hepimiz endişeli ve korkuluyduk. Görevliler bize çok az şey söylemişlerdi ve tek bildiğimiz, alçak dallarında bolca elmanın yetiştiği, ineklerin, domuzların ve koyunların kırlarda özgürce dolaştıkları bir yere gidiyor olduğumuzdu. İyi insanların bizi evlerine almak için can attıkları bir yerdi burası. Galway'den ayrıldığımdan beri bir sokak köpeği ya da arada bir gördüğüm kuşlar dışında ne bir inek ne de başka bir hayvan görmüştüm ve onları tekrar görmek için sabırsızlanıyordum. Yine de şüphe içindeydim. Anlatılan hikâyelerin ve kurulan hayallerin gerçeklerle örtüşmediği zamanlar nasıl hissettirdiğini çok iyi biliyordum.

Trendeki çocukların çoğu o kadar uzun zamandır Çocuk

Esirgeme Kurumu'ndaydı ki annelerine ait bir anıları bile yoktu. Yeni bir hayata başlayabilir, hayatları boyunca tanıyacakları tek ailenin bir parçası olabilirlerdi. Benimse hatırladığım çok şey vardı: Büyükannemin geniş bağrı, küçük, kuru elleri, karanlık köy evi ve ufacık bahçesini çevreleyen, dökülmüş taş duvarları... Sabahın erken saatlerinde ve akşamüstleri körfezin üzerine çöken yoğun sis... Annemin yemek yapamayacak kadar yorgun olduğu ya da yiyecek bir şey alacak paramızın olmadığı zamanlar, büyükannemin getirdiği koyun eti ve patatesler... Mezarlık toprağına inşa edilen taş evleri dolayısıyla Hayalet Sokak –babam ona İrlandaca Sraid a'Phuca derdi– adı verilen sokağın köşe başındaki bakkaldan ekmek ve süt alışım... Annemin çatlamış dudakları ve kısa süren gülümsemeleri... Kinvara'daki evimizi dolduran ve bizimle okyanus ötesine dek gelerek New York'taki kiralık dairemizin karanlık köşelerine daimi olarak yerleşen o hüzün...

Şimdiyse bu trende, Carmine'in poposunu siliyordum. Başımızda bekleyen Bayan Scatcherd, Bay Curran'ın görmemesi için bir battaniyeyi bana siper ediyor, bir yandan da ihtiyaç duymadığım komutlar veriyordu. Carmine'in altını değiştirdikten sonra onu omzuma yaslayarak yerime döndüm. Bay Curran, ekmek, peynir, meyve ve sütten oluşan beslenme çantalarını dağıtıyordu. Süte batırdığım ekmeği Carmine'e yedirirken, Maisie ve çocuklar için sık sık yaptığım bir İrlanda yemeğini hatırladım. Patates, süt, taze soğan (nadiren alabildiğimiz zamanlar) ve tuzu karıştırarak yapılan bir püreydi bu. Yatağa aç girdiğimiz zamanlar hepimiz bu yemeği düşlerdik.

Yemeklerle birlikte her birimize birer yün battaniye dağıttıktan sonra, Bay Curran trende bir su kovası ve maşrapa bulunduğunu, elimizi kaldırıp izin isteyerek gidip su içebileceği-

mizi duyurdu. Dediğine göre trenin bir de tuvaleti vardı. Çok geçmeden Bay Curran'ın 'tuvalet' dediği şeyin, raylara bakan açık, korkutucu bir delik olduğunu keşfetmiştik.

Carmine şekerli sütünü içip ekmeğini yemiş ve başını koluma yaslayarak kucağıma yayılmıştı. Kaşındıran battaniyeyi üzerimize çektim. Trenin ritmik sesi ve vagonu dolduran insanların sessizliği, etrafımı bir koza gibi sarmıştı. Carmine tıpkı muhallebi gibi tatlı kokuyordu. Onu yanımda hissetmek öyle teselli vericiydi ki gözlerim doluyordu. Yumuşacık teni, esnek kolları, bacakları, koyu, kıvrımlı kirpikleri, hatta iç geçirişi bile bana Maisie'yi hatırlatıyordu. Nasıl hatırlatmayacaktı ki? Acı veren yanıklar yüzünden ıstırap çekerek hastanede bir başına öldüğünü düşünmek dayanılmazdı. Neden ben yaşıyordum da o ölmüştü?

Apartmanımızda birbirlerinin evine girip çıkan, çocuklarının bakımını ve pişirdikleri yemekleri paylaşan aileler vardı. Erkekler bakkal ve demirci atölyelerinde birlikte çalışırlardı. Kadınlarsa evde çalışarak para kazanır, danteller örer, çorapları yamarlardı. Evlerinin önünden geçtiğim zamanlar, onları daire şeklinde oturarak işlerinin başına üşüşmüş ve anlamadığım bir dil konuşurlarken gördüğümde, içimde derin bir sızı hissederdim.

Anne ve babam, İrlanda'dan daha parlak bir gelecek umuduyla ayrılmışlardı. Hepimiz bolluğun, bereketin olduğu topraklara doğru yol aldığımıza inanıyorduk. Gelgelelim, ikisi de bu yeni topraklarda hayal kırıklığına uğramış, neredeyse hayata hiçbir şekilde tutunamamışlardı. Belki de onlar göç etmenin zorluklarına, aşağılamalarına, istediği tavizlere, gerektirdiği disiplin ve maceraperestliğe uyum sağlayamayan, zayıf insanlar oldukları için böyle olmuştu. Fakat babam, onun gibi

bir adam için olabilecek en kötü yer olan bir barda çalışmak yerine, ona disiplin ve sabit bir maaş getirecek bir aile işinde olsaydı her şey daha farklı olur muydu diye merak ediyordum. Ya da annemin etrafı yabancılardan kaçıp sığınabileceği, tüm yoksulluğumuza ve yalnızlığımıza rağmen onu avutabilecek kız kardeşlerle ve kuzenlerle çevrili olsaydı...

Kinvara'dayken de yoksul ve düzensiz bir hayat sürüyorduk. Fakat hiç değilse yanı başımızda ailemiz, bizi tanıyan insanlar vardı. Paylaştığımız gelenekler, görenekler, dünyaya ortak bir bakışımız vardı. Ve bütün bunları ne kadar kanıksadığımızı, oradan ayrılana dek hiçbirimiz bilmiyorduk.

New York Treni, 1929

Saatler geçtikçe trenin hareketine, ağır tekerleklerin rayların üzerindeki gıcırtısına ve koltuğumun altından gelen gürültüye alışmıştım. Akşam karanlığı, penceremin ardındaki ağaçların sert görüntüsünü yumuşatmıştı. Yusyuvarlak ayı çevreleyen gökyüzü yavaşça kararıp simsiyah oldu. Saatler sonra, şafağın pastel renklerine belli belirsiz bir mavilik karıştı. Çok geçmeden güneş de yüzünü göstererek onlara katıldı. Bir araya gelen binlerce hareketli görüntü, trenin ritmi eşliğinde sanki bir fotoğraf gibi görünüyordu.

Vaktimizi manzarayı seyrederek, konuşarak ya da oyun oynayarak geçiriyorduk. Bayan Scatcherd'ın bir dama takımı ve İncil'i vardı. İncil'in sayfalarını karıştırarak annemin en sevdiği 121. ilahiyi buldum: *Gözlerimi yardımımın geleceği dağlara kaldırıyorum. Yardımım, yeri ve göğü yaratan Tanrı'dan gelecektir.*

Trende okumayı bilen birkaç çocuktan biri de bendim. Yıllar önce İrlanda'dayken, annem bana önce harfleri, sonra da hecelemeyi öğretmişti. New York'a göç ettiğimizde ise bana üzerinde yazı yazan her şeyi okuturdu. Kasalar, sandıklar, sokakta bulduğum şişeler...

"Gaz-lı meş–"

"Meşrubat."

"Meşrubat. LemonKist soda. Şuni–"

"Suni. 'Ş' değil, 's' ile."

"Suni boya. Kitrik – sitrik asit ilaveli."

"Güzel."

Okumayı ilerlettiğimde, annem yatağının yanındaki eski püskü sandıktan ciltli, kenarları altın rengi, mavi bir şiir kitabı çıkardı. Francis Fahy, on yedi çocuklu bir ailede dünyaya gelmiş Kinvaralı bir şairdi. On beş yaşındayken bir erkek lisesinde yardımcı öğretmenlik yaptıktan sonra, annemin dediğine göre diğer tüm İrlandalı şairler gibi İngiltere'ye gitmiş, Yeats ve Shaw gibilerin arasına karışmıştı. Annem sayfaları dikkatlice çevirerek parmağını incecik sayfaların üzerindeki siyah mısralarda gezdirir, istediği şiiri bulana kadar dudaklarını kıpırdatarak kelimeleri içinden okurdu.

"Galway Körfezi," derdi sonra. "En sevdiğim. Haydi, oku."

Ben de okurdum:

O gençlik ateşine ve ümitlere bir kez daha sahip olsaydım,
Dünyaları verseler de senin kıyından ayrılmazdım,
Baş tacı ederdim Tanrı'nın tüm gönderdiklerini,
Ve yanındaki bir kilisenin bahçesinde yatardı kemiklerim,
Galway Körfezi.

Duraklayarak ve beceriksizce okuduğum şiirin ardından başımı kaldırdığımda, annemin yanaklarından süzülen iki damla yaş görürdüm. "Yüce Tanrım," derdi. "Oradan asla ayrılmamalıydık."

Bazen trende şarkı söylediğimiz de oluyordu. Bay Curran'ın yola çıkmadan önce öğrettiği ve günde en az bir sefer söylettiği bir şarkıydı bu:

Kasabanın kasvetinden şehrin renklerine
Mis kokulu rüzgârların estiği yerlere
Karanlık kasabadan aydınlık ormanlara
Göçmen kuşlar gibi uçuyor çocuklar
Çocuklar, güzel çocuklar
Genç, mutlu ve masumlar...

Sandviç malzemesi, taze meyve ve süt almak için bir istasyonda durduk. Fakat trenden sadece Bay Curran indi. Penceremin ardından onu ve beyaz ayakkabılarını görebiliyordum. İstasyondaki çiftçilerle konuşmaya başladı. Çiftçilerin birinin elinde bir elma sepeti, diğerinin elindeyse ekmek dolu bir çuval vardı. Siyah önlüklü bir adam bir kutudan aldığı kesekâğıdını açarak kalm, sarı bir peynir dilimi çıkardı. Karnım guruldamaya başlamıştı. Bizi çok fazla doyurmuyorlardı. Son yirmi dört saatte her birimize biraz ekmek kabuğu, süt ve birer elma vermişlerdi. Bunu yiyeceğimizin bitmesinden korktukları için mi, yoksa alışmamız için mi yapıyorlardı, bilmiyordum.

Bayan Scatcherd uzun adımlarla koridorda ilerledi. Tren hâlâ hareketsizken iki grup çocuğun esneme hareketleri yapmalarına izin verdi. "Bacaklarınızı sallayın," dedi. "Kan dolaşımına iyi gelir." Küçük çocuklar kıpır kıpırdı. Yaşı daha büyük oğlanlar ise her fırsat bulduklarında ortalığı karıştırıyor, küçük çaplı sorunlar yaratıyorlardı. Vahşi köpek sürülerine benzeyen bu çocuklarla hiçbir iletişim kurmak istemiyordum. Ev sahibimiz Bay Kaminski bu gibi çocuklara 'sokak çocuk-

ları' derdi. Bunlar kanun, kural tanımayan, çete halinde gezip yankesicilik ya da daha kötülerini yapan serserilerdi.

Tren istasyondan ayrılırken, bu çocuklardan biri bir kibrit yakarak Bay Curran'ın tüm öfkesini üzerine çekti. Bay Curran çocuğa bir tokat atıp tüm vagonun duyabileceği şekilde bağırarak, onun hiçbir işe yaramayan, beş para etmez bir çocuk olduğunu ve asla adam olmayacağını söyledi. Bu bağırış, çocuğu arkadaşlarının gözünde yüceltmekten başka pek bir işe yaramamıştı. Hepsi de kendilerini ele vermeksizin Bay Curran'ı kızdırmak için planlar yapmaktan hoşlanıyordu. Kâğıttan uçaklar fırlatıyor, yüksek sesle geğiriyor, tiz bir çığlığın ardından sessizce kıkırdıyorlardı ve içlerinden birini seçip tüm bunlar için cezalandıramamak, Bay Curran'ı deli ediyordu. Bir sonraki istasyonda onları trenden atmak dışında ne yapabilirdi ki? Ancak bu tehdit, zorba oldukları her hallerinden belli olan iki çocuktan büyüğünün, aynı sertlikte karşılık vermesine neden olmaktan başka bir işe yaramadı. Çocuk kendi başının çaresine bakmaktan mutluluk duyacağını, yıllardır böyle yapmasına rağmen bir zararını görmediğini, Amerika'nın herhangi bir şehrinde ayakkabı boyayabileceğini ve bunun, hayvanlarla dolu bir çiftliğe gönderilip sadece domuz yemi yemekten ya da Kızılderililer tarafından kaçırılmaktan çok daha iyi olacağını söylüyordu.

Tüm çocuklar kendi aralarında mırıldanmaya başladılar. Zorba çocuk ne demişti öyle?

Bay Curran endişeyle etrafına bakındı. "Bir vagon dolusu çocuğu korkutuyorsun. Şimdi mutlu musun?" diye sordu.

"Bu doğru, değil mi?"

"Tabii ki doğru değil. Çocuklar, sakin olun."

"Açık artırmada en yüksek teklifi verene satılacağımızı duydum," dedi bir çocuk alçak sesle.

Tüm vagon sessizliğe büründü. Bayan Scatcherd her zamanki çatık kaşları ve geniş kenarlı şapkasıyla ayağa kalktı. Simsiyah pelerini ve çelik çerçeveli gözlüğüyle, Bay Curran'dan kat kat heybetli görünüyordu. "Bu kadar yeter. Hepinizi bu trenden atmamak için kendimi zor tutuyorum. Ama o zaman," diyerek her birimizin gözlerine yavaşça ve dikkatle baktı , "iyi bir Hıristiyan olmazdık. Öyle değil mi? Bay Curran ve ben, sizlere yeni hayatlarınıza ulaşana kadar eşlik etmek için buradayız. Bunun aksini iddia etmek son derece çirkin bir davranış olur. Eski hayatınızdan sıyrılıp doğru yolu bulmanız, doğru yönlendirilerek ve çok çalışarak toplumda üzerine düşeni yapan saygıdeğer vatandaşlar olmanız en büyük arzumuz. Şimdi. Elbette bu söylediklerimin hepiniz için geçerli olacağına inanacak kadar saf değilim." Baş belalarından biri olan sarı saçlı, büyük çocuğa utandıran bir bakış attı. "Ama çoğunuzun bunu bir fırsat olarak göreceğini umuyorum. Belki de bu, başarılı bir birey olabilmeniz için tek fırsatınız." Bir süre susup pelerininin omuzlarını düzeltti. "Bay Curran, belki de sizinle bu kadar küstahça konuşan genç adam etrafmdakileri kolay kolay ayartamayacağı bir koltuğa otursa iyi olur." Çenesini yukarı kaldırarak, şapkasının altından vagona göz gezdirdi. Bu haliyle başını kabuğundan çıkarmış bir kaplumbağaya benziyordu. "Ah, Niamh'in yanında boş bir yer var," dedi eğri parmağıyla benim oturduğum tarafı göstererek. "Yanında kıpır kıpır bir de bebekle beraber."

Tenimin karıncalandığını hissedebiliyordum. Ah, hayır. Ama Bayan Scatcherd'ın tekrar düşünecekmiş gibi bir hali olmadığını görebiliyordum. Bu yüzden pencereye mümkün ol-

duğunca yanaşıp Carmine'i ve battaniyesini yanıma, koltuğun ortasına yerleştirdim.

Koridorun diğer tarafında, birkaç sıra ilerideki çocuk gürültülü bir iç çekerek ayağa kalktı ve parlak, mavi kepini sertçe başına geçirdi. Koltuğundan kalkmayı bile yeterince karmaşık bir hale soktuktan sonra, darağacma giden bir mahkûm gibi ayaklarını sürüyerek yürümeye başladı. Yanıma geldiğinde gözlerini kısıp önce bana, ardından Carmine'e baktı. Sonra da arkadaşlarına dönerek yüzünü buruşturdu. "Bu bir şaka olmalı," dedi yüksek sesle.

"Konuşma, genç adam," diye karşılık verdi Bayan Scatcherd, titrek sesiyle. "Yerine otur ve bir beyefendi gibi davran."

Çocuk kendini koltuğa atarak ayaklarını koridora doğru uzattı. Başındaki kepi çıkardı ve onu önümüzdeki koltuğa vurarak küçük bir toz bulutunun kalkmasına neden oldu. Önümüzde oturan çocuklar arkalarını dönerek dik dik baktılar. "Tanrım," diye mırıldandı çocuk kendi kendine, "amma da eski şey." Ardından parmağını Carmine'e doğru uzattı. Carmine parmağı inceleyerek çocuğun suratına baktı. Çocuk parmağını oynatınca da yüzünü kucağıma gömdü.

"Pısırık olmakla bir yere varamazsın," dedi çocuk Carmine'e. Önce yüzümde, sonra bedenimde gezinen bakışları beni utandırmıştı. Düz, sarı saçları ve uçuk mavi gözleri vardı. Tavırları daha büyük görünse de on iki ya da on üç yaşında olduğunu söyleyebilirdim. "Bir kızıl kafa," dedi. "Bu bir ayakkabı boyacısından da kötü. Seni kim ister ki?"

Sözlerinin canımı acıttığını hissetsem de başımı yukarı kaldırdım. "Hiç değilse bir sabıkalı değilim."

Çocuk güldü. "Ama ben öyleyim, değil mi?"

"Sen söyle."

"Bana inanacak mısın?"

"Muhtemelen hayır."

"Öyleyse söylememin bir anlamı yok."

Karşılık vermedim ve sessizce oturmaya başladık. Çocuğun varlığından ürken Carmine hiç hareket etmiyordu. Bense pencerenin ardında akıp giden sade ve ıssız manzarayı seyrediyordum. Gün boyunca aralıklarla yağmur yağmıştı. Islak gökyüzünde alçak, gri bulutlar asılıydı.

"Sandığımı benden aldılar," dedi çocuk bir süre sonra.

Ona doğru döndüm. "Ne?"

"Boya sandığım. Bütün boyalarımı, fırçalarımı aldılar. Şimdi benden nasıl geçinmemi bekliyorlar?"

"Beklemiyorlar. Sana bir aile bulacaklar."

"Ah, doğru," diyerek kuru bir kahkaha attı. "Geceleri üzerimi örtecek bir anne ve bana iş öğretecek bir baba. Ben öyle olacağını sanmıyorum. Ya sen?"

"Bilmiyorum. Hiç düşünmedim." Elbette düşünmüştüm. Parçaları yavaş yavaş toplayıp bir araya getirmiştim: İlk önce bebekler seçilecekti. Ardından çiftçilerin güçlü kemiklerine ve kaslarına önem verdiği genç, erkek çocuklar. Son olarak da bir hanımefendiye dönüştürülemeyecek kadar büyük, ev işlerine yardımcı olamayacak kadar küçük, tarlada ise pek işe yaramayacak olan benim gibi kızlar. Eğer seçilmezsek yetimhaneye geri gönderilecektik. "Her neyse, ne yapabiliriz ki zaten?"

Çocuk elini cebine atarak bir metelik çıkardı. Parmaklarının arasında döndürdüğü parayı başparmağı ile işaret parmağının arasında tutarak Carmine'in burnuna dokundurdu. Sonra avucunu sımsıkı kapatıp parayı içine hapsetti. Avucunu tekrar açtığında para orada değildi. Elini Carmine'in kulağının

arkasına uzatıp parayı çıkardı ve "Vay canına," diyerek onu Carmine'e uzattı.

Carmine şaşkın şaşkın paraya bakıyordu.

"Bunlara katlanabilirsin," dedi çocuk. "Ya da kaçabilirsin. Belki de şansın yaver gider ve bundan sonrasını mutlu yaşayarak geçirirsin. Neler olacağını yalnızca Tanrı biliyor. O da olacakları asla söylemiyor."

Union İstasyonu, Chicago, 1929

Carmine, ben ve çocuk –gerçek adının Hans olduğunu, sokaklarda ise Dutchy diye çağrıldığını öğrenmiştim– üç kişilik koltuğumuzda tuhaf, küçük bir aile olmuştuk. Dutchy bana New York'ta, Alman bir ailede dünyaya geldiğini anlattı. Annesi zatürreeden ölmüştü. Babası ayakkabı boyayarak para kazanması için onu sokaklara salmıştı. Eve yeteri kadar para getirmediği zamanlar, onu kemerle dövüyordu. Bu yüzden Dutchy, bir gün eve dönmekten vazgeçmiş ve bir grup çocuğa rastlamıştı. Çocuklar yaz boyunca boş buldukları basamaklarda ya da kaldırımlarda, kışları ise fıçı içlerinde ve kapı eşiklerinde uyuyorlardı. Printing House Meydanı'nda, alttaki makinelerden sıcak hava ve buharın yükseldiği demir ızgaraların üzerine serdikleri kartonlardan kendilerine yatak yapıyorlardı. Dutchy gizli içki satışı yapan bir mekânın arka odasında kendi kendine piyano çalmayı öğrenmişti. Geceleri sarhoş müşterilere notasız bir şekilde piyano çalmış, on iki yaşında bir çocuğun görmemesi gereken şeyler görmüştü. Çocuklar birbirlerine göz kulak olmaya çalışıyorlardı. Fakat içlerinden biri hasta olduğunda ya da sakatlandığında –zatür-

rceye yakalanmak, tramvaydan düşmek ya da bir kamyonetin altında kalmak gibi– ellerinden gelen pek bir şey olmuyordu.

Dutchy'nin grubundan birkaç çocuk da bizimle birlikte trendeydi. Dutchy, içtiği her şeyi üzerine döken Islak Jack'i ve adeta şeffaf bir teni olan Beyaz'ı işaret etti. Hepsi sıcak bir yemek vaadiyle kandırılmış ve kendilerini bu trende bulmuşlardı.

"Peki ya sıcak yemek? Yediniz mi?"

"Yedik. Bize biftek ve patates verdiler. Temiz bir de yatak. Ama onlara güvenmiyorum. Bahse varım hepsinin parası biz çocukların kellesine aldıkları paralarla ödeniyor. Tıpkı Kızılderililerin kafa derisi yüzmesi gibi."

"Bu bir hayır işi," dedim. "Bayan Scatcherd'ın dediğini duymadın mı? Bu onların Hıristiyanlık görevi."

"Tek bildiğim, şimdiye kadar kimsenin benim için hiçbir şey yapmadığı. Konuşmalarına bakarak söyleyebilirim ki köle gibi çalıştırılacak ama tek kuruş bile görmeyeceğim. Sen kızsın. Mutfakta turta pişirebilir ya da bebek bakabilirsin." Gözlerini kısarak bana baktı. "Kızıl saçlarını ve çillerini saymazsak iyi görünüyorsun. Kucağında peçetenle masada oturacak, iyi bir hanımefendi olacaksın. Ben öyle değilim. Terbiye verilemeyecek ya da bir başkasının kurallarına uyamayacak kadar büyüğüm. Sadece ağır işlerde işe yararım. Gazete dağıtanlar, işportacılar, afiş asanlar ve ayakkabı boyayanlar, hepimiz için durum aynı," dedi başıyla art arda vagondaki çocukları işaret ederek.

Yolculuğun üçüncü gününde Illinois eyalet sınırını geçmiştik. Chicago'ya yaklaştığımızda, Bayan Scatcherd yeni bir duyuru yapmak üzere ayağa kalktı. "Birkaç dakika içinde Union

İstasyonu'nda olacağız. Orada yolculuğumuzun geri kalanı için tren değiştireceğiz," dedi. "Bana kalsaydı hepinizi tek sıra halinde peronun diğer tarafındaki trene bindirir, böylece başınızı derde sokmayacağınızdan emin olurdum. Ama yarım saatten önce trene binemeyeceğiz. Genç beyler, ceketlerinizi giyin. Genç bayanlar da önlüklerini taksınlar. Şimdiden üzerinizi buruşturmamaya dikkat edin.

"Chicago büyük bir gölün kenarında, onurlu ve asil bir şehirdir. Göl yüzünden daima rüzgârlıdır, bu yüzden de Rüzgârlı Şehir olarak adlandırılır. En az yarım saatimizi peronda geçireceğimiz için bavullarınızla birlikte sarınmak için yün battaniyelerinizi de yanınıza alın.

"Chicago'nun saygıdeğer sakinleri kuşkusuz sizleri birer zorba, hırsız, dilenci ve günahlarından arınma şansı olmayan günahkârlar olarak görecekler. Haklı olarak sizin kişiliğinizden şüphe duyacaklar. Sizin göreviniz, onlara yanıldıklarını kanıtlamak – kusursuz bir şekilde davranmak ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun sizden beklediği şekilde örnek birer vatandaş gibi hareket etmek."

İstasyondayken rüzgâr elbisemin içine işliyordu. Battaniyeme sıkıca sarınırken, yalpalayarak etrafta gezinen ve soğuğun farkında değilmiş gibi görünen Carmine'in üzerinden gözümü ayırmıyordum. Her şeyin adını bilmek istiyordu: *Tren. Tekerlek.* Kaşlarını çatarak kondüktöre bakan *Bayan Scatcherd*, bir istasyon görevlisiyle belgeleri inceleyen *Bay Curran*. Ve bir sihir gibi, tam da Carmine'in onlara baktığı an yanarak onu hayrete düşüren ışıklar.

Bayan Scatcherd'ın beklentisinin aksine –belki de onun söylediklerine cevaben– büyük çocuklar da dahil hepimiz oldukça sessiz ve sakindik. Kayıtsız ve halimizden memnun bir şekilde bir araya toplanmış, ısınmak için ayaklarımızı yere vuruyorduk.

Biri dışında: Dutchy. Nereye gitmişti o?

"Pişt, Niamh."

Sesin geldiği tarafa döndüğümde, bir merdiven boşluğunda Dutchy'nin sarı saçlarını görür gibi oldum. Derken yine gözden kayboldu. Planlarla ve formlarla meşgul olan yetişkinlere göz attım. O sırada tuğla duvarın yanından hızla geçen iri bir fare, tüm çocukların onu göstererek çığlık atmasına neden oldu. Bavullarımızı oldukları yerde bırakıp Carmine'i kucakladım ve hemen ilerideki sütun ile bir yığın ahşap sandığın arkasına sıvıştım.

Perondakilerin görüş açısının dışında kalan merdiven boşluğuna indiğimde, Dutchy'nin bir duvara yaslandığını gördüm. Beni gördüğünde hiçbir şey söylemeden merdivenlere yöneldi ve basamaklardan yukarı hoplayarak köşeyi dönüp gözden kayboldu. Arkama bir göz atıp kimsenin gelmediğinden emin olduktan sonra, Carmine'i sıkıca tutup Dutchy'nin peşine düştüm. Düşmemek için gözlerimi geniş basamaklardan ayırmıyordum. Carmine başını arkaya yaslayarak kendini bir pirinç çuvalı gibi salmıştı. "Işıklay," diye mırıldandı, yukarıyı işaret ederek. Carmine'in tombul parmağıyla gösterdiği yere baktığımda, tren istasyonunun muazzam büyüklükteki ve tepe camlarıyla bezeli, kemerli tavanını fark ettim.

Her şekilden ve renkten insanlarla dolu olan büyük bir terminale girmiştik. Peşlerinde hizmetçileriyle kürklü, zengin kadınlar, takım elbiseli ve silindir şapkalı erkekler, par-

lak elbiseler içindeki satıcı kızlar... Etrafta bir seferde görülemeyecek kadar çok şey vardı. Heykeller, sütunlar, balkonlar, merdivenler, kocaman, ahşap banklar... Dutchy bütün bunların tam ortasında durmuş, cam tavanın ardındaki gökyüzüne bakıyordu. Derken başındaki kepi çıkarıp havaya fırlattı. Carmine kucağımdan inip serbest kalmak için çırpınıyordu. Onu yere indirir indirmez, hızla Dutchy'ye koşarak bacaklarına yapıştı. Dutchy eğilerek onu omuzlarına aldı. "Kollarını aç küçük adam, seni döndüreceğim," dediğini duydum, onlara yaklaştığım sırada. Sonra da Carmine'in bacaklarını sıkıca tutup kendi etrafında dönmeye başladı. Kollarını iki yana açıp başını arkaya yatıran Carmine, tavandaki pencerelere bakarak sevinç çığlıkları atıyordu. O an, yangından beri ilk defa, sıkıntılarımın kaybolduğunu hissettim. Acı veren bir mutluluk hissediyordum adeta. Bıçak sırtı bir mutluluk.

Tam o sırada bir düdük sesi yankılandı. Koyu üniformalar içindeki üç polis, ellerinde coplarıyla Dutchy'ye doğru koşuyordu. Her şey çok hızlı gelişti: Merdivenlerin başındaki Bayan Scatcherd'ın karga kanadına benzeyen koluyla bizi işaret ettiğini, komik, beyaz ayakkabılarıyla bize doğru koşan Bay Curran'ı ve şişman bir polisin "Yere yat!" diye bağırmasıyla dehşete kapılıp, sıkıca Dutchy'nin boynuna sarılan Carmine'i gördüm. Kollarımı arkamda birleştiren bir adam, "Kaçmaya çalışıyordunuz, öyle mi?" diye bağırdı, kulağıma tükürükler saçarak. Nefesi meyan kökü gibiydi. Beni dizlerimin üzerine çökmeye zorlarken, cevap vermemin bir yararı olmayacağından susmayı seçtim.

Koca terminale büyük bir sessizlik çökmüştü. Gözucuyla Dutchy'ye baktım. Polisin sırtına dayadığı copla birlikte yerde öylece yatıyordu. Carmine çığlık çığlığa ağlıyor, feryatları

tüm sessizliği deliyordu. Dutchy her kımıldadığında polis tarafından sertçe dürtülüyordu. Sonra elleri kelepçelendi ve şişman bir polis onu çekip ayağa kaldırarak hızla öne doğru itti. Dutchy'nin ayakları birbirine dolanarak sendeledi.

O an, Dutchy'nin daha önce de benzer durumlar yaşadığını anlamıştım. Yüzünde hiçbir ifade yoktu, polislere karşı bile çıkmıyordu. Bizi izleyenlerin neler düşündüğünü tahmin edebiliyordum: Dutchy adi bir suçluydu, muhtemelen birden fazla kez kanunlara karşı gelmişti. Ama Tanrı'ya şükürler olsun ki polisler Chicago'nun iyi vatandaşlarını koruyorlardı.

Şişman polis Dutchy'yi Bayan Scatcherd'a doğru sürükledi. Diğeri de kolumdan sertçe çekiştirerek onu takip etti.

Bayan Scatcherd'm yüzünde sanki limon yemiş gibi bir ifade vardı. Dudaklarını büzmüş bir halde bize bakıyor ve titriyor gibi görünüyordu. "Bu genç adamı senin yanına oturtmuştum," dedi son derece sakin bir sesle. "Ona biraz medeniyet aşılarsın diye ümit etmiştim. Görünen o ki oldukça yanılmışım."

Aklım hızla çalışıyordu. Keşke onu Dutchy'nin kötü bir niyeti olmadığına ikna edebilseydim. "Hayır, efendim, ben..."

"Sözümü kesme."

Başımı önüme eğdim.

"Şimdi kendini nasıl savunacaksın bakalım?"

Söyleyeceğim hiçbir şeyin hakkımdaki düşüncelerini değiştiremeyeceğini biliyordum. Ve bunu fark etmek, kendimi tuhaf bir şekilde özgür hissetmemi sağlamıştı. Olsa olsa, Dutchy'yi yeniden sokaklara atılmaktan kurtarmayı ümit edebilirdim.

"Benim suçum," dedim. "Dutchy'den –yani Hans'tan– beni ve bebeği merdivenlerden çıkarmasını istedim." Onu

tutan polisin kollarından kurtulmaya çalışan Carmine'e göz attım. "Ben... belki şu gölü görebiliriz sandım. Onu görmek bebeğin hoşuna gider diye düşünmüştüm."

Bayan Scatcherd sert sert bana baktı. Dutchy'nin yüzünde ise hayret dolu bir ifade vardı. "Göl?" dedi Carmine.

"Ve sonra... Carmine ışıkları gördü," dedim yukarıyı işaret edip Carmine'e bakarak. Carmine başını arkaya atarak, "Işıklay!" diye bağırdı.

Polisler ne yapacaklarından emin değildi. Nefesi meyan kökü gibi kokan polis kolumu bıraktı. Görünüşe göre bir yere kaçmayacağıma ikna olmuştu.

Bay Curran, yüzündeki ifade az da olsa yumuşamış olan Bayan Scatcherd'a göz attı.

"Sen akılsız ve dik kafalı bir kızsın," dedi Bayan Scatcherd. Ancak sesindeki o sert ton kaybolmuştu ve görünmeye çalıştığı kadar sinirli olmadığını söyleyebilirdim. "Perondan bir yere ayrılmamanızı söylememe rağmen bana karşı geldin. Bütün çocukları tehlikeye attığın gibi kendini rezil ettin. Daha da kötüsü beni rezil ettin. Bay Curran'ı da öyle," diye ekledi ona doğru dönerek. Bay Curran, sanki beni bu işe bulaştırma dermiş gibi biraz geri çekildi. "Ama sanırım bu polisi bunun için meşgul etmeye gerek yok. Bu yasal değil, kişisel bir mesele," diye açıkladı.

Şişman polis ağır hareketlerle Dutchy'nin kelepçesini çözerek onu kemerine taktı. "Onu götürmemizi istemediğinizden emin misiniz, bayan?"

"Teşekkürler, bayım, ama Bay Curran ve ben onun için uygun bir ceza düşüneceğiz."

"Nasıl isterseniz," diyerek selam verdi polis memuru. Ardından geri çekilerek uzaklaştı.

Bize tepeden bakan Bayan Scatcherd usulca, "Emin olun ki," dedi. "Cezalandırılacaksınız."

Bayan Scatcherd, Dutchy'nin parmaklarına uzun, ahşap bir cetvelle defalarca vurdu. Yine de bu bana gönülsüzce verilen bir ceza gibi gelmişti. Dutchy cezasını çekerken yüzünü bile buruşturmadı. Bittiğinde ellerini iki kez silkeleyerek bana göz kırptı. Doğrusu Bayan Scatcherd'ın yapabileceği çok fazla şey yoktu. Ailesiz ve kimliksiz çocuklar olmak, yetersiz beslenmek, Jack'in iddia ettiği gibi köle olarak satılana dek sert, ahşap koltuklarda oturmak – kısacası sırf var olmak bile bizler için yeterli bir cezaydı. Bayan Scatcherd bizi birbirimizden ayırmakla tehdit etse de, sonunda üçümüzü bir arada bıraktı. Dediğine göre Dutchy'nin diğer çocukları da suça sürüklemesini istemiyordu. Anlaşılan Carmine ile ilgilenmenin benim için yeterli bir ceza olduğuna karar vermişti. Birbirimizle konuşmamamızı, hatta birbirimize bile bakmamamızı söyledi. "Fısıldadığınızı dahi görürsem karışmam..." diye tehditte bulunmayı da ihmal etmedi.

Chicago'dan ayrıldığımız sırada akşam olmuştu. Carmine kucağımda oturmuş, ellerini ve yüzünü pencereye dayayarak ışıl ışıl aydınlanan sokaklara ve binalara bakıyordu. "Işıklay," dedi usulca, şehri ardımızda bırakırken. Onunla birlikte camdan dışarı baktım. Çok geçmeden her yer kararda. Yeryüzünün nerede bitip, gökyüzünün nerede başladığını söylemek adeta imkânsızdı.

"Bu gece güzelce dinlenin," diye seslendi Bayan Scatcherd vagonun ön tarafından. "Sabah iyi görünmeye ihtiyacınız ola-

cak. İyi bir izlenim bırakmanız çok önemli. Uyku mahmurluğunuz, tembellik gibi yorumlanabilir."

"Ya kimse beni istemezse?" diye sordu çocuklardan biri. Tüm vagon nefesini tutmuş gibi görünüyordu. Bu herkesin aklında olan, ama kimsenin cevabı bilmek istediğinden emin olamadığı bir soruydu.

Bayan Scatcherd sanki bunu bekliyormuş gibi Bay Curran'a baktı. "İlk istasyonda seçilmeyecek olursanız, pek çok şansınız daha olacak. Öyle bir durum düşünemiyorum..." Dudaklarını büzerek durakladı. "Bir çocuğun bizimle birlikte New York'a dönmesi pek görülmüş şey değildir."

"Afferdesiniz, efendim," dedi ön taraftaki bir kız. "Beni seçenlerle birlikte gitmek istemezsem ne olacak?"

"Ya bizi döverlerse?" diye bağırdı çocuklardan biri.

"Çocuklar!" Bayan Scatcherd başını sağa sola döndürürken küçük gözlüğü parlıyordu. "Bu kadar yeter!" Soruları cevaplamaksızın oturmaya hazırlanıyormuş gibi görünürken, fikrini değiştirdi. "Sadece şunu söyleyeceğim; zevkler ve kişilikler tartışılmaz. Bazı aileler çiftlikte çalışması için sağlıklı, erkek çocuklar arar. Hepimizin bildiği gibi, ağır işler çocuklar için faydalıdır ve içinde Tanrı korkusu olan, çiftçi bir aileye verilirseniz şanslısınız demektir. Bazı aileler de bebek sahibi olmak isterler. İnsanlar bazen bir şey istediklerini düşünür, ama sonra fikirlerini değiştirirler. İlk istasyonda hepinizin doğru evi bulmanızı tüm kalbimizle ümit ediyoruz. Ama işler her zaman umduğumuz gibi gitmez. Bu yüzden saygılı ve terbiyeli olmanın yanı sıra, önünüzü göremediğiniz zamanlar size yol göstermesi için Tanrı'ya olan inancınızı kaybetmemeniz gerekir. Yolculuğunuz kısa ya da uzun olsun, ona güvendiğiniz sürece Tanrı size yardım edecektir."

Dutchy ile birbirimize baktık. Bize iyi davranacak insanlar tarafından seçilip seçilmeyeceğimiz hakkında, tıpkı bizler gibi Bayan Scatcherd'ın da bir fikri yoktu. Hep birlikte bir bilinmezliğe doğru yol alıyorduk. Ve sert koltuklarımızda sessizce oturup, oraya götürülmekten başka seçeneğimiz yoktu.

Sisters Planet

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly arabaya dönerken, Jack'in gözleri kapalı bir halde, Molly'nin duyamadığı bir şarkıya eşlik ettiğini görebiliyordu.

"Hey," dedi yüksek sesle, arabanın kapısını açarak.

Jack gözlerini açıp hızla kulaklığını çıkardı. "Nasıl geçti?"

Molly arabaya binerek başını iki yana salladı. İçeride yirmi dakikadır yalnız olduğuna inanmak zordu. "Vivian tuhaf biri. Elli saat! Tanrım."

"Ama işe yarayacak, değil mi?"

"Öyle sanıyorum. Pazartesi başlamayı planladık."

Jack, Molly'nin bacağına vurdu. "Harika. Kaşla göz arasında elli saati dolduracaksın."

"Dereyi görmeden paçaları sıvamayalım."

Molly bunu hep yapıyordu. Her seferinde aksiliğiyle Jack'in hevesini, coşkusunu baltalıyordu. Bu artık onların bir rutini olmuştu. Molly ona, "Ben senin gibi değilim, Jack. Ben şirretin, cadalozun tekiyim," dese de, Jack'in bunu gülüp geçiştirmesi onu içten içe rahatlatırdı. Jack iyimser biri olduğu kadar Molly'nin özünde iyi biri olduğundan da emindi. Jack

ona bu kadar güveniyorsa, Molly'nin de iyi olması gerekirdi, değil mi?

"Kendi kendine tekrar et. Islahevinden iyidir," dedi Jack.

"Bundan emin misin? Belki de ıslahevinde yatıp kurtulmak daha kolay olacaktı."

"Sabıkalı olmak gibi küçük bir problemi saymazsak, tabii."

Molly omzunu silkti. "Ama sence de çok havalı olmaz mıydı?"

"Sahi mi, Moll?" dedi Jack, bir iç çekip kontağı çevirerek.

Molly şaka yaptığını belli etmek için gülümsedi. "'Islahevinden iyidir.' Bundan güzel dövme olur," diyerek kolunu gösterdi. "Tam şuraya, pazımın üzerine. Yirmi puntoluk harflerle."

"Şakasını bile yapma."

Dina makarna tenceresini masanın ortasındaki nihalenin üzerine koyup sandalyeye çöktü. "Oof. Yorgunluktan ölüyorum."

"Yoğun bir iş günüydü, ha, bebeğim?" diye sordu Ralph her zamanki gibi. Oysa Dina ona gününün nasıl geçtiğini asla sormazdı. Belki de su tesisatçılığı, her dakikası ayrı heyecan olan Spruce Harbor'da karakol telefonlarına bakmak kadar heyecanlı değildi. "Molly, tabağını uzat."

"Oturduğum o berbat sandalye yüzünden sırtım beni öldürecek," dedi Dina. "Bir masöre gidecek duruma gelirsem dava açarım gerçekten."

Ralph, Molly'nin uzattığı tabağına biraz güveç doldurdu. Dina onun bir vejetaryen olduğunu bir türlü kabullenmediğinden, Molly artık yemeğindeki etleri ayıklamayı öğrenmişti.

Neyin ne olduğunu anlayamayacağınız, her şeyin birbirine karıştığı böyle bir yemekte bile. Dina, aşırı tutucu bir Hıristiyan kilisesine ait olan, muhafazakâr bir radyo kanalını dinlerdi. Arabasının arkasında ise 'Silahlar öldürmez – kürtaj klinikleri öldürür' yazılı bir çıkartma vardı. O ve Molly, birbirlerine mümkün olabildiğince zıt kişiliklerdi. Molly'nin tercihlerini kendisine yapılmış bir hakaret olarak algılamasa, bu o kadar da kötü olmayabilirdi. Dina, Molly'nin yaptıklarına –kirli çamaşırlarını sepete atmaması, lavaboda tabak bırakması, yatağını toplama zahmetine girmemesi– sürekli gözlerini deviriyor, alçak sesle homurdanıyordu. Molly bu eleştirilere kulak asmaması gerektiğini biliyordu –'aldırma' diyordu Ralph– ama bir yandan da canından beziyordu. Bütün bu eleştirilere karşı aşırı hassaslaşmıştı ve bunların hepsi, Dina'nın değişmez mesajının bir parçasıydı: Minnettar ol. Normal insanlar gibi giyin. Fikir sahibi olma. Önüne konan yemeği ye.

Molly, Ralph'in bütün bunlara nasıl uyum sağladığını anlayamıyordu. Ralph ve Dina'nın lisede tanıştıklarını, bunun bir futbolcu ile amigo kız hikâyesi olduğunu ve o zamandan beri birlikte olduklarını biliyordu. Fakat Ralph, Dina'nın ilkelerine katılıyor muydu, yoksa onu sırf hayatını kolaylaştırmak için mi dinliyordu, Molly bundan emin değildi. Bazen Ralph'in gözlerinde bir özgürlük ışıltısı görüyordu. Ralph tek kaşını havaya kaldırıyor, alaycı bir üslupla, "Pekâlâ, buna patron eve gelmeden karar veremeyiz," diyordu.

Yine de her şey göz önüne alınacak olursa, Molly oldukça iyi bir hayatı olduğunun farkındaydı. Derli toplu bir evde kendine ait bir odası, çalışan ve alkol kullanmayan üvey ebeveynleri, doğru düzgün bir okulu ve iyi bir erkek arkadaşı vardı. Daha önce yaşadığı bir evde yaptığı gibi bir sürü çocuğa

bakması ya da bir başka evde olduğu gibi on beş pis kedinin arkasını toplaması beklenmiyordu. Son dokuz yılda, bazılarında bir hafta kadar kısa kalsa da bir düzineden fazla ev değiştirmişti. Ispatulayla dövülmüş, yüzüne tokat yemiş, kış ortasında, ısıtma sistemi olmayan camdan bir odada uyutulmuş, bir üvey baba tarafından esrar sarması öğretilmiş, sosyal hizmet çalışanlarına yalanlar söylemeye zorlanmıştı. On altı yaşındayken yasadışı bir şekilde dövme yaptırmıştı. Dövmeyi bu işe henüz yeni başlamış olan ve kendine 'Geleceğin Dövme Uzmanı' diyen yirmi üç yaşındaki bir arkadaşı bedavaya yapmıştı – ya da bir nevi bedavaya... Zaten Molly bekâretine o kadar da bağlı değildi.

Molly tabağındaki hamburger köftesini çatalının dişleriyle ezerek püre haline getirdi. Sanki yok olmasını umuyor gibiydi. Bir ısırık alarak Dina'ya gülümsedi. "Güzel. Teşekkürler."

Dina başını kaldırarak dudağını büzdü. Belli ki Molly'nin övgüsünün samimi olup olmadığım anlamaya çalışıyordu. Pekâlâ, Dina, dedi Molly içinden, hem samimiyim, hem de değilim. Beni evine alıp doyurduğun için teşekkür ederim. Ama ideallerimi bastırabileceğini düşünüyorsan, yemediğimi söylediğim halde bana et yedirmeye çalışıyorsan, hayatıma zerre kadar ilgi duymamana rağmen ağrıyan sırtını umursamamı bekliyorsan, unut gitsin. Lanet olası oyununu oynayacağım. Ama senin kurallarına göre oynamak zorunda değilim.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly, aceleyle üçüncü katın merdivenlerine tırmanan Terry'yi takip ediyordu. Vivian ise daha yavaş bir şekilde arkalarından geliyordu. Oldukça büyük olan ev, rüzgâr alıyordu. Yalnız yaşayan yaşlı bir kadın için fazla büyük, diye düşündü Molly. Kış boyunca çoğunun panjurları kapalı olan tam on dört odası vardı. Molly, tavan arasına giden yol boyunca Terry'nin anlattıklarından hikâyeyi öğrenmişti. Vivian ve kocasının Minnesota'da işlettikleri bir alışveriş merkezleri vardı. Yirmi yıl önce alışveriş merkezini sattıklarında, emekliliklerini kutlamak için Doğu Yakası'na bir deniz yolculuğuna çıkmışlardı. O sırada, daha önce bir kaptana ait olan bu eve göz koymuşlar ve bir anlık kararla satın almışlardı. Sonra da eşyalarını toplayıp Maine'e taşınmışlardı. Sekiz yıl önce Jim ölmüştü. Vivian o zamandan beri burada, tek başına yaşıyordu.

Üçüncü kata çıktıklarında, Terry nefes nefese bir halde ellerini beline koyup etrafına bakındı. "Tanrım! Nereden başlayacağız, Vivi?"

Vivian korkulukları sıkıca kavrayarak en üst basamağı da

çıktı. Bu defa gri renkte, başka bir kaşmir kazak giymiş, ucunda küçük, tuhaf bir kolyesi olan gümüş bir zincir takmıştı.

"Pekâlâ, bir bakalım."

Molly etrafa göz gezdirmeye başladı. Üçüncü kat, çatı eğiminin altında yer alan iki yatak odası, ayaklı bir küvetin bulunduğu eski moda bir banyo ve yer yer eski muşambalarla kaplı, cilasız ahşap döşemeleri olan büyük bir tavan arasından oluşuyordu. Çatı kirişlerinin ve zeminin koyu renk olmasına rağmen, etraf şaşırtıcı derecede aydınlıktı. Çatı pencereleri, ilerideki körfezden ve yat limanından oluşan bir manzara sunuyordu.

Tavan arası kutularla ve üzeri örtülmüş mobilyalarla öylesine doluydu ki adım atmak bile zordu. Bir köşede, fermuarlı naylon bir kılıfa geçirilmiş uzun bir elbise askısı duruyordu. Bir yığın büyük eşya kutusunun yanma birkaç sedir sandık dizilmişti. Sandıklar o kadar büyüktü ki Molly onların buraya nasıl çıkarıldığını merak etti. Tavandaki çıplak ampuller, minik birer ay gibi parlıyordu.

Vivian karton kutuların arasında gezinirken parmağını üzerlerinde gezdiriyor, her kutunun üzerindeki gizemli yazılara göz atıyordu. *Mağaza, 1960–. Nielsenlar. Değerli eşyalar.* "Sanırım insanlar bu yüzden çocuk sahibi oluyorlar, değil mi?" diye mırıldandı düşüncelere dalarak. "Biri arkalarında bırakacakları şeylerle ilgilensin diye."

Molly, asık bir suratla başını iki yana sallayan Terry'ye göz attı. Belki de Terry'nin tavan arasını temizlemeye sıcak bakmamasının sebebi, işin kendisinden kaçmak olduğu kadar, bu tarz duygusal muhabbetlerden de kaçmak istemesiydi.

Molly gizlice telefonuna baktığında saatin 4:15 olduğunu gördü. Geleli sadece on beş dakika olmuştu. Saat altıya kadar

burada kalması gerekiyordu. Sonrasında haftanın dört günü iki saatliğine, hafta sonlarıysa dört saatliğine gelecekti. Ta ki elli saatlik cezasını doldurana ya da Vivian öbür dünyayı boylayana kadar. Hangisi daha önce olursa... Molly'nin hesaplarına göre bu yaklaşık bir ay sürecekti. Tabii ki cezasını doldurmayı kastediyordu, Vivian'in ölümünü değil.

Ama geriye kalan kırk dokuz saat, kırk beş dakika da bu kadar sıkıcı olacaksa, buna katlanabileceğinden emin değildi.

Amerikan Tarihi dersinde, Amerika'nın anlaşmalı kölelik yoluyla kurulduğunu öğreniyorlardı. Öğretmenleri Bay Reed, on yedinci yüzyılda İngilizlerin yaklaşık üçte ikisinin buraya bu şekilde göç ettiğini, sonunda daha iyi bir hayat vaadine karşılık yıllarca özgürlüklerini sattıklarını anlatmıştı. Bunların pek çoğu yirmi bir yaşının altındaydı.

Molly bu işi de bir anlaşmalı kölelik olarak düşünmeye karar verdi: Çalışacağı her saat, onu özgürlüğüne bir saat daha yaklaştıracaktı.

"Bütün bu eşyaları ayıklamak iyi olacak, Vivi," dedi Terry. "Pekâlâ, ben çamaşırlardan başlayacağım. Bana ihtiyacınız olursa çağırın!" Ardından Molly'ye *Hepsi senin*! dercesine başını sallayarak tekrar aşağı indi.

Molly, Terry'nin günlük iş rutini hakkında her şeyi biliyordu. "Sen de benim spor salonunda çalıştığım gibi çalışıyorsun, ha, anne?" diye takılırdı Jack annesine. "Bir gün kollar, ertesi gün bacaklar." Terry genellikle kendi belirlediği programının dışına çıkmazdı. Bu büyüklükteki bir evde, her gün farklı bir bölümü ele almanız gerekirdi; pazartesi günleri yatak odaları ve çamaşırlar, salı banyolar ve çiçekler, çarşamba mutfak ve alışveriş, perşembe diğer odalar ve cuma hafta sonu için pişirilen yemekler.

Molly parlak, bej renkli bantlarla kapatılmış olan kutuların arasından güçlükle ilerleyerek pencereyi araladı. Bu kocaman evin tepesinden bile tuzlu havayı koklayabiliyordu. "Belli bir sıraya göre dizili değiller, öyle değil mi?" diye sordu Vivian'e, etrafına bakınarak. "Bu eşyalar ne zamandır burada?"

"Taşındığımızdan beri onlara elimi sürmedim. Yani..."

"Yirmi yıldır."

Vivian gülümsedi. "Dinliyormuşsun."

"Aklından hepsini çöpe atmayı geçirdiğin oldu mu hiç?"

Vivian dudaklarını büktü.

"Öyle demek istemedim, affedersin," dedi Molly, biraz ileri gittiğini fark etmişti.

Pekâlâ, şimdi de çok resmi konuşmuştu. Vivian'e karşı belli bir tutum belirlemeye ihtiyacı vardı. Neden bu kadar soğuk davranıyordu ki? Vivian ona hiçbir şey yapmamıştı. Aksine, ona minnettar olmalıydı. O olmasa, sonu iyi yerlere varmayan karanlık bir yolda gidiyor olurdu. Ancak kinini besleyip büyütmek kendini adeta iyi hissettiriyordu. Dünya tarafından haksızlığa uğratıldığı hissi, Molly'nin hoşuna giden ve kontrol edebildiği bir histi. Alt sınıflardan gelen bir hırsız rolünü başarıyla oynamış, şimdi de bu nazik, orta batılı, beyaz hanımefendiye kölelik ediyordu. Bu, kelimelerle anlatılamayacak kadar mükemmeldi.

Derin bir nefes al. Gülümse. İki haftada bir görüştüğü sosyal hizmet çalışanı Lori'nin her zaman yapmasını söylediği gibi, Molly içinde bulunduğu durumun olumlu taraflarını listelemeye başladı. *Bir bakalım.* İlk olarak, bu işi sonuna kadar götürecek olursa, bütün olay kapanacak ve siciline bir şey işlenmeyecekti. İkincisi, her ne kadar stres dolu ve geleceği meçhul olsa da hâlâ başını sokacağı bir evi vardı. Üçüncü-

sü, eğer elli saatinizi yalıtımsız bir tavan arasında geçirmek zorundaysanız, bahar ayları bunu yapmak için en uygun zamandı. Dördüncü olarak, Vivian yaşlı biriydi, ama bunağın tekiymiş gibi görünmüyordu.

Beşincisi... kim bilir? Belki de bu kutulardan ilginç bir şeyler çıkacaktı.

Molly eğilerek etrafındaki etiketlere göz gezdirdi. "Sanırım bunları tarih sırasına göre ele almalıyız. Bir bakalım, bunda 'II. Dünya Savaşı' yazıyor. Bundan daha eskileri de var mı?"

"Var." Vivian iki kutu yığının arasından güçlükle geçerek sedir sandıkların yanma gitti. "Sanırım en eski eşyalarım burada. Ama bu sandıklar hareket ettirilemeyecek kadar ağır. O yüzden bu köşeden başlamamız gerek. Sana uyar mı?"

Molly, tamam dercesine başını salladı. Alt kattayken Terry ona plastik saplı, tırtıklı, basit bir bıçak, bir yığın naylon çöp torbası ve kendi deyimiyle 'envanterin' kaydını tutması için telli bir defter ile tükenmez kalem vermişti. Molly bıçağı alıp Vivian'in seçtiği ve üzerinde 1929-1930 yazan kutunun bandını yırtmaya başladı. Ahşap bir sandığın üzerine oturan Vivian, sabırla bekliyordu. Molly kutunun kapağını açarak içinden hardal rengi bir palto çıkardı. "Tanrım," dedi Vivian kaşlarını çatarak. "Bu paltoyu sakladığıma inanamıyorum. Ondan nefret ederdim."

Molly paltoyu yukarı kaldırarak incelemeye başladı. Kalın, siyah düğmeleri olan, asker tarzı, ilginç bir paltoydu. Gri, ipek astarı parçalanmıştı. Molly paltonun ceplerini karıştırarak ikiye katlanmış, buruşuk, aşınmış bir kâğıt parçası buldu. Kâğıdı açtığında, bir çocuğun özenli bir elyazısıyla ve silik bir kalemle, aynı cümleyi defalarca yazmış olduğunu gördü: *Dürüstlük ve iyilik her şeyi yoluna sokar. Dürüstlük ve iyilik her şeyi yoluna sokar. Dürüstlük ve iyilik...*

Vivian kâğıdı alıp iyice açarak dizinin üzerine koydu. "Bunu hatırlıyorum. Bayan Larsen dünyanın en güzel elyazısına sahipti."

"Öğretmenin miydi?"

Vivian başını sallayarak onayladı. "Ne kadar denersem deneyeyim harflerimi asla onunkilere benzetemezdim."

Molly, kâğıttaki çizgilere her seferinde aynı noktada değen harflere baktı. "Bana oldukça güzel görünüyor. Sen bir de benim yazımı gör."

"Duyduğuma göre artık elyazısı öğretmiyorlarmış."

"Evet, artık her şeyi bilgisayarlarda yapıyoruz." Molly birden Vivian'in o cümleleri seksen yıldan fazla bir süre önce yazmış olduğunu fark etti. *Dürüstlük ve iyilik her şeyi yoluna sokar.* "Benim yaşımda olduğun günden beri çok fazla şey değişti, ha?"

Vivian başını kaldırdı. "Galiba öyle. Gerçi çoğu beni pek etkilemiyor. Hâlâ yatakta yatıyor, sandalyede oturuyor, bulaşıklarımı lavaboda yıkıyorum."

Terry yıkıyor desek daha doğru olur, diye düşündü Molly.

"Çok fazla televizyon seyretmiyorum. Bir bilgisayarımın olmadığını zaten biliyorsun. Hayatım pek çok yönden yirmi ya da kırk yıl önceki gibi."

"Bu bir bakıma üzücü," diye kaçırdı Molly ağzından. Ancak der demez pişman oldu. Fakat Vivian gücenmiş gibi görünmüyordu. 'Kimin umurunda?' dercesine bir ifade takınarak, "Çok fazla şey kaçırdığımı düşünmüyorum," dedi.

"Kablosuz internet, dijital fotoğraflar, akıllı telefonlar, Facebook, Youtube..." dedi Molly parmaklarını sayarak. "Son on yılda bütün dünya değişti."

"Benim dünyam değişmedi."

"Ama çok şey kaçırıyorsun."

Vivian güldü. "FaceTube'un –adı her neyse – yaşam kalitemi arttıracağını hiç sanmıyorum."

Molly başını iki yana salladı. "FaceTube değil, Face*book*. Ve Youtube."

"Neyse ne!" dedi Vivian ilgisiz bir şekilde. "Umurumda değil. Ben sakin hayatımdan memnunum."

"Ama denge denen bir şey var. Dürüst olmak gerekirse... bu boşlukta nasıl yaşayabildiğini aklım almıyor."

Vivian gülümsedi. "Aklından geçenleri doğruca söylemekte hiç sıkıntı yaşamıyorsun, değil mi?"

Molly bunu daha önce de duymuştu. "Bu paltodan nefret ediyorsan, onu neden sakladın?" diye sordu konuyu değiştirerek.

Vivian paltoyu eline alıp uzun uzun inceledi. "Çok güzel bir soru."

"Öyleyse onu atılmayacakların arasına koyalım mı?"

Vivian paltoyu kucağında katlayarak, "Ah... Olabilir," dedi. "Bakalım bu kutuda başka neler varmış."

Milwaukee Treni, 1929

Gece boyunca iyi uyuyamamıştım. Carmine defalarca huysuz ve huzursuz bir şekilde uyanmış, onu sakinleştirmeye çalışmama rağmen uzun süre ağlayarak diğer çocukları rahatsız etmişti. Şafak sökmeye yakın başını Dutchy'nin kıvrılmış bacağma yaslamış, ayaklarını ise kucağıma uzatarak nihayet uykuya dalmıştı. Bense tamamen uyanıktım. Öylesine gergindim ki kalbimin pompaladığı kanı tüm bedenimde hissedebiliyordum.

Eski bir kurdeleyle dağınık bir atkuyruğu şeklinde topladığım saçlarımı açarak omuzlarıma dökülmelerini sağladım. Sonra da parmaklarımla taramaya başlayıp, elimden geldiğince düzeltmeye çalıştım.

Başımı çevirdiğimde, Dutchy'nin bana baktığını gördüm.

"Saçların güzelmiş." Dalga geçip geçmediğini anlamak için karanlıkta gözlerimi kısarak ona baktım. Uykulu gözlerle bana bakmaya devam ediyordu.

"Birkaç gün önce öyle demiyordun."

"Zor zamanlar geçireceğini söyledim."

Dutchy'nin kibarlığını da dürüstlüğünü de itip uzaklaştırmak istiyordum.

"Ne olduğunu değiştiremezsin, değil mi?" dedi Dutchy.

Bayan Scatcherd'm bizi duyamadığından emin olmak için başımı uzatarak vagonun ön tarafına baktım. Ancak ön tarafta herhangi bir hareket yoktu.

"Haydi, bir söz verelim," dedi Dutchy. "Birbirimizi bulacağımıza dair bir söz."

"Nasıl bulabiliriz ki? Büyük ihtimalle farklı yerlere gideceğiz."

"Biliyorum."

"Hem ismim de değişecek."

"Belki benimki de değişir. Ama deneyebiliriz."

Carmine bacaklarım kıvırarak kollarım iki yana uzatınca, ikimiz de ona yer açmak için kenara kaydık.

"Kadere inanır mısın?" diye sordum.

"Neye dedin?"

"Her şeyin önceden yazılmış olduğuna. Sen sadece –bilirsin işte– onu yaşarsın."

"Tanrı her şeyi önceden planlamıştır."

Başımı sallayarak onayladım.

"Bilmiyorum. Şu ana kadarki plan pek hoşuma gitmedi."

"Benim de öyle."

İkimiz de güldük.

"Bayan Scatcherd temiz bir sayfa açmamız gerektiğini söylüyor," dedim. "Geçmişe sünger çekmeliymişiz."

"Geçmişe sünger çekebilirim, sorun değil," dedi Dutchy. Yere düşen yün battaniyeyi alıp Carmine'in açıkta kalan yerlerini sıkıca örttü. "Ama her şeyi unutmak istemem."

Pencerenin ardında bizimkine paralel, kahverengi ve gümüş renklerde üç sıra demir yolu görüyordum. Rayların ötesinde uçsuz bucaksız, sürülmüş tarlalar uzanıyordu. Gökyüzü açık ve masmaviydi. Vagonun içiyse bebek bezi, ter ve ekşimiş süt kokuyordu.

Bayan Scatcherd ayağa kalktıktan sonra Bay Curran'a bir şey danışmak için eğildi. Ardından tekrar doğruldu. Bu defa siyah bir şapka takmıştı.

"Pekâlâ, çocuklar. Uyanın!" dedi etrafına bakıp ellerini birkaç kez çırparak. Gözlüğü sabah güneşiyle parlıyordu.

Etraftan homurtular ve iç çekmeler duyuluyordu. Uykusunu alacak kadar şanslı olanlar ise tutulan kol ve bacaklarını esnetiyorlardı.

"Kendinize çeki düzen verme vakti. Her birinizin valizinde birer kıyafet var. Bildiğiniz gibi, valizleriniz başınızın üzerindeki bagaj yerlerinde. Büyükler, lütfen küçüklerin giyinmesine yardımcı olun. İlk bakışta iyi bir izlenim bırakmak son derece önemli. Yüzler yıkanmış, saçlar taranmış, gömlekler pantolonun içine sokulmuş olmalı. Gözleriniz parlasın. Gülümsemeyi unutmayın. Kıpır kıpır olmayacak ya da yüzünüze dokunmayacaksınız. Ve ne diyeceksiniz, Rebecca?"

Bu cümleye hepimiz aşinaydık: "Lütfen ve teşekkür ederim," dedi Rebecca, neredeyse işitilmeyen bir sesle.

"Lütfen ve teşekkür ederim, ne?"

"Lütfen ve teşekkür ederim, efendim."

"Konuşmak için sizinle konuşulmasını bekleyeceksiniz, ardından lütfen ve teşekkür ederim, efendim, diyeceksiniz. Ne yapmak için bekleyecekmişsiniz, Andrew?"

"Konuşmak için bizimle konuşulana dek miydi?"

"Aynen öyle. Kıpır kıpır olmayacak ve ne yapmayacakmışsınız, Norma?"

"Yüzümüze dokunmayacağız. Efendim. Efendim, efendim."

Koltuklardan kıkırdamalar yükselince Bayan Scatcherd ters ters bize baktı. "Bu sizi eğlendiriyor, değil mi? Herkes size 'hayır, teşekkür ederim, terbiyesiz ve pasaklı bir çocuk istemiyorum,' dediğinde ve tekrar trene binip bir sonraki istasyona gitmek zorunda kaldığınız zaman bunları bu kadar komik bulacağınızı sanmıyorum. Sizce de öyle değil mi, Bay Curran?"

Ona seslenildiğini duyan Bay Curran, Bayan Scatcherd'a doğru döndü. "Kesinlikle, Bayan Scatcherd."

Tüm vagona bir sessizlik çöktü. Seçilmemek, aklımıza bile getirmek istemediğimiz bir şeydi. Arkamda oturan küçük bir kız ağlamaya başladı. Etraftan boğuk hıçkırıklar ve burun çekme sesleri duyuyordum. Bayan Scatcherd ellerini birbirine kenetleyerek vagona göz gezdirdi. Dudaklarında tebessüme benzer bir kıvrım oluşmuştu. "Tamam, tamam. Buna gerek yok. Hayatın her alanında olduğu gibi, kibar ve iyi insanlar olduğunuz sürece başarılı olmanız mümkün. Minneapolis'in değerli sakinleri, bugün içinizden birini –belki de birden fazlasını– evlerine götürmek için büyük bir istek duyarak toplantı salonuna geliyorlar. Bu yüzden unutmayın, kızlar, saç kurdelelerinizi düzgünce bağlayın. Erkekler, yüzünüzü yıkayın ve saçlarınızı tarayın. Gömleklerinizin düğmelerini düzgün ilikleyin. Trenden indiğimizde tek sıra halinde dizileceksiniz. Sadece sizinle konuşulduğu takdirde konuşacaksınız. Kısacası sizi seçmelerini kolaylaştırmak için elinizden gelen her şeyi yapacaksınız. Anlaşıldı mı?"

Güneş öylesine parlaktı ki gözlerimi kısmak zorunda kalıyordum. Cama vuran güneşin sıcağından kaçınmak için Carmine'i kucağıma oturtarak ortadaki koltuğa doğru kaydım.

Köprü altlarından ve istasyonlardan geçerken güneş ışığı bir görünüp bir kayboluyor, Carmine beyaz önlüğümün üzerinde eliyle gölge oyunları yapıyordu.

"İyi görünmeye çalışmalısın," dedi Dutchy alçak sesle. "Hiç değilse çiftlik işlerinde eşek gibi çalıştırılmayacaksın."

"Çalıştırılmayacağını bilemezsin," dedim. "Seni çalıştıracaklarını da bilemezsin."

Milwaukee Yolu İstasyonu, Minneapolis, 1929

Tren tiz bir gıcırtı ve yoğun buharlar eşliğinde istasyona girdi. Yüzlerce kilometre süren tarla ve ağaçlardan sonra, Carmine camın ardındaki binalara, tellere ve insanlara hayretle bakıyordu.

Eşyalarımızı toplamak için ayağa kalktık. Dutchy valizlerimize uzanıp onları koridora yerleştirdi. Pencereden istasyondaki takım elbiseli, kravatlı ve siyah fötr şapkalı iki adamla konuşan Bayan Scatcherd'ı ve Bay Curran'ı görebiliyordum. Adamların arkasında çok sayıda polis bekliyordu. Bay Curran onların elini sıktıktan sonra, eliyle trenden inmemizi işaret etti.

Dutchy'ye bir şeyler söylemek istiyor, ama ne diyeceğimi bilmiyordum. Ellerim soğuk ve nemden yapış yapıştı. Bizi neyin beklediğini bilmemek berbat bir histi. En son Ellis Adası'ndaki bekleme salonunda otururken bu şekilde hissettiğimi anımsadım. Yorgunduk, annem iyi değildi, nereye gideceğimizi ya da nasıl bir hayatımız olacağını bilmiyorduk. Ama şimdi bakınca, o zamanlar neye sahip olduğumu görebiliyordum: Bir ailem vardı. Ve ne olursa olsun, birlikte olacağımıza inanıyordum.

Polislerden biri ıslık çalarak kolunu sallayınca sıraya girmemiz gerektiğini anladık. Carmine'in ağırlığını kollarımda, sabah içtiği süt yüzünden hafif ekşi ve nemli nefesini ise yanağımda hissediyordum. Valizlerimizi Dutchy taşıyordu.

"Çabuk olun, çocuklar," dedi Bayan Scatcherd. "İki sıra halinde. Güzel." Ses tonu her zamankinden yumuşaktı. Etrafta başka insanlar olduğu için mi yoksa birazdan olacakları bildiği için mi böyleydi, merak etmiştim. "Bu taraftan." Bayan Scatcherd'ı takip ederek geniş, taş basamakları çıkmaya başladık. Sert tabanlı ayakkabılarımızın tıkırtısı bir trampet gibi yankılanıyordu. Merdivenleri çıktığımızda parlak gaz lambalarıyla aydınlatılmış bir koridora, oradan da istasyonun bekleme salonuna girdik. Buradaki salon Chicago'daki gibi görkemli değildi, ama yine de etkileyiciydi. Büyük ve ışıltılıydı, aynı zamanda geniş, bölmeli pencereleri vardı. Bayan Scatcherd'ın siyah pelerinin eteği, arkasında bir yelken gibi dalgalanıyordu.

İnsanlar bizi işaret ederek fısıldaşıyorlardı. Neden burada olduğumuzu bilip bilmediklerini merak ediyordum. O sırada sütunlardan birine yapıştırılmış bir ilan gördüm. Beyaz kâğıda, büyük, siyah harflerle şöyle yazılmıştı:

ARANIYOR

KİMSESİZ ÇOCUKLARA EV ARANIYOR.
EVSİZ ÇOCUKLAR İÇİN OLUŞURULMUŞ BİR KURUM 18 EKİM, CUMA GÜNÜ MILWAUKEE YOLU İSTASYONU'NDA OLACAK.
DAĞITIM SAAT 10'DA BAŞLAYACAK.
BUNLAR HER YAŞTAN VE CİNSİYETTEN, HAYATTA KİMSESİ OLMAYAN ÇOCUKLARDIR...

"Ben dememiş miydim?" dedi Dutchy, nereye baktığımı takip ederek.

"Sen okuma biliyor musun?" diye sordum şaşkınlıkla. Dutchy sırıttı.

Sanki biri düğmeme basmış gibi adımlarımı sıklaştırarak yürümeye başladım. İstasyondaki ses cümbüşü, kulağıma donuk bir uğultu gibi geliyordu. Bir seyyar satıcının önünden geçtiğimiz sırada burnuma tatlı bir koku çalındı. Elma şekeri miydi bu? Ensemde topladığım saçlarım gevşemişti ve sırtımdan aşağı terler süzülüyordu. Carmine inanılmayacak derecede ağırdı. Ne tuhaf, diye geçirdim içimden. Anne ve babamın hiç gelmediği ve asla göremeyeceği bir yerde olmam ne tuhaf... Benim burada olmam, onların ise gitmiş olması ne tuhaf...

Boynumdaki haçlı kolyeme dokundum.

Büyük çocuklar artık eskisi gibi hoyrat görünmüyorlardı. Maskeleri düştüğünden, yüzlerindeki korkuyu görebiliyordum. Çocuklardan bazıları burunlarını çekiyor, ama çoğu kendilerinden beklendiği gibi sessiz kalmak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Bayan Scatcherd meşe ağacından yapılmış, büyük bir kapının önünde durarak ellerini önünde birleştirdi. Yanına vardığımızda yarım daire şeklinde etrafında toplandık. Bebekler, kız çocukların kucağındaydı. Küçük çocuklar el ele tutuşmuş, büyük erkek çocuklar ise ellerini ceplerine sokmuşlardı.

Bayan Scatcherd başını önüne eğdi. "Sevgili Meryem Ana, koruyucu gözünü bu çocukların üzerinden ayırmaman, onlara yol göstermen ve onları kutsaman için sana yalvarıyoruz. Bizler Tanrı adına senin aciz kullarınız. Âmin."

"Âmin," dedi birkaç dindar çocuk çabucak. Geri kalanlarımız da aynı şekilde tekrarladık.

Bayan Scatcherd gözlüğünü çıkardı. "Yolculuğumuzun varış yerine gelmiş bulunuyoruz. Tanrı izin verirse, buradan size ihtiyacı olan ve sizi isteyen ailelere dağılacaksınız," diyerek boğazını temizledi. "Unutmayın, herkes hemen bir aile bulacak diye bir şey yok. Aksi de mümkün, ama bunda endişelenecek hiçbir şey yok. Eğer burada bulamazsanız, Bay Curran ve benimle birlikte trene bineceksiniz ve buraya bir saat uzaklıktaki bir başka istasyona gideceğiz. Orada da yerleşecek bir yer bulamadığınız takdirde, bizimle bir sonraki kasabaya geleceksiniz."

Etrafımdaki çocuklar ürkek bir sürü gibiydi. Bense içimde titreyen bir boşluk hissediyordum.

Bayan Scatcherd başını salladı. "Pekâlâ, Bay Curran, hazır mıyız?"

"Hazırız, Bayan Scatcherd," dedi Bay Curran, büyük kapıya omzuyla dayanıp onu açarak.

Ahşap panellerle kaplı, penceresiz, etrafta dolanan insanlarla ve sıra sıra boş koltuklarla dolu, geniş bir salona girdik. Bayan Scatcherd'ın peşinden ön taraftaki alçak bir sahneye doğru yol aldığımız sırada, salondaki kalabalığa bir sessizlik çöktü. Hemen ardından da mırıldanmalar yükselmeye başladı. Koridordaki insanlar kenara çekilerek bize yol veriyorlardı.

Belki, diye geçirdim içimden, belki buradaki insanlardan biri beni isteyecek. Belki de ışıl ışıl, sıcacık bir evde, şimdiye dek hayal bile etmediğim bir hayatım olacak. Sıcak kekler, çörekler yiyecek, sütlü çayıma istediğim kadar şeker atabileceğim. Aklımda bu düşüncelerle sahnenin basamaklarını çıkarken, yine de titriyordum.

Kısadan uzuna doğru boy sırasına dizildik. Bazılarımızın kucağında hâlâ bebekler vardı. Dutchy'nin benden üç yaş büyük olmasına rağmen, yaşıma göre uzun boylu olduğumdan aramızda sadece bir çocuk vardı.

Bay Curran boğazını temizleyerek bir konuşma yapmaya başladı. Ona yakından baktığımda kırmızı yanaklarını, çekingen bakışlarını, sarkık, kahverengi bıyığını, gür kaşlarını ve yeleğinin altına güçlükle saklanmış bir balon gibi dışarı fırlayan göbeğini fark ettim. "Sadece basit bir evrak işi," dedi Bay Curran, Minnesotalılara. "Bu güçlü, sağlıklı, çiftlik ve ev işlerinde işinize yarayacak çocuklardan biriyle sizin aranızda olan tek şey bu. Bir çocuğu kimsesizlikten ve yoksulluktan kurtarma fırsatı ayağınıza geldi. Bunlara günahkârlık ve ahlaksızlığı da eklersem abartmış olmayacağım konusunda Bayan Scatcherd'ın da bana katılacağına inanıyorum."

Bayan Scatcherd başını sallayarak onayladı.

"Dolayısıyla hem sevap işleme fırsatı bulacak hem de bunun karşılığını alacaksınız," diyerek sözlerine devam etti Bay Curran. "Sizden bu çocukları on sekiz yaşına gelene dek doyurmanız, giydirmeniz, okutmanız, tabii bir de dini bir eğitim aldırmanız bekleniyor. Ve zamanla onlara karşı sadece sevgi ve şefkat beslemekle kalmayacağınızı, aynı zamanda kendi çocuklarınız gibi bağrınıza basacağınızı ümit ediyoruz.

"Seçeceğiniz çocuk hiçbir ücret vermeksizin sizin olacak," diye ekledi. "Doksan günlük deneme süreniz olacak. Bu süre içinde, eğer isterseniz onu geri gönderebilirsiniz."

Yanımdaki küçük kız, bir köpeğin iniltisine benzer, kısık bir ses çıkararak elimi tuttu. Eli bir kurbağa gibi soğuk ve nemliydi. "Merak etme, hepimiz iyi olacağız..." diyerek onu teselli etmeye başladım. Ancak bana öyle çaresiz ve ümitsiz

gözlerle baktı ki cümlemin devamını getiremedim. Sırayla sahnenin basamaklarını çıkmaya başlayan insanları seyrederken, kendimi Kinvara'dayken büyükbabamla gittiğim hayvancılık fuarındaki ineklerden biri gibi hissediyordum.

Sarışın, zayıf, solgun bir kadın ve ağırbaşlı, fötr şapkalı bir adam, benim önüme geldiklerinde durdular. Kadın bir adım öne çıktı. "Bakabilir miyim?"

"Efendim?" dedim ne istediğini anlamayarak.

Kadın kollarını uzattı. Ah. Carmine'i istiyordu.

Carmine kadına baktıktan sonra yüzünü boynuma gömerek saklandı.

"Biraz utangaçtır," dedim.

"Merhaba, küçük çocuk," dedi kadın. "Senin adın ne?"

Carmine başını kaldırmayı reddedince onu hafifçe salladım.

Kadın, adama dönerek, "Gözleri düzeltilebilir, değil mi?" diye sordu usulca. "Bilmiyorum. Düzeltilir sanırım," diye yanıtladı adam.

Bir başka adamla kadın bizi seyrediyordu. Kırış kırış bir alnı olan kadın, kısa boylu ve tıknazdı. Üzerinde kirli bir önlük vardı. Seyrelmiş saçları, kemikli kafasının üzerinde birkaç ince şerit halinde uzanıyordu.

"Şuna ne dersin?" diye sordu adam beni göstererek.

"Tipi hoşuma gitmedi," diyerek yüzünü ekşitti kadın.

"Senin tipin de onun hoşuna gitmedi," dedi Dutchy bir anda. Hepimiz şaşkın bir halde ona doğru döndük. İkimizin arasında duran çocuk ürkerek geri çekildi.

"Ne dedin sen?" Adam Dutchy'ye doğru yürüyerek karşısına dikildi.

"Karının onunla bu şekilde konuşmaya hakkı yok." Dutchy alçak sesle konuşsa da söylediği her kelimeyi duyabiliyordum.

"Sen bu işe karışma," dedi adam, parmağıyla Dutchy'nin çenesini yukarı kaldırarak. "Karım sizin gibi kimsesizler hakkında canının istediği gibi konuşabilir."

Bir hışırtının ve parlayan siyah bir pelerinin ardından, Bayan Scatcherd çalıların arasından çıkan bir yılan gibi tepemize dikildi. "Problem nedir?" diye sordu, sakin ve etkileyici bir ses tonuyla.

"Bu çocuk kocama karşılık verdi," dedi kadın.

Bayan Scatcherd Dutchy'ye baktıktan sonra tekrar çifte döndü. "Hans, asabi bir çocuktur. Konuşmadan önce pek düşünmez. Affedersiniz, isminiz neydi?"

"Barney McCallum. Bu da karım, Eva."

Bayan Scatcherd memnun olduğunu belirtircesine başını salladı. "Bay McCallum'a ne demen gerekiyor, Hans?"

Dutchy yere bakıyordu. Ne demek istediğini biliyordum. Sanırım hepimiz biliyorduk. "Özür dilerim," diye mırıldandı başını yerden kaldırmaksızın.

Bunlar olurken, önümde duran zayıf, sarışın kadın da parmağıyla Carmine'in kolunu okşuyordu. Hâlâ bana sokulmaya devam eden Carmine, bir yandan da uzun kirpiklerinin arasından kadına bakıyordu. "Ne tatlı şeysin sen böyle," diyerek nazikçe Carmine'in göbeğini gıdıkladı kadın. Carmine çekingen bir şekilde gülümsedi.

Kadın kocasına baktı. "Sanırım bunu alacağım."

Bayan Scatcherd'ın gözünün üzerimizde olduğunu hissedebiliyordum. "Ne iyi bir bayan," diye fısıldadım Carmine'in kulağına. "Senin annen olmak istiyor."

"Anne," dedi Carmine, sıcak nefesi yüzüme değiyordu. İri, yuvarlak gözleri pırıl pırıldı.

"Adı Carmine," dedim kadına. Carmine'in bir maymun gibi boynuma doladığı kollarını açarak sıkıca tuttum.

Kadın, büyükannemin evine giden patikadaki büyük, beyaz güller gibi kokuyordu. Bir kuş gibi ince ve narin yapılıydı. Elini Carmine'in sırtına dayadığında, Carmine bana daha sıkı sokuldu. "Tamam, sorun yok," diye onu rahatlatmaya çalışsam da kelimeler ağzımda ufalanıyordu.

"Hayır, hayır, *hayır*," dedi Carmine. Sanırım bayılacaktım.

"Ona bakmanıza yardımcı olacak bir kıza ihtiyacınız var mı?" diye sordum bir anda. "Ben," diyerek hızla becerikli olduğum konuları hatırlamaya çalıştım, "giysileri onarabilirim. Yemek de yapabilirim."

Kadın acıyan gözlerle bana baktı. "Ah, çocuğum," dedi. "Çok üzgünüm. İki çocuğa birden bakacak gücümüz yok. Biz sadece... Biz buraya bir bebek almak için geldik. Eminim sen de kendine bir..." Sesi canlılığını yitirmişti. "Biz sadece ailemizi tamamlayacak bir bebek istiyoruz."

Gözyaşlarımı tuttum. Carmine bendeki değişikliği hissetmiş ve hıçkırarak ağlamaya başlamıştı. "Artık yeni annene gitmen gerek," dedim onu kendimden uzaklaştırarak.

Kadın Carmine'i acemice kucağına aldı. Bebek tutmaya alışkın olmadığı belliydi. Uzanarak Carmine'in bacağını, kadının kolunun altına soktum. "Ona göz kulak olduğun için teşekkürler," dedi kadın.

Bayan Scatcherd üçüne eşlik ederek onları formlarla dolu bir masaya götürdü. Carmine'in koyu renk kafası, kadının omzundaydı.

Etrafımdaki çocuklar birer birer seçiliyorlardı. Yanımdaki çocuk kısa boylu, şişman bir kadınla birlikte uzaklaştı. Kadın,

artık evinde bir erkek olmasının zamanının geldiğini söylemişti. Köpek gibi inleyen kız ise şapkalı, şık bir çiftle birlikte gitmişti. Dutchy ile yan yana durmuş sessizce konuşuyorken, kösele gibi esmer ve kalın tenli bir adam, peşinde suratsız bir kadınla birlikte yanımıza yanaştı. Bir süre önümüzde dikildikten sonra, Dutchy'nin koluna uzanıp sıktı.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Dutchy şaşırarak.

"Ağzını aç."

Dutchy'nin geri çekilip adama vurmak istediğini görebiliyordum. Ancak Bay Curran'ın gözü üzerimizde olduğundan buna cesaret edemiyordu. Adam kirli olduğu bariz bir şekilde görülen parmağını Dutchy'nin ağzına soktu. Dutchy başını hızla geri çekti.

"Hiç saman balyaladın mı?"

Dutchy doğruca ileri bakıyordu.

"Beni duyuyor musun?"

"Hayır."

"Hayır mı? Beni duymadın mı?"

Dutchy adama baktı. "Hiç saman balyalamadım. Ne demek olduğunu bile bilmiyorum."

"Ne dersin?" diye sordu adam kadına. "Çetin ceviz, ama bu cüssede bir çocuk işimize yarar."

"Hizaya gelecektir," dedi kadın Dutchy'ye yaklaşarak. "Biz atları ehlileştiriyoruz. Erkek çocukların da onlardan farkı yoktur."

"Haydi, alalım şunu," dedi adam. "Yolumuz uzun."

"Karar verdiniz mi?" diye sordu Bay Curran, gergin bir gülümsemeyle bize doğru yürüyerek.

"Evet. Bunu istiyoruz."

"Pekâlâ, tamam! Benimle gelirseniz şu formları imzalayabiliriz."

Tıpkı Dutchy'nin söylediği gibi olmuştu. Taşralı, görgüsüz insanlar, tarlalarda kendilerine yardımcı arıyorlardı. Bay Curran ile aşağı inerken Dutchy'yi yanlarına bile almamışlardı.

"Belki de o kadar kötü olmayacaktır," diye fısıldadım.

"Eğer bana elini kaldıracak olursa..."

"Seni başka bir yere yerleştirebilirler."

"Ben sadece işçiyim," dedi Dutchy. "Hepsi bu."

"Seni okula yollamak zorundalar."

Dutchy güldü. "Ya yollamazlarsa ne olacak?"

"Seni göndermelerini sağla. O zaman, birkaç yıl içinde..."

"Gelip seni bulacağım," dedi Dutchy.

Sesimin titrememesi için var gücümle savaşıyordum. "Kimse beni istemiyor. Tekrar o trene binmek zorundayım."

"Hey, çocuk! Oyalanmayı kes," diye seslendi adam ellerini çırparak. Ellerini öyle gürültüyle çırpmıştı ki herkes dönerek ona baktı.

Dutchy merdivenlerden indi. Bay Curran adamın elini sıkıp hafifçe omzuna vurdu. Bayan Scatcherd onlara kapıya kadar eşlik etti. Dutchy kapıdan çıkmadan önce arkasını dönerek bana baktı. Sonra da gözden kayboldu.

İnanması güç olsa da henüz öğlen olmamıştı. İstasyona geldiğimizden beri iki saat geçmişti. Etrafta dolanan yaklaşık on yetişkin ve yarım düzine kadar da tren yolcusu kalmıştı: Ben, birkaç hasta görünümlü genç, erkek çocuk ve birkaç yetersiz beslenmiş, patlak gözlü, çatık kaşlı, çirkin çocuk. Neden seçilmediğimiz gayet belliydi.

Bayan Scatcherd sahneye çıktı. "Pekâlâ, çocuklar. Yolculuk devam ediyor," dedi. "Bir ailenin, bir çocuğu seçmesini sağlayan etmenlerin tam olarak neler olduğunu bilmek imkânsız. Fakat açık konuşmak gerekirse, size tüm kalbiyle

kucak açmayacak bir aileye gitmek istemezdiniz. O yüzden, her ne kadar arzu ettiğimiz sonuç buymuş gibi görünmese de, böylesinin daha iyi olduğunu söyleyebilirim. Eğer birkaç denemeden sonra da..." Sesi titreyerek durakladı. "Şimdilik sadece bir sonraki durağımızı düşünelim. Albans'ın iyi insanları bizi bekliyor."

Albans, Minnesota, 1929

Albans'a vardığımızda öğlen olmuştu. İstasyona girerken gördüğüm kadarıyla, buraya kasaba demek zordu. Belediye başkanı peronda bekliyordu. Trenden iner inmez sıraya sokularak istasyona bir blok uzaklıktaki Grange Hall'a götürüldük. Gökyüzünün parlak maviliği, sanki uzun süre güneşte kalmış gibi solmuştu. Hava serinlemişti. Artık gergin ya da endişeli hissetmiyordum. Sadece bu şeyin bitmesini istiyordum.

Burada bir önceki istasyona nazaran daha az insan vardı. Yaklaşık elli kişi kadarlardı. Yine de küçük, tuğla binayı doldurmuşlardı. Bu kez çıkacağımız bir sahne olmadığından, ön tarafa yürüyüp yüzümüzü kalabalığa döndük. Bay Curran, Minneapolis'te yaptığı konuşmayı biraz daha süsleyerek tekrarladıktan sonra insanlar yavaşça bize yaklaşmaya başladılar. Buradaki insanlar hem daha yoksul, hem de daha iyi kalpli görünüyordu. Kadınlar taşraya özgü elbiseler giymişti, erkekler se bayramlık kıyafetlerinin içinde pek rahat görünmüyorlardı.

Hiçbir beklenti içine girmemek, bütün bunlara katlanmayı kolaylaştırıyordu. Bir sonraki kasabaya gitmek için yeniden o trene bineceğime, kalan çocuklarla sıraya gireceğime ve

tekrar trene döneceğime tüm kalbimle inanıyordum. Seçilmeyenlerimiz büyük ihtimalle yetimhanede büyümek için New York'a döneceklerdi. Beki de bu, o kadar kötü olmazdı. Hiç değilse bir yetimhaneden ne bekleyeceğimi biliyordum; sert yataklar, rahatsız edici çarşaflar, katı müdireler. Öte yandan diğer kızlarla arkadaşlık kuracak, günde üç öğün yemek yiyecek, okula gidecektim. Tekrar o hayata dönebilirdim. Burada bir aile bulmaya ihtiyacım yoktu ve belki de bulmasam daha iyi olurdu.

Bunları düşünürken, bir kadının dikkatle bana baktığını fark ettim. Aşağı yukarı annemin yaşlarındaydı. Kısacık kesilmiş dalgalı, kahverengi saçları, sade ve güçlü yüz hatları vardı. Dikey kıvrımları olan boğazlı bir bluz ve sade, gri bir etek giymiş, koyu renk, desenli bir şal takmıştı. Ayağında siyah, topuklu ayakkabılar vardı. Boynundaki altın zincirin ucuna büyük, oval bir madalyon takılıydı. Arkasında iriyarı, kırmızı yüzlü, kestane rengi dağınık saçları olan bir adam duruyordu. Davul gibi göbeğini kapatmaya çalışan yeleğinin düğmeleri iyice gerilmişti.

Kadın yanıma yaklaştı. "Adın ne?"

"Niamh."

"Eve?"

"Hayır. Niamh. İrlandaca," diye yanıtladım.

"Nasıl heceleniyor?"

"N-I-A-M-H."

Kadın, bir anda gülmeye başlayan adama baktı. "Göçmen," dedi adam. "Öyle değil mi, küçük bayan?"

"Şey..." diye söze başladığım sırada adam sözümü kesti.

"Nerelisin?"

"Galway şehrinden."

"Ah, tamam," diyerek başını olumlu anlamda salladı. Kalbim bir anda yerinden hoplamıştı. Galway'i biliyordu!

"Ailem County Cork'tan. Buraya uzun zaman önce, kıtlık zamanı gelmişler."

İkisi biraz tuhaf bir çiftti – kadın tedbirli, mesafeli ve sessiz, adamsa kıpır kıpır ve enerji doluydu.

"İsmini değiştirmek gerekecek," dedi kadın kocasına.

"Sen nasıl istersen, hayatım."

Kadın başını kaldırarak bana baktı. "Kaç yaşındasın?"

"Dokuz, efendim."

"Dikiş dikebilir misin?"

Evet anlamında başımı salladım.

"Çapraz dikiş yapmayı biliyor musun? Peki, ya etek ucu dikebilir misin? Elinle teyel atabilir misin?"

"İdare edecek kadar." Dikiş dikmeyi Elizabeth Caddesi'ndeki apartmanımızda otururken anneme yardım ederek öğrenmiştim. Annem ek iş olarak eve getirdiği elbiseleri yamar, onarır, bazen de kumaş toplarından yeni elbiseler dikerdi. İşlerinin çoğu, alt katımızda oturan ve ufak tefek işleri kendileri yapıp, daha zor olanları memnuniyetle anneme teslim eden Rosenblum kız kardeşlerden gelirdi. Ben de kumaşın üzerini tebeşirle işaretleyen annemin yanında oturup onu seyrederdim.

"Sana kim öğretti?"

"Annem."

"Annen nerede?"

"Öldü."

"Ya baban?"

"Ben kimsesizim." Kelimelerim adeta havada asılı kalmıştı.

Adam elini kadının sırtına koyarak onu salonun kenarına götürdü. Kendi aralarında konuşurlarken onları seyrediyordum. Adam başım iki yana sallarken göbeğini ovuşturuyordu. Kadın bluzuna dokunarak başıyla beni işaret etti. Kamburunu çıkararak ellerini kemerine dayayan adam, kadına doğru eğilerek kulağına bir şeyler fısıldadı. Kadın beni baştan aşağı süzdükten sonra tekrar yanıma geldiler.

"Ben Bayan Byrne," dedi kadın. "Kocam kadın elbiseleri satıyor ve sipariş üzerine elbise diken birkaç kadın çalıştırıyoruz. Eli iğne iplik tutan bir kız arıyoruz."

Bu, beklediğimden o kadar farklıydı ki ne diyeceğimi bilemedim.

"Sana karşı dürüst olacağım. Bizim çocuğumuz yok ve koruyucu ebeveynler olmakla ilgilenmiyoruz. Fakat saygılı ve çalışkan olursan, sana iyi davranılacağından şüphen olmasın."

Anladığımı belirtircesine başımı salladım.

Kadın gülümseyince yüz hatları değişiverdi. İlk kez, adeta cana yakın görünmüştü. "Güzel," diyerek elimi sıktı. "Öyleyse kâğıtları imzalayalım."

Gözü üzerimizde olan Bay Curran, yanımızda biterek bizi gerekli belgelerin imzalanacağı masaya götürdü.

"Niamh'in yaşına göre olgun bir çocuk olduğunu fark edeceksinizdir," dedi Bayan Scatcherd onlara. "Eğer disiplinli, Tanrı korkusu olan bir evde büyütülürse, tam bir hanımefendi olacağma inanmamak için hiçbir sebep yok." Ardından beni bir kenara çekerek fısıldadı: "Bir ev bulduğun için şanslısın. Beni ya da kurumumuzu hayal kırıklığına uğratma. Bir daha böyle bir fırsatın olur mu bilemem."

Bay Byrne kahverengi valizimi omzuna attı. O ve karısıyla birlikte Grange Binası'ndan çıkıp, sessiz caddenin köşesin-

deki gösterişsiz bir dükkânın önüne park ettikleri siyah arabalarına doğru yürüdük. Dükkânın vitrininde el ile yazılmış ilanlar göze çarpıyordu: NORVEÇ SARDALYASI 15 SENT, BİFTEK 72 SENT/KG. Rüzgâr, sokak boyunca aralıklarla dizilmiş ağaçları hışırdatıyordu. Bay Byrne valizimi bagaja yerleştirdikten sonra bana arka kapıyı açtı. Arabanın içi karanlık, deri koltuklar soğuk ve kaygandı. Arka koltuğa oturunca kendimi oldukça küçük hissettim. Byrne çifti ön taraftaki yerlerini aldıktan sonra dönüp arkalarına bakmadılar.

Bay Byrne karısma doğru uzanıp omzuna dokununca, Bayan Byrne ona gülümsedi. Araba gürültülü bir sesle çalıştıktan sonra yola koyulduk. Byrne çifti kendi aralarında hararetli bir şekilde konuşuyor, ama ben tek kelime bile duyamıyordum.

Birkaç dakika sonra Bay Byrne arabayı kahverengi süslemeleri olan bej rengi, mütevazı bir evin önüne çekti. Araba durur durmaz, Bayan Byrne bana doğru döndü. "Sana Dorothy demeye karar verdik."

"Bu isim hoşuna gitti mi?" diye sordu Bay Byrne.

"Tanrı aşkına, Raymond, onun ne düşündüğü önemli değil," diye çıkıştı Bayan Byrne arabanın kapısını açarken. "Dorothy olmasına karar verdik, Dorothy olacak."

İsmi kafamda döndürüp durdum: *Dorothy*. Tamam. Artık Dorothy idim.

Evin sıvası dökülmüş, boyası yer yer soyulmuştu. Fakat pencereler tertemiz ve pırıl pırıldı. Çimenler de kısa ve bakımlıydı. Basamakların iki yanında turuncu kasımpatılarla dolu yuvarlak saksılar vardı.

"Görevlerinden biri de kar yağana dek her gün ön verandayı, basamakları ve giriş yolunu süpürmek. Yağmur ya da güneş, fark etmez," dedi Bayan Byrne, ön kapıya doğru yürürken arkasından ilerliyordum. "Süpürge ve faraş koridorda, soldaki gömme dolabın içinde." Bana bakmak için arkasını döndüğünde az kalsın ona çarpacaktım. "Beni dinliyor musun? Kendimi tekrar etmekten hoşlanmam."

"Evet, Bayan Byrne."

"Bana bayan de. Bayan demen yeterli."

"Peki, bayan."

Küçük antre kasvetli ve karanlıktı. Pencerelerdeki beyaz, delikli perdeler, yerde dantele benzer gölgeler oluşturuyordu. Soldaki aralık kapıdan, yemek odasının kırmızı, desenli duvar kâğıtlarını, maun masayı ve sandalyeleri görebiliyordum. Bayan Byrne duvardaki bir düğmeye basarak ışığı yakarken, Bay Byrne de valizimle birlikte ön kapıdan içeri girdi. "Hazır mısın?" diye sordu Bayan Byrne. Ardından sağ taraftaki bir odanın kapısını açtı. İçerisinin insanlarla dolu olduğunu görmek beni şaşırtmıştı.

Albans, Minnesota, 1929

Beyaz gömlekli iki kadın, üzerinde altın rengi harflerle *Singer* yazan siyah dikiş makinelerinin başında oturmuş, ayaklarıyla demir bir pedala basarak iğneyi aşağı yukarı hareket ettiriyorlardı. İçeri girdiğimizde bize bakmaksızın işlerini yapmaya devam ettiler. Bir yandan ipliği geriyor, bir yandan kumaşı düzleştiriyorlardı. Kıvırcık saçlı, şişman, genç bir kadın, bir elbise mankeninin önünde diz çökmüş, bir bluza minik inciler tutturuyordu. Gri saçlı bir kadın ise kahverengi bir sandalyede son derece dik bir şekilde oturmuş, pamuklu kumaştan bir etek dikiyordu. Benden yalnızca birkaç yaş büyük görünen bir kız, bir masada kâğıttan elbise modeli kesiyordu. Duvardaki bir çerçevede, sarı-siyah renkli iplerle ARI GİBİ ÇALIŞKANIM yazan bir etamin işi asılıydı.

"Fanny, bir dakika durabilir misin?" dedi Bayan Byrne, gri saçlı kadının omzuna dokunarak. "Diğerlerine de durmalarını söyle."

"Mola," diye seslendi yaşlı kadın. Elindeki makası bırakan kız dışında, herkes pozisyonunu değiştirmeksizin bize baktı.

Bayan Byrne odadakilere göz gezdirerek konuşmaya başla-

dı. "Bildiğiniz gibi bir süredir bize yardımcı olması için birini arıyorduk. Ve nihayet onu bulduğumuzu söylemekten mutluluk duyuyorum. Bu, Dorothy," dedi beni göstererek. "Dorothy, Bernice'e" –kıvırcık saçlı kadın– "Joan ve Sally'ye" –dikiş makinelerinin başındaki kadınlar– "Fanny'ye" –bana gülümseyen tek kişiydi– "ve Mary'ye merhaba de." Ardından genç kıza dönerek, "Mary," dedi, "sen Dorothy'nin etrafa alışmasına yardımcı olacaksın. Senin işlerinin bir kısmını o yapabilir, böylece sen de diğer işlerle ilgilenmek için vakit kazanırsın. Ve Fanny, sen de her zamanki gibi denetlemeye devam edeceksin."

"Peki, bayan," dedi Fanny.

Mary dudaklarını büzerek bana sert bir bakış attı.

"Pekâlâ, öyleyse," dedi Bayan Byrne. "İşinize devam edebilirsiniz. Dorothy, valizin antrede. Nerede uyuyacağını akşam yemeğinde konuşuruz." Çıkmak için arkasını döndüğü sırada konuşmasına şunları da ekledi. "Yemeklerimizi belirli saatlerde yeriz. Kahvaltı sekizde, öğle yemeği on ikide, akşam yemeğiyse altıda. Yemek aralarında atıştırmak yok. Disiplin, genç bir bayanın sahip olabileceği en önemli özelliktir."

Bayan Byrne odadan çıktığında, Mary başını hızla çevirerek bana baktı. "Haydi, çabuk ol. Bütün gün seni bekleyeceğimi mi sanıyorsun?" Söz dinler bir şekilde yanına gittim. "Dikiş dikmek hakkında ne biliyorsun?" diye sordu.

"Annemin elbiseleri onarmasına yardım ederdim."

"Hiç dikiş makinesi kullandın mı?"

"Hayır."

Kaşlarını çattı. "Bayan Byrne bunu biliyor mu?"

"Sormadı ki."

Mary bir iç çekti, sinirlendiği belliydi. "Temel bilgileri öğretmek zorunda kalacağımı beklemiyordum."

"Ben çabuk öğrenirim."

"Umarım öyledir." Mary eline aldığı incecik bir kâğıdı bana gösterdi. "Bu bir kalıp. Daha önce duymuş muydun?"

Evet dercesine başımı salladım. Mary, yapacağım işle ilgili çeşitli bilgiler vermeye devam etti. Sonraki birkaç saati, kimsenin yapmak istemediği işleri yaparak geçirdim. Dikişleri söktüm, teyel attım, etrafı süpürdüm, topladığım iğneleri iğne yastığma tutturdum. Elime sürekli iğne batırıp durduğumdan, kumaşlara kan bulaştırmamaya dikkat ediyordum.

Kadmlar öğleden sonrasını havadan sudan konuşarak ve ara sıra bir şeyler dikerek geçirdiler. Ama çoğunlukla sessizdiler. Bir süre sonra, "Affedersiniz," dedim. "Tuvalete gitmem gerekiyor. Nerede olduğunu söyleyebilir misiniz?"

Fanny başını kaldırarak bana baktı. "Onu ben götürürüm. Parmaklarımın biraz dinlenmeye ihtiyacı var." Biraz zorlanarak ayağa kalktıktan sonra kapıya doğru yürüdü. Fanny'nin peşinden koridora çıktım. İçinde fazla eşya bulunmayan pırıl pırıl bir mutfaktan geçip, arka kapıdan dışarı çıktık. "Bu tuvalet bizim. Sakın Bayan Byrne'ye evdeki tuvaleti kullanırken yakalanayım deme."

Avludaki aralıklı ot yığınları, kelleşen bir kafadaki seyrelmiş saçlara benziyordu. Avlunun arka tarafındaki gri, yıkık dökük kulübenin kapısında ince, uzun bir yarık vardı. Fanny başıyla kulübeyi işaret etti. "Seni bekleyeceğim."

"Beklemene gerek yok."

"Ne kadar uzun kalırsan, parmaklarım da o kadar dinlenmiş olur."

Kulübe soğuktu ve kapıdaki yarıktan dışarıdaki gün ışığını görebiliyordum. Kabaca yontulmuş bir bankın ortasına siyah bir klozet yerleştirilmişti. Duvardaki bir ruloya gazete

kâğıdından şeritler asılıydı. Kinvara'daki küçük evimizin arkasındaki tuvaleti hatırladığımdan, koku beni şaşırtmamıştı. Ama klozet oldukça soğuktu. Kışın kar yağdığında burası nasıl olacaktı? Sanırım yine bunun gibi, sadece biraz daha kötüsü olacaktı.

İşim bittiğinde elbisemi aşağı çekiştirerek kapıyı açtım.

"Ne kadar zayıfsın," dedi Fanny. "Bahse varım karnın açtır."

Haklıydı. Midem büyük ve boş bir mağara gibiydi. "Biraz," diye itiraf ettim.

Fanny'nin yüzü kırış kırış, fakat gözleri oldukça parlaktı. Yetmiş mi yoksa yüz yaşında mı olduğunu söyleyemezdim. Üstü büzgülü, çiçekli, mor, hoş bir elbise giymişti. Bu elbiseyi kendisinin yapıp yapmadığını merak ettim.

"Bayan Byrne öğle yemeklerinde çok fazla şey vermez, ama muhtemelen buradakiler daha önce yediklerinden fazladır," dedi Fanny. Ardından elini elbisesinin cebine sokarak küçük, parlak bir elma çıkardı. "Yemekten sonra ihtiyacım olur diye daima bir şeyler saklarım. Yemek aralarında buzdolabını kilitler."

"Gerçekten mi?" diye sordum.

"Ah, evet. Ondan izinsiz mutfağın altını üstüne getirmemizi istemediğini söylüyor. Ama ben çoğu zaman bir şeyler saklamayı başarırım," diyerek elmayı bana uzattı.

"Yapamam..."

"Haydi, al. İnsanların vermeye razı oldukları şeyleri almayı öğrenmek zorundasın."

Elma o kadar taze görünüyor ve öyle tatlı kokuyordu ki ağzım sulanmıştı.

"İçeri girmeden önce burada yesen iyi edersin." Fanny evin kapısına baktıktan sonra ikinci katın pencerelerine göz gezdirdi. "Neden onu tuvalette yemiyorsun?"

Gayet iştah kaçıran bir fikir gibi görünse de, bunu umursamayacak kadar açtım. Tekrar küçük kulübeye girdim ve elmayı sapına kadar silip süpürdüm. Çenemden akan elma suyunu elimin tersiyle sildim. Babam elmayı çekirdekleriyle birlikte yerdi. "Bütün vitamini çekirdeğinde. Çöpe atmak tamamen cahillik," derdi. Ama bana göre bu, balığı kılçığıyla yemek gibi bir şeydi.

Kapıyı açtığımda Fanny çenesini işaret etti. Şaşkın bir halde ona baktım. "Delilleri yok et," dedi yapış yapış olmuş çenemi silerek.

Dikiş odasına girdiğimizde Mary kaşlarını çattı. Bir yığın kumaşı önüme iterek, "Şunları iğnele," dedi. Sonraki bir saati, kumaşların kenarlarını elimden geldiğince özenle iğneleyerek geçirdim. Ama ne zaman birini bitirerek masanın üzerine bıraksam, Mary onu hızlıca kontrol ediyor, sonra da tekrar önüme atıyordu. "Çok baştan savma olmuş. Yeniden yap."

"Ama..."

"İtiraz etme. Yaptığın işten utanmalısın."

Diğer kadınlar bize baktıktan sonra sessizce işlerine döndüler.

Titreyen ellerle iğneleri çıkardım. Ardından kumaşı metal bir cetvelle ölçüp, birkaç santimetre arayla tekrar iğnelemeye başladım. Şömine rafının üzerindeki gösterişli, altın saat gürültüyle çalışıyordu. Mary yaptıklarımı incelerken nefesimi tuttum. "Bunlar çarpık olmuş."

"Neresi?"

"Düz değiller." Mary gözlerime bakmıyordu. "Belki de sen..." diyerek sustu.

"Ben ne?"

"Belki de bu tarz işler için uygun değilsin."

Alt dudağımın titrediğini hissederek dudaklarımı sertçe birbirine bastırdım. Birinin –belki Fanny'nin– müdahale edeceğini düşünüyordum. Ancak kimse karışmadı. "Ben dikiş dikmeyi annemden öğrendim."

"Burada babanın pantolonundaki söküğü dikmiyorsun. İnsanlar bize iyi paralar ödüyor..."

"Nasıl dikiş dikeceğimi biliyorum," dedim bir anda. "Belki senden de iyi biliyorum."

Mary hayretle bana baktı. "Sen... sen bir *hiçsin*," diye çıkıştı. "Bir... bir ailen bile yok!"

Kulaklarım uğulduyordu. Aklıma gelen tek şey, "Sende de terbiye diye bir şey yok," demek oldu. Ayağa kalkıp odadan çıkarak, kapıyı arkamdan kapattım. Karanlık koridorda seçeneklerimi düşünmeye başladım. Buradan kaçıp gidebilirdim, ama nereye?

Bir süre sonra kapı açıldı ve Fanny sessizce odadan çıktı. "Tanrım, evlat," diye fısıldadı. "Neden bu kadar geveze olmak zorundasın?"

"O kız alçağın teki. Ben ona ne yaptım?"

Fanny elini omzuma koydu. Parmakları sert ve nasırlıydı. "Onunla ağız dalaşına girmek hiçbir işine yaramaz."

"Ama iğnelerim düzgündü."

Fanny bir iç çekti. "Mary sana işini tekrarlattıkça kendisi zarar ediyor. Parça başı ödeme alıyor, dolayısıyla ne yaptığını sanıyor, bilmiyorum. Ama sen... Bir şey soracağım. Sana para ödüyorlar mı?"

"Para ödemek mi?"

"Fanny!" diye çınladı yukarıdan gelen bir ses. Yukarı baktığımızda, Bayan Byrne'nin merdivenlerin başında bize baktığını gördük. Yüzü kıpkırmızıydı. "Neler dönüyor burada?"

Biraz önce konuştuklarımızı duyup duymadığından emin değildim.

"Endişelenmenizi gerektirecek bir şey yok, bayan," dedi Fanny çabucak. "Kızların arasında ufak bir münakaşa oldu, hepsi bu."

"Konu nedir?"

"Doğrusu, bilmek isteyeceğinizi sanmıyorum, bayan."

"Ah, ama istiyorum."

Fanny bir süre bana baktıktan sonra başını iki yana salladı. "Şey... Gazeteleri getiren şu çocuğu görmüş müydünüz? Onun bir sevgilisi olup olmadığı hakkında tartışmaya başladılar. Kızları bilirsiniz işte."

Rahat bir nefes aldım.

"Aptallık, Fanny," dedi Bayan Byrne.

"Size söylemek istememiştim."

"Siz ikiniz, yerinize dönün. Dorothy, bu saçmalıkla ilgili tek bir kelime daha duymak istemiyorum, anladın mı?"

"Evet, bayan."

"Yapılması gereken işler var."

"Peki, bayan."

Kapıyı açıp dikiş odasına giren Fanny'nin peşinden içeri girdim. Günün geri kalanını Mary ile hiç konuşmadan geçirdik.

Akşam yemeğinde Bayan Byrne biftek, pancar yüzünden pembeleşmiş bir patates salatası ve lastik gibi bir lahana servisi yaptı. Bay Byrne yemeğini öyle gürültülü yiyordu ki çenesinin her hareketini duyabiliyordum. Peçetemi kucağıma koymam gerektiğini biliyordum. Bunu büyükannem öğretmişti. Bıçak ve çatalı nasıl kullanacağımı da biliyordum. Biftek tıpkı karton gibi lezzetsiz ve kuru olsa da, karnım o kadar açtı ki

onu ağzıma tıkmamak için zor duruyordum. Bir hanımefendiye yakışır, küçük lokmalarla ye, derdi büyükannem.

Birkaç dakika sonra Bayan Byrne çatalını bırakarak, "Dorothy," dedi. "Evin kuralları hakkında konuşmanın vakti geldi. Bildiğin gibi, sen evin arka tarafındaki tuvaleti kullanacaksın. Haftada bir kez, pazar akşamları, yıkanman için çamaşırlıktaki küveti dolduracağım. Pazar günleri aynı zamanda çamaşır günüdür ve sen de buna yardım edeceksin. Saat dokuzda ışıklar söndürülüp yatılır. Koridordaki dolapta senin için bir yer yatağı var. Akşamları yatağını çıkarıp serecek, sabahları kızlar saat sekiz buçukta gelmeden önce düzgünce toplayıp yerine koyacaksın."

"Yani... koridorda mı uyuyacağım?" diye sordum şaşkın bir halde.

"Tanrım, herhalde ikinci katta bizimle uyumayı beklemiyordun, değil mi?" diyerek bir kahkaha attı Bayan Byrne. "Tanrı korusun."

Yemek bittiğinde Bay Byrne çıkıp biraz dolaşacağını söyledi.

"Benim de yapacak işlerim var," dedi Bayan Byrne. "Dorothy, sen bulaşıkları yıka. Eşyaların yerlerine dikkat et. Alışkanlıklarımızı öğrenmen için en iyi yol, dikkatle gözlem yapmaktır. Tahta kaşıkları nerede saklıyoruz? Ya meyve suyu bardaklarını? Bu senin için eğlenceli bir oyun olmalı." Arkasını dönerek kapıya yöneldi. "Akşam yemeğinden sonra beni ve Bay Byrne'yi rahatsız etmeyeceksin. Yatma vakti geldiğinde ışığını söndürüp yatacaksın." Kısa bir gülümsemeyle ekledi. "Senden memnun kalacağımızı umuyoruz. Güvenimizi sarsacak herhangi bir şey yapma."

Lavaboda yığılı bulaşıklara baktım. Üzerinde pancar ka-

bukları olan ahşap bir kesme tahtası, yarısı lahanayla dolu bir tencere, yağ içinde ve yanmış bir tava. Kapıya göz atıp Bayan Byrne'nin gittiğinden emin olduktan sonra, tatsız ve iri bir lahana parçasına bir çatal saplayıp onu iştahla yuttum. Neredeyse çiğnememiştim bile. Bayan Byrne'nin merdivenlerdeki ayak seslerini dinleyerek, lahananın geri kalanını aynı şekilde yedim.

Bulaşıkları yıkarken bir yandan da lavabonun arkasındaki pencereden avluya bakıyordum. Akşamın solan ışığında, avlu şimdi daha kasvetli görünüyordu. Uzun birkaç ağacın ince gövdeleri dallara ayrılmıştı. Tavayı ovmayı bitirdiğimde hava kararmış, avlu artık görünmez olmuştu. Fırının saati 19:30'u gösteriyordu.

Mutfak musluğundan kendime bir bardak su doldurup masaya oturdum. Saat yatmak için çok erkendi, ama başka ne yapacağımı bilmiyordum. Okuyacak bir kitabım yoktu, ayrıca evde hiç kitap görmemiştim. Elizabeth Caddesi'ndeki evimizde de fazla kitabımız yoktu, fakat ikizler, gazete dağıtan çocuklardan sürekli eski gazeteler alırlardı. Okulda en hoşuma giden şey şiirlerdi; Wordsworth, Keats ve Shelly. Öğretmenimiz bize 'Bir Yunan Vazosuna Övgü' adlı şiiri ezberletmişti. Mutfakta tek başıma otururken, gözlerimi kapatıp fısıldamaya başladım. *Sessizliğin hâlâ el değmemiş gelini, Sessizliğin ve Yavaşlığın üvey çocuğu...* Ama sadece bu kadarını hatırlayabilmiştim.

Büyükannemin hep söylediği gibi iyi tarafından bakmalıydım. Burada olmak o kadar da kötü değildi. Evin katı kuralları vardı, fakat rahat edilmeyecek bir yer değildi. Mutfak masasının yukarısındaki lamba, sıcak ve neşe veren bir ışık saçıyordu. Byrne çifti bana bir çocuk gibi davranmak istemi-

yordu, öte yandan ben de bana o şekilde davranılmasını istediğimden emin değildim. Ellerimi ve zihnimi meşgul edecek bir iş, muhtemelen tam da ihtiyacım olan şeydi. Ayrıca yakında okula gidecektim.

Elizabeth Caddesi'ndeki evimi düşündüm. O ev buradan çok farklıydı, fakat doğruyu söylemek gerekirse daha iyi değildi. Annem ikindi vakti boğucu sıcakta, karanlık odasındaki yatağına yatardı. İkizler yemek için sızlanıp durur, Maisie hıçkırarak ağlardı. Bense sıcaktan, açlıktan ve bütün bu seslerden dolayı çıldırma noktasına gelirdim. Babam çoktan kalkıp gitmiş olurdu. İşe gittiğini söylese de, her hafta cebinde daha az parayla dönerdi. Gece yarısından sonra eve sendeleyerek ve leş gibi bira kokarak gelirdi. Ağır adımlarla merdivenleri çıkarken, bağırarak İrlanda milli marşını söylediğini duyardık. Sonra babam birden eve dalar, annemse onu susturmaya çalışarak azarlardı. Babam yatak odasının cansız ışığı altında bir siluet gibi görünürdü. Uyumamız gerektiği halde uyuyormuş gibi yaparken, onun neşeli bağrışları ve kaba tavırları yüzünden korkuya kapılırdık.

Koridordaki dolapta valizimle birlikte bir yatak yığını buldum. At kılından yapılmış yatağı yere serip, üzerine sararmış, ince bir yastık koydum. Beyaz bir çarşafı yatağa geçirdikten sonra, güvelerin yediği bir yorganı üzerine örttüm.

Yatağa girmeden önce arka kapıyı açıp tuvaletin yolunu tuttum. Mutfak penceresinden gelen ışık, avlunun sadece iki metre ötesine kadar aydınlatıyordu. Sonrası ise zifiri karanlıktı.

Ayağımın altındaki otlar kuruydu. Yolu bilmeme rağmen, avluya gece çıkmak farklıydı. İlerideki kulübeyi zar zor görebiliyordum. Başımı kaldırıp yıldızsız gökyüzüne baktım. Kal-

bim hızla çarpıyordu. Bu sessiz karanlık, beni şehrin ışıklı ve gürültülü gecelerinden çok daha fazla korkutuyordu.

Kapının mandalını açıp kulübeye girdim. İşim bittikten sonra titreyerek külotumu çektim ve hızla dışarı çıktım. Avlu boyunca koşup mutfağa giden üç basamağı çıkarken, tuvalet kapısı arkamdan çarpıp duruyordu. Kapıyı bana gösterildiği gibi kilitledim ve nefes nefese bir halde sırtımı kapıya yasladım. O sırada buzdolabının üzerindeki asma kilidi fark ettim. Bu kilit buraya ne zaman gelmişti? Ben dışarı çıktığımda Bay ya da Bayan Byrne aşağı inmiş olmalıydı.

Spruce Harbor, Maine, 2011

İkinci haftanın ortalarına doğru Molly, 'tavan arasını temizleme'nin, eşyaları kutularından çıkarmak ve birkaç dakika düşündükten sonra tekrar yerine koymak anlamına geldiğinden emin olmuştu. Şimdiye kadar Vivian ile boşalttıkları iki düzine kutudan, sadece birkaç küflü kitap ile birkaç sararmış çarşafı atılacaklar kısmına ayırmışlardı.

"Sana pek bir yardımım dokunduğunu sanmıyorum," dedi Molly.

"Pekâlâ, bu doğru," dedi Vivian. "Ama benim sana yardımım dokunuyor, öyle değil mi?"

"Yani bu işi bana iyilik olsun diye mi uydurdun? Ya da Terry'ye sanırım?" diyerek ona takıldı Molly.

"Ben vatandaşlık görevimi yapıyorum."

"Gerçekten çok asilsin."

Molly yere oturup sedir sandığın içindekileri tek tek çıkarmaya başlarken, Vivian yanındaki ahşap sandalyeye ilişti. Kahverengi yün eldivenler... Kurdeleli bir kuşağı olan yeşil, kadife bir elbise... Grimsi beyaz bir hırka... *Yeşilin Kızı Anne*...

"Şu kitabı bana uzatsana," dedi Vivian. Sert ciltli, yeşil kitabın adı altın rengi harflerle yazılmıştı ve üzerinde kızıl, gür saçlarını topuz yapmış bir kız resmi vardı. Vivian kitabın kapağını açtı. "Ah, evet, hatırlıyorum," dedi. "Bu kitabı ilk okuduğumda kahramanıyla aynı yaştaydım. Bunu bana bir öğretmenim vermişti, en sevdiğim öğretmenimdi. Biliyorsun, Bayan Larson." Vivian bazı sayfalarında duraklayarak kitaba göz gezdirmeye başladı. "Anne fazla konuşuyordu, değil mi? Ben ondan çok daha çekingendim," diyerek bana baktı. "Ya sen?"

"Üzgünüm, ben o kitabı okumadım," diye yanıt verdi Molly.

"Hayır, hayır. Demek istediğim, çocukken utangaç mıydın? Yani, hâlâ çocuksun, ama küçüklüğünü kastediyorum."

"Tam olarak utangaç denemez. Ben... sessizdim."

"Tedbirli," dedi Vivian. "Dikkatli."

Molly kelimeleri zihninde tekrarladı. Tedbirli? Dikkatli? Öyle miydi? Babası öldükten ve Molly ile annesi evden alındıktan sonra –hangisinin önce olduğunu bilmek zordu, belki ikisi de aynı anda olmuştu– Molly konuşmayı tamamen bırakmıştı. Herkes onunla ve onun hakkında konuşuyor, ama kimse onun ne düşündüğünü sormuyor, fikrini söylediğinde ise onu dinlemiyordu. Bu yüzden Molly konuşmaya çalışmaktan vazgeçmişti. Geceleri uyanıp yatağından çıkarak anne babasının odasına gittiği ve koridorda öylece durup, artık bir anne babasının olmadığını fark ettiği zamanlar da o döneme rastlıyordu.

"Pekâlâ, şu an hiç de coşkulu değilsin, değil mi?" dedi Vivian. "Ama bu sabah Jack seni bırakırken, seni dışarıda gördüm. O zaman yüzün," diyerek parmaklarını açtı, "ışıl ışıldı. Buraya şevkle geliyordun."

"Beni mi gözetliyordun?"

"Tabii! Başka nasıl senin hakkında bir şeyler öğreneceğim ki?"

Molly bir süredir sandıktan çıkardıklarını bir kenara yığıyordu. Giysiler, kitaplar, eski gazete kâğıtlarına sarılmış biblolar... Dizlerinin üzerine oturarak Vivian'e baktı. "Komik birisin."

"Hayatım boyunca bana bir sürü şey dediler, tatlım, ama birilerinin bana komik dediğini hatırlamıyorum."

"Bahse varım demişlerdir."

"Belki arkamdan demişlerdir," dedi Vivian kitabı kapatarak. "Bende kitap okuyan biri izlenimi bıraktın. Yanılıyor muyum?"

Molly omzunu silkti. Kitap okumak onun özeliymiş gibi hissediyordu. Bu yalnızca kendisi ve kitabın karakterleri arasındaydı.

"Peki, en sevdiğin roman hangisi?"

"Bilmiyorum. Favori bir kitabım yok."

"Ah, muhtemelen vardır. Sen o tip birisin."

"Bu ne demek oluyor?"

Vivian elini göğsünün üzerine koydu, pembe tırnakları bir bebeğinkiler kadar narin görünüyordu. "Hisli biri olduğunu söyleyebilirim. Derinden hissediyorsun."

Molly yüzünü buruşturdu.

Vivian kitabı Molly'nin eline tutuşturdu. "Bu kitabı demode ve duygusal bulacağına şüphe yok, ama senin olmasını istiyorum."

"Onu bana mı veriyorsun?"

"Neden vermeyeyim?"

Molly boğazının düğümlendiğini hissederek şaşırdı. Boğa-

zındaki yumruyu bastırmak için yutkundu. Ne tuhaftı. Yaşlı bir kadın ona küflenmiş bir kitap veriyor, Molly'nin ise nutku tutuluyordu. Herhalde regl dönemi yaklaşıyor olmalıydı.

Molly ifadesiz bir yüz ifadesi takınmak için elinden geleni yaptı. "Pekâlâ, teşekkürler," dedi. "Peki, bu onu okumak zorunda olduğum anlamına mı geliyor?"

"Kesinlikle. Sonunda küçük bir sınav yapacağım."

Bir süre sessizce çalışmaya devam etiler. Molly sandıktan çıkardığı eşyaları Vivian'e gösteriyor, -lekeli ve sararmış çiçekleri olan gök mavisi bir hırka, düğmelerinin çoğu kopmuş, kahverengi bir elbise, menekşe rengi bir atkı ve aynı renkte, tek bir eldiven- Vivian ise bir iç çekerek, "Sanırım bunu saklamanın bir anlamı yok," diyordu. Ardından mutlaka ekliyordu, "Onu da 'belki saklanabilir'lerin arasına koyalım." Bir süre daha geçtikten sonra, Vivian durup dururken, "Peki, annen şimdi nerede?" diye sordu.

Molly bu tarz yersiz konuşmalara alışmıştı. Vivian sanki son derece normal bir şeymiş gibi, birkaç gün önce başladıkları sohbetlere kaldıkları yerden devam edebiliyordu.

"Kim bilir," diye yanıtladı Molly bir diğer kutuyu açarken. Kutunun içinde kolayca atılabilecek şeyler olduğunu görünce sevinmişti. Bunlar, 1940 ve 50'li yıllardan kalma, düzinelerce tozlu, mağaza hesap defteriydi. Şüphesiz ki Vivian'in onları saklamak için bir nedeni yoktu. "Bunları atabiliriz, değil mi?" diye sordu Molly, kara kaplı, ince bir defteri göstererek.

Vivian defteri alıp sayfalarını karıştırmaya başladı. "Pekâlâ..." dedi bir süre defteri inceleyerek. Sonra tekrar başını kaldırarak Molly'ye baktı. "Onu hiç aradın mı?"

"Hayır."

"Neden aramadın?"

Molly, Vivian'e sert bir bakış attı. İnsanların ona bu kadar patavatsız sorular sormasına alışkın değildi. Aslında insanların ona herhangi bir soru sormasına alışkın değildi. Onunla böylesine açık bir şekilde konuşan tek kişi, sosyal hizmetler çalışanı Lori'ydi. O da Molly'nin hikâyesinin tüm detaylarını zaten biliyordu. Ayrıca Lori hiçbir zaman 'neden' diye sormazdı. O yalnızca sorunlarla ve yarattıkları etkilerle ilgilenir, öğüt verirdi. Fakat Molly ona ıslahevinden kurtulmanın yolunu açan Vivian'i tersleyemezdi. Tabii 'Kurtulmak,' patavatsız sorularla geçen elli saat anlamına geliyorsa... Gözlerinin üzerine düşen saçlarını kenara itti. "Onu hiç aramadım, çünkü umurumda değil."

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten."

"Yani hiç merak etmedin."

"Evet."

"Buna inanacağımı sanmıyorum."

Molly omzunu silkti.

"Hımm. Çünkü aslında biraz... dargın görünüyorsun."

"Dargın falan değilim. Sadece umursamıyorum." Molly kutudan bir yığın defter çıkararak hızla yere bıraktı. "Bunları atabilir miyiz?"

Vivian hafifçe Molly'nin eline vurdu. "Sanırım bu kutuyu saklayabilirim," dedi, sanki şimdiye dek baktıkları her eşya için aynı şeyi söylememiş gibi.

"Her şeyime burnunu sokup duruyor!" dedi Molly, yüzünü Jack'in boynuna gömerek. Jack'in arabasındaydılar. Molly,

geriye doğru yatırdıkları ön koltukta, ata biner gibi Jack'in üzerine oturmuştu.

Jack güldü, kirli sakalı Molly'nin yanağına batıyordu. "Ne demek istiyorsun?" Ellerini Molly'nin tişörtünün içine sokup, parmaklarını kaburgalarının üzerinde gezdirmeye başladı.

"Gıdıklanıyorum," dedi Molly eğilip bükülerek.

"Böyle kımıldaman hoşuma gidiyor."

Molly, Jack'in boynuna bir öpücük kondurdu. Ardından çenesini, dudağının kenarını ve kaşının üzerini öptü. Jack onu kendine doğru çekti ve ellerini Molly'nin iki yanından yukarı kaydırarak küçük göğüslerini kavradı.

"Ben onun hayatı hakkında tek bir şey bile bilmiyorum. Umurumda da değil! Ama o, benimki hakkında her şeyi anlatmamı bekliyor."

"Ah, haydi, bunun ne zararı olabilir ki? Seni biraz daha fazla tanırsa, belki de sana daha yakın davranır. O zaman saatler belki biraz daha hızlı geçer. Muhtemelen kendini yalnız hissediyor. Sadece konuşacak birini istiyor."

Molly yüzünü buruşturdu.

"Biraz duyarlı olmaya çalış," diyerek ona takıldı Jack.

Molly bir iç çekti. "Onu boktan hayatım hakkında hikâyeler anlatıp eğlendirmek zorunda değilim. Hepimiz bu kadar zengin olup köşklerde yaşayamıyoruz."

Jack, Molly'nin omzuna bir öpücük kondurdu. "Öyleyse sen de aynısını yap. Ona sorular sor."

"Umurumda mı sanki?" Molly bir iç çekerek parmağını Jack'in kulağına doğru gezdirdi. Jack, başını çevirerek Molly'nin parmağını ısırdı.

Jack koltuğun altındaki kolu çekince, koltuk tamamen geriye düşerek sarsıldı. Molly bir anda Jack'in üzerine yığılıver-

di. İkisi de gülmeye başladı. Jack, ona yer açmak için kenara kaydı. "Sırf şu saatleri atlatmak için ne gerekiyorsa yap," dedi. Molly'ye doğru dönerek, parmaklarını Molly'nin siyah taytının belinde gezdirdi. "Eğer yapamazsan, ıslahevinde seninle birlikte yatmanın bir yolunu bulmak zorunda kalacağım. Ve bu ikimiz için de berbat olacak."

"Benim kulağıma o kadar da kötü gelmiyor."

Jack, Molly'nin taytını hafifçe sıyırdı. "İşte ben de bunu arıyordum," dedi, parmağıyla siyah kaplumbağa dövmesinin çizgileri üzerinden geçerek. Kaplumbağanın sivrimsi, oval kabuğu iki kısma ayrılıyordu. Bir tarafında papatya, diğer tarafında ise bir kabile süsü bulunan bir kalkanı andırıyordu. Kavisli yüzgeçleri, birer yay gibi iki yana uzanıyordu. "Bu küçük adamın adı neydi?"

"Onun bir adı yok."

Jack eğilerek Molly'nin kalçasına bir öpücük kondurdu. "Ben ona Carlos diyeceğim."

"Neden?"

"Bir Carlos gibi duruyor. Öyle değil mi? Şu küçük kafasına bir bak. Sanki kafasını, 'Ne haber?' diyormuş gibi sallıyor. Hey, Carlos," dedi tiz bir Dominikli aksam çıkararak. Bir yandan da parmağıyla kaplumbağanın üzerine vuruyordu. "Ne var ne yok, dostum?"

"O Carlos falan değil. O bir Kızılderili sembolü," dedi Molly, biraz rahatsız olmuş şekilde Jack'in elini iterek.

"Ah, haydi, itiraf et. Sarhoştun ve kıçına rasgele bir kaplumbağa dövmesi yaptırdın. Onun yerine kan damlatan bir kalp ya da uyduruk, Çince bir kelime de olabilirdi."

"Bu doğru değil! Kaplumbağanın benim kültürümde çok özel bir anlamı var."

"Ah, öyle mi? Savaşçı prenses falan mı?" dedi Jack. "Ne gibi bir anlamı varmış?"

"Kaplumbağalar evlerini sırtlarında taşır." Molly, elini dövmesinin üzerinde gezdirerek babasının ona söylediklerini anlatmaya başladı: "Aynı anda hem korunmasız hem de gizli saklıdırlar. Onlar gücün ve azmin bir sembolüdür."

"Çok derin bir anlamı varmış."

"Neden biliyor musun? Çünkü ben çok derin biriyim."

"Öyle mi?"

"Öyle," dedi Molly, Jack'in dudaklarına bir öpücük kondurarak. "Aslında bu dövmeyi, Indian Island'dayken Kabuklu adında bir kaplumbağamız olduğu için yaptırmıştım."

"Aha, Kabuklu. Anladım."

"Evet. Her neyse, daha sonra ona ne oldu bilmiyorum."

Jack, Molly'nin kalça kemiğinin üzerinde parmağıyla daireler çizdi. "Eminim iyidir," dedi. "Kaplumbağalar yüz yıl kadar yaşamıyorlar mı?"

"Bir akvaryumdayken ve onları besleyecek kimseleri yokken, yaşamazlar."

Jack hiçbir şey söylemedi. Sadece kolunu Molly'nin omzuna atarak saçını öptü.

Molly, Jack'in yanına sokuldu. Arabanın ön camı buğulanmış, etrafa gecenin karanlığı çökmüştü. Jack'in küçük arabasının içinde, kendini adeta bir kozayla sarılmış, korunmuş hissediyordu. Tıpkı kabuğuna çekilmiş bir kaplumbağa gibi.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly zile bastığında kapıyı açan olmadı. Ev sessizdi. Telefonunun saati 9:45'i gösteriyordu. Okulda öğretmenler toplantısı olduğundan ders yapılmayacaktı. Bu yüzden Vivian'in tavan arasında birkaç saatini daha doldurabileceğini düşünmüştü.

Molly, diken diken olan kollarını ovuşturarak ne yapacağına karar vermeye çalıştı. Bu sabah hava mevsimsiz bir şekilde serin ve sisliydi. Ayrıca yanına bir hırka almayı da unutmuştu. Adayı dolaşıp duran ücretsiz otobüslerden birine binmiş, Vivian'in evine en yakın durakta indikten sonra yaklaşık on dakika kadar yürümüştü. Evde kimse yoksa durağa dönüp bir sonraki otobüsü beklemek zorunda kalacaktı. Onun da gelmesi biraz vakit alırdı. Ama tüylerinin diken diken olmasına rağmen, Molly bu gibi havaları severdi. Kasvetli, gri gökyüzü ve çıplak ağaç dalları; berrak, güneşli ve umut veren bahar havasına nazaran Molly'ye daha çok uyuyordu.

Molly yanında taşıdığı küçük bir deftere, doldurduğu saatleri özenle not etmişti: Bir gün dört saat, diğer bir gün iki saat... Şimdiye dek yirmi üç saatini doldurmuştu. Bilgisaya-

rında da tüm bu bilgilerin kayıtlı olduğu bir çizelge oluşturmuştu. Jack bilseydi gülerdi, fakat Molly her şeyin belgelerle kanıtlanmaya dayandığını bilecek kadar bu sistemin içindeydi. Evraklarını düzenli tutar, doğru imzaları ve bilgileri toplarsan, suçlamalar düşer, şikâyetler geri alınır, para cezaları kalkardı. Ama düzensiz ve dağınıksan, her şeyini kaybetme riskini göze almalıydın.

Molly bugün en az beş saatini daha doldurabileceğini düşünmüştü. Bu da yirmi sekiz saat edecek ve cezasının yarısından fazlasını doldurmuş olacaktı.

Tekrar zile bastıktan sonra, cama dayadığı ellerinin arasından loş koridora göz attı. Kapı tokmağını çevirmeyi denediğinde ise kapının kilitli olmadığını fark etti.

"Merhaba?" diyerek içeri adım attı. Bir cevap alamayınca, bu kez daha yüksek sesle tekrarlayarak koridora yöneldi.

Bir önceki gün ayrılmadan önce, Vivian'e bu sabah erken gelebileceğini söylemiş, ama belli bir saat vermemişti. Şimdiyse panjurları kapalı salonda bir başına dururken, dışarı çıkmasının gerekip gerekmediğini merak ediyordu. Eski evin içi seslerle doluydu. Ahşap döşemeler gıcırdıyor, pencere camları zangırdıyor, sinekler vızıldıyor, perdeler dalgalanıyordu. Etrafta hiçbir insan sesi olmadığından, Molly sanki diğer odalardaki sesleri de duyabiliyormuş gibi hissetti; gıcırdayan yatak yayları, damlayan musluklar, uğuldayan floresan lambalar...

Molly, şöminenin üzerindeki gösterişli şömine rafına, süslü kartonpiyerlere ve pirinç avizeye göz gezdirdi. Denize bakan dört büyük pencereden, kıvrılarak uzanan kıyı şeridini, uzaktaki köknar ağaçlarını ve parlayan denizi görebiliyordu. Odada eski kitapların ve dün gece yakılan şömine ateşinin kokusu hâkimdi. Ayrıca mutfaktan hafif, iştah açıcı bir koku ge-

liyordu. Bugün cumaydı. Öyleyse Terry hafta sonu için yemek pişiriyor olmalıydı.

Molly yüksek kitaplıklardaki eski, ciltli kitaplara göz gezdirirken, Terry mutfak kapısını açarak telaşla içeri girdi.

Molly dönerek Terry'ye baktı. "Selam."

"Ay!" diye bir çığlık attı Terry, elindeki bezi göğsüne bastırarak. "Ödümü kopardın! Burada ne arıyorsun?"

"Ee, şey," diye kekeledi Molly, aynı şeyi kendisi de merak etmeye başlamıştı. "Birkaç kez zili çaldım, sonra da içeri girdim."

"Vivian'in geleceğinden haberi var mıydı?"

Var mıydı? "Emin değilim, belli bir saat kararlaştırmamıştık..."

Terry gözlerini kısıp kaşlarını çattı. "Her canın istediğinde çat kapı gelemezsin. Vivian her zaman müsait olmaz."

"Biliyorum," dedi Molly, yüzünün kızardığını hissediyordu. "Üzgünüm."

"Vivian bu kadar erken başlamaya asla razı olmaz. Onun belli bir rutini vardır. Sekiz ya da dokuzda kalkar, saat onda da aşağı iner."

"Yaşlı insanların erken kalktıklarını sanırdım," diye mırıldandı Molly.

"Hepsi değil." Terry ellerini beline koydu. "Ama mesele bu değil. İçeri izinsiz girdin."

"Şey, ben..."

Terry bir iç çekti. "Belki Jack sana bu fikre bayılmadığımı anlatmıştır. Cezanı bu şekilde doldurmandan bahsediyorum."

Molly, evet dercesine başını salladı. İşte, yeni bir nutuk geliyordu.

"Jack sana yardım etmek için kendini riske attı, bana neden diye sorma."

"Biliyorum, minnettarım." Molly ne zaman kendini savunacak olsa, başına bir bela geldiğinin farkındaydı. Ancak kendini tutamayarak, "Umarım bu güvene layık olduğumu kanıtlıyorumdur," dedi.

"Bu şekilde habersizce gelerek değil."

Pekâlâ, Molly bunu hak etmişti. Geçen gün Hukuki Konular dersindeki öğretmeni ne demişti? Verecek cevabınızın olmadığı bir bahsi asla açmayın.

"Diğer bir konu," diye devam etti Terry. "Bu sabah tavan arasına çıktım. Şimdiye kadar orada ne yaptın, bilmiyorum."

Molly parmak uçlarının üzerinde yükselip duruyordu. Elinde olmayan nedenlerden ötürü azar işittiği için tepesi atmıştı. Vivian'i eşyaları atmaya ikna edemediği için kendine kızıyordu. Şüphesiz, Terry'ye göre Molly sadece zaman öldürüyor, her gün işine giden bir memurdan farksız görünüyordu.

"Vivian hiçbir şeyi atmak istemiyor," dedi Molly. "Kutuları boşaltıp, onları etiketliyorum."

"Sana bir tavsiyede bulunayım," dedi Terry. "Vivian kalbiyle" –elindeki bezi yine kalbinin üzerine koymuştu– "aklı arasında kalıyor." Sanki Molly anlayamayacakmış gibi, bu kez de bezi başına doğru götürdü. "Eşyalarını atmak, onun için hayatına veda etmek gibi bir şey. Bu herkes için zor bir şeydir. Bu yüzden senin görevin, ona bunu yaptırabilmek. Benden söylemesi, eğer elli saatini orada hiçbir şey yapmadan, sadece eşyaların yerlerini değiştirerek harcarsan hiç mutlu olmayacağım. Jack'i seviyorum, ama..." Başını iki yana salladı. "Açık konuşmak gerekirse, bu kadarı yeter." Terry bunu sanki kendi kendine, ya da belki de Jack ile konuşuyormuş gibi söylemişti. Ve Molly'nin dudağını ısırıp, anladığını belirticesine başını sallamaktan başka yapabileceği pek bir şey yoktu.

Terry bugün işe erken koyulmanın aslında iyi bir fikir olabileceğini gönülsüzce de olsa kabul etti. Vivian yarım saat içinde uyanmazsa, belki gidip onu kaldırabilirdi. Molly'ye evindeymiş gibi davranmasını, kendisinin yapması gereken işleri olduğunu söyledi. "Oyalanacak bir şeylerin vardır, değil mi?" diye sorduktan sonra tekrar mutfağa girdi.

Vivian'in Molly'ye verdiği kitap sırt çantasındaydı. Zaten başlı başına ceza olan bir işe ek olarak verilmiş bir ödev gibi göründüğünden, Molly henüz kapağını bile açmamıştı. Ayrıca İngilizce dersi için *Jane Eyre*'i yeniden okuyordu ve oldukça kalın bir kitaptı. Ne gariptir ki Molly'nin çalma denemesinden bir hafta sonra, öğretmenleri Bayan Tate, okulun verdiği *Jane Eyre* kitaplarını sınıfa dağıtmıştı. Molly kitaptan sadece bir bölüm okumak için kış uykusuna yatan bir ayı gibi nefesini yavaşlatıp transa geçmek zorunda kaldığını fark etmişti. Bütün sınıf arkadaşları bu durumdan şikâyetçiydi; Brontë'nin insanın doğası hakkındaki uzun ve konuyla alakasız anlatımları, Jane'in arkadaşlarıyla ve Lowood Okulu'yla ilgili alt konular, uzadıkça uzayan 'gerçekdışı' diyaloglar... "Neden yalnızca kahrolası hikâyeyi anlatmıyor ki?" diye homurdanmıştı Tyler Baldwin sınıfta. "Ne zaman okumaya başlasam uyuyakalıyorum. Ne deniyordu buna, narkolepsi mi?"

Tyler'ın bu şikâyeti bütün sınıfça hep bir ağızdan desteklense de Molly sessiz kalmıştı. Ve bu durum, sınıfındaki en ufak kıvılcıma karşı daima tetikte olan Bayan Tate'in gözünden kaçmamıştı.

"Peki, ya *sen* ne düşünüyorsun, Molly?"

Molly fazla hevesli görünmek istemeyerek omzunu silkmişti. "Benim hoşuma gidiyor."

"Neyi hoşuna gidiyor?"

"Bilmiyorum. Sadece seviyorum."

"Peki, en beğendiğin bölüm hangisi?"

Sınıftaki tüm gözleri üzerinde hisseden Molly, oturduğu yerde biraz sinmişti. "Bilmiyorum."

"Sadece sıkıcı bir aşk romanı," demişti Tyler.

"Hayır, değil," diyerek karşılık vermişti Molly bir anda.

"Neden değil?" diye üzerine gitmişti Bayan Tate, Molly'nin.

"Çünkü..." Biraz düşünmüştü. "Jane biraz asi ruhlu. Tutkulu, azimli ve aklından geçenleri olduğu gibi söyleyen biri."

"Bunu nereden anladın? Çünkü bana hiç de öyleymiş gibi gelmiyor," demişti Tyler.

"Pekâlâ, tamam. Mesela şu satırlar," demişti Molly, bahsettiği bölümü bulmak için sayfaları karıştırarak. "Ona doğuştan zor ve sert biri olduğumun ve beni sık sık böyle bulacağının garantisini verdim. Ona karakterimin zorlu taraflarını göstermeye kararlıydım... Henüz vazgeçmek için vakti varken, ne çeşit bir anlaşma yaptığını bilmesi gerekiyordu."

Bayan Tate kaşlarını kaldırarak gülümsemişti. "Bu benim tanıdığım birine benziyor."

Molly kırmızı berjer koltukta tek başına oturup Vivian'in aşağı inmesini beklerken, çantasından *Yeşilin Kızı Anne*'i çıkardı.

Ve ilk sayfayı açtı:

Bayan Rachel Lynde, Avonlea Yolu'nun hemen aşağısındaki akçaağaçlarla ve kına çiçekleriyle çevrili yerde yaşıyordu. Yaşadığı yerin içinden, eski Cuthbert kenti ormanından doğan bir dere geçiyordu...

Belli ki bu genç kızlara yönelik bir kitaptı. Molly önceleri kitaba bağlanabileceğinden emin olamadı. Fakat okudukça,

hikâyeye dalıp içinde kaybolduğunu fark etti. Güneş gökyüzünde yükseldikçe, Molly parlamaması için kitabı eğiyordu. Bir süre sonra ise gözlerini kısmak zorunda kalmamak için diğer koltuğa geçmişti.

Yaklaşık bir saat sonra, koridor kapısının açıldığını duyarak başını kitaptan kaldırdı. Vivian odaya girip etrafa göz gezdirirken, Molly'yi görüp gülümsedi. Onu gördüğüne şaşırmamış gibiydi.

"Erkenden gelmişsin!" dedi Molly'ye. "Bu hevesini sevdim. Belki bugün bir kutuyu boşaltmana izin veririm. İki de olabilir, tabii eğer şanslıysan."

Albans, Minnesota, 1929

Pazartesi sabahı erkenden kalktım. Bay ve Bayan Byrne uyanmadan önce mutfak lavabosunda yüzümü yıkadım. Dikiş odasındaki artık kumaşlar arasından bulduğum iki kurdeleyi özenle ördüğüm saçlarıma bağladım. Ardından pazar günü yıkadıktan sonra kurumaları için bir ağaç dalına astığım en temiz elbisemle önlüğümü giydim.

Kahvaltıda –topak topak olmuş, şekersiz yulaf ezmesi– okula nasıl ve saat kaçta gideceğimi sorduğumda, Bayan Byrne önce kocasına, sonra tekrar bana baktı. Koyu renk, desenli şalını sıkıca omuzlarına sardı. "Dorothy, Bay Byrne ve ben okula gitmek için hazır olmadığını hissediyoruz."

Ağzımdaki yulafın tadı, donmuş hayvan yağı gibiydi. Ayakkabılarını bağlamak için eğilen Bay Byrne'ye baktım. Kıvır kıvır bukleleri alnına düşerek yüzünü gizlemişti.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordum. "Çocuk Esirgeme Kurumu..."

Bayan Byrne ellerini kenetleyerek, belli belirsiz gülümsedi. "Artık Çocuk Esirgeme Kurumu'nun vesayetinde değilsin,

değil mi? Bundan böyle senin için en iyi kararı verecek olanlar biziz."

Kalbim duracak gibiydi. "Ama benim okula gitmem gerek."

"Önümüzdeki birkaç hafta boyunca ne kadar ilerleme kaydettiğini göreceğiz. Ama şimdilik yeni evine alışmak için biraz zaman ayırmanın senin için en iyisi olacağını düşünüyoruz."

"Ben... zaten alıştım," dedim, yanaklarımın alev alev yandığını hissedebiliyordum. "Benden istediğiniz her şeyi yapıyorum. Eğer dikiş dikmek için vakit bulamayacağımdan endişe ediyorsanız..."

Bayan Byrne gözlerini üzerime dikince sesimi kestim. "Okullar açılalı bir aydan fazla oluyor," dedi. "Bu yıl için oldukça geri kaldın ve diğerleriyle aranı kapatman imkânsız. Ayrıca o gecekondu mahallesinde nasıl bir eğitim aldığını sadece Tanrı biliyor."

Tenim karıncalanıyordu. Bu laf karşısında Bay Byrne bile irkilmişti. "Hey, tamam, Lois," dedi alçak sesle.

"Ben bir... *gecekondu mahallesinde* değildim." Kelimeler boğazımda düğümlenmişti. Şimdiye dek hiç sormadıkları için ekledim, "Dördüncü sınıftaydım. Öğretmenimin adı Bayan Uhrig idi. Korodaydım ve 'Parlak Çakıltaşları' adında müzikal bir tiyatro sergilemiştik."

İkisi de bana bakıyordu.

"Okulu seviyorum."

Bayan Byrne ayağa kalkarak tabaklarımızı üst üste yığmaya başladı. Tostumu henüz bitirmememe rağmen benimkini de almıştı. Acele ve sertçe hareket ediyordu. Çatak bıçaklar, porselen tabaklara çarparak çınlıyordu. Bayan Byrne musluğu açıp elindekileri gürültüyle lavabonun içine boşalttı. Sonra bana doğru döndü ve ellerini önlüğüne kuruladı. "Seni küstah.

Tek bir kelime daha duymak istemiyorum. Senin için neyin daha iyi olacağına biz karar vereceğiz. Anlaşıldı mı?"

Hepsi buydu. Böylece okul konusu bir daha açılmamak üzere kapandı.

Bayan Byrne günde birkaç kez bir hayalet gibi dikiş odasında beliriveriyor, fakat eline bir iğne bile almıyordu. Anlayabildiğim kadarıyla onun görevi siparişlerin kaydını tutmak, sonradan bize dağıtması için Fanny'ye görevler vermek ve yapımı biten elbiseleri toplamaktı. Fanny'den işlerin nasıl gittiğiyle ilgili rapor alıyor, bu arada sıkı çalıştığımızdan emin olmak için gözleriyle etrafı tarıyordu.

Byrne çifti hakkında sormaya korktuğum sorularla doluydum. Bay Byrne'nin işi tam olarak neydi? Bu kadınların yaptığı elbiselerle ne yapıyordu? (*Yaptığımız* elbiseler de diyebilirdim, fakat benim yaptığım işlere bakarsak, bu sadece patates soyup kendini aşçı ilan etmek gibi bir şey olurdu). Bayan Byrne bütün gün nereye gidiyordu, zamanını nasıl geçiriyordu? Ara sıra üst kattan gelen seslerini duyabiliyordum, ama orada nelerle meşgul olduğunu söylemek imkânsızdı.

Bayan Byrne'nin pek çok kuralı vardı ve ufak tefek hatalarım yüzünden beni diğerlerinin önünde azarlardı. Örneğin yatak çarşafımı olması gerektiği gibi düzgün katlayamadığım ya da mutfak kapısını aralık bıraktığım için azarı yerdim. Evdeki tüm kapılar, bir yere girip çıkmadığınız sürece daima kapalı olmak zorundaydı. Evin bu kadar kapalı oluşu –dikiş odasının kapısı, mutfağın ve yemek odasının kapıları, hatta merdivenlerin başındaki kapı bile kapalıydı– ona ürkütücü ve gizemli bir hava

veriyordu. Geceleri karanlık koridorda, merdivenlerin dibindeki yer yatağımda yatarken ısınmak için ayaklarımı birbirine sürtüyor ve korkuyordum. Daha önce hiç bu kadar yalnız olmamıştım. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun yatakhanesindeki demir karyolamda yatarken bile etrafımda diğer kızlar olurdu.

Mutfakta yardım etmeme izin yoktu. Sanırım Bayan Byrne yiyecek bir şeyler çalmamdan korkuyordu. Doğrusu Fanny gibi ben de cebime bir dilim ekmek ya da bir elma atmaya başlamıştım. Bayan Byrne'nin yaptığı yemekler tatsızdı –gri, yumuşak konserve bezelyeler, sert, haşlanmış patatesler, sulu yahniler– ve tabağımızda asla doyacağımız kadar yemek olmazdı. Bay Byrne yemeklerin ne kadar berbat olduğunun farkında değil miydi, yoksa umursamıyor muydu, bilmiyordum. Belki de aklı başka bir yerdeydi.

Bayan Byrne'nin etrafta olmadığı zamanlar, Bay Byrne'nin tavırları oldukça sıcaktı. Benimle İrlanda hakkında konuşmayı seviyordu. Anlattığına göre ailesi doğu tarafına yakın olan Sallybrook'tandı. Amcası ve kuzenleri, Bağımsızlık Savaşı'nda yer almış cumhuriyetçiydiler ve Michael Collins ile birlikte savaşmışlardı. 1922'nin nisan ayında, İngilizler Dublin'deki Four Courts binasına saldırıp direnişçileri öldürdüğünde, onlar da o binadaydılar. Ayrıca Collins birkaç ay sonra Cork yakınlarında suikasta uğradığında da oradaydılar. "Collins İrlanda'nın gelmiş geçmiş en büyük kahramanıdır, bilmiyor musun?" demişti Bay Byrne.

Evet anlamında başımı sallamıştım. Biliyordum. Fakat kuzenlerinin orada olduğuna dair şüphelerim vardı. Babam, Amerika'da karşılaşacağım her İrlandalının, Michael Collins'in yanında savaşmış akrabaları olduğuna yemin edeceğini söylerdi.

Babam Michael Collins'i severdi. Annem bebeklerin uyuduğunu söyleyip onu susturana kadar, bağıra bağıra ve detone bir şekilde devrimci şarkılar söylerdi. Bana dramatik hikâyeler anlatırdı. Örneğin Dublin'deki Kilmeinham Hapishanesi'nde yatan ve 1919 ayaklanmasının liderlerinden olan Joseph Plunkett, kurşuna dizilerek infaz edilmeden sadece birkaç saat önce, sevgilisi Grace Gifford ile küçük bir kilisede evlenmişti. Aynı gün on beş kişi kurşuna dizilmişti. Ayağa kalkamayacak kadar hasta olan James Connolly bile. Onu kayışlarla bir sandalyeye bağlamış, sonra da avluya taşıyarak kalbura çevirmişlerdi. "Kalbura çevirdiler," diye tekrar ederdi babam. Annem her seferinde onu susturmaya çalışsa da babam engel olurdu. "Bunları bilmeleri önemli," derdi anneme. "Bu bizim tarihimiz! Şu an burada olabiliriz, ama halkımız orada."

Annemin unutmak istemesinin nedenleri vardı. Onun dediğine göre, bizi Kinvara'dan göç ettiren şey, Bağımsız Devlet'in kurulmasına yol açan 1922 antlaşmasıydı. İsyanları bastırmaya kararlı olan Kraliyet Güçleri, Galway'in kasabalarını basıp demiryollarını havaya uçurmuştu. Ekonomi mahvolmuştu. İşsizlik baş göstermişti. Ve babam bir iş bulamamıştı.

Sebebinin bu olduğunu söylerdi annem. Tabii bir de alkol.

"Biliyorsun, benim kızım gibi olabilirsin," dedi Bay Byrne bana. "Dorothy... Günün birinde kendi çocuğumuza bu ismi vereceğimizi söylerdik. Ama ne yazık ki olmadı. Ama sonra kırmızı saçlarınla sen çıkageldin. Ve işte buradasın."

Dorothy diye seslenildiğinde cevap vermeye hâlâ alışamamıştım. Fakat yeni bir kimliğim olduğu için bir bakıma mutluydum. Bu, her şeyi unutmayı kolaylaştırıyordu. Artık akrabalarını Kinvara'da bırakan ve *Agnes Pauline* ile okyanusu

geçip ailesiyle birlikte Elizabeth Caddesi'nde yaşayan Niamh değildim. Hayır, ben artık Dorothy idim.

"Dorothy, konuşmamız gerek," dedi Bayan Byrne bir akşam yemeğinde. Fırında patatesine titizlikle yağ süren Bay Byrne'ye baktım.

"Mary senin –nasıl söylesem– çabuk öğrenemediğini söylüyor. Dediğine göre sen biraz dik kafalı ve asiymişsin."

"Bu doğru değil."

Bayan Byrne'nin gözleri öfkeyle parlıyordu. "Beni iyi dinle. Bana kalsaydı derhal kurumla irtibata geçip seni geri gönderir ve yerine başka bir çocuk alırdım. Ama Bay Byrne sana ikinci bir şans vermem için beni ikna etti. Yine de tavır ve davranışlarınla ilgili tek bir şikâyet daha duyacak olursam geri gönderilirsin."

Sözlerine ara vererek bir yudum su içti. "Bu davranışlarını taşıdığın İrlandalı kanına bağlıyorum. Evet, Bay Byrne'nin de bir İrlandalı olduğu doğru. Zaten sana bir şans vermemizin tek sebebi buydu ama onun İrlandalı bir kadınla evlenmediğine dikkatini çekerim."

Ertesi gün Bayan Byrne dikiş odasına gelerek, bir getir götür işi için bir buçuk kilometre ötedeki şehir merkezine gitmem gerektiğini söyledi. Nasıl gideceğimi sorduğumda, "O kadar karmaşık değil," diye yanıtladı aksi bir şekilde. "Seni buraya getirirken etrafına hiç dikkat etmedin mi?"

"Ben de onunla gidebilirim, bayan," dedi Fanny.

Bayan Byrne buna memnun olmuşa benzemiyordu. "Senin yapacak işin yok mu, Fanny?"

"Az önce bitirdim," diye cevap verdi Fanny, damarlı elini bir yığın eteğin üzerine koyarak. "Hepsinin kenarları dikildi ve ütülendi. Parmaklarım yara oldu."

"Tamam, öyleyse. Bu seferlik sen de onunla git."

Fanny'nin kalçası yüzünden ağır ağır yürüyerek, Byrne çiftinin küçük evlerle dolu semtinin içinden geçtik. Elm Sokağı'nın köşesinden sola dönüp, Maple, Birch ve Spruce'tan geçtikten sonra sağa dönerek Main Caddesi'ne çıktık. Buradaki evler oldukça yeni görünüyor ve birbirine benziyorlardı. Her biri farklı renklere boyanmıştı. Temiz, düzenli bahçeleri bodur ağaçlarla ve çalılarla süslenmişti. Bazılarının giriş yolu doğruca kapıya uzanıyor, bazılarınınki ise kıvrımlı bir yol izliyordu. Kasabaya yaklaştıkça çok aileli apartmanların ve merkeze uzak ticarethanelerin önünden geçiyorduk. Bir benzin istasyonu, bir köşe başı marketi, sonbahar yapraklarının renklerini taşıyan çiçeklerle dolu bir fidanlık, bunlardan bazılarıydı.

"Eve gelirken bu yolu ezberlememiş olduğuna inanamıyorum," dedi Fanny. "Tanrım, çok yavaş öğreniyorsun, evlat." Ona baktığımda yaramaz bir şekilde bana gülümsedi.

Main Caddesi'ndeki market yarı karanlık ve son derece sıcaktı. Gözlerimin etrafa alışabilmesi biraz zaman almıştı. Tavandan kürlenmiş domuz butları sarkıyordu, raflarsa dokuma malzemeleriyle doluydu. Fanny ile birlikte birkaç kutu dikiş iğnesi, biraz kalıp kâğıdı ve bir rulo da tülbent bezi aldık. Fanny ödemeyi yaptıktan sonra, para üstünden bir peni alıp tezgâhın üzerinden bana uzattı. "Yolda yemek için kendine bir çubuk şeker al."

Rafta dizili şeker kavanozları, baş döndürücü renk ve lezzetlerde şekerlerle doluydu. Bir süre düşünüp taşındıktan son-

ra, pembe ve yeşil renklerde olanını seçtim. Karpuz ve elma tadındaydı.

Şekerimi açıp ucundan bir parça koparmayı teklif ettim, ancak Fanny kabul etmedi. "Artık tatlıyla aram o kadar iyi değil."

"Şekerden vazgeçilebileceğini bilmiyordum."

"O senin için," dedi Fanny.

Eve dönüş yolunda daha yavaş yürüyorduk. Sanırım ikimiz de oraya gitmeye hevesli değildik. Hem tatlı hem de ekşi olan sert, çubuklu şekerin öyle yoğun bir tadı vardı ki neredeyse kendimden geçiyordum. İki ayrı lezzetin de tadını çıkararak sertçe emdiğimden, şekerin bir ucu sivrilerek incelmişti. "Eve varmadan önce ondan kurtulsan iyi edersin," dedi Fanny. Sebebini açıklamasına gerek yoktu.

"Mary neden benden nefret ediyor?" diye sordum eve yaklaştığımız sırada.

"Ah. Senden nefret etmiyor, evlat. Korkuyor."

"Neden?"

"Sence neden olabilir?"

Bilmiyordum. Mary benim neyimden korkacaktı ki?

"Onun işini elinden alacağından emin de ondan," dedi Fanny. "Bayan Byrne'nin eli sıkıdır. Seni eğitip bedavaya çalıştırmak varken, neden Mary'ye para ödesin?"

Duygularımı belli etmemeye çalışsam da Fanny'nin sözleri canımı yakmıştı. "Beni bu yüzden aldılar."

Fanny şefkatle gülümsedi. "Bunu zaten bilmen gerekirdi. Eli iğne iplik tutabilen herhangi bir kız onlara yeter. Bedava işgücü, bedava işgücüdür." Evin merdivenlerini çıktığımız sırada ekledi. "Korktuğu için Mary'yi suçlayamazsın."

O andan itibaren Mary'nin derdine düşmek yerine tüm dik-

katimi işime verdim. Dikişlerimin aynı boyda ve eşit aralıklı olmasına dikkat gösteriyordum. Her elbiseyi pürüzsüz ve gıcır gıcır olana dek özenle ütülüyordum. Benim sepetimden Mary'nin –ya da diğerlerinden birinin– sepetine giden her giysi, kendimi başarılı hissetmemi sağlıyordu.

Gelgelelim, Mary ile ilişkimiz iyiye gitmiyordu. Aksine, ben işimi daha iyi yapmaya başladıkça, o daha acımasız ve hoşgörüsüz oluyordu. Teyelledığim bir eteği sepetime koyacakken elimden kapıyor, dikkatle inceledikten sonra dikişlerini söküp tekrar önüme atıyordu.

Pembeleşen yapraklar önce elma şekeri kırmızısına, ardından donuk bir kahverengiye dönmüşlerdi. Süngeri andıran, hoş kokulu çimenlere basarak avludaki tuvalete gidiyordum. Beni gören Bayan Byrne, tepeden tırnağa şöyle bir süzdükten sonra başka elbisem olup olmadığını sordu. Biri mavi-beyaz ekoseli, diğeriyse çizgili iki elbisemi dönüşümlü olarak giyip duruyordum.

"Yok," diye yanıtladım.

"Tamam, öyleyse," dedi Bayan Byrne, "kendine birkaç elbise dik."

O öğleden sonra Bayan Byrne, beni arabayla kasabaya götürdü. Bir ayağı tereddütle gaz pedalına, diğeriyse ani ve sık aralıklarla frene basıyordu. Kısa ve sarsıntılı bir yolculuktan sonra nihayet gideceğimiz dükkâna vardık.

"Üç kumaş seçebilirsin," dedi Bayan Byrne. "Bir bakalım, her biri için iki buçuk metrelik yeter mi?" Başımla onu onayladım. "Kumaşlar dayanıklı ve ucuz olmalı," diyerek

durakladı. "Dokuz yaşındaki bir kız için uygun olan tek kumaş türü bu."

Bayan Byrne beni kumaş toplarıyla dolu bir bölüme götürerek, ucuz kumaşların olduğu raflara yönlendirdi. Biri mavi-beyaz ekoseli, biri yeşil desenli, diğeri de pembe üç kumaş seçtim. Bayan Byrne ilk ikisini başını sallayarak onayladı, fakat üçüncü kumaşı görünce yüzünü buruşturdu. "Tanrım, o kırmızı saçlarla bu olmaz," diyerek raftan mavi bir top kumaş çıkardı.

"Mümkün olduğunca az fırfırlı, mütevazı bir elbise düşünüyorum. Basit ve sade. Eteğiyse büzgülü olmalı. Çalışırken üzerine önlüğünü giyebilirsin. Başka önlüğün var mı?"

Başımı iki yana salladım. "Dikiş odasına bol bol minder kumaşı var. Onlardan kendine bir önlük yapabilirsin. Peki, kabanın var mı? Ya da bir hırkan?"

"Rahibeler bir tane vermişti, ama çok küçük."

Ölçülüp kesildikten sonra paketlenen kumaşı alıp, sokağın aşağısındaki bir kadın giyim mağazasma girdik. Bayan Byrne doğruca arka taraftaki askılara yürüyerek hardal rengi, parlak, siyah düğmeli bir kaban buldu. Benim için fazla büyüktü. Kabanı denediğimde kaşlarını çattı. "Pekâlâ, epey büyükmüş," dedi. "Ama bir ay sonra içine sığmayacağm bir şey almanın da manası yok. Bence bu gayet iyi."

Kabandan nefret etmiştim. Sıcak bile tutmuyordu. Ama itiraz etmeye korkuyordum. Neyse ki kazakların bulunduğu reyonda seçenek boldu. Lacivert bir hırka ve bedenime uygun, V yaka, kırık beyaz bir kazak seçtim. Bayan Byrne yüzde yetmiş indirimde olan uzun, kadife bir eteği de aldıklarımıza ekledi.

O akşam yemeğinde, yeni beyaz kazağımla eteğimi giydim. "Boynundaki o şey ne?" diye sordu Bayan Byrne. Önceleri bo-

ğazlı elbisem yüzünden görünmeyen kolyemden bahsettiğini fark ettim. Bayan Byrne daha yakında bakmak için eğildi.

"İrlanda'ya özgü bir haç," diye yanıtladım.

"Çok tuhaf görünüyor. O eller nedir? Ayrıca neden kalbin üzerinde bir taç var?" diyerek arkasına yaslandı. "Bence bu, kutsala yapılmış bir saygısızlık."

Bayan Byrne'ye bu kolyenin büyükanneme kilisede katıldığı ilk ayinde verildiğini ve ben Amerika'ya gelmeden önce onu bana verdiğini anlattım. "Eller dostluğu simgeler. Kalp aşkı. Taç da sadakat anlamına gelir," diye açıkladım.

Bayan Byrne burnunu çekerek kucağındaki peçeteyi yeniden katladı. "Hâlâ tuhaf olduğunu düşünüyorum. İçimden bir ses onu çıkarman gerektiğini söylüyor."

"Yapma ama, Lois," dedi Bay Byrne. "Sadece evinden kalma bir hediye. Bırak kalsın."

"Belki de artık memleketinden kalma şeyleri ortadan kaldırmanın vakti gelmiştir."

"Kimseyi rahatsız ettiği yok, öyle değil mi?"

Beni savunduğu için şaşırarak Bay Byrne'ye baktım. Sanki bu bir oyunmuş gibi bana göz kırptı.

"Beni rahatsız ediyor," dedi Bayan Byrne. "Bu kızın bir Katolik olduğunu bütün dünyaya duyurmasının gereği yok."

Bay Byrne güldü. "Şu saçlara baksana. Bir İrlandalı olduğu inkâr edilemez, değil mi?"

"Bir kıza hiç yakışmıyor," diye kendi kendine fısıldadı Bayan Byrne.

Sonraları Bay Byrne bana, karısının onlardan biriyle evli olmasına rağmen Katoliklerden hoşlanmadığını anlattı. Bu durum, kiliseye hiç gitmeyen Bay Byrne için sorun olmuyordu. "İkimizin de işine geliyor," demişti.

Albans, Minnesota, 1929-1930

Ekim ayının sonlarına doğru bir salı akşamı Bayan Byrne dikiş odasına girdiğinde, bir şeylerin yolunda olmadığı belliydi. Bitkin ve panik içinde görünüyordu. Her zaman düzgün bir şekilde dalgalanan kısa saçları, şimdi darmadağın olmuştu. Bernice onu görür görmez ayağa fırladı, fakat Bayan Byrne elini sallayarak onu uzaklaştırdı.

"Kızlar," dedi eliyle boğazım tutarak, "kızlar! Size bir şey söylemem gerek. Bugün borsa çöktü. Serbest düşüşte. Ve pek çok kişi..." Nefes almak için durakladı.

"Bayan, oturmak ister misiniz?" diye sordu Bernice.

Bayan Byrne onu duymazlıktan gelerek konuşmasına devam etti. "İnsanlar her şeyini kaybetti," diye mırıldandı Mary'nin sandalyesinin arkasına sıkıca tutunarak. Gözleri, sanki odaklanacak bir şey arıyormuş gibi odayı dolaşıyordu. "Eğer kendi karnımızı bile doyuramazsak, sizi zor çalıştırırız, öyle değil mi?" Gözleri yaşlarla dolu bir halde, başını iki yana sallayarak hızla odadan çıktı.

Ön kapının açıldığını ve Bayan Byrne'nin merdivenlerden indiğini duyduk.

Bernice hepimize işimizin başına dönmemizi söyledi. Fakat dikiş makinesinin başındaki Joan, birden ayağa kalktı. "Eve gidip kocamla konuşmam lazım. Neler olduğunu öğrenmem gerek. Eğer bize para vermeyeceklerse çalışmanın ne anlamı var?"

"Gitmen gerekiyorsa git," dedi Fanny.

Joan dışında giden olmadı. Fakat öğleden sonrasını gergin ve korku içinde geçirdik. Titreyen ellerle dikiş dikmek kolay olmuyordu.

Tam olarak neler olduğunu söylemek zordu, fakat haftalar geçtikçe az çok bilgi edinir olmuştuk. Anlaşılan o ki Bay Byrne borsaya yüklü miktarda para yatırmış ve hepsini kaybetmişti. Yeni elbiselere olan talep azalmış, insanlar kendi elbiselerini onarmaya başlamışlardı. Bu, masraftan kaçınmanın kolay bir yoluydu.

Bayan Byrne çok daha dalgın ve perişandı. Artık akşam yemeklerini birlikte yemiyorduk. Yemeğini alıp yukarı çıkıyor, kurumuş bir tavuk budunu ya da jelatin gibi olmuş kahverengi bir yağın içindeki bir kâse soğuk göğüs etini tezgâha bırakıyor, yemeğimi yediğimde bulaşığımı yıkamamı tembihliyordu. Şükran Günü ise diğer günlerden farksızdı. İrlanda'daki ailemle hiç Şükran Günü kutlamadığımdan, benim için hava hoştu. Fakat diğerleri bütün gün kendi aralarında fısıldaşarak söylenip durmuştu: Böyle bir günde onları ailelerinden uzak tutmak Hıristiyanlığa sığmıyordu.

Belki de diğer odalar fazla kasvetli olduğundan, dikiş odasını sevmeye başlamıştım. Her gün diğer kadınları görmeyi dört

gözle bekliyordum; iyi kalpli Fanny, saf ve kendi halinde olan Bernice, sessiz Sally ve Joan. Hâlâ hayatta olduğum için beni affetmiyormuş gibi görünen Mary dışında herkes. Artık işimi de seviyordum. Parmaklarım güçlenip hızlanmıştı. Önceleri bir saat ya da daha fazla süren bir işi, şimdi dakikalar içinde bitirebiliyordum. Daha önce yeni dikiş tekniklerinden korkuyorken, şimdi her yeni ve zorlu işi hevesle karşılıyordum.

Diğerleri kendimi geliştirdiğimi görüyorlardı ve artık bana daha fazla iş vermeye başlamışlardı. Doğrudan dile getirmese de Fanny, Mary'nin beni denetleme işini devralmıştı. "Dikkat et, tatlım," demişti, elini hafifçe dikişlerimin üzerinde gezdirerek. "Bunları ufak ve eşit yapmaya çalış. Unutma, biri bunu muhtemelen eskiyene dek defalarca giyecek. Ne kadar parası olursa olsun, bir kadın daima güzel hissetmek ister."

Minnesota'ya geldiğim günden beri, insanlar beni yaklaşmakta olan aşırı soğuğa karşı uyarıyorlardı. Artık onu hissetmeye başlamıştım. Kinvara yılın büyük bölümü yağmurlarla yıkanırdı, İrlanda'nın kışlarıysa soğuk ve yağışlıydı. New York aylarca gri, yağmurlu ve berbat olurdu. Fakat hiçbiri burası ile kıyaslanamazdı. Daha şimdiden iki büyük kar fırtınası yaşamıştık. Hava soğudukça, dikiş dikerken parmaklarım kaskatı kesiliyor ve devam etmek için ara verip onları ovalamak zorunda kalıyordum. Diğerlerinin çalışırken parmaksız eldivenler giydiklerini görmüştüm. Onları nereden aldıklarını sorduğumda ise kendilerinin yaptığını öğrenmiştim.

Örgü örmeyi bilmiyordum. Annem hiç öğretmemişti. Fakat kaskatı kesilen soğuk ellerim için bir çift eldivene ihtiyacım olduğunu biliyordum.

Noel'den birkaç gün önce Bayan Byrne, çarşamba, yani Noel günü herkesin ücretsiz izinli olacağını duyurdu. O ve

Bay Byrne, Noel'de kasaba dışındaki akrabalarını ziyarete gideceklerdi. Benim de onlarla beraber gitmemi istemiyordu. Noel arifesindeki iş gününün sonunda, Fanny elime küçük, kahverengi kâğıttan bir paket tutuşturdu. "Sonra aç," diye fısıldadı. "Diğerlerine onu evinden getirdiğini söyle." Paketi cebime koyup, diz boyu karda güçlükle ilerleyerek tuvaletin yolunu tuttum. Rüzgâr, duvardaki çatlaklardan ve kapıdaki yarıktan içeri giriyordu. Yarı karanlıkta paketi açtığımda, lacivert yünle örülmüş bir çift parmaksız eldiven, bir çift de kahverengi, kalın, yün eldivenle karşılaştım. Eldivenleri giydiğimde, Fanny'nin içlerini kalın yünle kapladığını ve parmak uçlarını fazladan dolguyla sağlamlaştırdığını fark ettim.

Tıpkı trendeyken Dutchy ve Carmine ile olduğu gibi, bu küçük kadın grubu da benim için bir çeşit aile olmuştu. Otlaktaki inek sürüsüne sokulan sahipsiz bir tay gibi, belki de sadece ait olmanın sıcaklığını hissetmeye ihtiyacım vardı. Ve bu sıcaklığı Byrne çiftinde bulmayacaksam, ne kadar kısmi ve hayali olursa olsun, dikiş odasındaki bu kadınlarda bulacaktım.

Ocak ayına geldiğimizde o kadar zayıflamıştım ki diktiğim elbiseler üzerimden dökülüyordu. Eve tuhaf saatlerde gelip giden Bay Byrne'yi neredeyse hiç görmüyordum. İşlerimiz gittikçe azalmıştı. Fanny bana örgü örmeyi öğretiyordu. Diğerleriyse boş durmaktan akıllarını kaçırmamak için bazen yanlarında kendi işlerini getiriyordu. Çalışanlar saat beşte gider gitmez evin ısısı düşürülüyordu. Saat yedi olduğunda ise tüm ışıklar sönüyordu. Gecelerimi yer yatağında tamamen uyanık bir şekilde, soğuktan titreyerek geçiriyor, dışarıda ko-

pan ve hiç dinmeyecekmiş gibi görünen fırtınanın uğultusunu dinliyordum. Dutchy'nin bir ahırda uyuyup uyumadığını, sadece domuz yemi yiyip yemediğini merak ediyordum. Üşümüyor olmasını umuyordum.

Şubat ayının ilk günleriydi. Bayan Byrne, hiç beklenmedik bir anda sessizce dikiş odasına girdi. Artık kendine çeki düzen vermeyi bırakmışa benziyordu. Tüm hafta boyunca aynı elbiseyi giymişti ve üzeri leke içindeydi. Saçları düz, cansız ve yağlıydı. Dudağının üzerinde de bir yara vardı.

Bayan Byrne dikiş makinesinin başındaki Sally'den koridora gelmesini istedi. Birkaç dakika sonra Sally kızarmış gözlerle geri geldi ve sessizce eşyalarını toplamaya başladı.

Birkaç hafta sonra, Bayan Byrne bu kez Bernice için geldi. Birlikte koridora çıkmalarının ardından Bernice tekrar odaya dönüp eşyalarını topladı.

Bundan sonra sadece Fanny, Mary ve ben kalmıştık.

Martın sonlarına doğru, rüzgârlı bir öğleden sonrası, Bayan Byrne dikiş odasına gelerek Mary'yi çağırdı. Bütün yaptıklarına rağmen onun için üzülmüştüm. Mary eşyalarını yavaşça topladıktan sonra paltosunu giyerek şapkasını taktı. Fanny'ye ve bana bakıp başını olumlu anlamda salladı. Biz de aynı şekilde karşılık verdik. "Tanrı seni korusun, evlat," dedi Fanny.

Mary ve Bayan Byrne odadan çıktıktan sonra, Fanny ile kapıya baktık. Koridordaki belli belirsiz konuşmaları duymaya çalışıyorduk. "Tanrım, bu olanlar için çok yaşlıyım," dedi Fanny.

Bir hafta sonra kapı zilinin çaldığını işiterek Fanny ile birbirimize baktık. Bu çok tuhaftı. Bu evde kapı zili hiç çalmazdı.

Bayan Byrne'nin merdivenlerden inerek gıcırdayan kapıyı açtığını ve koridorda bir adamla konuştuğunu duyduk.

Az sonra dikiş odasının kapısı açıldığında, hafifçe yerimden sıçradım. İçeri siyah fötr şapkalı, gri takım elbiseli, tıknaz bir adam girdi. Siyah bir bıyığı ve av köpeği gibi sarkık bir gerdanı vardı.

"Kız bu mu?" diye sordu, sosis gibi parmağıyla beni işaret ederek.

Bayan Byrne başını sallayarak onayladı.

Adam şapkasını çıkarıp kapının yanındaki küçük masanın üzerine bıraktı. Ardından pardösüsünün ön cebinden çıkardığı gözlüğünü takarak, burnunun ortasına kadar indirdi. Diğer cebinden katlanmış bir kâğıt çıkararak tek eliyle açtı. "Bir bakalım, Niamh Power." Adımı 'Nem' diye telaffuz ediyordu. Gözlüğünün üzerinden Bayan Byrne'ye bakarak, "Adını Dorothy olarak mı değiştirdiniz?" diye sordu.

"Kızın bir Amerikan ismine sahip olması gerektiğini düşündük." Bayan Byrne kahkahaya benzer boğuk bir ses çıkardı. "Tabii yasal olarak değiştirmedik," diye ekledi.

"Soyadını da değiştirmemişsiniz."

"Elbette değiştirmedik."

"Onu evlat edinmeyi düşünmüyor muydunuz?"

"Tanrım, hayır."

Adam gözlüğünün üzerinden önce bana, sonra tekrar kâğıda baktı. Şömine rafının üzerindeki saat gürültüyle işliyordu. Kâğıdı katlayarak cebine koydu.

"Dorothy, Ben Bay Sorenson. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun temsilcisiyim ve evsiz çocukların yerleştirilmesini denetliyorum. Çoğu zaman bu yerleştirmeler olması gerektiği gibi gerçekleşir ve herkes memnundur. Ama ara sıra, maalesef," – gözlüğünü çıkarıp tekrar cebine yerleştirdi– "işler umduğuz gibi yürümez." Bay Sorenson, Bayan Byrne'ye baktı.

Bayan Byrne'nin bej rengi çorabının kaçmış ve göz makyajının akmış olduğunu fark ettim. "Ve kalacak yeni bir yer bulmamız gerekir," diyerek devam etti Bay Sorenson. "Ne dediğimi anlıyor musun?"

Başımı olumlu anlamda sallasam da anladığımdan emin değildim.

"Güzel, Hemingford'da –bu kasabanın dışındaki bir çiftlikte– senin yaşlarında bir kız çocuğu arayan bir çift var. Bir anne, bir baba, dört de çocuk. Wilma ve Gerald Grote."

Bayan Byrne'den yana döndüm. Gözlerini uzaklara dikmişti. Şimdiye dek bana hiç şefkat göstermemiş olsa da, benden kurtulmaya bu kadar istekli olması bende şok etkisi yaratmıştı. "Artık beni istemiyor musunuz?"

Bay Sorenson bir Bayan Byrne'ye, bir bana bakıyordu. "Bu biraz karışık bir durum."

Biz konuşurken, Bayan Byrne pencereye yöneldi. Dantel perdeyi kenara çekip sokağa ve gökyüzüne göz gezdirdi.

"Eminim bugünlerin zor zamanlar olduğunu duymuşsundur," diye devam etti Bay Sorenson. "Sadece Bay ve Bayan Byrne için değil, herkes için zor zamanlar. Ve onların işi bu zor dönemden çok etkilendi."

Bayan Byrne aniden perdeyi bırakıp bize doğru döndü. "Çok fazla yemek yiyor!" diye bağırdı. "Buzdolabını kilitlemek zorunda kalıyorum. Asla doymuyor!" Elleriyle gözlerini kapatıp hızla koridora fırladı ve merdivenleri çıktıktan sonra kapıyı çarparak kapattı.

Bir süre sessiz kalmamızın ardından, Fanny sessizliği bozdu. "Bu kadın kendinden utanmalı. Kızcağız bir deri bir kemik. Onu okula bile göndermediler."

Bay Sorenson boğazını temizleyerek, "Pekâlâ," dedi. "Bel-

ki de bu herkes için en iyisi olacak." Tekrar bana baktı. "Duyduğuma göre Groteler taşralı, iyi insanlarmış."

"Dört çocuk mu?" diye sordum. "Neden bir tane daha istiyorlar ki?"

"Anladığım kadarıyla... Yani yanılıyor da olabilirim, henüz kendileriyle tanışma lütfu bulamadım, bilirsin, bunlar tamamen kulaktan dolma bilgiler. Fakat aldığım duyumlara göre Bayan Grote tekrar hamileymiş ve kendisine yardımcı olacak birini arıyormuş."

Bay Sorenson'ın söylediklerini düşündüm. Carmine'i ve Maisie'yi hatırladım. Elizabeth Caddesi'ndeki çürük masamızda oturup, elma pürelerini yemek için sabırsızca bekleyen ikizleri hatırladım. Sonra da siyah panjurları olan beyaz bir çiftlik evini, arkasındaki kırmızı ahırı, etrafındaki çitleri, kümesteki tavukları hayal ettim. Herhangi bir ev, kilitli bir buzdolabından ve koridordaki yer yatağından çok daha iyi olsa gerekti. "Beni ne zaman istiyorlar?"

"Seni şimdi götüreceğim."

Bay Sorenson eşyalarımı toplamam için bana beş dakika vereceğini söyleyerek arabasına gitti. Koridordaki dolaptan kahverengi valizimi çıkardım. Fanny dikiş odasının kapısında durmuş, toparlanmamı seyrediyordu. Diktiğim üç elbiseyi katlayarak valize yerleştirdim. Mavi kumaştan diktiğim elbiseyi henüz bitirmemiştim. Onlara Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan kalan elbiselerimi, iki yeni kazağımı, kadife eteği ve Fanny'nin ördüğü eldivenlerimi de ekledim. Hardal rengi, çirkin kabanı burada bırakmak istedim. Fakat Fanny onu almazsam pişman olacağımı, çiftlik havasının buraya nazaran çok daha soğuk olacağını söyledi.

Valizimi hazırladıktan sonra tekrar dikiş odasına döndük. Fanny küçük bir makas, siyah ve beyaz renklerde iki makara ip, bir iğne

yastığı, birkaç topluiğne ve bir kutu da dikiş iğnesi buldu. Yarım kalmış elbisem için bulduğu rengârenk düğmeleri de bunlara ekledi. Ardından hepsini bir tülbende sararak valizime sokuşturdu.

"Bunları bana verdiğin için başın derde girmeyecek mi?" diye sordum.

"Peh," dedi Fanny. "Umurumda bile değil."

Byrneler ile vedalaşmadım. Bay Byrne kim bilir neredeydi, Bayan Byrne ise aşağı bile inmemişti. Ama Fanny beni uzun uzun kucakladı. Yüzümü soğuk ellerinin arasına alıp gözlerime baktı. "Sen iyi bir kızsın, Niamh," dedi. "Kimsenin sana aksini söylemesine izin verme."

Bay Sorenson'ın Chrysler marka koyu yeşil kamyoneti, Byrnelerin arabasının arkasında bekliyordu. Bay Sorenson bana kapıyı açtıktan sonra aracın diğer tarafına geçti. İçerisi tütün ve elma kokuyordu. Bay Sorenson arabayı garaj yolundan çıkardıktan sonra direksiyonu sola, daha önce hiç gitmediğim yerlere doğru çevirdi. Elm Sokağı'nın bitiminden sağa dönüp, evlerin yolun oldukça gerisinde kaldığı sessiz bir sokağa girdik. Bir süre sonra da karşımıza çıkan bir kavşaktan dönerek, iki yanında tarlaların uzandığı uzun, düz bir yola girdik.

Donuk ve renksiz bir yama işi gibi görünen tarlaları seyrediyordum. Bir araya toplanmış kahverengi inekler, başlarını kaldırarak gürültüyle geçen kamyonete bakıyorlardı. Bir başka yerde atlar otluyordu. Uzaktaki çiftlik araçları, terk edilmiş oyuncaklar gibiydi. Düz ve alçak ufuk çizgisi hemen ilerideydi. Gökyüzü bulaşık suyuna, siyah kuşlarsa rengi sönmüş yıldızlara benziyordu.

Yol boyunca Bay Sorenson için adeta üzülmüştüm. Bunun, onun için bir yük olduğunu söyleyebilirdim. Çocuk Esirgeme Kurumu'na bir temsilci olmayı kabul ettiğinde, aklından geçen şey muhtemelen bu değildi. Sürekli rahat olup olmadığımı, içe-

risinin sıcak mı yoksa soğuk mu olduğunu sorup duruyordu. Minnesota hakkında neredeyse hiçbir şey bilmediğimi öğrendiğindeyse anlatmaya başladı: Minnesota bundan yalnızca yetmiş yıl önce eyalet olmuştu ve şu an Amerika'nın en büyük on ikinci eyaletiydi. İsmi ise 'Bulanık Su' anlamına gelen bir Dakota Kızılderili kelimesinden geliyordu. Başta Alaska kömür balığı, kedibalığı, tatlı su levreği, gökkuşağı alabalığı ve turna balığı olmak üzere, her çeşit balıkla dolu binlerce gölü vardı. Peki, ya Mississippi Nehri'nin Minnesota'da doğduğunu biliyor muydum? Ve bu tarlalar –Bay Sorenson parmağını cama doğrultu– tüm ülkeyi doyuruyordu. İşte, bunlar en büyük ihracatı olan buğday tarlalarıydı. Bir harman dövme makinesi çiftlikten çiftliğe geziyor, komşular bir araya gelerek hasadı birlikte balyalıyorlardı. Şekerpancarı, mısır ve bezelye tarlaları da vardı. Ya şuradaki alçak binalar? Onlar da hindi çiftlikleriydi. Minnesota ülkenin en büyük hindi üreticisiydi. Minnesota olmasa, kuşkusuz Şükran Günleri kutlanamazdı. Ayrıca sülünden bıldırcına, keklikten akkuyruklu geyiğe kadar, burada akla gelebilecek her hayvan vardı. Avcılar için burası tam bir cennetti.

Bay Sorenson'ı dinlerken başımı kibarca sallayarak onu onaylıyordum. Fakat anlattıklarına odaklanmakta zorlanıyordum. Derinlerimde bir yerlere saklanıp sığındığımı hissediyordum. Kimse tarafından sevilmediğini ve umursanmadığını bilmek, daima uzaktan bakan biri olmak, acınası bir çocukluktu. Kendimi olduğumdan on yaş daha büyük hissediyordum. Çok fazla şey biliyordum. İnsanların en kötü, en çaresiz, en umutsuz, en bencil hallerine şahit olmuştum. Ve bu bildiklerim beni ürkütüyordu. Bu yüzden gülümseyip başımı sallamayı, hissetmediğim duyguları göstermeyi öğreniyordum. İçimin paramparça olmasına rağmen, herkes gibi görünmeyi öğreniyordum.

Hemingford County, Minnesota, 1930

Yaklaşık yarım saat sonra, Bay Sorenson asfaltsız bir yola saptı. Yoldan kalkan tozlar ön ve yan camları kaplıyordu. Tarlaları ve huş ağaçlarıyla dolu bir koruyu geride bıraktıktan sonra, hâlâ buzla kaplı olan bulanık bir akarsuyun üzerindeki yıkık dökük bir köprüden geçtik. Ardından iki yanında çam ağaçları dizili olan engebeli, toprak bir yola girdik. Bay Sorenson'm elindeki bir kartta adrese benzer bir şeyler yazılıydı. Kamyoneti yavaşlatarak durdurdu ve geri dönüp köprüye doğru baktı. Sonra ön camı kaplayan tozların arasından, ilerideki ağaçlara baktı. "Nerede bu kahrolası tabela?" diye mırıldandı kendi kendine. Ayağını gaz pedalına basıp yavaşça ilerlemeye başladı.

Bir sopaya bağlanmış olan soluk, kırmızı bir bezi işaret ettim. Yabani otlarla kaplanmış yol, bir araba yoluymuş gibi görünüyordu.

"Bu yol olmalı," dedi Bay Sorenson.

Yol boyunca ilerlerken sivri dallar arabanın iki yanına sürtüyordu. Yaklaşık elli metre sonra, karşımıza ahşap, boyasız bir ev –daha doğrusu bir kulübe– çıktı. Bel vermiş ön verandası hurdalarla doluydu. Evin önündeki çimensiz alanda emekle-

yen bir bebek, keçe gibi siyah tüyleri olan bir köpeğin üzerine tırmanmaya çalışıyordu. Yaklaşık altı yaşlarında, kısacık saçlı bir erkek çocuğu, elindeki çomakla toprağı kurcalıyordu. Çocuk öyle sıskaydı ki kırış kırış, yaşlı bir adama benziyordu. Soğuğa rağmen ikisinin de ayakları çıplaktı.

Bay Sorenson kamyoneti çocuklardan mümkün olduğunca uzağa park etti. Onun ardından ben de aşağı indim.

"Merhaba, evlat," dedi Bay Sorenson.

Çocuk cevap vermeksizin boş boş baktı.

"Annen evde mi?"

"Kim soruyor?" dedi çocuk.

Bay Sorenson gülümsedi. "Anneniz size yeni bir kız kardeşinizin olacağını söylemiş miydi?"

"Hayır."

"Pekâlâ, bizi bekliyor olmalı. Git ve ona burada olduğumuzu haber ver."

Çocuk elindeki sopayı toprağa batırdı. "Uyuyor. Onu rahatsız edemem."

"Gidip uyandır. Belki geleceğimizi unutmuştur."

Çocuk sopayla toprağın üzerine bir daire çizdi.

"Ona Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan Bay Sorenson'ın geldiğini söyle."

Çocuk başını iki yana salladı. "Dayak yemek istemiyorum."

"Annen seni dövmeyecek, evlat! Burada olduğumu öğrenince sevinecek."

Çocuğun bir yere gitmeyeceği anlaşılınca, Bay Sorenson ellerini ovuşturarak onu takip etmemi işaret etti. Sonra da verandanın gıcırdayan merdivenlerini yavaşça çıkmaya başladı. İçeride neyle karşılaşabileceğinden endişeleniyor gibi görünüyordu. Ben de öyleydim.

Bay Sorenson kapıyı sertçe tıklatınca, kapı kendiliğinden açılıverdi. Kapı kulpunun olması gerektiği yerde bir delik vardı. Beni de peşine takarak loş odaya adım attı.

Ön oda neredeyse bomboştu. İçerisi bir mağara gibi kokuyordu. Yerler pürüzlü, cilasız tahtalarla kaplıydı. Bazı yerlerden, tahtaların altındaki zemini rahatlıkla görebiliyordum. Kir içindeki üç pencereden birinin sağ üst köşesinde büyük bir delik vardı. Bir diğeri ise örümceğe benzer çatlaklarla kaplıydı. İki sandalyenin arasında tahta bir sandık duruyordu. Kir içindeki sandalyelerin dikişleri açılmış ve döşeme dolguları dışarı çıkmıştı. Odada eski püskü, sarı bir de kanepe vardı. Sol tarafta karanlık bir koridor, tam karşıda da bir mutfak görünüyordu.

"Bayan Grote? Merhaba?" diye seslendi Bay Sorenson. Ancak cevap veren yoktu. "Onu bulmak için yatak odasına girmeyeceğimden eminim," diye mırıldandı Bay Sorenson. "Bayan Grote?" dedi tekrar daha yüksek sesle.

Belli belirsizce duyulan ayak seslerinin ardından, koridorda üç yaşlarında bir kız çocuğu belirdi. Üzerinde kirli, pembe bir elbise vardı.

"Hey, merhaba, küçük kız!" dedi Bay Sorenson çömelerek. "Annen içeride mi?"

"Uyuyorduk."

"Ağabeyin de öyle söyledi. Annen hâlâ uyuyor mu, peki?"

Koridordan gelen sert bir ses ikimizi de ürküttü: "Ne istiyorsunuz?"

Bay Sorenson yavaşça ayağa kalktı. Karanlık koridordan solgun bir yüzü, uzun, kahverengi saçları olan bir kadın çıktı. Gözleri şişmiş, dudakları çatlamıştı. Üzerindeki gecelik o kadar inceydi ki kumaşın üzerinden göğüs uçlarının koyu renk halkalarını görebiliyordum.

Küçük kız bir kedi gibi sokulduğu annesinin bacağına sarıldı.

"Ben Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan Chester Sorenson. Siz Bayan Grote olmalısınız. Rahatsız ettiğim için üzgünüm, bayan, ama bana geleceğimizden haberiniz olduğu söylenmişti. Bir kız çocuğu istemiştiniz, değil mi?"

Kadın gözlerini ovuşturdu. "Bugün günlerden ne?"

"Cuma, nisanın dördü, bayan."

Kadın öksürdü. Sonra iki büklüm olarak, avucunun içine daha sert bir şekilde öksürmeye başladı.

"Oturmak ister misiniz?" Bay Sorenson onu dirseğinden tutarak sandalyeye oturttu. "Bay Grote evde mi?"

Kadın başını iki yana salladı.

"Peki, gelmesi uzun sürer mi?"

Bu kez bilmiyorum dercesine omuzlarını yukarı kaldırdı.

"Saat kaçta işten çıkar?" diye üsteledi Bay Sorenson.

"Artık işe gitmiyor. Marketteki işini geçen hafta kaybetti." Kadın sanki bir şeyini kaybetmiş gibi etrafına bakındı. Ardından, "Buraya gel, Mabel," dedi. Geldiğimizden beri gözünü üzerimizden ayırmayan küçük kız, annesinin yanma sokuldu. "Gidip Gerard Junior'ı kontrol et. Nerede bu Harold?"

"Dışarıdaki çocuğu mu diyorsunuz?" diye sordu Bay Sorenson.

"Bebeğe göz kulak oluyor muydu? Ona öyle yapmasını söylemiştim."

"İkisi de dışarıda," dedi Bay Sorenson. Ses tonu her ne kadar ifadesiz olsa da, bunu onaylamadığını anlayabiliyordum.

Bayan Grote dudağını ısırdı. Hâlâ bana tek kelime etmemişti. Benim olduğum tarafa neredeyse bakmıyordu bile. "Çok yorgunum," dedi kendi kendine.

"Eminim öylesinizdir, bayan." Bay Sorenson'ın buradan çıkıp gitmek için can attığı belli oluyordu. "Sanırım bu kimsesiz kızı da bu yüzden istediniz. Dorothy. Evraklarında çocuk bakmak konusunda deneyimli olduğu yazıyor. Yani size yardımcı olabilir."

Bayan Grote başını olumlu anlamda salladı. Dikkatini toplayamıyor gibi görünüyordu. "Ancak onlar uyuduğu zaman uyuyabiliyorum," diye mırıldandı. "Sadece o zaman biraz dinlenebiliyorum."

"Eminim öyledir."

Bayan Grote elleriyle yüzünü kapadı. Sonra tel tel olmuş saçlarını kulaklarının arkasına atarak, çenesiyle beni işaret etti. "Kız bu, öyle mi?"

"Evet, bayan. Adı Dorothy. Ailenizin bir parçası olmak için geldi. Siz onun bakımını üstleneceksiniz, o da karşılığında size yardım edecek."

Bayan Grote donuk bakışlarıyla yüzüme odaklandı. "Kaç yaşında?"

"Dokuz."

"Yeterince çocuğum var. İhtiyacım olan şey, bana yardımcı olabilecek biri."

"Anlaşmamızın bir parçası da bu," dedi Bay Sorenson. "Siz Dorothy'yi doyurup giydirecek ve okula göndereceksiniz. O da size ev işlerinde yardımcı olacak." Cebinden çıkardığı gözlüğü taktıktan sonra, bir başka cebinden çıkardığı kâğıtta yazanlara göz gezdirdi. "Gördüğüm kadarıyla altı kilometre ötede bir okul var. Buraya dört kilometre uzaklıktaki posta yolundan da binebileceği bir servis geçiyor," diyerek gözlüğünü çıkardı. "Dorothy'nin okula gitmesi gerek, Bayan Grote. Bu kurala sadık kalmayı kabul ediyor musunuz?"

Bayan Grote kollarını göğsünde kavuşturdu. Bir an için sanki kabul etmeyecekmiş gibi göründü. Belki de burada kalmak zorunda kalmayacaktım!

Tam o sırada kapı gıcırdayarak açıldı. Kapıya baktığımızda uzun boylu, zayıf, koyu renk saçları olan bir adamla karşılaştık. Üzerinde kirli bir tulum vardı ve kareli gömleğinin kollarını yukarı sıvamıştı. "Çocuk istese de istemese de okula gidecek," dedi. "Bunu garanti ederim."

Bay Sorenson adamın yanma giderek elini uzattı. "Siz Gerald Grote olmalısınız. Ben Chester Sorenson. Ve bu da Dorothy."

"Memnun oldum," diyerek Bay Sorenson'ın elini sıktı adam. Bana bakarak başını olumlu anlamda salladı. "O burada gayet iyi olacak."

"Pekâlâ, öyleyse," dedi Bay Sorenson, ferahladığı her halinden belliydi. "Haydi, şu işi resmileştirelim."

Evrak işleri uzun sürmemişti. Sadece birkaç dakika sonra, Bay Sorenson kamyonetteki valizimi getirdi ve tekrar kamyonetine döndü. Kucağımda ağlayıp sızlayan bebek Nettie ile birlikte, çatlamış pencereden Bay Sorenson'm uzaklaşmasını seyrettim.

Hemingford County, Minnesota, 1930

"Nerede uyuyacağım?" diye sordum Bay Grote'ye, hava karardığında.

Bay Grote ellerini beline koyarak, sanki bu sorunun cevabını hiç düşünmemiş gibi bana baktı. "Şurada bir yatak odası var," dedi. "Eğer diğerleriyle birlikte uyumak istemezsen, sanırım bu kanepede uyuyabilirsin. Ev içinde resmi kurallarımız yoktur. Ben de sık sık kanepede uyuyup kalıyorum."

Yatak odasında yere serilmiş, çarşafsız üç döşek ve aşınmış bir halı vardı. Mabel, Gerald Jr. ve Harold döşeklere yayılmış, lime lime yün bir battaniyeyi ve üç eski yorganı çekiştirip duruyorlardı. Burada uyumak istemiyordum, fakat bu, Bay Grote ile kanepeyi paylaşmaktan daha iyiydi. Gecenin ilerleyen saatlerinde çocuklardan biri ya da diğeri kolumun altına sokuluyor, sırtıma yaslanıyordu. Vahşi hayvanlar gibi ekşi ve toprak kokuyorlardı.

Bu evde umutsuzluk hâkimdi. Bayan Grote çocukların hiçbirini istemiyordu ve ne o ne de Bay Grote onlarla ilgileni-

yordu. Bayan Grote sürekli uyuyor, çocuklarsa onun yatağına gidip geliyorlardı. Odadaki pencereye çivilenmiş kahverengi bir kâğıt yüzünden içerisi yeraltındaki bir yuva gibi karanlıktı. Çocuklar ısınmak için annelerinin yanına sokuluyorlardı. Bayan Grote bazen yanına gelmelerine izin veriyor, bazen de onları kovarak uzaklaştırıyordu. Annelerinin yanından kovulan çocukların ağlayışı, yüreğime batan minik iğneler gibi içime işliyordu.

Evin içinde su, elektrik ya da herhangi bir tesisat yoktu. Groteler gaz lambası ve mum yakıyorlardı. Arka bahçede ise bir tulumbayla bir tuvalet vardı. Verandada odunlar yığılıydı. Şöminede yanan nemli odunlar evi dumanla dolduruyor, etrafa belli belirsiz bir sıcaklık yayıyordu.

Bayan Grote yüzüme oldukça nadir bakıyordu. Karnımı doyurmam için yanıma çocuklardan birini gönderiyor ya da ona bir bardak kahve hazırlamam için bana sesleniyordu. Beni tedirgin ediyordu. Benden ne isteniyorsa yapıyor, Bayan Grote'den uzak durmak için çaba harcıyordum. İki yaşındaki Gerald Jr. hariç, diğer çocuklar etrafımda dolanarak bana alışmaya çalışıyorlardı. Gerald Jr. ise benden hemen hoşlanmıştı ve bir köpek yavrusu gibi peşimden ayrılmıyordu.

Bay Grote'ye beni nasıl bulduklarını sorduğumda, kasabada kimsesiz çocukların dağıtıldığıyla ilgili bir el ilanı gördüğünü söyledi. Wilma bir türlü yataktan çıkmıyordu ve Bay Grote başka ne yapacağını bilememişti.

Kendimi terk edilmiş ve unutulmuş hissediyordum. Ama kendiminkinden çok daha büyük bir sefaletin içine düşmüştüm.

Bay Grote kendi yetiştirdiklerini tüketerek yaşamını devam ettirmeyi planlıyor, bunu yapmayı başarabilirse asla başka bir iş yapmayacağını söylüyordu. Ormanda doğup büyümüştü ve bildiği tek hayat buydu. Söylediğine göre evini kendi elleriyle inşa etmişti. Kendine tamamen yetebilmeyi hedefliyordu. Arka bahçede yaşlı bir keçisi, bir katırı ve yarım düzine tavuğu vardı. Keçi sütü ve tavuk yumurtalarının yanı sıra, ormandan bulup avladıklarıyla ve dikeceği bir avuç tohumla ailesinin karnını doyurabilirdi. Gerekirse kasabada bir şeyler de satabilirdi.

Bay Grote her gün kilometrelerce yol yürüdüğünden kaslı ve formda bir vücuda sahipti. "Tıpkı bir Kızılderili gibi," diyordu. Evin arka tarafında, bozulmuş ve pas tutmuş bir arabası vardı. Ancak onu tamir ettirecek parası olmadığından her yere yürüyerek gidiyordu. Bazen de yaşlı katırının sırtına biniyordu. Söylediğine göre, katır birkaç ay önce yolda bozulan bir at eti kamyonundan kaçmıştı. Bay Grote'nin tırnakları aks yağı, toprak, hayvan kanı ve kim bilir başka nelerden oluşan bir kirle doluydu. Kirler yıkamakla geçmeyecek kadar derine işlemişti. Onu üzerindeki tulumdan başka bir kıyafetle görmemiştim.

Bay Grote devletin ona ne yapacağını söylemesine sıcak bakmıyordu. Doğruyu söylemek gerekirse, devletin kendisine de inanmıyordu. Hayatı boyunca bir gün bile okula gitmemişti ve buna gerek görmüyordu. Fakat yetkililerin başını ağrıtmaması için beni okula gönderecekti.

Grotelerin evine yerleştikten üç gün sonra, yani pazartesi günü, Bayan Grote kalkıp okula hazırlanmam için karanlıkta

omzumu sarstı. Oda o kadar soğuktu ki ağzımdan çıkan buharı görebiliyordum. Yeni elbiselerimden birini giyip iki kazağımı da üzerime geçirdim. Fanny'nin ördüğü yün eldivenleri, New York'tayken giydiğim kalın çorapları ve sağlam, siyah ayakkabılarımı giydim.

Arka bahçedeki tulumbadan doldurduğum bir testi soğuk suyu ısıtmak için mutfağa getirdim. Ilınan suyu teneke bir tasa boşalttıktan sonra bir bezle yüzümü, boynumu ve tırnaklarımı ovmaya başladım. Mutfakta, pas lekeleri ve siyah noktalarla dolu, eski bir ayna vardı. Aynadaki yansımamı görebilmek neredeyse imkânsızdı. Yıkanmamış saçlarımı iki yana ayırıp parmaklarımla taradıktan sonra sıkıca ördüm ve uçlarını Fanny'nin benim için hazırladığı paketten aldığım iplerle bağladım. Aynaya iyice yaklaşarak kendime baktım. Banyo yapmadan ne kadar temiz olunabiliyorsa, o kadar temiz görünüyordum. Yüzüm solgun ve bitkindi.

Neredeyse hiç kahvaltı yapmadım. Sadece keçi sütüyle yapılmış biraz sütlaç ve Bay Grote'nin bir önceki gün getirdiği akçaağaç pekmezinden yedim. Bu karanlık, pis kokulu barakadan çıkacağım için öyle rahatlamış hissediyordum ki Harold'ı etrafımda döndürmüş, Gerald Jr. ile şakalaşmış, artık gözlerime bakmaya başlayan Mabel ile sütlacımı paylaşmıştım. Bay Grote toprağa bıçakla bir harita çizdi. Araba yolunun sonuna geldiğimde sola dönecek, yol ayrımına kadar yürüyecek, oradaki köprüden geçip anayola varana dek yürümeye devam edecektim. Yol yaklaşık yarım saat sürecekti.

Bay Grote yanıma bir beslenme çantası vermeyi teklif etmedi. Ben de istemedim. Önceki akşam yemek yaparken haşladığım iki yumurtayı kabanımın cebine soktum. Bay Sorenson'ın verdiği bir kâğıtta, kamyonetiyle çocukları oku-

la bırakan Bay Post'un saat 8:30'da köşede olacağı ve beni 4:30'da tekrar köşeye bırakacağı yazılıydı. Saat henüz 7:40'tı, ama gitmeye hazırdım. Kamyoneti kaçırma riskini göze almaktansa köşede beklemeyi tercih ederdim.

Araba yolunu aceleyle yürüdükten sonra köprüde durarak bir süre oyalandım. Gökyüzünün karanlık sudaki yansımasına ve kayaların kenarlarında biriken beyaz köpüklere baktım. Buzlu ağaç dalları ve kuru yapraklar üzerindeki donmuş örümcek ağları ışıl ışıl parlıyordu. Yapraklarını dökmeyen ağaçlar, bir önceki gece yağan karla kaplıydı ve bir yılbaşı ağacı ormanı gibi görünüyorlardı. İlk defa bu yerin güzelliği karşısında büyülenmiştim.

Kamyoneti görmeden önce sesini duydum. Yaklaşık yirmi metre ileride gıcırtılı bir fren sesiyle duran kamyonete binmek için koşmaya başladım. Ten rengi bir şapka takmış olan, yuvarlak yüzlü bir adam, başını camdan çıkararak bana baktı. "Haydi, hayatım. Bütün gün seni bekleyemeyiz."

Zemini muşambayla kaplı kamyonet kasasına tırmandım. Kasaya yolcuların oturması için iki düz tahta yerleştirilmişti. Köşede üst üste yığılmış at battaniyeleri vardı. Dört çocuk battaniyelerin arasına oturmuş, onları omuzlarına ve bacaklarına sarmıştı. Kasanın üzerini örten branda, herkese sarımtırak bir renk veriyordu. Çocuklardan ikisi benim yaşıma yakın görünüyordu. Kamyonet engebeli yolda ilerlerken, yere düşmemek için eldivenli parmaklarımla tahta oturağa tutunuyordum. Şoför diğer yolcuları almak için iki kez daha durdu. Kamyonet kasası sadece altı kişinin rahatlıkla oturabileceği büyüklükteydi. Sekiz kişi tıkış tıkış bir halde oturmaya çalışsak da, birbirine sokulan bedenlerimiz ihtiyacımız olan sıcaklığı yayıyordu. Kimse konuşmuyordu. Kamyonet

hareket ederken, rüzgâr brandanın arasındaki boşluklardan içeri giriyordu.

Birkaç kilometre daha yol gittikten sonra kamyonet frenlerini gıcırdatarak bir dönüş yaptı. Ardından dik bir araba yolunu tırmanarak durdu. Kasadan aşağı atlayıp sıraya girdik ve önünde bir çan bulunan, tahta kaplamalı, küçük okul binasına doğru yürümeye başladık. Ön kapıda mavi elbiseli genç bir kadın duruyordu. Boynuna eflatun bir atkı dolamıştı. Güzel ve hayat dolu bir yüzü, iri, kahverengi gözleri ve kocaman bir gülümsemesi vardı. Parlak, kahverengi saçları, beyaz bir kurdeleyle toplanmıştı.

"Hoş geldiniz, çocuklar. Her zamanki gibi kılık kıyafetimize dikkat edelim, lütfen." Sesi yüksek ve berraktı. "Günaydın, Michael... Bertha... Darlene," dedi her çocuğu ismiyle karşılayarak. Sıra bana geldiğinde, "Evet... seninle henüz tanışmadık ama geleceğini duymuştum," dedi. "Ben Bayan Larsen. Ve sen de..."

"Niamh," diye tamamladım, tam da Bayan Larsen'in "Dorothy" dediği an. Yüzümdeki ifadeyi görerek, "Yanlış mı anlamışım? Yoksa bir takma adın mı var?" diye sordu.

"Hayır, efendim. Sadece..." Yanaklarımın kızardığını hissettim.

"Nedir?"

"Niamh benim eski adımdı. Bazen adımın ne olduğunu unutuyorum. Yeni evimde kimse beni herhangi bir isimle çağırmıyor."

"Pekâlâ, eğer istersen sana Niamh diyebilirim."

"Sorun değil. Dorothy de diyebilirsiniz."

Bayan Larsen dikkatle yüzüme bakarak gülümsedi. "Sen nasıl istersen. Lucy Green?" dedi arkamdaki kıza dönerek. "Sakıncası yoksa Dorothy'ye sırasını gösterir misin?"

Lucy'nin peşinden duvara sıralanmış askıların olduğu bir bölüme giderek kabanımı astım. Ardından geniş, aydınlık, odun ve tebeşir kokan bir sınıfa girdik. İçeride bir soba, bir öğretmen masası, dizi dizi sıralar ve duvardan duvara uzanan bir karatahta vardı. Bir duvarda alfabe ve çarpım tablosuyla ilgili afişler asılıydı. Diğer duvarlar ise büyük pencerelerden oluşuyordu. Tavanda elektrik lambaları yanıyordu, alçak raflarsa kitaplarla doluydu.

Herkes yerine oturduğunda, Bayan Larsen bir ipi çekti ve duvarda renkli bir dünya haritası açılıverdi. Bayan Larsen'ın isteği üzerine, haritanın yanma giderek İrlanda'yı gösterdim. Biraz daha yakından incelediğimde Galway'i, hatta şehir merkezini bile bulabilmiştim. Kinvara'nın adı haritada yazılı değildi, fakat parmağımla onun yerini; Galway'in hemen altındaki, batı yakasındaki sivri ucu işaret ettim. Ardından New York'u ve Chicago'yu gösterdim. İşte, Minneapolis de oradaydı. Hemingford ise haritada yer almamıştı.

Ben dahil, yaşları altı ile on altı arasında değişen yirmi üç çocuktuk. Çiftliklerden ve diğer köylerden gelen her yaştan çocuk burada okumayı ve yazmayı öğreniyordu. Hepimiz kötü kokuyorduk. Ergenliğe girmiş büyük çocuklarla birlikte koku daha da artıyordu. Bayan Larsen, eğer temizlenmek istersem tuvalette bir yığın paçavra, birkaç kalıp sabun ve bir kutu karbonat olduğunu söyledi.

Bayan Larsen benimle konuşurken eğilip göz teması kuruyordu. Bir soru sorduğu zaman cevap vermemi bekliyordu. Limon ve vanilya kokuyor, bana akıllı bir çocukmuşum gibi davranıyordu. Okuma seviyemi belirlemek için bana bir test yaptıktan sonra, masasının yanındaki kitaplıktan bir kitap uzattı. *Yeşilin Kızı Anne* adında, ciltli, küçük, siyah harflerle

dolu, resimsiz bir kitaptı bu. Bayan Larsen kitabı okumamı, bitirdikten sonra bana fikrimi soracağını söyledi.

Bunca çocuğun olduğu yerde disiplinsiz ve gürültülü bir ortam olması beklenirken, Bayan Larsen sesini çok nadir yükseltiyordu. Şoförümüz Bay Post odun kırıyor, sobayla ilgileniyor, yol üzerindeki yaprakları süpürüyor ve kamyonette birtakım tamiratlar yapıyordu. Aynı zamanda bize matematik öğretiyor, fakat geometriyi hiç öğrenemediğini, çünkü o yıl çiftlikte kendisine ihtiyaç duyulduğunu söylüyordu.

Teneffüs vakti geldiğinde Lucy beni bir grup arkadaşıyla birlikte oyun oynamaya davet etti.

Saat dört buçukta kamyonetten inip barakaya giden uzun yolu yürürken, ayaklarım adeta geri geri gidiyordu.

Bu ailenin karınlarını doyurmak için yediği yemekler, daha önce yediğim hiçbir şeye benzemiyordu. Bay Grote şafak vakti tüfeğiyle oltasını alıp evden ayrılıyordu. Akşama doğru çam ağacı reçinesine bulanmış bir halde eve dönüyor, beraberinde sincaplar, bıyıklı balıklar, bazen de akkuyruklu bir geyik getiriyordu. Çoğu zaman eve kırmızı sincap getirse de, bunlar tilki sincaplar ya da gri sincaplar kadar lezzetli değildi. Tilki sincaplar o kadar büyüktü ki bazıları turuncu bir kediye benziyordu. Cıvıldıyor ve ıslığa benzer bir ses çıkarıyorlardı. Bay Grote onları kandırmak için iki madeni parayı birbirine vuruyordu, böylece onların sesine benzer bir ses çıkıyordu. En fazla eti olanlar gri sincaplardı, fakat ormanda rastlaması en zor olanlar da onlardı. Sinirlendiklerinde ya da korktuklarında sert, kulak tırmalayan bir çik-çik sesi çıkarıyorlardı. Bay Grote onları bu şekilde buluyordu.

Bay Grote hayvanların derisini yüzüp içlerini temizledikten sonra, bana minik yürekler, ciğerler ve kıpkırmızı et dilimleriyle dolu bir kâse veriyordu. Ona sadece haşlanmış lahana ve koyun eti pişirmeyi bildiğimi söylediğimde, bunun da onlardan farklı olmadığını söyledi. Sonra da bana küp küp doğranmış etleri, soğanları ve sebzeleri karıştırıp hardal, zencefil ve sirke ekleyerek yahni yapmayı öğretti. Etlerin kavrulması için hayvanın yağında ve yüksek ateşte pişiriyor, ardından patatesleri, sebzeleri ve geriye kalanları ekliyorduk. "Karmakarışık bir şey işte," demişti Bay Grote. "Elinde ne varsa karıştır."

Önceleri derisi soyulduğu için iğrenç görünen sincaplardan korkuyordum. Bayan Larsen'ın fen kitaplarındaki derisiz insanlar gibi kırmızı ve kaslıydılar. Fakat zamanla açlık, tereddütlerimi yok etmişti. Çok geçmeden sincap etinin tadı da diğerleri gibi normal gelmeye başlamıştı.

Arka taraftaki sade bahçede, nisanın ortasında olmamıza rağmen hâlâ çıkarılmayı bekleyen kök sebzeler duruyordu; çürümüş patatesler, yer elmaları, havuçlar ve turplar. Bay Grote bana bir kazma verip bahçeye çıkardı. Sebzeleri topraktan nasıl çıkaracağımı ve onları tulumbanın altında nasıl yıkayacağımı öğretti. Fakat toprak kısmen de olsa hâlâ donuktu ve onları çıkarmak kolay olmuyordu. Bay Grote ile birlikte, geçen yaz dikilen kart sebzeleri toplayıp eğri büğrü bir yığın elde edene dek yaklaşık dört saatimizi soğukta geçirdik. Çocuklar eve girip çıkıyor, mutfak penceresinden bizi izliyorlardı. Ellerimde parmaksız eldivenlerim olduğu için şükrediyordum.

Bay Grote bana akarsuda nasıl pirinç yetiştirdiğini ve onları nasıl topladığını gösterdi. Pirinçler kahverengi ve lezzetliydi. Yaz sonlarına doğru, hasattan sonra pirinçleri ekiyor ve mahsulü bir sonraki yıl topluyordu. Bunun tek yıllık bir bitki

olduğunu söylüyordu. Bu da sonbaharda ölecekleri anlamına geliyordu. Sonbaharda ekilen tohumlar baharda, su altında kök salıyor, sonra su yüzeyinde büyüyorlardı. Büyüyen pirinçler suda yüzen uzun çimenlere benziyorlardı.

Bay Grote yazları evin arka tarafındaki bir arsada nane, biberiye, kekik gibi bitkiler yetiştirdiğini ve kurumaları için onları bir kenara astığını söyledi. Şimdi bile mutfakta bir saksı lavanta vardı. Bu sefil ve bakımsız odada, bir saksı dolusu lavanta, tıpkı araba mezarlığındaki bir gül gibi tuhaf bir görüntü oluşturuyordu.

Nisan ayının sonlarına doğru okulda olduğum bir gün, Bayan Larsen birkaç odun getirmem için beni dışarı yolladı. Sınıfa döndüğümde herkes ayağa kalkıp, Lucy'nin önderliğinde benim için doğum günü şarkısı söylemeye başladı.

Gözlerim yaşlarla dolmuştu. "Nereden biliyordunuz?"

"Belgelerinde doğum tarihin yazıyordu," diyerek gülümsedi Bayan Larson. Sonra da bana bir dilim kuşüzümlü kek uzattı. "Bunu ev sahibim yaptı."

Anladığımdan emin olamayarak Bayan Larson'a baktım. "Benim için mi?"

"Ona yeni bir kız öğrencimiz olduğundan ve doğum gününün yaklaştığından söz etmiştim. Bir şeyler pişirmeyi seviyor."

Yumuşacık kekin tadı bana İrlanda'yı hatırlatmıştı. Bir ısırık almamla birlikte büyükannemin evinde, onun kuzine sobasının önündeydim.

O akşam Grotelerin evinde kekten arta kalanların paketini açarken partimden bahsettim. Bay Grote homurdandı. "İnsanın doğum gününü kutlamak ne saçma şey. Ben hangi gün doğduğumu bile bilmiyorum, bunlarınkini de hatırlamayacağımdan eminim," dedi, eliyle çocuklarını işaret ederek. "Ama haydi, şu keki yiyelim."

Spruce Harbor, Maine, 2011

Sosyal hizmetler çalışanı Lori, bir tabureye oturarak Molly'nin dosyasına baktı. "Yani koruyucu aile sisteminden çıkmana... bir bakalım... ocakta on yedi yaşma basmışsın, öyleyse dokuz ayın var. Sonrasında ne yapacağını düşündün mü, peki?"

Molly omzunu silkti. "Pek sayılmaz."

Lori önündeki dosyaya bir şeyler karaladı. Parlak gözleri ve Molly'nin her işine soktuğu sivri burnuyla, Molly'ye bir dağ gelinciğini anımsatıyordu. Her çarşamba yaptıkları gibi, öğle yemeği saatinde lisenin boş bir kimya sınıfındaki laboratuvar masasında oturuyorlardı.

"Thibodeauslarla herhangi bir sorunun var mı?"

Molly başını iki yana salladı. Dina onunla nadiren konuşuyordu. Ralph ise her zaman olduğu gibi cana yakındı.

Lori parmağıyla burnunu işaret etti. "Artık takmıyorsun."

"Jack, onun yaşlı kadını korkutabileceğini söyledi." Burnundaki hızmayı Jack için çıkarmıştı, ama doğruyu söylemek gerekirse, onu tekrar takmak için acele etmemişti. Hızma takmanın bazı sebeplerden ötürü hoşuna gittiği doğruydu. En

önemlisi, onu asi gösteriyordu. Kulağına taktığı çok sayıda küpe aynı serseri havayı yaratmıyordu, çünkü adadaki kırk küsur yaşındaki her dul kadının kulağında yarım düzine delik vardı. Oysa hızma pek çok bakım gerektiriyordu ve daima enfeksiyon kapma riski vardı. Molly yüzünü yıkarken ya da makyaj yaparken ona dikkat etmek zorundaydı. Bu yüzden yüzünde herhangi bir metal olmaması, onu bir bakıma rahatlatmıştı.

Lori dosyaya yavaşça göz gezdirdi. "Şimdiye kadar yirmi sekiz saatini doldurmuşsun. Aferin sana. Nasıl gidiyor?"

"Kötü değil. Düşündüğümden daha iyi."

"Nasıl yani?"

Molly Vivian'in yanına gitmek için sabırsızlandığını fark ederek şaşırdı. Doksan bir yıl, yaşamak için uzun bir süreydi. O kutuların içinde bir tarih yatıyordu ve neyle karşılaşacağınızı asla bilemiyordunuz. Örneğin, birkaç gün önce, içinde 1930'lu yıllardan kalma yılbaşı süslerinin bulunduğu bir kutuyu açmışlardı. Vivian onları sakladığını bile hatırlamıyordu. Kutudan altın ve gümüş renkte sim tozlarıyla kaplı karton yıldızlar ve kar taneleri, kırmızı, yeşil, sarı, süslü cam toplar çıkmıştı. Vivian ona tatillerde mağazayı bunlarla süslediklerini, onları vitrindeki gerçek bir çam ağacına taktıklarını anlatmıştı.

"Ondan hoşlandım. Biraz değişik biri."

"'Yaşlı bayan'ı mı kastediyorsun?"

"Evet."

"Pekâlâ, güzel," diyerek hafifçe gülümsedi Lori. Şimdi de gülümseyen bir dağ gelinciğine benzemişti. "Öyleyse yirmi iki saatin kaldı, değil mi? Bu deneyimden mümkün olduğunca faydalanmaya çalış. Ve umarım sana göz hapsinde olduğunu

hatırlatmama gerek yoktur. Eğer içki içerken, uyuşturucu kullanırken ya da herhangi bir suç işlerken yakalanırsan, her şeye sil baştan başlarız. Anlaşıldı mı?"

Kahretsin, yani meth laboratuvarımı kapatmak zorunda olduğumu mu söylüyorsun? Facebook'a yüklediğim çıplak fotoğrafları da sileceğim, öyle mi?* demek istedi Molly. Fakat onu yerine, Lori'ye ifadesizce gülümsedi. "Anlaşıldı."

Lori dosyadan Molly'nin ders notlarının dökümünü çıkardı. "Şuna bir bak. Akademik Yeterlilik Sınavı'ndan 600 küsur puan almışsın. Bu dönemki not ortalaman ise 3.8. Bu gerçekten çok iyi."

"Bu kolay bir okul."

"Hayır, değil."

"Abartılacak bir şey yok."

"Aslında, abartılacak bir şey var. Bunlar üniversiteye başvurmak için yeterli istatistikler. Bunu hiç düşünmüş müydün?"

"Hayır."

"Neden düşünmüyorsun?"

Bir önceki yıl Bangor Lisesi'nden buraya nakil olduğunda, Molly neredeyse sınıfta kalmak üzereydi. Bangor'dayken onu ödevlerini yapmaya teşvik edecek hiçbir şey yoktu. Koruyucu anne babası tam bir parti düşkünüydü ve Molly okuldan döndüğünde, onu sarhoşlarla dolu bir ev bekliyor olurdu. Spruce Harbor'da ise dikkatini dağıtacak pek bir şey yoktu. Dina ve Ralph alkol almıyor, sigara içmiyorlardı. Ayrıca otoriterlerdi. Jack ise ara sıra bir bira içerdi, ama hepsi buydu. Ve Molly aslında ders çalışmayı sevdiğini keşfetmişti.

---

* Metamfetamin: Uyarıcı ve halüsinasyon özelliği olan, bağımlılık yaratan sentetik bir madde. (Çev. N.)

Okuldaki rehber öğretmen dışında kimse Molly ile üniversite hakkında bir şey konuşmamıştı. O da Molly önceki dönem biyoloji dersinden A aldığında, yarım ağızla hemşirelik yüksekokuluna gitmesini tavsiye etmişti. Molly'nin notları kimse fark etmeksizin ansızın yükselmişti.

"Üniversiteye göre biri olduğumu hiç sanmıyorum," dedi Molly.

"Pekâlâ, görünüşe bakılırsa öylesin," dedi Lori. "On sekizine bastığında resmi olarak kendi sorumluluğunda olacağından, şimdiden bunu araştırmaya başlamak isteyebilirsin. Reşit üvey çocuklar için verilen makul burslar var. Ya da Somesville'deki alışveriş merkezine tezgâh arkası bir iş için başvurabilirsin. Karar senin."

"Şu kamu hizmeti cezan nasıl gidiyor?" diye sordu Ralph akşam yemeğinde, kendine büyük bir bardak süt doldururken.

"İyi gidiyor," dedi Molly. "Kadın gerçekten çok yaşlı. Çok fazla eşyası var."

"Elli saati doldurur mu?" diye sordu Dina.

"Bilmiyorum. Ama kutuları boşaltmayı bitirirsem, yapacak başka şeyler bulabilirim sanırım. Ev oldukça büyük."

"Evet, orada birkaç iş yapmıştım. Eski borular falan," dedi Ralph. "Terry ile tanıştın mı? Hani şu hizmetçi kadın?"

Molly, evet dercesine başını salladı. "Aslında, o Jack'in annesi."

Dina bir anda canlanıverdi. "Durun bir dakika. Terry Gallant mı? Onunla aynı lisedeydim! Jack'in onun oğlu olduğunu bilmiyordum."

"Evet," dedi Molly.

Dina çatalını büyük bir sosis parçasına batırdı. "Ah, ne oldum dememeli, ne olacağım demeli."

Molly, *bu da neyin nesi?* dercesine Ralph'e baktı. Fakat Ralph ona sakin bakışlarla karşılık verdi.

"Biliyor musunuz? İnsanların başına gelenler üzücü," diyerek başını iki yana salladı Dina. "Terry Gallant, bir zamanların Bayan Popüler'iydi. Mezuniyet balosunun kraliçesiydi. Ama sonra Meksikalı cücenin tekinden hamile kaldı... ve bak, şimdi o bir hizmetçi."

"Aslında, o bir Dominikliydi," diye mırıldandı Molly.

"Neyse ne. Neticede o kaçakların hepsi aynı değil mi?"

Derin nefes al, sakinliğini koru, yemeğini bitir. "Sen öyle diyorsan, öyledir."

"Öyle diyorum."

"Hey, bayanlar, bu kadar yeter," diyerek araya girdi Ralph. Gülümsüyor olmasma rağmen, endişeli olduğu yüzünden okunuyordu. Molly'nin sinirlendiğini biliyordu. Bazen Molly herhangi bir fikrini belirtir, Dina ise monoton bir sesle 'Kabile reisi konuştu,' gibisinden şeyler söylerdi. Böyle zamanlarda Ralph, Molly'yi sakinleştirmek için sürekli mazeretler üretirdi: "Öyle demek istemedi," "Seni kızdırmak için uğraşıyor." Molly, artık bunu kesmesini söylediğinde, "Kendini bu kadar ciddiye almayı bırakmalısın, küçük kız," derdi Dina. "Kendinle dalga geçmeyi beceremezsen, ileride çok zor bir hayatın olur."

Bu yüzden Molly gülümsemek için kendini zorladı. Tabağını alıp yemek için Dina'ya teşekkür ettikten sonra, yapması gereken bir sürü ödevi olduğunu söyledi. Ralph mutfağı toparlayacağını söylerken, Dina da saçma sapan programlara göz atmak için televizyonun başına geçti.

"Spruce Harbor'un Ev Hanımları," dedi Ralph. "Ne zaman başlayacak?"

"Belki de bu programda Terry Gallant'ı konu alırlar. Önce öğrenci yıllığındaki, başında süslü bir taç olan fotoğrafını, sonra da yerleri silerkenki halini gösterirler," diyerek kıkırdadı Dina. "O programı kesinlikle kaçırmazdım!"

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly'nin sınıfı, Amerikan Tarihi dersinde son birkaç haftadır Wabanaki Kızılderililerini işliyordu. Wabanakiler, Penobscotlar da dahil olmak üzere beş kabileden oluşan, Algonkince konuşan ve Kuzey Atlantik kıyılarına yakın yaşayan bir topluluktu. Bay Reed'in söylediğine göre Maine, okullarından Amerikan yerlilerinin tarihini ve kültürünü öğretmelerini isteyen tek eyaletti. Yerlilerle ilgili hikâyeler okumuşlar, çağdaş bakış açılarını karşılaştırmışlar, Bar Harbor'daki bir Kızılderili müzesi olan The Abble'a bir okul gezisi düzenlemişlerdi. Şimdi de konuyla ilgili ve final notlarının üçte birini oluşturacak olan bir araştırma raporu hazırlamaları gerekiyordu.

Bu ödevi yaparken 'taşınma' adlı bir konsepte odaklanacaklardı. O günlerde Wabanakiler bir su kaynağından diğerine yol alırken, kanolarını ve diğer tüm eşyalarını beraberlerinde taşırlardı. Bu yüzden neyi yanlarında götüreceklerini, neyi gözden çıkaracaklarını iyi düşünmek zorundaydılar. Böylece hafif bir şekilde yolculuk etmeyi öğrenmişlerdi. Bay Reed öğrencilerine biriyle –anne, baba, büyükanne ya da büyükba-

ba– bir röportaj yapmaları gerektiğini söyledi. Onlarla hayatları boyunca gerçek ya da mecazi anlamda çıkmak zorunda kaldıkları yolculuklar hakkında bir söyleşi yapacaklardı. Bu röportaj sırasında bir ses kayıt cihazı kullanacaklar, 'yaşayan tarih'lere sorular soracaklar, aldıkları cevapları yazıya dökecek ve onları bir hikâye gibi tarihi sıraya sokacaklardı. Kâğıtta yazan sorular şunlardı: *Giderken yanınızda götürmeyi seçtiğiniz şeyler nelerdi? Ardınızda bıraktığınız şeyler nelerdi? Nelerin önemli olduğuna nasıl karar verdiniz?*

Molly bu proje fikrine ısınmaya başlamıştı, fakat bu röportajı Ralph ya da –Tanrı korusun– Dina ile yapmak istemiyordu.

Jack? Çok gençti.

Terry? Asla kabul etmezdi.

Sosyal hizmetler çalışanı, Lori? Yo, hayır.

Geriye bir tek Vivian kalıyordu. Zaten Molly onun hakkında ufak tefek bilgiler edinmişti. Vivian evlat edinildikten sonra Orta Batı'da büyümüştü ve varlıklı ailesinden kendisine bir aile işletmesi miras kalmıştı. Kocasıyla birlikte bu işletmeyi geliştirmişlerdi. En sonunda onu satarak, emekliliklerini Maine'de satın aldıkları bir köşkte geçirecek kadar kâr elde etmişlerdi. Hepsinden önemlisi, Vivian gerçekten çok yaşlıydı. Belki Vivian'in yolculuğunda duygusal bir şeyler bulmak zor olacaktı. İstikrarlı, mutlu bir hayattan ilginç bir hikâye çıkmazdı, öyle değil mi? Fakat zengin insanların bile kendilerine ait sorunları olurdu. Ya da Molly öyle duymuştu. Molly'nin görevi, o sorunları bulup ortaya çıkarmaktı. Tabii, Vivian'i kendisiyle röportaj yapmaya ikna edebilirse...

Molly'nin kendi çocukluğuna ait çok az anısı vardı. Zaten onları da kısmen hatırlıyordu. Oturma odasında sürekli açık duran televizyonu, sigara dumanı kokan kutu gibi evi, kedinin tuvalet kabını ve küfleri hatırlıyordu. Marketteki işine gitmeden önce kanepeye uzanıp peş peşe sigaralar yakan annesini hatırlıyordu. Annesinin evde olmadığı, bazen de olduğu zamanlar, yiyecek bir şeyler –soğumuş sosisli sandviç ya da bir tost– bulmak için evin altını üstüne getirdiğini hatırlıyordu. Eriyen karların kapmm önünde oluşturduğu dev su birikintisini ve kuru zemine basabilmek için en üst basamaktan karşıya atlamak zorunda kaldığını hatırlıyordu.

Bunların yanı sıra, daha başka ve güzel anıları da vardı. Babasıyla birlikte sahanda yumurta pişirdiklerini ve onları büyük, siyah, plastik bir ıspatula ile çevirişini hatırlıyordu. "O kadar hızlı değil, Molly Molasses," derdi babası. "Yavaşça. Yoksa yumurtalar dağılır." Paskalya Bayramı'nda St. Anne Kilisesi'ne gittiğini ve folyoyla kaplı yeşil, plastik saksılar içindeki çiğdemlerden birini seçtiğini hatırlıyordu. Her Paskalya annesiyle birlikte yol kenarındaki çitlerin yanına çiğdem diktiklerini, çırılçıplak toprağın her yıl bir sihir gibi beyaz, mor, pembe çiçeklerle dolduğunu hatırlıyordu.

Molly, Indian Island Okulu'nda üçüncü sınıfta olduğu zamanları hatırladı. Orada Penobscot adının 'kayalarla dolu yer' anlamına gelen Panawahpskek'ten geldiğini öğrenmişti. Wabanaki ise 'Şafak Ülkesi' anlamına geliyordu, çünkü kabilenin yaşadığı bölge, Amerika kıtasında şafağın ilk ışıklarının dokunduğu topraklardı. Şimdi Maine denen topraklarda Penobscotlar on bir bin yıl yaşamış, yiyecek bulmak için mevsimden mevsime yer değiştirmişlerdi. Kurdukları tuzaklarla ve mızraklarla Amerikan geyikleri, ren geyikleri, su

samurları, kunduzlar, balıklar, istiridyeler ve midyeler avlamışlardı. Indian Island'daki bir şelalenin başı, onların toplanma yeri olmuştu.

Molly, *geyik*, *pikan cevizi* ve *kabak* gibi bazı Kızılderili kelimeleri ile dostça bir selamlama anlamındaki *kwai kwai* ve teşekkür etmek anlamına gelen *woliwoni* gibi Penobscot kelimelerinin de Amerikan İngilizcesi'ne dahil edildiğini öğrenmişti. Yerlilerin Kızılderili çadırlarında değil, yere sapladıkları dalların arasına keten kumaşlar sararak yaptıkları evlerde yaşadıklarını öğrenmişti. Huş ağacının kabuğundan kanolar yapıyor, ağacı öldürmemek için kabuğunu tek parça halinde çıkarıyorlardı. Penobscotların, Maine'in sulak alanlarında bolca yetişen huş ağaçlarının kabuklarını, çimen ve dişbudak yapraklarını kullanarak nasıl sepetler yaptıklarını öğrenmiş ve öğretmeninin yardımıyla kendine küçük bir sepet bile yapmıştı.

Molly kendisine ünlü bir Penobscot Kızılderilisi olan Molly Molasses'in adının verildiğini biliyordu. Molly Molasses, Amerika'nın İngiltere'den bağımsızlığını ilan edişinden bir yıl önce dünyaya gelmiş ve Indian Island'a gelip giderek doksanlı yaşlarına kadar yaşamıştı. *M'teoulin*'e, yani Büyük Ruh tarafından sadece birkaç kişiye verilen güce sahip olduğu söylenirdi. Molly'nin babasının söylediğine göre, bu güce sahip olanlar rüyaları yorumlayabilir, bir hastalığı ya da ölümü geri çevirebilir, avcılara nerede av bulabileceklerini söyleyebilir ve düşmanlarına zarar vermek için yardımcı bir ruh gönderebilirlerdi.

Ancak Molly'nin Bay Reed'in dersinde öğreninceye dek bilmediği şeyler de vardı. Örneğin 1600 yılında Doğu Yakası'nda yaşayan otuz binden fazla Wabanaki olduğunu ve göçmenlerle iletişim kurmalarının bir sonucu olarak, 1620 yılına kadar yüz-

de doksanının öldüğünü bilmiyordu. Göçmenler beraberlerinde yabancı hastalıklar ve alkol getirmiş, Wabanakilerin kaynaklarını kurutmuş, toprakların kontrolünü ele geçirmek için kabilelerle savaşmışlardı. Molly'nin Kızılderili kadınların beyaz kadınlardan daha fazla güce ve otoriteye sahip olduğundan haberi yoktu. Bu gerçek, esaret hikâyelerinde ayrıntılarıyla anlatılıyordu. Ayrıca Kızılderili çiftçiler, aynı topraklarda çalışan çoğu Avrupalıya nazaran daha beceriklilerdi ve daha fazla mahsul elde ediyorlardı. Hayır, 'ilkel' değillerdi, aksine sosyal çevreleri son derece genişti. Ayrıca barbar olarak adlandırılmalarına rağmen, ünlü bir İngiliz general olan Philip Sheridan şöyle bir itirafta bulunmak zorunda kalmıştı: "Topraklarını ve geçim kaynaklarım ellerinden aldık. Bizimle savaşmalarının nedeni buydu. Başka ne beklenebilirdi ki?"

Molly hep Kızılderililerin gerillalar gibi ayaklandıklarını, kafa derisi yüzüp önlerine gelen yeri yağmaladıklarını sanmıştı. Karşılıklı iyi niyet beklentisiyle, göçmenlerle anlaşmak için Avrupalılar gibi takım elbiseler giyip meclise seslendiklerini –ve defalarca kandırılıp ihanete uğradıklarını– öğrenmek, Molly'yi öfkeden deliye döndürmüştü.

Bay Reed'in sınıfında, Molly Molasses'in son yıllarında çekilmiş bir fotoğrafı asılıydı. Fotoğrafta dimdik bir şekilde oturuyordu. Başına boncuklarla süslenmiş büyük bir başlık takmış, boynuna ise iki adet büyük, gümüş broş asmıştı. Yüzü karanlık ve kırış kırış, bakışları sertti. Molly, okul dağıldıktan sonra boş sınıfta tek başına oturarak, uzunca bir süre fotoğraftaki yüze baktı. Ona bakarken, nasıl soracağını bilemediği soruların cevaplarını arıyordu.

Sekizinci yaş gününün gecesinde, annesinin çalıştığı marketten getirdiği dondurmalı sandviçlerle pastayı yedikten sonra, Molly kanepeye oturmuş, babasının eve gelmesini bekliyordu. Pembe çizgili, minik doğum günü mumlarını üflerken gözlerini sımsıkı kapatmış ve güzel bir dilek tutmuştu. (Sokağın karşısında oturan kızın birkaç ay önceki yaş gününde aldığı gibi, pembe-beyaz renkli, pembe, kâğıt şeritleri olan bir bisiklet dilediğini hatırlıyordu). Annesi odada volta atıyor, telefonun yeniden arama tuşuna sertçe basarken kendi kendine, alçak sesle söyleniyordu. *Biricik kızının doğum gününü nasıl unutabilirsin?* Ama babası telefona cevap vermiyordu. Bir süre sonra beklemekten vazgeçip yatmaya gitmişlerdi.

Bir saat kadar sonra Molly, omzunun sarsıldığını hissederek uyandı. Babası yatağının yanındaki sandalyede oturmuş, hafifçe sallanıyordu. Elinde naylon bir bakkal poşeti vardı. "Hey, Molly Molasses, uyuyor musun?" diye fısıldadı.

Molly gözlerini açarak kırpıştırdı.

"Uyandın mı?" diye sordu babası, Molly'ye aldığı prenses şeklindeki ikinci el gece lambasına uzanıp açarak.

Molly, evet dercesine başını salladı.

"Elini uzat."

Babası el yordamıyla poşeti karıştırarak üç adet gri, plastik takı kartı çıkardı. Kartların bir yüzü gri tüylerle kaplıydı, diğer yüzüne ise minik bir takı tutturulmuştu. "Balık," dedi babası, inci gibi parlak, küçük, mavi-yeşil bir balığı Molly'ye uzatarak. "Kuzgun," diyerek kalay-kurşun karışımı bir kuş uzattı. "Ve ayı," dedi, minik bir de ayıcık uzatarak. "Bunun bir Maine kara ayısı olması gerekiyordu, ama ellerinde sadece bu varmış," diye ekledi özür dilercesine. "*Şimdi şöyle*; doğum günün için sana o saçma Barbie bebekler dışında, bir anlamı

olan ne alabilirim diye düşünüyordum. Sonra, senin ve benim birer Kızılderili olduğumuzu düşündüm. Annen değil, ama biz öyleyiz. Ve Kızılderili sembolleri her zaman hoşuma gitmiştir. Sembol ne demek biliyor musun?"

Molly başını iki yana salladı.

"Bir şey anlamına gelen bir başka şey, işte. Evet, bakalım doğru hatırlıyor muyum?" Babası, yatağa oturarak Molly'nin elindeki kuşu aldı ve parmaklarında döndürmeye başladı. "Pekâlâ, bu kuş sihri temsil ediyor. Seni büyülerden ve farkına bile varamayacağın kötülüklerden korur." Minik takının tellerini açarak onu dikkatlice yerinden çıkardı ve Molly'nin komodininin üzerine koydu. Ardından ayıcığı eline aldı. "Bu vahşi hayvan ise bir koruyucu."

Molly güldü.

"Yo, ciddiyim. Öyle görünmüyor olabilir, ama dış görünüş aldatıcıdır. Bu ahbap korkusuz bir ruhtur. Ve o korkusuz ruhla, ihtiyacı olana cesaret verir." Ayıcığı da yerinden söküp, komodindeki kuşun yanına bıraktı.

"Pekâlâ. Sıra balıkta. Bence içlerinde en iyisi bu. Sana, başkalarının büyülerine karşı koyma gücü verir. Harika, değil mi?"

Molly bir an için düşündü. "İyi ama bunun kötü büyülerden ne farkı var?"

Babası, balığı da yerinden çıkarıp diğerlerinin yanına koyduktan sonra, parmağıyla onları sıraya dizdi. "Çok güzel bir soru. Yarı uyanık olmana rağmen tamamen uyanık çoğu insandan daha keskin bir zekân var. Pekâlâ, ikisinin de kulağa aynı geldiğini görebiliyorum. Ama aralarında önemli bir fark var, o yüzden iyi dinle."

Molly yattığı yerden doğruldu.

"Başkalarının büyüsü, kara büyü anlamına gelmeyebilir. Bunlar, gerçekten iyi görünen ve kulağa hoş gelen şeyler olabilir. Mesela –ah, bilmiyorum– seni, yapmaman gerektiğini bildiğin bir şeyi yapman için ikna etmeye çalışan biri. Sigara içmek gibi."

"Iyk. Bunu asla yapmazdım."

"Doğru. Ama belki o kadar iğrenç bir şey için değildir. Mesela, Mini-Mart Market'ten bir şeker alıp parasını ödememek gibi şeyler."

"Ama annem orada çalışıyor."

"Evet, öyle, ama annen orada çalışmasa bile şeker çalmanın yanlış bir şey olduğunu biliyorsun, değil mi? Fakat bu insan çok büyüleyici ve ikna edici olabilir. 'Ah, haydi, Moll, yakalanmayacaksın,'" dedi babası boğuk bir sesle fısıldayarak, "'şeker sevmiyor musun? Bir tane istemez misin? Haydi, sadece bir kerelik?'" Ardından balığı eline alıp sert bir sesle konuşturmaya başladı: "Hayır, teşekkürler! Ne işler çevirdiğini biliyorum. Beni büyüleyemezsin. Yo, bayım, derhal buradan uzaklaşıyorum, beni duydunuz mu? Pekâlâ, hoşça kalın." Sonra da balığın arkasını döndürüp, yüzdürerek uzaklaştırdı.

Babası eliyle poşetin içini yoklayarak, "Hay aksi," dedi. "Bunları takman için sana bir zincir almam gerekirdi." Eliyle Molly'nin dizine vurdu. "Merak etme, onu da sonra alırız."

İki hafta sonra babası, geç saatte eve döndüğü bir gece, direksiyonunun hâkimiyetini kaybetti ve olan oldu. Molly altı aydır başka bir yerde yaşıyordu. Bütün bunlar, kendine bir zincir satın almasından yıllar önceydi.

Spruce Harbor, Maine, 2011

"Taşınmak." Vivian yüzünü buruşturdu. "Kulağa –ah, bilmiyorum– sosisle yapılmış turta gibi geliyor."

Sosisle yapılmış turta mı? Pekâlâ, belki de Vivian ile röportaj yapma fikri işe yaramayacaktı.

"Kayığımı bir su kaynağından diğerine taşımak mı? Benzetmelerle aram pek iyi değildir, tatlım," dedi Vivian. "Ne demek oluyor bu?"

"Pekâlâ," dedi Molly. "Sanırım kayık, bir yerden başka bir yere giderken yanımıza aldığımız şeyleri –önemli şeyleri– temsil ediyor. Ve su da – şey, sanırım hep varmaya çalıştığımız yer oluyor. Şimdi biraz daha anlaşılır oldu mu?"

"Pek sayılmaz. Korkarım kafam daha da karıştı."

Molly soru listesinin bulunduğu kâğıdı çıkardı. "Haydi, başlayıp neler olacak bir bakalım."

Akşamüzerinin azalan ışığında, salondaki kırmızı berjer koltuklarda oturuyorlardı. O günkü işlerini bitirmişlerdi ve Terry eve gitmişti. Günün erken saatlerinde bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştı. Kenarları kristallerle kaplıymış gibi görünen bulutlar, gökyüzündeki dağ zirvelerine benziyor-

lardı. Bulutların arasından süzülen ışınlar ise çocuk kitaplarındaki resimleri andırıyordu.

Molly okul kütüphanesinden ödünç aldığı ses kayıt cihazının küçük düğmesine basarak, çalışıp çalışmadığını kontrol etti. Ardından derin bir nefes alıp, parmağını boynundaki zincirde gezdirdi. "Bunları bana babam vermişti, her biri farklı bir anlam taşıyor. Kuzgun, kara büyülere karşı koruyor. Ayı, cesaret aşılıyor. Balık ise başkalarının büyüsüne kapılmayı engelliyor."

"Bunların bir anlamı olduğunu hiç bilmezdim," diyerek kendi kolyesine dokundu Vivian.

Molly, Vivian'in kolyesinin ucundaki kurşun-kalay karışımı süse ilk kez yakından baktı. "Bu... *önemli* bir kolye mi?"

"Eh, benim için önemli. Ama öyle sihirli vasıfları yok," diyerek gülümsedi Vivian.

"Belki de vardır," dedi Molly. "Biliyor musun? Ben bu vasıfları mecazi anlamda ele alıyorum. Örneğin kara büyü, insanları karanlık tarafa çeken her şeydir; kendi hırsları, doyumsuzlukları ya da zararlı şeyler yapmalarına neden olan güvensizlikleri. Bu yüzden ayının savaşçı ruhu bizi sadece başkalarının verebileceği zararlardan değil, içimizdeki şeytandan da korur. Ve bence başkalarının büyüsü dediğimiz şey, bizim zaaflarımızdır. Nasıl baştan çıkarılıp, nasıl kötü yola sürükleneceğimizdir. Bu yüzden... ilk sorum biraz tuhaf bir soru olacak. Sanırım sen de onu mecazi anlamda düşünebilirsin." Molly kayıt cihazına bir kez daha göz attıktan sonra derin bir nefes aldı. "Pekâlâ, işte başlıyoruz. Ruhlara inanır mısın? Ya da hayaletlere?"

"Bu gayet iyi bir soru." Vivian narin, damarlı ellerini kucağında kenetleyerek, bakışlarını pencerenin ardına çevirdi.

Molly bir an için onun cevap vermeyeceğini sandı. Ama sonra, "Evet," dedi Vivian. "Hayaletlere inanırım." Bunu öyle usulca söylemişti ki, Molly onu duyabilmek için öne doğru eğilmek zorunda kalmıştı.

"Sence onlar... bizimle birlikteler mi?"

Vivian ela gözlerini Molly'ye çevirerek başını olumlu anlamda salladı. "Onlar bizi arkalarında bırakanlardır," dedi. "Ve sık sık ziyaretimize gelenlerdir."

Hemingford County, Minnesota, 1930

Evde neredeyse yiyecek hiçbir şey yoktu. Bay Grote son üç gündür ormandan eli boş dönüyordu. Sadece yumurta ve patatesle karnımızı doyurmaya çalışıyorduk. Durum öyle vahim bir hal almıştı ki Bay Grote tavuklardan birini kesmeye karar vermiş, şimdi de gözünü keçiye dikmişti. Son günlerde eve geldiğinde oldukça sessizdi. Üzerine üşüşüp bacaklarına sarılan çocuklarla konuşmuyor, onları bala konan arılarmış gibi uzaklaştırıyordu.

Üçüncü günün akşamı, Bay Grote'nin bana baktığını hissedebiliyordum. Yüzünde, sanki kafasında bazı hesaplar yapıyormuş gibi tuhaf bir ifade vardı. "O boynundaki şey de ne?" diye sordu nihayet. Aklından neler geçirdiği belli olmuştu.

"Bir değeri yok," dedim.

"Gümüşe benziyor," dedi dikkatle bakarak. "Kararmış."

Kalp atışlarım kulaklarımda uğulduyordu. "Gümüş değil, kalay."

"Bakayım."

Bay Grote yanıma yaklaştı ve kirli parmağıyla kolyemin ucundaki kabarık kalbe, kenetlenmiş ellere dokundu. "Ne bu, bir çeşit pagan sembolü mü?"

Paganın ne demek olduğunu bilmiyordum, ama kulağa kötü geliyordu. "Galiba."

"Sana kim verdi?"

"Büyükannem." Ona ilk kez ailemden söz ediyordum ve bu hiç hoşuma gitmemişti. Sözümü geri almak istedim. "Bu kolyenin onun için bir değeri yoktu. Onu *çöpe atacaktı*."

Bay Grote kaşlarını çattı. "Kesinlikle tuhaf bir görüntüsü var. Herhalde denesem bile onu satamazdım."

Bay Grote benimle sürekli konuşuyordu. Ben tavuğun tüylerini yolarken, odun sobasında patates kızartırken ya da kucağımda bir çocukla şöminenin yanında otururken, o durmadan bir şeyler anlatıyordu. Bana ailesinden bahsetmişti. Çıkan bir münakaşa sonrasında, Bay Grote'nin erkek kardeşi, babasını öldürmüştü. Bay Grote o zamanlar on altı yaşındaydı. O gün evden kaçmış, bir daha da geri dönmemişti. Bayan Grote ile de o sıralar tanışmıştı. Harold doğduğunda on sekiz yaşındaydılar. Aslında bir ev dolusu çocukları olana dek evlenmemişlerdi. Söylediğine göre Bay Grote'nin tek yapmak istediği avlanmak ve balık tutmaktı, fakat bütün bu çocukları doyurup giydirmek zorundaydı. Tanrı biliyor ya, onların hiçbirini istemiyordu. Ve doğruyu söylemek gerekirse, onlara bir zarar verecek kadar çılgına dönmekten korkuyordu.

Haftalar geçip havalar ısındıkça, Bay Grote yanına bir şişe viski alıp akşamın geç saatlerine kadar verandada oturuyor ve her seferinde ona katılmamı istiyordu. Hava kararkdığında, bana bilmek istediğimden daha fazlasını anlatıyordu. Dediğine göre, o ve Bayan Grote neredeyse tek kelime bile konuşmaz olmuşlardı. Bayan Grote sohbet etmekten nefret ediyor, ama seks yapmayı seviyordu. Fakat Bay Grote ona dokunmaya katlanamıyordu, çünkü karısı banyo yapma zahmetine

girmiyor ve yanında daima bir çocuk oluyordu. "Senin gibi biriyle evlenmeliydim, Dorothy," dedi Bay Grote bir akşam. "Sen beni böyle tuzağa düşürmezdin, değil mi?" Kızıl saçlarım hoşuna gidiyordu. "Ne derler bilir misin?" diye sordu. "Eğer bela arıyorsan, kendine bir kızıl kafa bul." Öptüğü ilk kızın saçları kızıldı. Ama çok uzun zaman önceydi, o zamanlar Bay Grote'nin genç ve yakışıklı olduğu zamanlardı.

"Yakışıklı olduğuma şaşırdın mı? Bilirsin, bir zamanlar çocuktum. Şimdiyse sadece yirmi dört yaşındayım."

Bay Grote karısına hiç âşık olmadığını söylüyordu.

Bana Gerald de, diyordu.

Bay Grote'nin bunları söylememesi gerektiğini biliyordum. Ben sadece on yaşındaydım.

Çocuklar yaralı köpekler gibi kümelenip inliyorlardı. Normal çocuklar gibi oynamıyor, zıplayıp koşuyorlardı. Burunları her zaman yeşil sümüklerle doluydu ve gözleri akıyordu. Bense evde dolaşan zırhlı bir böcek gibiydim. Bayan Grote'nin sivri dilinden, Harold'ın sızlanmalarından, her saniye kucakta durmak isteyen Gerald Jr.'ın ağlamalarından etkilenmiyordum. Kendisine ne kadar yüklenildiğinin, hırpalandığının ve kederine terk edildiğinin oldukça farkında olan Mabel'in, gitgide asık suratlı bir kıza dönüştüğünü görebiliyordum. Bu şekilde yaşamanın çocuklar için nasıl bir şey olduğunu bilsem de, onları sevmekte zorlanıyordum. Çocukların perişanlığı, yalnızca kendimi daha da fark etmemi sağlıyordu. Kendimi temiz tutmak, sabahları okula gitmek için kalkıp kapıdan çıkmak tüm enerjimi alıyordu.

Dışarıda yağmur fırtınasının koptuğu bir gece döşeğimde yatarken, incecik yatak yüzünün altındaki metal çubuklar vücuduma batıyor, yüzüme su damlıyordu. Midem boş bir oyuk gibiydi. *Agnes Pauline*'deki bir anı hatırlamıştım. O zaman da yağmur yağıyordu ve herkesi deniz tutmuştu. Babam dikkatimizi dağıtmak için gözlerimizi kapatmamızı ve hayalimizde harika bir gün canlandırmamızı istemişti. Bütün bunlar üç yıl önce, ben yedi yaşındayken olmuştu. Ama hayalimde canlandırdığım o günü hâlâ net bir şekilde hatırlayabiliyordum. Bir pazar günüydü ve büyükannemin kasabanın kenar mahallelerinden birindeki küçük evini ziyarete gidiyordum. Taş duvarları tırmanıyor, rüzgârda denizdeki dalgalar gibi hareket eden uzun çimenlerin arasından yürüyordum. Çimenlerin tatlı kokusunu içime çekerken, ardıçkuşlarının ve karatavukların seslerini dinliyordum. Uzakta, sazdan bir çatısı ve kireç badanalı duvarları olan evi görebiliyordum. Penceresinde kırmızı sardunyalarla dolu saksılar vardı. Büyükannemin sağlam, siyah bisikletinin dayalı olduğu çitlerde mavi salkımlar halinde böğürtlenler asılı duruyordu.

İçeride, fırında bir kaz pişiyor, siyah-beyaz bir köpek olan Monty ise artıkları yemek için masanın altında bekliyordu. Dedem el yapımı oltasıyla nehirde alabalık tutmaya ya da tarlada ormantavuğu veya keklik avlamaya gitmişti. Bu yüzden büyükannem ve ben birkaç saatliğine yalnızdık.

Büyükannem turta hamuru açıyordu. Sarı renkli hamura bir avuç dolusu un serpiyor, büyük oklavasını ileri geri hareket ettiriyordu. Arada bir sigarasından bir nefes çekiyor, başının üzerinde belli belirsiz bir duman yükseliyordu. Önlüğünün cebindeki yarım düzine sigara izmaritinin arasında sakladığı şekeri bana uzatıyordu. Bu, asla unutamayacağım

bir lezzet karışımıydı. Sarı sigara paketinin ön yüzünde, Robert Burns'ün bir şiiri yer alıyordu. Büyükannem onu eski bir İrlanda ezgisiyle söylemeyi seviyordu:

Yeşil yamaçların arasından usulca ak, güzel Afton,
Usulca ak, sana bir şarkı söyleyeceğim.

Üç ayaklı tabureye oturup, fırındaki kaz derisinin çıtırtısını dinliyordum. Büyükannem turta tabağının kenarından taşan hamuru kesip düzeltiyor, artan hamurdan turtanın üzerine çapraz şeritler yapıyordu. Son olarak, çırptığı yumurtayı turtanın üzerine sürüyor ve biraz da şeker serpiyordu. Turta sağ salim fırına verildikten sonra, bol şekerli, demli çaylarımızı içmek ve dilimlenmiş, sıcak, kuşüzümlü keklerimizi yemek için ön odaya, büyükannemin deyimiyle 'güzel oda'ya geçiyorduk. Büyükannem gül desenli porselen takımından seçtiği iki çay fincanını ve küçük tabakları, özenle kolalanmış servis altlığına yerleştiriyordu. Akşam güneşi dantel perdelerin arasından içeri süzülüyor, büyükannemin yüzündeki çizgileri yumuşatıyordu.

Minderli, rahat koltuğumda otururken etrafa göz gezdiriyordum. Oturduğum yerden büyükannemin sallanan sandalyesinin önündeki ayak iskemlesini ve çiçekli kılıfını, merdivenlerin yanındaki küçük kitaplığı –çoğunlukla dua ve şiir kitapları vardı– görebiliyordum. Büyükannemin güçlü ellerini, içten gülümseyişini ve bana olan sevgisini görüyordum.

Şimdiyse bu ıslak ve ekşi kokulu döşekte dönüp dururken, o harika güne odaklanmaya çalışıyordum. Fakat bu hatıralar beni başka anılara, daha karanlık düşüncelere götürüyordu. Yatak odasında inleyip duran Bayan Grote, annemden çok da

farklı değildi. İkisine de fazla yüklenilmişti ve yeterli donanıma sahip değillerdi. İkisi de doğuştan ya da koşullar gereği zayıf ve dayanıksızdı. İkisi de uyku ilacı bağımlısıydılar ve iradeli, kararlı, bencil erkeklerle evlenmişlerdi. Annem benden yemek ve temizlik yapmamı, Maisie ve ikizlerle ilgilenmemi bekler, bütün dertlerini dinlememi isterdi. Her şeyin yoluna gireceğini, hepimizin iyi olacağını üstelediğimde ise bana saf olduğumu söylerdi. "Bilmiyorsun," derdi. "Senin bildiklerin ne ki?" Yangından kısa bir süre önce, karanlıkta yatağına kıvrılmış bir halde ağladığını duymuştum. Onu avutmak için yanma gidip sarıldığımda, birden sıçrayarak beni itmişti. "Beni umursamıyorsun bile," diye çıkışmıştı bana. "Umursuyormuş numarası yapma. Sadece akşam yemeği istiyorsun."

Şaşkınlıkla geri çekilmiştim. Yüzüm sanki tokat yemiş gibi alev alevdi. İşte o an, bir şeyler değişmişti. Artık ona güvenmiyordum. Ağladığında hiçbir şey hissetmiyordum. O zaman da kalpsiz ve duygusuz olduğumu söylüyordu. Belki de öyleydim.

Haziran ayının başında hepimiz –neredeyse dört tel saçı olan Nettie bile– bitlenmiştik. Gemideyken de bitlendiğim için nasıl bir şey olduğunu biliyordum. Diğer kamaralarda bit salgını olduğunu duyan annem, bizim de bitlenmemizden korkarak her gün kafamızı kontrol etmiş, bizi adeta karantinaya almıştı. "Dünyada kurtulması en zor şeydir," diyerek, Kinvara'da yatılı bir öğrenciyken okulunda çıkan bit salgınını anlatmıştı. Herkesin kafasını tıraş etmişlerdi. Koyu renkli gür saçlarıyla daima övünen annem, o günden sonra saçını bir daha asla kes-

memişti. Annemin aldığı önlemlere rağmen, yine de hepimiz bitlenmiştik.

Gerald kaşınmadan duramıyordu. Saçlarını kontrol ettiğimde bitlerle dolup taştığını gördüm. Diğer ikisini de kontrol edip, onlarda da bit buldum. Muhtemelen evin her köşesinde, kanepede, sandalyelerde ve Bayan Grote'de de bit vardı. Bunun nasıl bir işkence olacağını biliyordum: Artık okula gitmeyecektim, saçlarım kesilecekti ve saatlerce temizlik yapacak, yatak çarşaflarını yıkayacaktım...

Buradan kaçıp gitmek için büyük bir istek duyuyordum.

Bayan Grote bebekle birlikte yataktaydı. İki kirli yastığa yaslanmış, battaniyeyi çenesine kadar çekmişti. İçeri girdiğimde bana dik dik baktı. Gözleri yuvalarına kaçmıştı.

"Çocuklar bitlenmiş."

Bayan Grote dudağını büktü. "Ya sen?"

"Onlarda olduğuna göre, muhtemelen bende de var."

Biraz düşündükten sonra, "Bu parazitleri bu eve sen getirdin," dedi Bayan Grote.

Yüzümün kızardığını hissettim. "Hayır, bayan, hiç sanmıyorum."

"Bu eve dışarıdan bir yerden geldiler."

"Bence..." diye başladım, fakat devamını getirmek zordu. "Sanırım yatağı kontrol etmeniz gerek. Saçlarınızı da öyle."

"Sen getirdin!" dedi Bayan Grote battaniyeyi üzerinden atarak. "Buraya geliyorsun, bir de sanki bizden daha iyiymişsin gibi kendini beğenmiş ve küstahça davranıyorsun..."

Geceliği yukarı sıyrılarak karnında toplanmıştı. Bacaklarının arasındaki koyu renkli, üçgen tüy yumağını görünce, utanarak arkamı döndüm.

"Sakın bir yere gideyim deme!" diye bağırdı Bayan Grote.

Ağlamaya başlayan Nettie'yi kaptığı gibi kolunun altına alıp, diğer eliyle yatağı işaret etti. "Çarşafların kaynatılması gerek. Sonra da çocukların saçlarını ayıklamaya başlayabilirsin. Gerald'a nereden geldiği belli olmayan başıboş bir kızı eve almanın fazla olduğunu söylemiştim!"

Sonraki beş saat tahmin ettiğimden çok daha berbat geçmişti. Kaynattığım demlikler dolusu suyu, çocukları haşlamamaya dikkat ederek büyük bir leğene boşalttım. Bütün battaniyeleri, çarşafları ve bulabildiğim her kıyafeti suya bastırıp sabunla ovaladım. Ardından hepsini merdaneden geçirdim. Merdanenin kolunu çevirmeye gücüm yetmiyordu ve her çevirişimde kollarım ağrıyordu.

Bay Grote eve geldiğinde, kanepeye gömülmüş olan karısıyla konuşmaya başladı. Konuşmalarının bir kısmı kulağıma geliyordu – "işe yaramaz," "parazit," "pis İrlandalı." Birkaç dakika sonra Bay Grote mutfak kapısından içeri girdi ve dizlerimin üzerine çökmüş bir halde merdaneyi döndürmeye çalıştığımı gördü. "Yüce İsa," dedi yardım etmek için yanıma gelerek.

Bay Grote bitlerin büyük ihtimalle yatakları da istila ettiği konusunda benimle hemfikirdi. Yatakları verandaya çıkarıp üzerilerine kaynar su dökerek bitleri öldürebileceğimizi düşünüyordu. "İçimden bir ses aynısını çocuklara da yapmamı söylüyor," derken tamamen şaka yapmadığını biliyordum. Bir ustura alıp dört çocuğun da kafasını hızla tıraş etti. Çocukların başını sabit tutmaya çalışmama rağmen bir türlü rahat durmadıklarından, kafaları minik, kanlı sıyrıklar ve kesiklerle dolmuştu. Bana Büyük Savaş'tan dönen saçsız ve gözleri çukura kaçmış askerlerin fotoğraflarını hatırlatmışlardı. Bay Grote kafalarını sırayla sabunlarken çocuklar çığlık atıp bağırıyorlar, Bayan Grote de yayıldığı kanepeden onları seyrediyordu.

"Wilma, sıra sende," dedi Bay Grote, elinde usturayla ona dönerek.

"Hayır."

"En azından kontrol etmemiz gerek."

"Kızı kontrol et. Onları bu eve o getirdi," diyerek yüzünü kanepeye çevirdi Bayan Grote.

Bay Grote bana doğru yürüdü. Sıkıca örülmüş saçlarımı açarak, Bay Grote'nin önünde diz çöktüm. Saçlarımı nazikçe karıştırarak kafamı kontrol etmeye başladı. Bay Grote'nin nefesini boynumda, parmaklarını kafa derimde hissetmek tuhaftı. Parmaklarının arasında bir şey ezdikten sonra topuklarının üzerine oturdu. "Evet. Saçında bit yumurtaları var."

Kardeşlerim arasında tek kızıl saçlı olan bendim. Babama kızıl saçlarımı nereden aldığını sorduğumda, "Borular paslanmış olmalı," diyerek dalga geçerdi. Kendi saçları koyu renkti, fakat gençliğinde kestane rengine yakındı. "Ama seninki kadar değil," derdi. Saçlarımın Kinvara'nın günbatımı kadar canlı, sonbahardaki yapraklar ve Galway'deki otelin penceresinde duran Japon balığı kadar kırmızı olduğunu söylerdi.

Bay Grote saçlarımı tamamen kazımak istemiyor, onlara yazık olacağını söylüyordu. Onun yerine saçlarımı eline dolayarak, ense kökümden itibaren kesti. Bir yığın bukle sessizce yere düştü. Bay Grote, başımın üzerindeki saçları da beş santimetre kadar kalacak şekilde kısalttı.

Sonraki dört günü bu sefil evin içinde, kütükleri yakarak ve su kaynatarak geçirdim. Çocuklar her zamanki huysuzluklarıyla ayakaltında dolaşmaya devam ediyorlardı. Bayan Grote ise bitli saçlarıyla birlikte küflü yatağına ve nemli çarşaflarına geri dönmüştü. Ve tüm bunlar için yapabileceğim hiçbir şey yoktu.

"Seni özledik, Dorothy!" dedi Bayan Larsen, okula döndüğümde. "Tanrım, yeni bir saç modeli!"

Başımın üzerindeki diken gibi saçlara dokundum. Bayan Larsen saçlarımın neden kısaldığını biliyordu –kamyonetten indiğimde ona verdiğim notta yazıyordu– fakat hiçbir şey belli etmemişti. "Doğrusu," dedi, "bir *flapper* gibi görünüyorsun. Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?"

Hayır dercesine başımı salladım.

"Flapperlar saçlarını kısacık kestiren, danslara giden ve canları ne isterse onu yapan büyük şehirli kızlardır," diyerek içtenlikle gülümsedi. "Kim bilir, Dorothy? Belki ileride sen de öyle olursun."

Hemingford Country, Minnesota, 1930

Yazın sonuna doğru Bay Grote'nin şansı yaver gitmeye başlamış gibi görünüyordu. Avlayabildiği her şeyi bir çuvala doldurup eve getiriyor, hiç vakit kaybetmeden derilerini yüzüp arka taraftaki sundurmaya asıyordu. Etleri tütsülemek için yaptığı aleti sabah akşam çalıştırıyor, onu sincaplarla, balıklarla, hatta rakunlarla dolduruyordu. Etlerden yayılan koku midemi bulandırsa da, bu aç kalmaktan daha iyiydi.

Bayan Grote yine hamileydi. Bebeğin martta doğacağını söylüyordu. Zamanı geldiğinde ona yardım etmemi bekleyeceklerinden korkuyordum. Annem Maisie'yi dünyaya getirirken, Elizabeth Caddesi'nde daha önce çocuk doğurmuş olan bir sürü komşumuz vardı ve tek yapmam gereken, küçük çocukların başında durmak olmuştu. Koridorun sonundaki Bayan Schatzman ve alt kattaki Krasnow kardeşler, yanlarında yedi çocukla birlikte evimize gelmişler ve annemin yanına giderek yatak odasının kapısını kapatmışlardı. Babam dışarı çıkmıştı. Belki de babamı onlar çıkarmıştı, bilmiyorum. Bense salonda oyun oynuyor, alfabeyi sayıyor, babamın geç saatte meyhaneden döndüğü zaman-

lar bağıra bağıra söyleyerek komşuları uyandırdığı şarkıları söylüyordum.

Eylülün ortasına geldiğimizde, okul yolumun üzerindeki sarı tarlalar, altın rengi saman balyalarıyla bezenmişti. Geometrik şekillerde dizilmiş ya da piramit şeklinde istiflenmiş balyalar tarlalara rasgele saçılmıştı. Tarih dersinde, 1621 yılında Şükran Günü'nü ilk kutlayanların Plymouth Kolonisi'ndeki pilgrimler* olduğunu, yabani hindi, mısır ve Kızılderililerin ziyafet için getirdiği beş geyiği yediklerini öğrenmiştik. Aile gelenekleri hakkında konuşmuştuk, ama Byrneler gibi Groteler de böyle günleri umursamıyordu. Bay Grote'ye Şükran Günü'nden söz ettiğimde, "Bir hindinin bu kadar abartılacak nesi var?" diye sormuştu. "Dilediğim an bir tane avlayabilirim." Ama asla avlamıyordu.

Bay Grote evden çok daha fazla uzaklaşmıştı. Sabahın köründe kalkıp ava gidiyor, geceleri hayvanların derilerini yüzüp etleri tütsülüyordu. Evde olduğu zamanlarda ise çocuklara bağırıyor ya da onlardan uzak duruyordu. Bazen bebeği tutup, ağlamayı kesene dek sarsıyordu. Artık yatak odasında uyuyup uyumadığını bile bilmiyordum. Çoğu kez onu oturma odasındaki kanepede, yaşlı bir ağacın kökleri gibi kıvrılmış uyurken buluyordum.

Bir kasım sabahı üzerimde soğuk, ince bir toz tabakasıyla uyandım. Gece bir fırtına kopmuş olmalıydı. Duvarlardaki ve çatıdaki çatlaklardan giren kar, yatakların üzerinde küçük bi-

* Pilgrimler veya Pilgrim Atalar, Plymouth Kolonisi'nin (aynı zamanda New England bölgesinin) ilk yerleşimcileri için kullanılan bir tabirdir. (Ed. N.)

rikintiler oluşturmuştu. Yerimden doğrularak etrafıma bakındım. Benimle aynı odada kalan üç çocuk, koyunlar gibi birbirlerine sokulmuştu. Ayağa kalkıp saçımdaki karları silkeledim. Bir önceki gün giydiğim kıyafetlerle uyumuştum, fakat Bayan Larsen ve okuldaki kızların, bilhassa Lucy'nin, beni iki gün üst üste aynı elbiseyle görmelerini istemiyordum. Gerçi diğer çocukların bu durumdan hiç de utanmadıklarını fark etmiştim. Odanın köşesinde açık bir şekilde duran valizimden bir elbiseyle diğer kazağımı çekip çıkardım. Sonra da çabucak üzerimi değiştirdim. Kıyafetlerimin hiçbiri temiz değildi, yine de bu ritüele sadık kalıyordum.

Kapıdan dışarı adım atmamı sağlayan şey, beni bekleyen okul binasının sıcaklığı, Bayan Larsen'ın dostça gülümseyişi, başka hayatların avuntusu ve sınıfta okuduğumuz kitapların sayfalarında geçen başka dünyalardı. Köşe başına yürümek gittikçe zorlaşıyordu ve yağan her karla birlikte kendime yeni bir yol açmak zorunda kalıyordum. Bay Grote, birkaç hafta içinde kopacak şiddetli fırtınadan sonra okula gidebilmeyi unutmak zorunda kalacağımı söylüyordu.

Okul binasına vardığımda Bayan Larsen beni bir kenara çekti ve elimi tutarak gözlerimin içine baktı. "Evde her şey yolunda mı, Dorothy?"

Evet dercesine başımı salladım.

"Eğer bana söylemek istediğin herhangi bir şey varsa..."

"Hayır, efendim," dedim. "Her şey yolunda."

"Ödevlerini teslim etmiyorsun."

Grotelerin evinde ders çalışmak ya da ödevlerimi yapmak için ne zaman ne de yer vardı. Güneş saat beşte battıktan sonra evde ışık da yoktu. Sadece eriyerek dibi kalmış iki mum vardı ve Bayan Grote onlardan birini kendi odasında tutuyordu.

Fakat Bayan Larsen'ın benim için üzülmesini istemiyordum. Bana da herkese olduğu gibi davranılmasını istiyordum.

"Daha çok çalışacağım," dedim.

"Sen..." Bayan Larsen bir an için boynuna götürdüğü elini tekrar indirdi. "Temiz kalmakta zorlanıyor musun?"

Bilmiyorum dercesine omuzlarımı yukarı kaldırdım. Utançtan kızardığımı hissedebiliyordum. Boynum... Bundan böyle daha iyi temizlenmek zorundaydım.

"Sularınız akıyor mu?"

"Hayır, efendim."

Bayan Larsen dudağını ısırdı. "Pekâlâ. Eğer konuşmak istersen yanıma gel. Anlaştık mı?"

"Ben iyiyim, Bayan Larsen," dedim. "Her şey yolunda."

Çocuklar tarafından yataktan itilerek bir yığın battaniyenin üzerinde uyuyakaldığımda, yüzüme dokunan bir el hissettim. Gözlerimi açtığımda üzerime eğilmiş olan Bay Grote'yi gördüm. Parmağını dudaklarına götürüp sessiz olmamı işaret ettikten sonra, eliyle onu takip etmemi işaret etti. Uyku sersemi bir halde ayağa kalkıp bir battaniyeye sarıldım ve Bay Grote'nin peşinden oturma odasına gittim. Bulutların arasından ve kirli camlardan içeri süzülen zayıf ay ışığının altında, Bay Grote'nin sarı kanepeye oturarak, oturmam için yanındaki mindere hafifçe vurduğunu gördüm.

Üzerimdeki battaniyeye daha sıkı sarındım. Bay Grote tekrar mindere vurarak oturmamı işaret etti. Yanına gittim, fakat oturmadım.

"Bu gece çok soğuk," dedi kısık bir sesle. "Bana eşlik etsene."

"Karınızın yanına dönmelisiniz," dedim.

"İstemiyorum."

"Yorgunum," dedim. "Ben yatmaya gidiyorum."

Bay Grote başını iki yana salladı. "Benimle burada kalacaksın."

Kalp atışlarımın hızlandığını hissettim ve yatağıma gitmek üzere arkamı döndüm.

Bay Grote uzanarak kolumu yakaladı. "Kalmanı istiyorum dedim."

Karanlık odada Bay Grote'ye baktım. Daha önce ondan hiç korkmamıştım, fakat bu defa sesinde farklı bir şeyler vardı. Dikkatli olmam gerektiğini biliyordum. Dudaklarının kenarları yukarı doğru kıvrılınca yüzünde tuhaf bir gülümseme oluşmuştu.

Bay Grote üzerimdeki battaniyeyi çekiştirdi. "Birbirimizi ısıtabiliriz."

Battaniyeyi hızla çekerek, sıkıca omuzlarıma sardım. Tekrar arkamı döndüğüm sırada aniden yere kapaklandım. Yüzüstü düşerken dirseğimi sertçe yere çarpmıştım. Burnum yere değerken, üzerine düştüğüm dirseğimde büyük bir acı hissediyordum. Battaniyenin içinde çırpınarak neler olduğunu görmeye çalıştım. Başımda sert, nasırlı bir el hissettim. Hareket etmek istiyordum, fakat beni bir koza gibi saran battaniyenin içinde hapsolmuştum.

"Ben ne diyorsam onu yap." Bay Grote'nin kirli sakallı yüzünü yanağımda hissediyor, nefesindeki et kokusunu alabiliyordum. Tekrar çırpındığım sırada ayağıyla sırtıma bastırdı. "Sessiz ol."

Bay Grote'nin iri, nasırlı eli battaniyenin içine, oradan da kazağımın ve elbisemin altına girdi. Kaçmaya çalışıyor, ama

kaçamıyordum. Elini yukarıdan aşağı doğru gezdirmeye başladı. Eli bacaklarımın arasına gelip, orayı parmaklarıyla yokladığında tüm bedenimin ani bir şokla sarsıldığını hissettim. Zımpara kâğıdını andıran yüzünü hâlâ yanağıma sürtüyor, kesik kesik soluyordu.

"Evettt," diyerek yutkundu kulağıma. Bir köpek gibi kamburunu çıkararak üzerime çökmüştü. Bir eliyle sertçe tenimi okşarken, diğeriyle pantolonunun düğmelerini açmaya başladı. Açılan her düğmenin çıkardığı sesle, daha da fazla çırpınıyordum. Fakat örümcek ağma yakalanmış bir sinek gibi kapana kısılmıştım. Düğmeleri açılan pantolon Bay Grote'nin kalçalarından aşağı düştü. Bacaklarının arasındaki sertleşmiş penisini ve sıkı, beyaz karnını gördüm. Avluda bolca gördüğüm hayvanlardan, Bay Grote'nin ne yapmaya çalıştığını biliyordum. Kollarımı hareket ettiremediğim için bedenimi sallayarak battaniyeyi etrafıma sarıp korunmaya çalıştım. Bay Grote battaniyeyi hızla çekip uzaklaştırarak kulağıma eğildi. "Yavaş ol, hoşuna gidiyor, değil mi?" diye fısıldadı. Ağlamaya başladım. İki parmağını içime soktuğunda, sivri tırnaklarının tenimi yırttığını hissederek çığlık attım. Diğer eliyle ağzımı sıkıca kapatıp parmaklarını daha derine iterken, bütün ağırlığıyla üzerime abanıyordu. Bense boğazımın derinliklerinden, bir at gibi çılgınca sesler çıkarıyordum.

Bay Grote kalçalarını yukarı kaldırarak elini ağzımdan çekti. Çığlık attığımda, bana adeta gözlerimi kör eden bir tokat patlattı.

Tam o sırada koridordan gelen bir ses duyuldu. "Gerald?" Bay Grote bir an için donup kaldı. Ardından bir kertenkele gibi sürünerek üzerimden indi ve hızla ayağa kalkarak alelacele düğmelerini iliklemeye başladı.

"Tanrı aşkına..." Bayan Grote bir eliyle yusyuvarlak karnını destekleyerek kapı çerçevesine yaslandı.

Külotumu hızla yukarı çekip elbisemi ve kazağımı aşağı indirdikten sonra sendeleyerek ayağa kalktım ve battaniyeye sıkıca sarındım.

"*Onunla* yapmadığını söyle!" diye bir çığlık attı Bayan Grote.

"Hey, Wilma, göründüğü gibi değil..."

"Seni hayvan!" Bayan Grote derinden gelen, vahşi bir sesle bağırıyordu. Ardından bana döndü. "Sen... sen... biliyordum..." diyerek kapıyı işaret etti. "Defol. *Defol*!"

Neyi kastettiğini –hemen şimdi, bu soğukta, gecenin bir yarısında evinden gitmemi istediğini– anlamam biraz zaman almıştı.

"Yavaş, Wilma, sakin ol," dedi Gerald, yani Bay Grote.

"Bu kızın –*bu iğrenç yaratığın*– evimden gitmesini istiyorum."

"Bunu konuşabiliriz."

"*Gitmesini istiyorum!*"

"Tamam, tamam." Bay Grote donuk gözlerle bana baktı. Zaten yeterince kötü olan durumun daha da kötüye gitmek üzere olduğunu görebiliyordum. Burada kalmak istemiyordum, ama dışarıda nasıl hayatta kalabilirdim ki?

Bayan Grote koridora dönerek gözden kayboldu. Arka tarafta bir çocuğun ağladığını duyuyordum. Biraz sonra Bayan Grote valizimle birlikte dönerek onu var gücüyle odanın diğer ucuna fırlattı. Duvara çarpan valizin içindekiler yere saçıldı.

Botlarım ve hardal rengi paltom kapının yanındaki bir çivide asılıydı. Fanny'nin ördüğü kıymetli eldivenler de paltomun cebinde duruyordu. Ayağımdaki eski püskü bir çift çoraptan başka çorabım yoktu. Valizimin yanına gidip alabildiğim tüm

kıyafetleri alarak kapıyı açtım. Dışarıda keskin, yakıcı bir soğuk vardı. Etrafa saçılmış birkaç kıyafetimi de verandaya atarak dışarı çıktım. Ağzımdan çıkan buharı görebiliyordum. Botlarımı ayağıma geçirerek bağcıklarını beceriksizce bağlamaya başladım. Bay Grote'nin, "Ya ona bir şey olursa?" diye sorduğunu ve Bayan Grote'nin buna verdiği cevabı duydum: "Eğer o aptal kız kaçmayı kafasına koyduysa, yapabileceğimiz hiçbir şey yok, değil mi?"

Ve kaçtım da. Hayatta sahip olduğum her ne varsa –kahverengi valizim, Byrnelerin evinde diktiğim üç elbisem, parmaksız eldivenlerim, iç çamaşırlarım, lacivert kazağım, okul kitaplarım ve kalemlerim, Bayan Larsen'in verdiği kompozisyon kitabı– ardımda bırakmıştım. En azmdan Fanny'nin benim için hazırladığı dikiş torbası paltomun iç cebindeydi. Yardım edemediğim ve sevemediğim dört çocuğu, bir benzerini bir daha asla görmeyeceğim pislik ve sefalet dolu bir evi ardımda bıraktım. Ve çocukluğumun son kırıntılarını, o oturma odasının cilasız, tahta döşemelerinin üzerinde bıraktım.

Hemingford County, Minnesota, 1930

İliklere işleyen soğukta bir uyurgezer gibi güçlükle ilerleyerek araba yolundan aşağı indim. Sonra sola dönüp tekerlek izleriyle dolu toprak yola girdim ve ağır adımlarla köprüye doğru yürüdüm. Bir turta hamuru gibi kalın kar tabakası ayağımın altında çatırdıyor, sert kenarları bileklerimi acıtıyordu. Gökyüzünde kristal gibi parlayan yıldızlara göz gezdirirken soğuk hava nefesimi kesiyordu.

Orman yolundan çıkıp anayola girdiğimde, etrafımdaki tarlalar dolunayın parlak ışığıyla aydınlanmıştı. Çakıl döşeli yol ayaklarımın altında gürültülü sesler çıkarıyordu. Botlarımın ince tabanlarından, çakıltaşlarının sertliğini hissedebiliyordum. İçi yumuşacık yünle kaplı eldivenlerim öyle sıcaktı ki parmak uçlarım bile üşümüyordu. Korkmuyordum çünkü arkamda bıraktığım o baraka, ay ışığının aydınlattığı bu yoldan çok daha korkunçtu. Kabanım inceydi, ama içine kurtarabildiğim her şeyimi giymiştim ve hızlı yürüdükçe ısınmaya başlıyordum. Planımı yapmıştım: Okula yürüyecektim. Buradan sadece altı buçuk kilometre uzaklıktaydı.

Gökyüzü, koyu ufuk çizgisinden daha açıktı ve tortul ka-

yaçların katmanlarına benziyordu. Aklımdaki tek şey okul binasıydı. Sadece oraya gitmem gerekiyordu. Botlarım çakıltaşlarına sürterken sabit bir hızla yürümeye ve yüz adım saydıktan sonra baştan saymaya başladım. Babam arada bir sınırlarımızı test etmenin, bedenimizin neler yapabileceğini ve nelere dayanabileceğini görmenin iyi bir şey olduğunu söylerdi. Bunu *Agnes Pauline*'deyken hastalıklarla mücadele ettiğimizde ve New York'taki ilk soğuk kışımızda annem de dahil dördümüz birden zatürreeye yakalandığımızda söylemişti.

Sınırlarını test et. Neye dayanabileceğini öğren. İşte bunu yapıyordum.

Yürüdükçe kendimi bir kâğıt gibi ince ve hafif hissediyordum. Sanki rüzgârla birlikte havalanıyor ve yol boyunca süzülüyordum. Gözümün önünde olan ve görmezlikten geldiğim onca şeyi düşündüm. Gözümü dört açıp tetikte olmadığım için ne kadar kör, ne kadar da aptaldım. En kötüsünün olmasından korkacak kadar çok şey bilen Dutchy'yi düşündüm.

İlerideki ufuk çizgisinde şafağın ilk pembe ışıkları görünmeye başlamıştı. Tırmandığım küçük yokuşu yarıladığımda, beyaz, tahta kaplamalı okul binası da görünmüştü. Bina görüş açıma girer girmez tüm enerjimin aniden tükendiğini hissettim. Tek yapmak istediğim, yolun kenarına yığılıp kalmaktı. Ayaklarım kurşun gibi ağırlaşmış ve ağrıyordu. Yüzüm uyuşmuş, burnum buz tutmuştu. Okula gelmeyi nasıl başardığımı bilmiyordum, fakat bir şekilde gelmiştim. Ön kapıya vardığımda binanın kilitli olduğunu gördüm. Arka tarafta odunların konulduğu kulübeye yürüdüm ve kapıyı açar açmaz yere yığıldım. Odunların yanına katlanmış eski bir at battaniyesine sarınarak rahatsız bir uykuya daldım.

Sarı bir tarlada koşuyor, saman balyalarından oluşmuş bir labirentte yolumu bulamıyordum...

"Dorothy?" Bir elin omzuma dokunduğunu hissederek yerimden fırladım. Bu, Bay Post'tu. "Tanrı aşkına, neler oldu...?"

Bir an için nerede olduğumdan emin olamadım. Bay Post'un yusyuvarlak, kırmızı yanaklarına ve suratındaki şaşkın ifadeye baktım. Etrafımdaki odunlara ve kulübenin kireç badanalı duvarlarına göz gezdirdim. Okul binasının kapısı aralıktı. Belli ki Bay Post her sabah yaptığı gibi, çocukları almaya çıkmadan önce sobayı yakmak için odun almaya gelmişti.

"Sen iyi misin?"

Öyle olduğumu umarak başımı olumlu anlamda salladım.

"Ailenin burada olduğundan haberi var mı?"

"Hayır, bayım."

"Okula nasıl geldin?"

"Yürüdüm."

Bay Post bir süre bana bakakaldıktan sonra, "Haydi, seni buradan çıkaralım," dedi.

Sınıfa girdikten sonra Bay Post beni bir sandalyeye oturtarak ayaklarımın altına başka bir sandalye yerleştirdi. Kirli battaniyeyi omuzlarımdan alıp, onun yerine dolaptan bulduğu kareli bir battaniyeyi örttü. Botlarımın bağcıklarını çözüp onları sandalyenin yanma bırakırken, çoraplarımdaki delikleri görüp kendi kendine bir iç çekti. Ardından sobayı yaktı. Birkaç dakika sonra Bayan Larsen sınıfa girdiğinde, içerisi çoktan ısınmaya başlamıştı.

"Bu da ne?" dedi Bayan Larsen. "Dorothy?" Mor atkısını,

şapkasını ve eldivenlerini çıkardı. Arkasındaki pencereden bir arabanın uzaklaştığını gördüm. Uzun saçlarını ensesinde topuz yapmıştı. Kahverengi gözleri berrak ve parlaktı. Pembe yün eteği, yanaklarının rengini iyice ortaya çıkarıyordu.

Bayan Larsen yanıma gelerek dizlerinin üzerine çöktü. "Tanrım. Ne zamandır buradasın sen?"

İşlerini bitiren Bay Post, çocukları toplamaya çıkmak için paltosunu giyip şapkasını taktı. "Geldiğimde kulübede uyuyordu," diyerek güldü. "Korkudan ödümü patlattı."

"Eminim öyle olmuştur," dedi Bayan Larsen.

"Buraya kadar yürüdüğünü söylüyor. Yani altı buçuk kilometre." Bay Post başını iki yana salladı. "Donarak ölmediği için şanslı."

"Onu güzelce ısıtmışsın gibi görünüyor."

"Buzu anca çözülüyor. Pekâlâ, ben diğerlerini almaya gidiyorum," diyerek hafifçe paltosunun önüne vurdu Bay Post. "Görüşürüz."

Bay Post sınıftan çıkar çıkmaz, Bayan Larsen bana doğru döndü. "Pekâlâ. Bana neler olduğunu anlat."

Ona neler olduğunu anlattım. Anlatmayı planlamamıştım, ama bana öyle içten ve öyle ilgili gözlerle bakıyordu ki her şey bir anda dudaklarımdan dökülüverdi. Ona bütün gün yataktan çıkmayan Bayan Grote'yi, tüm gününü ormanda geçiren Bay Grote'yi, sabah yüzümde karlarla uyandığımı ve kirli yatakları anlattım. Soğuk sincap yahnisinden ve ciyak ciyak bağıran çocuklardan bahsettim. Ve kanepedeki Bay Grote'yi, üzerimde gezdirdiği ellerini, koridorda beliren hamile Bayan Grote'yi ve evinden defolmam için bana bağırışım anlattım. Yürümeyi bırakırsam uyuyup kalacağımdan korktuğumu anlattım. Fanny'nin benim için ördüğü eldivenleri anlattım.

Bayan Larsen ellerini ellerimin üzerine koymuş beni dinliyor, arada bir ellerimi sıkarak, "Ah, Dorothy," diyordu.

"Şükürler olsun ki kalın eldivenlerin varmış. Anlaşılan Fanny iyi bir dostmuş," dedi Bayan Larsen.

"Öyleydi."

Bayan Larsen başını yukarı kaldırarak iki parmağıyla çenesine dokundu. "Seni Grotelerin evine kim getirmişti?"

"Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan Bay Sorenson."

"Pekâlâ. Bay Post döndüğünde, onu Bay Sorenson'ı bulması için göndereceğim." Bayan Larson çantasını açıp bir paket bisküvi çıkardı. "Aç olmalısın."

Aslında kabul etmezdim. Bunun, Bayan Larson'ın öğle yemeğinin bir parçası olduğunu biliyordum. Ama karnım o kadar açtı ki bisküvinin görüntüsü ağzımı sulandırmıştı. Utanarak kabul ettiğim bisküvileri aç bir kurt gibi mideye indirmeye başladım. Ben onları yerken, Bayan Larsen çay yapmak için sobanın üzerinde su kaynatmaya başladı. Dilimlediği bir elmayı, raftan aldığı ucu kırık bir porselen tabağa yerleştirdi. Kaynayan suyu bir süzgece doldurduğu çay yapraklarının üzerine dökerek fincanları doldurdu. Daha önce onu bir çocuğa çay ikram ederken hiç görmemiştim.

"Bayan Larsen," dedim. "Acaba... siz..."

Bayan Larsen ona ne soracağımı biliyor gibiydi. "Seni evime alır mıyım diye mi soracaksın?" diye gülümsedi. Fakat yüzünde kederli bir ifade vardı. "Seni önemsiyorum, Dorothy. Bunu bildiğini sanıyorum. Ama yapamam... Bir kıza bakacak durumda değilim. Ben bir pansiyonda kalıyorum."

Anladığımı belirtircesine başımı sallarken, boğazımın düğümlendiğini hissettim.

"Bir ev bulmana yardım edeceğim," dedi Bayan Larsen

nazikçe. "Güvenilir, temiz ve on yaşında bir kız çocuğu gibi davranılacağın bir ev. Söz veriyorum."

Diğer çocuklar sınıfa girdiğinde meraklı gözlerle bana baktılar.

"O burada ne arıyor?" diye sordu çocuklardan biri olan Robert.

"Dorothy bu sabah biraz erken geldi," diyerek pembe eteğinin önünü düzeltti Bayan Larsen. "Yerlerinize oturun ve kitaplarınızı çıkarın, çocuklar."

Bay Post kulübeden biraz daha odun getirip onları sobanın yanındaki çöp kovasına bıraktıktan sonra, Bayan Larsen koridora gelmesi için ona işaret etti. Birkaç dakika sonra Bay Post şapkasını ve paltosunu yeniden üzerine geçirerek dışarı çıktı. Motoru çalışan kamyonet, gıcırdayarak dik araba yolundan aşağı indi.

Yaklaşık bir saat sonra kamyonetin kendine özgü sesini duyarak pencereden dışarı baktım. Dik yokuşu yavaşça çıkan kamyoneti izledim. Bay Post kamyonetten indiğinde, Bayan Larsen müsaade isteyerek sınıftan çıktı. Birkaç dakika sonra da beni çağırdı. Sıramdan kalkıp yanlarına giderken tüm gözler üzerimdeydi.

Bayan Larsen endişeli görünüyor, sürekli topuzuna dokunup duruyordu. "Dorothy, Bay Sorenson pek ikna olmamış..." diyerek durdu ve yardım isteyen gözlerle Bay Post'a baktı.

"Sanırım Bayan Larsen'ın söylemeye çalıştığı şey şu," dedi Bay Post yavaşça, "neler olduğunu Bay Sorenson'a ayrıntılı bir şekilde anlatman gerekecek. Senin de bildiğin gibi çocukları yerleştirme konusunda sorun yaşamak istemiyorlar. Bay Sorenson bunun basit bir... yanlış anlaşılma olup olmadığını merak ediyor."

Bay Post'un ne dediğini fark etmemle birlikte başımın döndüğünü hissettim. "Yani bana inanmıyor mu?"

Bay Post ve Bayan Larsen birbirlerine baktılar. "Bu bir inanıp inanmama meselesi değil. Sadece hikâyeyi senden duyması gerekiyor," dedi Bayan Larsen.

Hayatımda ilk kez vahşi bir başkaldırı hissi duyuyordum. Gözlerim yaşlarla dolmuştu. "Oraya geri dönmeyeceğim. Yapamam."

Bayan Larsen kolunu omzuma doladı. "Dorothy, merak etme. Sen Bay Sorenson'a hikâyeyi anlatacaksın, ben de ona bildiklerimi söyleyeceğim. Oraya dönmene izin vermeyeceğim."

Sonraki birkaç saat tam bir bulanıklıktı. Lucy'nin yaptıklarını taklit ediyor, o okuma kitabını çıkardığında ben de çıkarıyor, tahtaya yazmak için onun arkasında sıraya giriyordum. Fakat etrafımda olup bitenlere kendimi veremiyordum. Lucy, "İyi misin?" diye fısıldadığında omzumu silktim. Daha fazla üstelemeyerek elimi hafifçe sıktı. Konuşmak istemediğimi hissettiğinden mi yoksa anlatacaklarımdan korktuğu için mi böyle yapmıştı, bilmiyordum.

Öğle yemeğinden sonra yerlerimize oturduğumuzda, uzaktaki bir aracı fark ettim. Duyduğum tek şey motorun sesi, gördüğüm tek şeyse okula doğru yaklaşmakta olan siyah kamyonetti. Ve işte... dik araba yolunu yavaşça tırmanıp, Bay Post'un kamyonetinin hemen arkasında durdu.

Şoför koltuğundaki Bay Sorenson'ı görebiliyordum. Bir süre kamyonette oturmaya devam etti. Siyah fötr şapkasını çıkarıp, siyah bıyığını düzeltti. Sonra da kamyonetin kapısını açtı.

"Vay, vay, vay," dedi Bay Sorenson, hikâyemi bitirdiğimde. Arka taraftaki sert sandalyelerde oturuyorduk. Güneş ve soba sayesinde, hava sabah olduğundan daha sıcaktı. Bay Sorenson elini bacağıma koymak için uzandı, fakat sonra fikrini değiştirmiş gibi görünerek geri çekildi. Diğer eliyle bıyığını sıvazladı. "Bu soğukta oldukça uzun bir yol yürümüşsün. Anlaşılan çok..." diyerek durakladı. "Ama yine de... Merak ediyorum: Gecenin bir yarısı. Acaba sen...?"

Sabit bakışlarla Bay Sorenson'a baktım. Kalbim göğsümden fırlayacakmış gibi çarpıyordu.

"...yanlış anlamış olabilir misin?"

Bay Sorenson, Bayan Larsen'a baktı. "On yaşında bir kız... Bayan Larsen, sizce de biraz fazla heyecana kapılamaz mı? Olayları dramatize ederek anlatma eğilimi olabilir mi?"

"Çocuğa bağlı, Bay Sorenson," dedi Bayan Larsen sertçe, başını yukarı kaldırarak. "Dorothy'nin yalan söylediğine hiç şahit olmadım."

Bay Sorenson kendi kendine gülerek başını iki yana salladı. "Ah, Bayan Larsen, söylemeye çalıştığım şey kesinlikle bu değildi. Demek istediğim, insanlar bazen, bilhassa genç yaşta üzücü olaylarla karşılaştıklarında, yeterince düşünmeden bir karara varmaya ve farkında olmaksızın durumu abartmaya yatkın olurlar. Evet, Grotelerin yaşam şartlarının idealin altında olduğunu kendi gözlerimle gördüm. Ama hepimiz masallardaki gibi ailelere sahip olamayız, değil mi, Bayan Larsen? Dünya mükemmel bir yer değil ve başkalarının yardımına muhtaç yaşadığımızda, daima şikâyet edecek bir konumda ol-

mayız." Bana bakarak gülümsedi. "Benim tavsiyem, Dorothy, şansım bir kez daha dene. Grotelerle konuşup, onları yaşam şartlarını iyileştirmeleri gerektiği konusunda ikna edebilirim."

Bayan Larsen'm gözlerinde tuhaf bir parıltı belirdi. Boynu ve yüzü kıpkırmızı kesilmişti. "Kızın anlattıklarını duydunuz mu, Bay Sorenson?" diye sordu gergin bir sesle. "O evde bir... tecavüz girişimi yaşanmış. Ve o korkunç manzaranın üzerine gelen Bayan Grote, onu evden kovmuş. Herhalde Dorothy'nin oraya dönmesini beklemiyorsunuz, değil mi? Doğrusu neden polise gidip o eve bir göz atmalarını istemediğinizi merak ediyorum. Orası diğer çocuklar için de sağlıklı bir yere benzemiyor."

Bay Sorenson başını olumlu anlamda salladı. Sanki, *tamam, tamam, sadece bir fikirdi, sinirlenme, haydi, sakin olalım,* demek istiyordu. Ama onun yerine, "Pekâlâ," dedi. "Sizin de anlayacağınız gibi biraz sıkıntılı bir durumdayız. Şu an kimsesiz bir çocuk arayışında olan tanıdığım başka bir aile yok. Daha uzakta bir aile araştırabilirim, tabii. New York'taki kurum ile irtibata geçin. Eğer iş oraya varırsa, sanırım Dorothy sıradaki trenimizle Çocuk Esirgeme Kurumu'na geri dönebilir."

"Buna başvurmak zorunda kalmayacağımızdan eminim," dedi Bayan Larsen.

Bay Sorenson hafifçe omzunu silkti. "Gönül öyle olmasını umuyor. Öte yandan, bilemiyorum."

Bayan Larsen omzuma dokunarak hafifçe sıktı. "Öyleyse şimdi seçeneklerimizi konuşalım, Bay Sorenson, olur mu? Bu süre zarfında –bir iki günlüğüne– Dorothy benimle kalabilir."

Bayan Larsen'a şaşkın şaşkın baktım. "Ama ben sanmıştım ki..."

"Kalıcı olarak değil," dedi Bayan Larsen çabucak. "Ben çocuklara izin verilmeyen bir pansiyonda kalıyorum, Bay

Sorenson. Ama ev sahibem iyi kalpli bir bayandır. Benim bir öğretmen olduğumu ve tüm öğrencilerimin" -kelimelerini dikkatli seçmeye çalışıyormuş gibi durakladı– "elverişli koşullarda yaşamadığını biliyor. Bu yüzden anlayışlı davranacağını sanıyorum. Dediğim gibi, bir ya da iki günlüğüne."

Bay Sorenson bıyığını sıvazladı. "Çok iyi, Bayan Larsen. Dorothy'yi birkaç günlüğüne sizin sorumluluğunuza bırakıp diğer olasılıkları araştıracağım. Genç bayan, bu süre zarfında uslu ve terbiyeli duracağınıza inanıyorum."

"Evet, efendim," dedim gayet ağırbaşlı bir şekilde. Fakat içim neşeyle doluydu. Bayan Larsen beni evine götürüyordu! Buna inanamıyordum.

Hemingford, Minnesota, 1930

Okuldan sonra Bayan Larsen'ı almaya gelen adam, beni görünce kaşlarını havaya kaldırarak şaşkınlığını belli etse de hiçbir şey söylemedi.

"Bay Yates, bu Dorothy," dedi Bayan Larsen. Bay Yates dikiz aynasından bakarak başıyla beni selamladı. "Dorothy, Bay Yates ev sahibem Bayan Murphy için çalışıyor. Ayrıca ben araba kullanamadığım için beni her gün okula bırakacak kadar da kibar biri."

"Benim için bir zevk, bayan," dedi Bay Yates. Pembeleşen kulaklarına bakarak doğruyu söylediğini görebiliyordum. Hemingford, Albans'tan çok daha büyüktü. Bay Yates anayolda yavaşça ilerlerken, ben de etrafa göz gezdiriyordum. Imperial Tiyatro Binası (afişinde ŞİMDİ FİLMLER, ŞARKILAR VE DANSLARLA BİRLİKTE yazıyordu). Walla'nın Eğlence ve Dinlenme Salonu (vitrin camında BİLARDO, SÜS HAVUZU, ŞEKERLEME, TÜTÜN yazan bir ilan vardı). Farmers Devlet Bankası, Shindler'in Hırdavat Dükkânı ve Nielsenlar Alışveriş Merkezi – YİYECEK VE GİYECEK ve AKLINIZA GELEN HER ŞEY.

Bay Yates, şehir merkezinden birkaç blok uzaklıktaki açık mavi bir binanın önünde durdu. Victoria tarzı binanın etrafı verandayla çevriliydi. Ön kapısında HEMINGFORD GENÇ BAYAN YURDU yazan oval bir levha asılıydı.

Bayan Larsen içeri girerken kapıdaki çan çınladı. Beni içeri aldıktan sonra parmağını dudaklarını götürerek, "Biraz burada bekle," diye fısıldadı. Eldivenlerini ve boynuna sardığı atkısını çıkarıp, koridorun sonundaki bir kapıdan içeri girdi.

Şarap rengi duvar kâğıtları, büyük, altın yaldız çerçeveli bir aynası ve koyu renk, süslü oymalı bir konsolu olan antre gayet resmi görünüyordu. Etrafa biraz göz gezdirdikten sonra at kılından yapılmış tek kişilik bir koltuğa iliştim. Köşedeki gösterişli, büyük, ayaklı duvar saati gürültülü bir şekilde çalışıyordu. Saat başını vurmasıyla birlikte irkilerek hafifçe yerimden sıçradım.

Bayan Larsen birkaç dakika sona döndü. "Ev sahibem, Bayan Murphy, seninle tanışmak istiyor," dedi. "Ona içinde bulunduğun zor durumdan bahsettim. Seni buraya getirmemin sebebini açıklamam gerektiğini hissettim. Umarım sorun değildir."

"Evet, elbette."

"Sadece kendin gibi davran, Dorothy," dedi Bayan Larsen. "Pekâlâ, öyleyse. Bu taraftan."

Bayan Larsen ile birlikte koridorun sonundaki salona girdim. Yanan şöminenin yanındaki pembe, kadife koltukta tombul, iri göğüslü, gri saçlı bir kadın oturuyordu. Burnunun kenarlarında bir kukla gibi iki uzun çizgi uzanıyordu. "Pekâlâ, evlat, anlaşılan oldukça zor zamanlar geçirmişsin," diyerek karşısındaki çiçek desenli berjer koltuklardan birine oturmamı işaret etti.

Ben oturduktan sonra Bayan Larsen da diğer koltuğa oturarak bana endişeli bir şekilde gülümsedi.

"Evet, bayan," dedim Bayan Murphy'ye.

"Ah... İrlandalısın, değil mi?"

"Evet, efendim."

Bayan Murphy'nin yüzü aniden parladı. "Ben de öyle düşünmüştüm! Birkaç yıl önce burada saçları seninkinden de kırmızı Polonyalı bir kız kalmıştı. Buralarda çok bulunmasalar da, İskoçlar da var, tabii. Bu arada ben de İrlandalıyım," diye ekledi. "Buraya tıpkı senin gibi küçük bir kızken geldim. Ailem Enniscorthy'den. Ya seninkiler?"

"Kinvara. Galway'den."

"Sahi mi? Orayı biliyorum! Kuzenim Kinvaralı bir kızla evlenmişti. Sweeneyleri tanır mısın?"

Sweeney ismini hiç duymamıştım, yine de evet dercesine başımı salladım.

"Pekâlâ," dedi Bayan Murphy, memnun olmuşa benziyordu. "Soyadın ne?"

"Power."

"Ve sana... Dorothy ismini verdiler, öyle mi?"

"Hayır, Niamh. İsmimi buradaki ilk ailem değiştirmişti." İki evden birden atıldığımı itiraf ettiğimi fark edince yüzüm kızardı.

Fakat Bayan Murphy bunu fark etmiş ya da önemsiyormuş gibi görünmüyordu. "Tam tahmin ettiğim gibi! Dorothy bir İrlandalı ismi değildir." Bana doğru eğilerek kolyemi inceledi. "Bir *claddagh*. Uzun zamandır bunlardan birini görmemiştim. Evinden mi getirdin?"

Başımı sallayarak onayladım. "Büyükannem vermişti."

"Evet, bak kolyesini nasıl da koruyor," dedi Bayan Murphy, Bayan Larsen'a.

Bayan Murphy bunu söyleyene dek kolyeyi sımsıkı tuttuğumu fark etmemiştim. "*Öyle yapmak istememiştim...*"

"Ah, evlat, sorun değil," diyerek hafifçe dizime vurdu Bayan Murphy. "Artık sana aileni hatırlatan tek şey bu, değil mi?"

Bayan Murphy dikkatini masadaki gül desenli çay servisi takımına yönelttiğinde, Bayan Larsen bana bir göz kırptı. Sanırım Bayan Murphy'nin bana bu kadar çabuk ısınmasına ikimiz de şaşırmıştık.

Bayan Larsen'm küçücük odası düzenli ve ışıl ışıldı. Tek kişilik bir yatak, meşe ağacından yapılma uzun bir şifoniyer, üzerinde pirinç bir lamba olan çam ağacından yapılmış minik bir çalışma masası, odaya zar zor sığmıştı. Yatak örtüsü düzenli bir şekilde yatağın köşelerine sokuşturulmuştu. Yastık kılıfı beyaz ve tertemizdi. Duvarlarda pek çok suluboya çiçek resimleri asılıydı. Şifoniyerin üzerindeki altın yaldızlı bir çerçevede ise sert bakışlı bir çifte ait, siyah-beyaz bir fotoğraf vardı.

"Bunlar anne ve babanız mı?" diye sordum fotoğrafa yakından bakarak. Sandalyede oturan kadının arkasında koyu renk takım elbiseli, bıyıklı bir adam dimdik duruyordu. Kadın sade, siyah bir elbise giymişti ve Bayan Larsen'ın adeta aynısıydı, sadece biraz daha sert görünümlüydü.

"Evet," dedi Bayan Larsen, fotoğrafa yakından bakmak için yanıma gelerek. "Artık ikisi de hayatta değil, dolayısıyla ben de öksüz ve yetim oluyorum, sanırım," diye ekledi.

"Aslında ben öksüz değilim," dedim.

"Öyle mi?"

"En azından olup olmadığımı bilmiyorum. Bir yangın çıktı ve annem hastaneye kaldırıldı. Onu bir daha görmedim."

"Yani hayatta olabileceğini düşünüyorsun?"

Başımı sallayarak onayladım.

"Onu bulmak ister miydin?"

Bay Schatzman'ın yangın sonrası annem hakkında dediklerini düşündüm. Onun delirdiğini, çocuklarını kaybettikten sonra aklını kaçırdığını söylemişti. "Onu bir akıl hastanesine yatırmışlardı. Annem... iyi değildi. Yangından önce bile." İlk kez birine bunları itiraf ediyordum. Kelimeler dudaklarımdan döküldükçe rahatladığımı fark ettim.

"Ah, Dorothy," diyerek bir iç çekti Bayan Larsen. "Gencecik ömründe çok fazla şey yaşadın, öyle değil mi?"

Saat altıda yemek odasına indiğimizde, gördüğüm manzara karşısında afallamıştım; masanın tam ortasında duran bir dana eti, kızarmış patatesler, tereyağlı Brüksel lahanası ve bir sepet dolusu ekmek. Kenarları gümüş renkli, gerçek porselen tabaklar, mor çiçek motifleriyle süslüydü. Bayramları saymazsak, İrlanda'da bile böyle bir masa görmemiştim. Kaldı ki bu sıradan bir salı günüydü. Bayan Murphy ve beş pansiyoner, sandalyelerin arkasında bekliyorlardı. Bayan Larsen'ın yanındaki boş sandalyeye yerleştim.

"Bayanlar," dedi Bayan Murphy, masanın başına geçerek. "Bu, Galway şehrinden Bayan Niamh Power. Buraya New York'tan geliyor. Minnesota'ya bir tren yolcusu olarak gelmiş. Gazetelerde okumuşsunuzdur. Birkaç gün bizimle kalacak. Onu iyi ağırlamak için elimizden geleni yapalım."

Diğer pansiyonerlerin hepsi yirmili yaşlardaydı. Biri Nielsenların Alışveriş Merkezi'nde kasiyerlik yapıyor, biri bir pastanede, bir diğeri de *Hemingford Ledger*'da resepsiyonist

olarak çalışıyordu. Bayan Murphy'nin bakışları altında hepsi gayet nazikti. Bir ayakkabıcıda tezgâhtarlık yapan bir deri bir kemik, suratsız Bayan Grund bile. "Çocuklara pek alışkın değil," diye fısıldamıştı Bayan Larsen, Bayan Grund masanın diğer tarafından bana buz gibi bir bakış fırlattıktan sonra. Gördüğüm kadarıyla bu kadınlar Bayan Murphy'den biraz çekiniyorlardı. Yemek boyunca Bayan Murphy'nin aksi biri olabildiğini, çabuk öfkelendiğini ve otoriter biri olmaktan hoşlandığını fark etmiştim. Biri kendininkiyle zıt bir fikir ortaya attığında, Bayan Murphy gruptakilere göz gezdiriyor ve kendine müttefik topluyordu. Ama bana karşı gayet sevecendi.

Bir önceki gece okulun soğuk odunluğunda uyumaya çalışmıştım. Ondan önceki gece de üç çocukla paylaştığım leş kokulu bir odada, kirli bir döşeğin üzerideydim. Ama bu gece kendi odam vardı. Bembeyaz çarşafı ve tertemiz iki örtüsü olan bir yatakta yatacaktım. Bayan Murphy iyi geceler dilemeye geldiğinde bana bir gecelik, iç çamaşırı, havlu, el bezi ve bir de diş fırçası vererek koridorun sonundaki banyoyu gösterdi. Banyoda sıcak su, sifonu olan bir tuvalet ve büyük, porselen bir küvet vardı. Bayan Murphy küveti doldurmamı ve içeride dilediğim kadar kalmamı, diğerlerinin öbür tuvaleti kullanabileceklerini söyledi.

Bayan Murphy banyodan çıktığında aynadaki yansımama baktım. Minnesota'ya geldiğimden beri kendimi ilk kez tek parça, lekesiz, sağlam bir aynada görüyordum. Aynadan bana bakan kızı neredeyse tanıyamamıştım. Son derece zayıf ve solgundu. Bakışları donuktu. Elmacık kemikleri çıkık, koyu kırmızı saçları keçe gibiydi. Rüzgâr yüzünden yanakları çatlamış, burnunun kenarları kızarmıştı. Dudakları kabuk

bağlamıştı ve kazağı kir içindeydi. Ben yutkunduğumda o da yutkundu. Boğazım acıyordu, hastalanıyor olmalıydım.

Sıcak su dolu küvette gözlerimi kapattığımda, bir bulutun içinde yüzüyor gibi hissettim.

Temizlenip kurulandıktan sonra yeni geceliğimi giyerek odama döndüm ve kapıyı kapatıp kilitledim. Ardından sırtımı kapıya yaslayarak bu hissin tadım çıkardım. Daha önce hiç kendime ait bir odam olmamıştı. Ne İrlanda'da, ne Elizabeth Caddesi'nde, ne Çocuk Esirgeme Kurumu'nda, ne Byrnelerin koridorunda, ne de Grotelerde. Yatağın kenarlarına sıkıca sokuşturulmuş örtüyü açıp, tertemiz çarşafların arasına kaydım. Pamuklu kılıfı mis gibi sabun kokan yastık bile, benim için hayret edilesi bir mucizeydi. Işığı söndürmeksizin sırtüstü yatarak beyaz duvar kâğıdındaki minik, kırmızı-beyaz çiçek motiflerine, bembeyaz tavana, meşe ağacından yapılma şifoniyere ve onun beyaz kulplarına göz gezdirdim. Ardından yerdeki sarmal kilime ve cilalı ahşap zemine baktım. Sonra ışığı kapatıp karanlıkta yatmaya devam ettim. Gözlerim karanlığa alıştıkça odadaki eşyaları seçebiliyordum. Lamba. Şifoniyer. Yatak çerçevesi. Botlarım. Bir yıldan uzun bir süre önce o trenden inip Minnesota'ya adım attığımdan beri, kendimi ilk kez güvende hissediyordum.

Sonraki hafta boyunca yatağımdan bile kalkamadım. Beni muayene etmeye gelen beyaz saçlı doktor, göğsüme soğuk bir stetoskop dayayıp bir süre dikkatlice dinledikten sonra zatürree olduğumu söyledi. Günlerce ateşler içinde, battaniyem örtülü ve perdelerim çekili bir halde yattım. Bayan Murphy'nin beni duyabilmesi için odamın kapısı açık duruyordu. Şifoniyerin üzerine minik, gümüş bir çan bırakmış, herhangi bir ihtiyacım olursa onu sallamamı söylemişti. "Alt kattayım,"

demişti. "Hemen gelirim." Ve gün boyunca oradan oraya koşturup yapması gereken şeyler ya da kızlardan birinin –hepsi çalışan kadınlar olmasına rağmen, Bayan Murphy onlara 'kızlar' diyordu– yatağını yapmaması, bulaşıklarını lavaboda bırakması ya da salonda bıraktığı çay takımını mutfağa taşımayı unutması hakkında söylenip dururken, zili çaldığım anda ilgilendiği her şeyi bir kenara bırakıp yanıma koşuyordu.

İlk birkaç günü uykuyla uyanıklık arasında geçirdim. Gözlerimi perdelerden içeri süzülen yumuşak günışığına, sonra da karanlık bir odaya açıyordum. Bana su içirmeye çalışan Bayan Murphy'nin ılık nefesini yüzümde, iri gövdesinin sıcaklığını omzumda hissediyordum. Saatler sonra başıma özenle katlanmış, soğuk bir bez koyan Bayan Larsen'ı görüyordum. Bayan Murphy bana havuç, kereviz ve patatesle dolu bir kâse tavuk çorbası içiriyordu.

Ateşimin yükseldiği ve bilincimin yerinde olduğu anlarda rüya gördüğümü sanıyordum. Gerçekten bu temiz odada, bu sıcak yatağın içinde miydim? Gerçekten benimle ilgilenen birileri mi vardı?

Yeni bir günün sabahına uyandığımda, daha farklı hissediyordum. Bayan Murphy ateşimi ölçtüğünde otuz sekiz derecenin altına düştüğünü gördü. Perdeleri açarak, "Bak, neler kaçırdın," dedi. Yerimden doğrularak dışarı baktım. Pamuk gibi uçuşan karlar her yeri bir battaniye gibi örtmüştü ve yağmaya devam ediyordu. Gökyüzü, ağaçlar, arabalar, kaldırımlar, bitişikteki ev, kısacası her yer bembeyazdı. Benim uyanışım da en az bu manzara kadar büyük bir değişimdi. Benim de üzerim örtülmüş, sert taraflarım karanlığa gömülmüştü.

Bayan Murphy yanımda hiçbir şey getirmediğimi öğrendiğinde, benim için giysiler toplamaya koyuldu. Koridorda,

pansiyonerlerin bıraktığı giysilerle dolu büyük bir sandık vardı. Sandığın içinden gömlekler, çoraplar, elbiseler, kazaklar, etekler, hatta birkaç çift ayakkabı bile çıkmıştı. Bayan Murphy, kıyafetleri denemem için geniş odasındaki çift kişilik yatağın üzerine serdi.

Neredeyse hepsi benim için fazla büyüktü, ama içlerinden birkaçı işime yarayabilirdi; üzerinde beyaz çiçek işlemeleri olan gök mavisi bir hırka, inci düğmeli, kahverengi bir elbise, birkaç çift çorap ve bir çift de ayakkabı. "Jenny Early," dedi Bayan Murphy sarı, çiçekli bir elbiseyi eline alarak. "Çok iyi ve tatlı bir kızdı. Ama hamile olduğunu fark edince..." Bayan Murphy, başını iki yana sallayan Bayan Larsen'a baktı. "Köprünün altından çok sular aktı. Jenny'nin güzel bir evlilik yaptığını ve sağlıklı bir oğlu olduğunu duydum. Dolayısıyla sonu iyi biten her şey iyidir."

Sağlığım iyiye gittikçe endişelenmeye başlıyordum. Bu güzel günler uzun sürmeyecekti. Buradan gönderilecektim. Bu yılın üstesinden gelmiştim, çünkü gelmek zorundaydım, çünkü başka bir seçeneğim yoktu. Ama şimdi rahat ve güvende olmayı tatmışken nasıl geriye dönebilirdim? Bütün bu düşünceler beni ümitsizliğe sürüklüyordu. Bu yüzden düşünmemek istiyor, kendimi düşünmemeye zorluyordum.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly geldiğinde Vivian ön kapıda bekliyordu. "Hazır mısın?" diye sordu Molly'ye. Molly eşikten içeri adımını atar atmaz, Vivian merdivenlere yöneldi.

"Dur biraz," dedi Molly, asker yeşili paltosunu çıkarıp köşedeki siyah, demir askıya asarken. "Bir fincan çaya ne dersin?"

"Vakit yok," diye seslendi Vivian omzunun üzerinden. "Biliyorsun, ben yaşlıyım. Her an ruhumu teslim edebilirim. İşe başlamak zorundayız!"

"Gerçekten mi? Çay yok mu yani?" diye homurdandı Molly, Vivian'in peşine düşerek.

Tuhaf şeyler oluyordu. Vivian'in, önceleri sadece Molly'nin teşvikiyle ve sorduğu sorulara cevap olarak anlatmaya başladığı hikâyeler, sonradan birbiri ardına dökülmeye başlamışlardı. Anlatacak bu kadar çok hikâye çıkmasına Vivian bile şaşırmış görünüyordu. "'İhtiyarın bu kadar çok kanı olacağı kimin aklına gelirdi?'" demişti bir sohbet sonrasında. "*Macbeth*, tatlım. Bu eseri bir araştır."

Vivian trende yaşadıklarından daha önce kimseye bahset-

memişti. Onların utanç verici şeyler olduğunu söylüyordu. Anlatılamayacak kadar ağır ve inanması çok zor şeylerdi. New York'un sokaklarından birer çöp ve süprüntü gibi toplanan bütün çocuklar, trenlerle Orta Batı'ya, mümkün olduğunca gözden uzağa gönderilmişlerdi.

Hem zaten her şeyini kaybetmeyi nasıl anlatabilirdiniz ki?

"Peki, ya kocan?" diye sordu Molly. "Ona anlatmış olmalısın."

"Bazı şeyleri anlattım," dedi Vivian. "Ama tecrübe ettiğim şeylerin büyük bölümü can sıkıcıydı ve onun canını sıkmak istemedim. Bazen unutmaya çalışmak daha kolaydır."

Açtıkları her kutuyla birlikte Vivian'in anıları tazeleniyordu. Bir tülbent bezine sarılmış dikiş takımı, ona Byrnelerin sıkıcı evini hatırlatmıştı. Hardal rengi, asker düğmeli palto, örme eldivenler, inci düğmeli, kahverengi elbise, özenle paketlenmiş gül desenli bir porselen takım... Çok geçmeden, Molly adı geçen karakterleri ayırt edebilmeye başlamıştı: Niamh, büyükanne, Maisie, Bayan Scatcherd, Dorothy, Bay Sorenson, Bayan Larsen... Bir hikâye, bir diğerine bağlanıyordu. *Dürüstlük ve iyilik her şeyi yoluna sokar.* Tıpkı kırkyama bir yorganı dikerken birbirine eklenen parçalar gibi, Molly onları doğru sıraya sokarak birbirine bağlıyor, parçaları ayrıldığında görülmesi imkânsız olan bir motif yaratıyordu.

Vivian başkalarının insafına kalmanın nasıl bir şey olduğunu tanımladığında, Molly ona katıldığını belirtircesine başını salladı. Doğallığını bastırmanın, hiçbir şey hissetmediğin halde zorla gülümsemenin nasıl bir şey olduğunu gayet iyi biliyordu. Bir süre sonra, artık kendi ihtiyaçlarınızın ne olduğunu bilemiyordunuz. En ufak nezaket kırıntısına minnettar oluyordunuz. Ve büyüdükçe şüpheci birine dönüşüyordunuz. Neden

biri karşılığında bir şey beklemeksizin, sizin için bir şey yapacaktı ki? Zaten çoğu zaman yapmazlardı. Sık sık insanların en kötü hallerini görürdünüz. Çoğu yetişkinin yalan söylediğini öğrenirdiniz. Çoğu insanın sadece kendi çıkarını gözettiğini öğrenirdiniz. Ve yalnızca işlerine yaradığınız sürece birilerinin ilgisini çektiğinizi öğrenirdiniz.

Ve böylece kişiliğiniz şekillenirdi. Çok fazla şey tecrübe ederdiniz. Ve bu deneyimleriniz sizi tedbirli bir insan yapardı. Ürkek ve güvensiz biri olurdunuz. Hislerinizi ifade etmekte zorlanır, bu yüzden taklit etmeyi, numara yapmayı öğrenirdiniz. Aslında hissetmediğiniz duyguları göstermeyi öğrenirdiniz. Böylece, eğer şanslıysanız, içinizin paramparça olmasına rağmen diğerleri gibi görünebilmeyi öğrenirdiniz.

"Eh, bilemiyorum," dedi Tyler Baldwin, Amerikan Tarihi dersinde Wabanakiler hakkındaki bir filmi izlemelerinin ardından. "Neydi şu söz...? 'Ganimet galibindir.' Demek istediğim, bu her zaman, dünyanın her yerinde olan bir şey, öyle değil mi? Bir grup kazanır, diğeri de kaybeder."

"Pekâlâ, insanların zamanın başlangıcından beri birbirlerine hükmedip zulmettikleri doğru," dedi Bay Reed. "Sence zulmedilenlerin tek yapması gereken şikâyet etmeyi kesmek mi?"

"Evet. Kaybettin. Derler ya, 'Kabullensen iyi edersin,'" dedi Tyler.

Molly'nin öfkesi öyle büyümüştü ki gözlerinin önünde benekler uçuşuyordu. Dört yüz yıldan uzun bir süredir Kızılderililer aldatılmış, kuşatılmış, küçük toprak parçalarında yaşamaya zorlanmış, ayrımcılığa maruz bırakılmış, pis yerliler ve

barbarlar olarak adlandırılmışlardı. Bir iş sahibi olamamış, bir ev satın alamamışlardı. Molly bu aptalı şuracıkta boğazlasa, göz hapsi cezasını riske atmış olur muydu? Derin bir nefes alıp sakinleşmeye çalıştı. Ardından elini kaldırdı.

Bay Reed hayretle ona baktı. Molly çok nadir söz isterdi. "Evet?"

"Ben bir Kızılderiliyim." Bunu Jack dışında kimseye söylememişti. Tyler'ın onu sadece Gotik biri olarak gördüğünü biliyordu. Tabii Tyler'ın umurundaysa... "Bir Penobscot'um. Indian Island'da doğdum. Ve sadece, Kızılderililere yapılanların, İngilizlerin hâkimiyetindeki İrlandalılara yapılanlarla tamamen aynı olduğunu söylemek istiyorum. Bu adil bir dövüş değildi. Onların toprakları çalındı, dinleri yasaklandı, yabancıların hâkimiyeti altına girmeye zorlandılar. Bu, İrlandalılar için nasıl kabul edilebilir bir durum değilse, Kızılderililer için de öyleydi."

"Vay canına, birileri fazla mı ahkâm kesiyor?" diye mırıldandı Tyler.

Molly'nin bir sıra önünde oturan Megan McDonald elini kaldırarak söz aldı. "O haklı," dedi Megan. "Büyükbabam Dublinlidir. Sürekli İngilizlerin yaptıklarını anlatıp durur."

"Pekâlâ, büyükbabamın anne babası Büyük Buhran sırasında her şeyini kaybetmiş. Ama beni sadaka isterken göremezsiniz. Yani, olur böyle şeyler," dedi Tyler.

Bay Reed kaşlarını kaldırarak sınıfa göz gezdirdi. "Yaptıkları şey bu mu? Sadaka istemek mi?"

"Sadece kendilerine adil davranılmasını istiyorlar," diye yanıtladı arka sıralardaki bir çocuk.

"Ama bu ne anlama geliyor? Ve sonu nereye varıyor?" diye sordu bir diğeri.

Diğerleri de konuşmaya katılırken, Megan arkasını dönüp gözlerini kısarak Molly'ye baktı. Sanki onu ilk kez fark ediyor gibiydi. "Bir Kızılderili, ha? Bu çok iyi," diye fısıldadı. "Molly Molasses gibi, öyle mi?"

Molly artık hafta içleri onu Vivian'in evine bırakması için Jack'i beklemiyordu. Okuldan çıktıktan sonra doğruca ücretsiz otobüse biniyordu.

"Yapacak başka işlerin vardır," demişti Jack'e. "Beni götürüp getirmenin sana eziyet olduğunu biliyorum." Ama işin doğrusu otobüse binerek, Vivian'in yanına gidene dek Jack'in sorularından uzak kalma özgürlüğünü elde ediyordu.

Molly, Jack'e röportaj ödevinden bahsetmemişti. Bunun kötü bir fikir olduğunu, Vivian'in hayatına fazla karıştığını ve ondan çok şey istediğini söyleyeceğini biliyordu. Zaten son zamanlarda fazla soru sorar olmuştu. "Hey, yakında saatlerini doldurmuş olacaksm, değil mi?" diye soruyordu. "Orada hiç ilerleme kaydettiniz mi?"

Molly son zamanlarda Vivian'in evine giriyor, Terry'yi hızlıca selamladıktan sonra doğruca merdivenlere yöneliyordu. Vivian ile aralarında gelişen ilişkiyi açıklamak hem çok zordu, hem de Terry'nin bu konuyla bir ilgisi yoktu. Başkalarının ne düşündüğünün ne önemi vardı ki?

"Benim teorim şu," dedi Jack bir gün. Öğle yemeği teneffüsünde, okulun çimenlerinde oturuyorlardı.

Güzel bir sabahtı. Hava açık ve ılıktı. Karahindibalar çimenlerin arasında bir sağa bir sola dans ediyorlardı.

"Vivian senin için bir anne figürü oluşturuyor. Büyükan-

ne, büyük büyükanne... Ne dersen de. Seni dinliyor, sana hikâyeler anlatıyor, ona yardım etmene izin veriyor. Sana ihtiyaç duyulduğunu hissettiriyor."

"Hayır," dedi Molly, kendini rahatsız hissederek. "Öyle bir şey yok. Benim doldurmam gereken saatlerim, onun da yapılması gereken işleri var. Bu kadar basit."

"Aslında o kadar basit değil, Moll," dedi Jack. "Annem orada pek bir iş yapılmadığını söylüyor." Elindeki buzlu çay kutusunu açıp büyük bir yudum aldı.

"Aşama kaydediyoruz. Sadece bunu görmesi zor."

"Görmesi zor mu?" diyerek güldü Jack, sandviçinin ambalajını açarken. "Bütün meselenin o kutulardan kurtulmak olduğunu sanıyordum. Gayet basit görünüyor. Öyle değil mi?"

Molly bir havucu ortadan ikiye böldü. "Eşyaları düzenliyoruz. Böylece onları bulması kolay olacak."

"Kim için kolay olacak? Emlakçılar için mi? Çünkü öyle olacağını biliyorsun. Vivian muhtemelen oraya bir daha ayak basmayacak."

Bu gerçekten Jack'i ilgilendirir miydi? "Öyleyse emlakçılar için kolaylaştırıyoruz." Aslında, şimdiye kadar yüksek sesle itiraf etmemiş olsa da, Molly neredeyse her şeyi çöpe atma fikrinden vazgeçmişti. Zaten ne zararı vardı ki? Vivian'in tavan arası, onun için anlamı olan eşyalarla dolu olamaz mıydı? Bir gerçek varsa, o da Vivian'in çok uzun yaşamayacağıydı. Sonrasında işin profesyonelleri eve üşüşecek, maddi ve manevi değeri olan eşyaları özenle birbirinden ayıracak ve sadece nereden geldiği ya da ederi belli olmayan eşyalar üzerinde zaman harcayacaklardı. Bu yüzden Molly, Vivian'in tavan arasında yaptıkları işe farklı bir açıdan bakmaya başlamıştı. Belki de işlerin ne kadarının yapıldığının bir önemi yoktu.

Belki de önemli olan, bu sürecin kendisiydi. Her eşyaya dokunmak, onları adlandırıp tanımlamak, bir hırkanın, bir çift çocuk ayakkabısının anlamını öğrenmekti.

"Onlar Vivian'in eşyaları," dedi Molly. "Ve onlardan kurtulmak istemiyor. Bunun için onu zorlayamam, değil mi?"

Jack sandviçinden bir ısırık alarak omzunu silkti. "Bilmem. Sanırım mesele daha çok" –Jack ağzındaki lokmayı çiğneyip yutarken Molly bakışlarını diğer yöne çevirdi. Jack'in pasif agresif hali, sinirlerini bozmuştu– "uzaktan nasıl göründüğüyle ilgili. Anlarsın ya?"

"Ne demek istiyorsun?"

"Anneme göre bu durumdan biraz faydalanıyormuşsun gibi görünebilir."

Molly başını eğerek kendi sandviçine baktı.

"Bir denesen hoşuna gideceğini biliyorum," demişti Dina lakayt bir şekilde, Molly beslenme çantasına salamlı sandviç koymaktan vazgeçmesini söylediğinde. "Ya da kendi lanet öğle yemeğini kendin hazırla," diye de eklemişti. Molly de öyle yapmıştı. Gururunu bir kenara bırakıp Ralph'ten para istemiş, Bar Harbor'daki bir marketten badem ezmesi, organik bal ve cevizli ekmek almıştı. Ama Dina, Molly'nin bu küçük zulasma bir kedinin getirdiği yeni ölmüş bir fare muamelesi yapmış, onu 'kimsenin karıştırmaması' için kilerdeki bir rafa kaldırmıştı.

Molly içinde kabaran bir öfke dalgası hissetti. Dina'nın onu olduğu gibi kabul etmek istemeyişine, Terry'nin haksız yargılamalarına ve Jack'in annesini yatıştırma ihtiyacı duymasına – hepsine öfkeleniyordu. "Aslında... bu anneni hiç ilgilendirmez, öyle değil mi?"

Bunu söyler söylemez pişman olmuştu.

Jack, Molly'ye sert bir bakış attı. "Benimle dalga mı geçiyorsun?"

Sonra da sandviçinin ambalajını buruşturarak poşetin içine tıktı. Molly onu daha önce hiç böyle görmemişti. Jack'in çenesi kasılmıştı, bakışları sert ve öfke doluydu. "Annem senin için kendini riske attı," dedi. "Seni o eve götürdü. Peki, senin için Vivian'e yalan söylediğini hatırlatmama gerek var mı? Eğer bir şey olursa işini kaybedebilir. İşte böyle," diyerek parmaklarını şıklattı.

"Jack, haklısın. Özür dilerim," dedi Molly. Ama Jack çoktan ayağa kalkmıştı. Sonra da yavaşça uzaklaştı.

Spruce Harbor, Maine, 2011

"Sonunda bahar geldi!" dedi Ralph, mutfakta iş eldivenlerini giydiği sırada gözlerinin içi parlıyordu. Molly ise kendine bir kâse kahvaltılık gevrek dolduruyordu. Gerçekten de dışarıda bahar havası vardı. Ağaçlar yapraklanmış, nergisler açmıştı ve hava, kazak giymeyi gerektirmeyecek kadar sıcaktı. "İşte başlıyorum," dedi Ralph bahçeyi temizlemek için dışarı çıkarken. Bahçe işleri Ralph'in en sevdiği aktiviteydi. Yabani otları temizlemeyi, bir şeyler ekip biçmeyi seviyordu. Kış boyunca kapıyı tırmalayarak dışarı çıkmak için yalvaran bir köpek gibiydi.

O sırada Dina salondaki kanepede oturmuş, televizyon izlerken ayak tırnaklarını boyuyordu. Molly kahvaltılık gevreğiyle salona girdiğinde, Dina ona bakıp kaşlarını çattı. "Senin için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu Molly'ye. Minik oje fırçasını mercan rengi şişesine batırıp, kenarlarındaki fazlalıkları sildikten sonra ustalıkla başparmağının tırnağını boyamaya başladı. "Salonda bir şeyler yemek yok, unutma."

Sana da günaydın, diye geçirdi Molly içinden. Tek kelime bile etmeden arkasını dönüp mutfağa döndü. Sonra da Jack'i aradı.

"Selam," dedi Jack soğuk bir sesle.

"Ne yapıyorsun?"

"Vivian bahçesinde bir bahar temizliği yapmam için bana para verdi. Kuru dalları falan atmam için. Ya sen?"

"Bar Harbor'a, kütüphaneye gideceğim. Birkaç gün içinde teslim etmem gereken bir araştırma projem var. Sen de benimle gelirsin diye umuyordum."

"Üzgünüm, gelemem."

Önceki hafta öğle arasında yaptıkları konuşmadan beri Jack böyle davranıyordu. Molly, Jack'in kin beslemeyi sürdürmek için kendini oldukça zorladığını, bunun onun karakterine zıt olduğunu biliyordu. Öte yandan, Jack'ten özür dileyip aralarını düzeltmek istese de, şimdi söyleyeceği her şeyin anlamsız gelmesinden korkuyordu. Jack, Molly'nin Vivian ile röportaj yaptığını ve tavan arasını temizleme işinin, süregelen sohbetlere dönüştüğünü öğrenirse, bundan çok daha fazla öfkelenecekti.

İçinden bir ses şöyle fısıldıyordu: *Daha fazla kurcalama. Saatlerini doldur ve gerisine karışma.* Ama Molly kurcalamadan duramıyordu. Bunu istemiyordu.

Otobüs neredeyse boştu. Birkaç yolcu otobüse bindikleri sırada birbirlerini selamladı. Molly kulaklığı kulağındayken tipik bir ergen gibi göründüğünün farkındaydı. Ama aslında dinlediği şey, Vivian'in konuşmalarıydı. Molly kasette, Vivian'in karşısında otururken duymadığı şeyleri duyuyordu...

Zaman daralıp tatsızlaşır, bilirsin. Eşit ağırlıklı değildir. Bazı anlar akılda kalır, diğerleri kaybolur gider. Ömrümün ilk yirmi üç yılı, beni şekillendiren yıllardı. Sonrasında neredeyse yetmiş yıl kadar daha yaşamış olmamın konumuzla ilgisi yok. Çünkü o yılların sorduğun sorularla bir ilgisi yok.

Molly defterini açıp parmağını not aldığı isim ve tarihlerin üzerinde gezdirmeye başladı. Kaseti geri ve ileri sarıyor, durdurup tekrar başlatıyor, kaçırdığı isimleri notlarına ekliyordu. Kinvara, Galway şehri, İrlanda. *Agnes Pauline*. Ellis Adası, The Irish Rose, Delancey Caddesi. Elizabeth Caddesi, Dominick, James, Maisie Power. Çocuk Esirgeme Kurumu, Bayan Scatcherd, Bay Curran...

Yanına almayı seçtiğin şeyler neydi? Neleri ardında bıraktın? Neler öğrendin?

Vivian'in hayatı sakin ve sıradandı. Yıllar geçtikçe kayıpları üst üste yığılmıştı: Annesi o zamanlar hayatta olsa bile şimdi ölmüştü, onu evlat edinen insanlar hayatta değillerdi, kocası ölmüştü, çocukları yoktu. Onunla ilgilenmesi için para ödediği kadının arkadaşlığı dışında, bir insan ne kadar yalnız olabilirse Vivian de o kadar yalnızdı.

Ailesine –annesine ya da İrlanda'daki akrabalarına– ne olduğunu öğrenmeye hiç çalışmamıştı. Ancak Molly kaseti tekrar ve tekrar dinledikçe, Vivian'in savunduğu fikri anlamaya başlıyordu. Vivian'e göre hayatımızda önemli bir yeri olan insanlar daima bizimle kalıyor, en sıradan anlarımızda bile aklımızdan çıkmıyordu. Markette alışveriş yaparken, bir köşeyi dönerken, bir arkadaşımızla sohbet ederken, onlar hep yanımızdaydı. Kaldırım taşlarının arasından yükseliyorlar, ayak tabanlarımızdan içimize giriyorlardı.

Vivian, Molly'nin toplum hizmeti cezasına bir anlam katmıştı. Şimdi de Molly ona bir şeyler vermek istiyordu. Vivian'in hikâyesini kimse bilmiyordu. Evlat edinilme senetlerini kimse okumamıştı, Vivian'in değer verdiği şeylerin öneminin farkında değillerdi. Bunlar, sadece onu önemseyen biri için anlam ifade edecek şeylerdi. Ve Molly önemsiyordu. Vivian'in

hikâyesindeki boşluklar, Molly'nin çözülmesine yardım edebileceği gizemler gibi görünüyordu. Bir keresinde televizyonda, bir ilişki uzmanının bütün parçaları bulana dek huzur bulamayacağımızı söylediğini duymuştu. Zor ve kısa süreli olsa da, Vivian'in biraz huzur bulmasına yardım etmek istiyordu.

Molly, Bar Harbor'da indikten sonra Mount Desert Caddesi'ndeki tuğla kütüphane binasına yürüdü. Okuma salonundaki bir kütüphane görevlisiyle konuştu. Görevli, Molly'ye İrlanda tarihi ve 1920'li yıllardaki göçlerle ilgili kitapları göstererek yardımcı oldu. Sonraki birkaç saatini kitapları karıştırıp notlar alarak geçirdi. Ardından dizüstü bilgisayarını çıkarıp Google'a girdi. Farklı kelimeler bir araya geldiğinde farklı sonuçlar veriyordu, bu yüzden Molly düzinelerce kombinasyon denedi: '1929 yangını New York City,' 'Doğu Yakası Elizabeth Caddesi yangını 1929,' 'Agnes Pauline,' 'Ellis Adası 1927.' Ellis Adası internet sitesinin Yolcu Kayıtları'na tıkladı. *Gemi adına göre ara. Aşağıdaki listeden bir gemi adı seçiniz...* Ve işte oradaydı, *Agnes Pauline.*

Molly, yolcu listesinde Vivian'in anne ve babasının isimlerini buldu; Patrick ve Mary Power, Galway, İrlanda. Heyecandan başının döndüğünü hissediyordu. Sanki hayali karakterler bir anda hayat bulmuştu. İsimleri ayrı ayrı ve birlikte araştırırken, yangınla ilgili küçük bir habere denk geldi. Haberde Patrick Power ile oğulları Dominick ve James'in öldüğü yazıyordu. Ama Maisie'nin adı geçmiyordu.

Molly arama çubuğuna önce 'Mary Power,' ardından 'Maisie Power' yazdı. Hiçbir sonuç yoktu. O an aklına bir fikir geldi: Schatzman. 'Schatzman Elizabeth Caddesi.' 'Schatzman Elizabeth Caddesi New York City.' 'Schatzman Elizabeth Caddesi NYC 1930.' Bu kez bir blog sayfası açıldı. Liza Schatzman

adında biri, aileyi tekrar bir araya getirmek amacıyla 2010 yılında New York'ta bir aile toplantısı düzenlemişti. Molly 'aile geçmişi' sekmesinin altında, Agneta ve Bernard Schatzman'a ait eski bir fotoğraf buldu. 1915'te Almanya'dan göç etmişler, 26 Elizabeth Caddesi'nde ikamet etmişlerdi. Bernard bir satıcıydı, Agneta is evinde elbise onarıyordu. Bernard 1894, Agneta 1897 doğumluydu. Bernard'ın otuz beş, Agneta'nın ise otuz iki yaşında olduğu 1929 yılına dek çocukları olmamıştı.

Ve sonra bir bebek evlat edinmişlerdi: Margaret.

Maisie... Molly arkasına yaslandı. Demek Maisie o yangında ölmemişti.

On dakikadan daha az süren bir araştırma sonrası Molly'nin karşısına bir fotoğraf çıktı. Fotoğraftaki beyaz saçlı kadın, Vivian'in minik kız kardeşi olmalıydı. Kızlık soyadı Schatzman olan Margaret Reynolds, fotoğrafta seksen iki yaşındaydı. New York, Rhinebeck'teki evinde, etrafında çocukları, torunları ve torunlarının çocuklarıyla görülüyordu. Orası New York City'den iki buçuk saat, Spruce Harbor'dan ise sadece sekiz saat uzaklıktaydı.

Molly arama çubuğuna 'Margaret Reynolds, Rhinebeck, New York,' yazdı. Karşısına Poughkeepsie Gazetesi'ne verilmiş bir vefat ilanı çıktı. İlan beş ay öncesine aitti.

BAYAN MARGARET REYNOLDS, 83 YAŞINDA, KISA SÜREN BİR HASTALIĞIN ARDINDAN CUMARTESİ GÜNÜ UYKUSUNDA, HUZUR İÇİNDE HAYATA GÖZLERİNİ YUMDU. ÖLDÜĞÜNDE YANINDA SEVGİLİ AİLESİ VARDI...

Kaybolduktan sonra bulduğu Maisie'yi tekrar kaybetmişti. Bunu Vivian'e nasıl söyleyecekti ki?

Hemingford, Minnesota, 1930

İyileştikten sonra Bayan Larsen ile birlikte siyah arabaya binerek okula gitmeye başladım. Bayan Murphy bana neredeyse her gün yeni bir şey veriyordu; dolapta bulduğunu söylediği bir etek, yün bir şapka, kahverengi bir ceket, menekşe rengi bir atkı ve onunla uyumlu tek parmaklı eldivenler. Bazılarının düğmeleri eksikti ya da ufak sökükleri ve yırtıkları vardı. Diğerlerinin ise kenarlarının içeri kıvrılması ya da daraltılması gerekiyordu. Bayan Murphy, Fanny'nin verdiği iğne ve iplikle bir elbiseyi onardığımı görünce, "On parmağında on marifet," dedi şaşkınlıkla.

Bayan Murphy'nin pişirdiği ve İrlanda'dan aşina olduğum yemekler tüm anılarımı canlandırıyordu; fırında patateslerle birlikte kızaran sosisler, büyükannemin fincanındaki çay yaprakları, evinin arkasındaki ipte dalgalanan çamaşırlar, uzaklardan gelen belli belirsiz kilise çanı sesi. Ve diğer şeyler, annemle babamın ağız kavgaları, sarhoş bir halde yerde sızıp kalan babam. Annemin, "Onu o kadar şımarttın ki artık asla adam olmayacak," diye bağırışı. Ve büyükannemin yanıtı: "Onun başının etini yiyip duruyorsun, yakında eve hiç gel-

meyecek." Bazen büyükannemin evinde yatıya kaldığımda, mutfak masasında büyükbabamla fısıldayarak konuşmalarına kulak misafiri olurdum. *Öyleyse ne yapacağız? Bu aileye sonsuza kadar bakmak zorunda mı kalacağız?* Babamdan bıkıp usandıklarını biliyordum. Öte yandan, kendi ailesinin yardım etmek için parmaklarını bile kıpırdatmadığı anneme karşı da fazla tahammülleri kalmamıştı.

Büyükannemin o kolyeyi bana verdiği gün, yatağında oturmuş, parmağımı beyaz yatak örtüsünün üzerinde gezdiriyor ve kiliseye gitmek için hazırlanan büyükannemi seyrediyordum. Oval bir aynası olan küçük makyaj masasında oturuyor, çok değer verdiği ve mücevher kutusuna benzeyen küçük bir kutuda sakladığı saç fırçasıyla saçlarını hafifçe kabartıyordu. Fırçanın balina kemiğinden ve at kılından yapıldığını söyleyerek yumuşak, beyazımsı sapına ve sert kıllarına dokunmama izin vermişti. O fırçayı almasına yetecek parayı biriktirmek için dört ay boyunca elbise onarmıştı.

Büyükannem fırçayı kutusuna koyduktan sonra kırık beyaz renkli, suni deri mücevher kutusunu açtı. Altın yaldızlı süslemeleri olan kutunun altın bir kopçası vardı ve içi kırmızı kadifeyle kaplıydı. İçinde bir hazine saklıyordu. Işıl ışıl küpeler, ağır, akik ve inci kolyeler, altın bilezikler... (Sonraları annem onların Galway'deki ucuz bir tuhafiyeciden alınmış taklit mücevherler olduğunu söylemişti, ama o zamanlar bana son derece lüks görünüyorlardı.) Büyükannem salkım şeklinde iki inci küpe seçerek onları sarkmış kulak memelerine taktı.

Kutunun dibinde haçlı bir kolye vardı. Büyükannemin onu taktığını hiç görmemiştim. Söylediğine göre, uzun zaman önce ölen babası, bunu ona büyükannem on üç yaşındayken vermişti. Büyükannem bunu kızına, yani Brigid ha-

lama vermeyi planlamıştı, ama o, bunun yerine altın yüzüğü istemişti.

"Sen benim tek kız torunumsun ve bunun senin olmasını istiyorum," demişti büyükannem zinciri boynuma takarak. "Birbirine geçen şu halkaları görüyor musun?" diyerek parmağını kolyenin üzerinde gezdirmişti. "Bunlar evinden ayrılan ve sonra tekrar evine dönen, sonsuz bir yol çiziyorlar. Bu kolyeyi taktığın zaman, asla doğduğun yerden uzaklaşmış olmayacaksın."

Büyükannemin kolyeyi bana vermesinden birkaç hafta sonra, o ve annem her zamanki kavgalarından birine başladılar. Onlar seslerini yükseltirken, ikizleri alıp koridorun sonundaki yatak odasına götürdüm.

"Onu sen kandırdın, buna hazır değildi," diye bağırdığını duydum büyükannemin. Ve ardından annemin dün gibi hatırladığım o cevabı geldi: "Annesinin parmağını bile kıpırdatmasına izin vermediği bir adam, karısı için beş paralık erkeğin tekidir."

Ön kapı hızla çarpılarak kapandı. Bezmiş bir halde, ağır adımlarla evden uzaklaşanın büyükbabam olduğunu biliyordum. Bir şeyin kırılmasının ardından bir çığlık ve ağlama sesi duyarak oturma odasına koştum. Büyükannem tuzla buz olmuş saç fırçasının parçalarını toplayarak kalbinin üzerine bastırmıştı. Anneminse yüzünde bir zafer ifadesi vardı.

Bir ay bile geçmeden, kendimizi Ellis Adası'na gitmek üzere yola çıkan *Agnes Pauline*'de bulduk.

Bayan Murphy'nin kocası on yıl önce ölmüş ve ona bu büyük evle birlikte az miktarda para bırakmıştı. Bayan Murphy de

elindekini en iyi şekilde değerlendirmek için evini bir pansiyona dönüştürmüştü. Pansiyonerler haftalık dönüşümlü bir programa göre yemek ve temizlik yapıyor, çamaşır yıkıyor, yerleri siliyorlardı. Çok geçmeden ben de işlere yardımcı olmaya başlamıştım. Kahvaltı için masayı hazırlıyor, koridoru süpürüyor, akşam yemeğinden sonra bulaşıkları yıkıyordum. En zor işi ise Bayan Murphy yapıyordu. Pide, çörek ve yulaf lapası hazırlamak için herkesten önce kalkıyor, herkes yattıktan sonra ışıkları kapatıp yatağına gidiyordu.

Geceleri kadınlar salonda toplanıp giydikleri çorapları, arkası dikişli çorapların mı yoksa düz olanların mı daha iyi olduğunu, hangi markaların daha uzun dayandığını, hangilerinin çabuk kaçtığını, en çekici ruj rengini (oy birliğiyle Ritz Bonfire Kırmızısı olduğuna karar verilmişti) ve en beğendikleri pudra markalarını konuşuyorlardı. Bense şöminenin yanında sessizce oturup onları dinliyordum. Bayan Larsen sohbete çok nadir katılıyor, genellikle ders planı hazırlamakla ve çalışmakla meşgul oluyordu. Ev işi yapmadığı zamanlarda altın rengi çerçeveleri olan küçük bir gözlük takıyordu. Elinde daima bir kitap ya da bulaşık bezi, bazen de her ikisi birden olurdu.

Burada kendimi evimde hissetmeye başlamıştım. Her ne kadar Bayan Murphy'nin benim buraya ait olmadığımı unutmasını ümit etsem de, elbette unutmamıştı. Bir öğleden sonra Bayan Larsen ile okuldan döndüğümde, Bay Sorenson'ın siyah fötr şapkasını bir direksiyon gibi tutarak antrede beklediğini gördüm.

"Ah, işte geldi!" dedi Bayan Murphy. "Salona gel, Niamh. Lütfen bize katıl, Bayan Larson. Şu kapıyı kapatın, çok fena üşüteceğiz. Çay alır mıydınız, Bay Sorenson?"

"Çok iyi olur, Bayan Murphy," dedi Bay Sorenson, çift kanatlı kapıdan salona ağır ağır girerek.

Bay Sorenson Bayan Murphy'nin gösterdiği pembe kadife kanepeye oturdu. Bir keresinde resimli bir kitapta gördüğüm file benziyordu. Büyük göbeği ve yuvarlak kalçaları, pantolonundan dışarı taşıyordu. Bayan Larsen ve ben berjer koltuklara oturmuştuk. Bayan Murphy mutfağa giderek gözden kaybolduğunda, Bay Sorenson öne doğru eğilip yapmacık bir şekilde gülümsedi. "Tekrar Niamh oldun, öyle mi?"

"Bilmiyorum." Pencerenin ardındaki karla kaplı caddeye ve gelirken her nasılsa fark etmediğim, Bay Sorenson'm evin önüne park edilmiş yeşil kamyonetine baktım. Kamyonetin görüntüsü, beni Bay Sorenson'ın kendisinden daha çok ürpertmişti. Bu kamyonet, yol boyunca neşeli bir şekilde çene çalan Bay Sorenson ile Grotelerin evine gittiğim kamyonetin ta kendisiydi.

"Biz sana yine Dorothy diyelim, olur mu?" dedi Bay Sorenson. "Daha kolay olur."

Bayan Larsen bana baktı. "Tamam," dedim omzumu silkerek.

Bay Sorenson göğüs cebinden çıkardığı küçük gözlüğünü taktıktan sonra bir kâğıt çıkardı. "Şimdiye dek iki başarısız yerleştirme denememiz olmuş. Byrneler ve Groteler. İkisinde de evin hanımlarıyla sorun yaşanmış." Gümüş çerçeveli gözlüğünün üzerinden bana baktı. "Söylemem gerekir ki Dorothy... problem sendeymiş gibi görünüyor."

"Ama ben hiçbir şey..."

Bay Sorenson sosise benzeyen parmağını sallayarak beni susturdu. "Anlaman gereken durum şu: Sen kimsesizsin ve gerçek ne olursa olsun, sanki... bir asilik yapabilirmişsin gibi

görünüyor. Şimdi, izlenecek birkaç yol var. İlk olarak seni New York'a geri gönderebiliriz. Ya da sana başka bir ev bulmayı deneyebiliriz," diyerek derin bir iç çekti. "Ki açık konuşmak gerekirse ikincisi biraz zor olabilir."

Gül desenli çay servisi takımıyla odaya bir girip bir çıkan Bayan Murphy, zarif fincanlara çay doldurduktan sonra demliği cilalı sehpanın ortasındaki nihalenin üzerine bıraktı. Fincanlardan birini Bay Sorenson'a verdikten sonra şeker kâsesini uzattı. Bay Sorenson, "Teşekkürler, Bayan Murphy," diyerek çayına dört kaşık şeker doldurdu. Ardından biraz süt ekleyip gürültüyle karıştırdı ve küçük, gümüş kaşığı çay tabağının kenarına koyarak çayından büyük, höpürtülü bir yudum aldı.

"Bay Sorenson," dedi Bayan Murphy, onun çayını yudumlamasını bekledikten sonra. "Aklıma bir şey geldi. Sizinle antrede biraz konuşabilir miyim?"

"Elbette." Bay Sorenson pembe bir peçeteye ağzını silip ayağa kalktı ve Bayan Murphy'nin peşinden koridora çıktı.

Kapı kapandıktan sonra Bayan Larsen çayından bir yudum alarak fincanını tekrar tabağına bıraktı. Eli hafifçe titriyordu. Ortamızdaki yuvarlak sehpada duran pirinç lamba, etrafa bal rengi bir ışık yayıyordu. "Böyle şeyler yaşadığın için üzgünüm," dedi Bayan Larsen. "Ama Bayan Murphy ne kadar cömert kalpli biri olsa da, eminim seni burada temelli tutamayacağını anlıyorsundur. Anlıyorsun, değil mi?"

"Evet," dedim boğazımın düğümlediğini hissederek. Daha fazla konuşabileceğimden emin değildim.

İkisi salona döndüklerinde, Bayan Murphy gözlerini Bay Sorenson'a dikerek gülümsedi.

"Sen çok şanslı bir kızsın," dedi Bay Sorenson bana. "Bu

harikulade bayanın bir eşi benzeri yok," diyerek parlayan gözlerle Bayan Murphy'ye baktı. Bayan Murphy utanarak bakışlarını yere çevirdi. "Bayan Murphy bana Nielsenlar adında bir çiftten bahsetti. Kendileri onun arkadaşıymış ve Center Caddesi'ndeki mağazanın da sahipleriymiş. Beş yıl önce tek çocuklarını kaybetmişler."

"Zavallı çocuk, difteriden ölmüştü," diye ekledi Bayan Murphy.

"Evet, evet, tam bir trajedi," dedi Bay Sorenson. "Pekâlâ, anlaşılan o ki Nielsen çifti mağaza için bir yardımcı arıyorlarmış. Bayan Nielsen birkaç hafta önce Bayan Murphy'ye pansiyonunda iş arayan genç bir bayan olup olmadığını sormuş. Derken Bayan Murphy'nin kapısında bitivermişsin..." Buraya gelişimi bu şekilde tarif etmesinin kabaca algılanacağını sezmiş olmalı ki kendi kendine kıkırdadı. "Bağışlayın, Bayan Murphy! Lafın gelişi!"

"Sorun değil, Bay Sorenson, kötü bir niyetiniz olmadığını biliyoruz." Bayan Murphy, Bay Sorenson'ın çayını tazeledikten sonra bana döndü. "Bayan Larsen ile senin durumun hakkında konuştuktan sonra Bayan Nielsen'a senden bahsettim. Ona senin oldukça ağırbaşlı ve yaşına göre olgun bir kız olduğunu anlattım. Dikiş ve temizlikteki hünerlerinle beni ne kadar etkilediğini ve onun işine yarayacağından bir şüphem olmadığını söyledim." Bayan Murphy ellerini birbirine kenetledi. "Dolayısıyla Bay ve Bayan Nielsen seninle tanışmayı kabul ettiler."

Bir cevap vermem, teşekkürlerimi sunmam gerektiğini biliyordum. Ancak güçlükle gülümseyebildim. Bir süre ne diyeceğimi bilemeden öylece durdum. Minnettar değildim, aksine, son derece hayal kırıklığına uğramıştım. Neden bura-

dan ayrılmak zorunda olduğumu, bu kadar terbiyeli olduğumu düşündüğü halde Bayan Murphy'nin neden beni burada tutmadığını anlamıyordum. Bir köle gibi davranılacağım başka bir eve gitmeyi, bana sadece yapacağım işler için müsamaha gösterilmesini istemiyordum.

"Ne kadar naziksiniz, Bayan Murphy!" diye bağırdı Bayan Larsen sessizliği bozarak. "Bu harika bir haber, değil mi, Dorothy?"

"Evet. Teşekkür derim, Bayan Murphy," derken boğazımın düğümlendiğini hissettim.

"Bir şey değil, evlat. Bir şey değil." Bayan Murphy'nin yüzü gururla parlıyordu. "Pekâlâ, Bay Sorenson. Belki bu görüşmeye siz ve ben de katılmalıyız, ne dersiniz?"

Bay Sorenson çaymı bitirerek fincanı yerine bıraktı. "Kesinlikle, Bayan Murphy. Düşünüyorum da, sizinle baş başa görüşmemiz de iyi olur... Yani, şu işin ayrıntılarını konuşmak için. Ne dersiniz?"

Bayan Murphy yanakları al al olmuş bir şekilde gözlerini kırpıştırdı. Fincanını eline aldıktan sonra, bir yudum almaksızın yerine bıraktı. "Evet, sanırım iyi olur." Bayan Larsen bana bir göz atarak gülümsedi.

Hemingford, Minnesota, 1930

Sonraki birkaç gün boyunca Bayan Murphy'yi her gördüğümde, Nielsenlar ile tanıştığımda nasıl davranacağıma dair yeni bir tavsiyesi oluyordu. "Sağlam bir şekilde tokalaş, ama elini fazla sıkma," diyordu merdivenlerde karşılaştığımızda. "Hanımefendi olmalısın. Tezgâhın arkasındayken sana güvenebileceklerini bilmeliler," diye öğüt veriyordu akşam yemeğinde.

Diğer kadınlar da lafa karışmadan durmuyorlardı. "Soru sorma," diye tavsiyede bulundu içlerinden biri.

"Ama soruları tereddüt etmeden yanıtla," diye ekledi bir diğeri.

"Tırnaklarının kesilmiş ve temiz olduklarından emin ol."

"Gitmeden önce dişlerini karbonatla fırçala."

"Saçların," dedi Bayan Grund yüzünü ekşiterek. Elini kafasına götürüp saçlarını köpürtüyormuş gibi yaptı. "Onları ehlileştirmelisin. Kızıl bir kafaya karşı ne hissedeceklerini asla bilemezsin. Bilhassa bu teneke kırmızısı saçlara."

"Tamam, tamam," diyerek araya girdi Bayan Larsen. "Zavallı kızı öyle korkutuyoruz ki sonunda nasıl davranacağını bilemeyecek."

Nielsenlar ile görüşeceğim günün sabahı, aralık ayının ortasındaki bir cumartesi günü, birinin kapımı hafifçe tıklattığını duydum. Gelen Bayan Murphy idi. Elindeki askıda lacivert, kadife bir elbise vardı. "Bakalım bu üzerine olacak mı?" dedi elbiseyi bana uzatarak. Üzerimi değiştirirken onu içeri davet etmeli miyim yoksa kapıyı kapatmalı mıyım, bilemiyordum. Ancak Bayan Murphy odaya girip yatağın üzerine oturarak beni bu ikilemden kurtardı.

Bayan Murphy öyle sakin ve soğukkanlıydı ki onun önünde soyunup sadece külotumla kalmaktan utanmamıştım. Elbiseyi askısından çıkardı ve yan tarafındaki daha önce fark etmediğim bir fermuarı açtı. Sonra da kollarımı elbisenin uzun kollarına geçirmeme yardım edip, yukarıda toplanan eteği aşağı çekerek fermuarı kapattı. Küçük odada birkaç adım gerileyerek bana baktı. Ardından elbisenin kenarlarını ve kollarından birini çekiştirdi. "Şimdi de su saçların icabına bakalım," diyerek arkamı dönmemi işaret etti. Elini önlüğünün cebine daldırıp birkaç tel toka ile bir saç tokası çıkardı. Sonraki birkaç dakika boyunca saçlarımla uğraşıp, yüzüme düşen saçları geriye çekerek düzleştirip yatıştırdı. Nihayet sonuçtan memnun olduğunda, kendime bakmam için beni aynaya doğru çevirdi.

Nielsenlar ile görüşeceğim için ne kadar endişeli olsam da gülümsemeden edememiştim. Bay Grote'nin aylar önce saçlarımı berbat edişinden beri ilk defa neredeyse güzel görünüyordum. Daha önce hiç kadife bir elbise giymemiştim. Elbise ağır ve biraz da sertti. Dökümlü eteği baldırlarımın ortasına dek iniyordu. Nereye hareket etsem etrafa hafif bir naftalin kokusu yayılıyordu. Bence elbise güzeldi, ama Bayan Murphy'nin içine sinmiş gibi görünmüyordu. Gözlerini kısıp dikkatle bana baktıktan sonra, "Bekle bir dakika, hemen geleceğim," dedi

ve aceleyle odadan çıktı. Az sonra geniş, siyah bir kuşakla geri dönmüştü. "Arkanı dön." Dediğini yaptığımda kuşağı belime dolayıp arkada büyük bir fiyonk yaparak bağladı. İkimiz de aynada Bayan Murphy'nin eserini inceledik.

"İşte oldu. Bir prenses gibi görünüyorsun, tatlım," dedi Bayan Murphy. "Siyah külotlu çorabın temiz mi?"

Başımı olumlu anlamda salladım.

"Öyleyse onu giy. Siyah ayakkabıların da kıyafetinle uyumlu olur." Ellerini belime koyarak güldü. "Sen Minnesota'nın göbeğindeki kızıl saçlı bir İrlanda prensesisin!"

O öğleden sonra saat üçte, mevsimin ilk şiddetli kar fırtınasının erken saatlerinde, Bayan Murphy'nin salonunda Bay ve Bayan Nielsan'ı karşıladım. Bay Sorenson ve Bayan Larsen da bizimle birlikteydi.

Bay Nielsen sürekli seğiren bıyıkları, pembe kulakları ve minicik ağzıyla kocaman, gri bir fareye benziyordu. Gri, üç parça bir takım elbise giymiş, ipek, çizgili bir papyon takmıştı. Bayan Nielsen ise incecik bir kadındı. Aralarında gri çizgiler bulunan koyu renk saçlarını topuz yapmıştı. Koyu renkli kaşları, koyu kirpikleri ve çukurda kalmış kahverengi gözleri vardı. Esmer tenine pudra ya da allık sürmemişti.

Bayan Murphy, Nielsenlara çay ve bisküvi ikram ettikten sonra karlı havada kasabanın bu tarafına yaptıkları kısa yolculuk hakkında sorular sordu. Sohbet genellikle hava durumu üzerine dönüyordu. Son birkaç günde hava sıcaklığının oldukça düştüğünden, batıda toplanan kar bulutlarından ve nihayet bugün, herkesin tahmin ettiği gibi başlayan fırtınadan söz ettiler. Bu gece

ne kadar kar yağacağına, yağan karın yerden ne kadar süre kalkmayacağına, ne zaman daha fazlasının yağacağına ve bu yıl nasıl bir kış geçireceklerine dair tahminlerde bulundular. Elbette bu kış, buz fırtınalarının ardından kar fırtınalarının geldiği 1922 kışına rakip olamazdı. Peki, ya 1923 yılındaki toz fırtınası? Kuzey Dakota'dan gelen pis karlar iki metrelik kar yığınları oluşturarak tüm şehri kaplamış ve insanlar haftalarca evlerinden dışarı çıkamamışlardı. Öte yandan bu kışın kayıtlara en sıcak aralık ayı olarak geçen 1921 kışı kadar yumuşak geçme ihtimali düşüktü.

Nielsenlar beni tanımak için kibarca sorular soruyorlardı. Sorularını umutsuz ya da ilgisiz görünmeksizin cevaplamak için elimden geleni yapıyordum. Diğer üç yetişkin tüm dikkatleriyle bizi seyrediyorlardı. İyi bir iş çıkarmam, dik oturmam ve soruları eksiksiz bir şekilde cevaplamam için beni teşvik ettiklerini hissedebiliyordum.

Sohbet sohbeti açarken, Bay Sorenson nihayet konuya girerek, "Pekâlâ," dedi. "Sanırım hepimiz neden burada olduğumuzu biliyoruz. Nielsenların Dorothy'ye bir ev vermek isteyip istemeyeceklerini ve Dorothy'nin onların ihtiyaçlarına uygun olup olmadığını konuşmak için, elbette. Bu yüzden, Dorothy, Nielsenlara neden ailelerinin bir parçası olmak istediğini ve o eve neler katabileceğini anlatabilir misin?"

Eğer dürüst olsaydım –ki Bay Sorenson'ın benden istediği şey bu değildi– sadece yaşamak için sıcak, kuru bir yere ihtiyacım olduğunu söylerdim. Yeteri kadar yiyecek ve beni soğuktan koruyacak giysilerle ayakkabılar isterdim. Sakinlik ve düzen istiyordum. Ama her şeyden çok, yatağımda kendimi güvende hissetmek istiyordum.

"Dikiş dikebiliyorum, ayrıca oldukça düzenliyimdir. Rakamlarla da aram iyidir," dedim.

Bay Nielsen, Bayan Murphy'ye dönerek, "Peki, genç bayan yemek ve temizlik yapabiliyor mu? Çalışkan mıdır?" diye sordu.

"Protestan mıdır?" diye ekledi Bayan Nielsen.

"Çalışkan bir kız olduğuna kefil olabilirim," dedi Bayan Murphy.

"Birkaç şey pişirebiliyorum," diye yanıtladım, "gerçi önceki evimde benden sincap ve rakun yahnisi pişirmemi bekliyorlardı. Yine de bunu bir daha yapmamayı tercih ederim."

"Tanrım, hayır," dedi Bayan Nielsen. "Peki, ya diğer soru...?"

"Diğer soru?" Sorulara neredeyse yetişemiyordum.

"Kiliseye gider misin, tatlım?" diye hatırlattı Bayan Murphy.

"Ah, evet. Birlikte yaşadığım aile, kiliseye giden insanlar değillerdi," dedim dürüstçe. Gerçi Çocuk Esirgeme Kurumu'ndaki küçük kiliseye gittiğimden beri ben de kiliseye gitmemiştim. Ondan önce de sadece büyükannemle gitmiştim. Kinvara'mn merkezindeki St. Joseph Kilisesi'ne yürürken büyükannemin elini sıkıca tuttuğumu, renkli mozaik pencereleri ve meşe ağacından yapılmış koyu renkli sıraları olan küçük, taş kiliseyi hatırlıyordum. İçerideki tütsü ve zambak kokularını, ölenler için yakılmış mumları, rahibin gırtlaktan gelen derin sesini hatırlıyordum. Babam dine karşı alerjisi olduğunu ve dinin kimsenin bir işine yaramadığını söylerdi. Elizabeth Caddesi'ndeki komşularımız anneme neden ayinlere katılmadığını sorduklarında annem, "Bir pazar sabahı kocanız yatakta sızıp kalmışken birinin ateşi olan, bir diğerinin karnı ağrıyan bir oda dolusu çocuğu hazırlamayı deneyin," diyordu. Apartmanımızın aşağısındaki sokaktan geçen diğer Katolikleri sey-

rettiğimi hatırladım. Kız çocukları beyaz elbiselerini, erkek çocuklar cilalı ayakkabılarını giyer, anneleri çocuk arabalarını iterken babaları da yanlarında yürürdü.

"O İrlandalı bir kız, Viola, dolayısıyla bir Katolik olsa gerek," dedi Bay Nielsen karısına.

Başımı sallayarak onu onayladım.

"Katolik olabilirsin, evlat," dedi Bay Nielsen, ilk kez benimle doğrudan konuşuyordu. "Ama biz Protestanız. Ve senden pazar günleri bizimle Protestan ayinlerine katılmanı bekleriz."

Herhangi bir ayine katılmayalı yıllar olmuştu. O yüzden ne fark ederdi ki? "Evet, tabii."

"Ve seni evimize birkaç adım uzaklıktaki bir okula göndereceğimizi bilmen gerek. Dolayısıyla artık Bayan Larsen'ın derslerine katılamayacaksın."

"Zaten bu okul Dorothy için yetersiz olmaya başlamıştı. O çok zeki bir kız," dedi Bayan Larsen.

"Okuldan sonra ise," dedi Bay Nielsen, "mağazada yardımcı olman gerekecek. Tabii sana saat başına bir ücret ödeyeceğiz. Mağazamızdan haberin var değil mi, Dorothy?"

"Bir nevi her ihtiyaca karşılık veren, çok amaçlı bir yer," diye bilgilendirdi Bayan Nielsen.

Başımı olumlu anlamda sallayıp duruyordum. Şimdiye dek benim için tehlike uyandıracak hiçbir şey söylememişlerdi. Ama onlarla aramda en ufak bir yakınlık hissetmemiştim. Benim hakkımda bir şeyler öğrenmeye hevesli gibi görünmüyorlardı. Öte yandan, çok az insan benimle ilgili bir şeyler öğrenmek isterdi. Anladığım kadarıyla ihtiyaçlarını karşılayabildiğim sürece, terk edilmişliğimin ya da beni onlara getiren şartların pek bir önemi yoktu.

Ertesi sabah saat dokuzda Bay Nielsen mavi-beyaz, Studebaker marka bir arabayla kapıda bekliyordu. Bayan Murphy'nin cömertliği sayesinde artık kıyafetlerle, ayakkabılarla ve kitaplarla dolu iki valizim, bir de sırt çantam vardı. Valizleri kapattığım sırada Bayan Larsen odama girerek *Yeşilin Kızı Anne*'i elime tutuşturdu. "Bu benim kendi kitabım, okulunki değil. Ve onun senin olmasını istiyorum," dedi beni kucaklayıp vedalaşarak.

Ve böylece, bir yıldan uzun bir süre önce Minnesota'ya ayak bastığımdan bu yana, sahip olduğum her şeyi dördüncü kez bir bagaja doldurup, yeni bir yere gitmek üzere yola çıktım.

Sisters Planet

Hemingford, Minnesota
1930 - 1931

Kasaba merkezine birkaç blok uzaklıktaki sessiz bir sokakta bulunan Nielsenların evi, siyah panjurları olan iki katlı, sarı bir binaydı. Evin ön kapısına arduvaz taşlı bir yol uzanıyordu. Alt katın sağ tarafında güneşli bir oturma odasından mutfağa, oradan da bir yemek odasına ve tekrar antreye geçiliyordu.

Üst katta kendime ait geniş, pembe boyalı, pencereleri sokağa bakan bir odam vardı. Büyük, porselen bir lavabosu, pembe fayansları ve pembe askılara takılmış sevimli, beyaz bir perdesi olan bir banyom bile olmuştu.

Bay ve Bayan Nielsen'ın evinde hayal bile edemeyeceğim şeyler vardı. Her odada, siyah boyalı süslemeleri olan çelik birer havalandırma kapağı bulunuyordu. Evde kimsenin olmadığı zamanlarda bile termosifon açık bırakılıyor, böylece eve geldiklerinde kimse suyun ısınmasını beklemek zorunda kalmıyordu. Bess adındaki kadın evi temizliyor ve haftada bir çamaşırları yıkıyordu. Buzdolabı süt, yumurta, peynir ve meyve sularıyla doluydu. Bayan Nielsen en çok hangi yiyecekleri sevdiğime dikkat ediyor ve onlardan daha çok alıyor-

du. Örneğin kahvaltı için yulaf, meyve, hatta portakal ve muz gibi egzotik olanlarından bile... Ecza dolabında aspirin ve diş macunu, koridordaki gömme dolaptan temiz havlular bulabiliyordum. Bay Nielsen, iki yılda bir arabasını bir üst modeliyle değiştirdiğini söylüyordu.

Pazar günü hep birlikte kiliseye gittik. Grace Lutheran Kilisesi şimdiye dek gördüğüm ibadethanelerden oldukça farklıydı. Sade, beyaz kilise binasının bir çan kulesi, Gotik tarzda kemerli pencereleri ve meşe ağacından yapılma sıraları vardı. Ayini oldukça rahatlatıcı bulmuştum. Hep bir ağızdan ilahiler söyleniyor, yumuşak birine benzeyen ve düşük omuzları olan bir rahip, ahlâk ve terbiyenin önemini belirten vaazlar veriyordu. Bayan Nielsen ve diğerleri, orgu çalan hakkında söylenip duruyorlardı. Org bazen kelimeleri karıştırmamıza sebep olacak kadar hızlı, bazen de şarkıyı bir ağıda dönüştürecek kadar yavaş çalınıyordu. Ama kimse buna itiraz etmiyor, yalnızca kaşlarını kaldırıp birbirlerine bakarak omuzlarını silkiyorlardı.

Herkesin elinden geleni yapmaya çalışması ve birbirine karşı nazik davranması hoşuma gitmişti. Bademli kekle şekerli tarçınlı kurabiyelerin olduğu kahve saati de öyle. Ayrıca iyi ve dürüst insanlar olarak kabul ediliyormuş gibi görünen Nielsenlar ile birlikte anılmak da hoşuma gidiyordu. Hayatımda ilk kez, başkalarının gördüğü takdir bana kadar uzanıyor, beni de onlarla birlikte sarmalıyordu.

Nielsenlar ile hayat sakin ve düzenliydi. Bayan Nielsen haftanın altı günü her sabah beş buçukta kalkıyor, kocasına genellikle sahanda yumurta ve kızarmış ekmekten oluşan bir

kahvaltı hazırlıyordu. Bay Nielsen mağazayı açmak için saat altıda evden ayrılıyordu. Bense okula gitmek için hazırlanıyor ve sekize çeyrek kala evden çıkıp on dakika uzaklıkta bulunan ve sınıflara ayrılmış altmış öğrencisi olan tuğla okul binasına yürüyordum.

Yeni okulumdaki ilk günümde, beşinci sınıf öğretmenimiz Bayan Buschkowski, on iki kişilik sınıfımızdan kendimizi tanıtmamızı ve birkaç hobimizden bahsetmemizi istedi.

Daha önce 'hobi' diye bir şey duymamıştım. Önümde oturan bir çocuk beyzbol oynamak, onun önündeki kız da pul koleksiyonu yapmak diye yanıtladı. Sıra bana geldiğinde, dikiş yapmak olduğunu söyledim.

"Güzel, Dorothy!" dedi Bayan Buschkowski. "Neler dikmekten hoşlanırsın?"

"Çoğunlukla elbiseler," dedim.

Bayan Buschkowski cesaret veren bir şekilde gülümsedi. "Oyuncak bebeklerin için mi?"

"Hayır, bayanlar için."

"Vay canına, bu çok hoş!" dedi Bayan Buschkowski neşeli bir sesle. On yaşmdaki çocukların bayanlar için elbiseler dikmediğini bu şekilde anlamıştım.

Böylece alışmaya başladım. Çocuklar başka bir yerden geldiğimi biliyorlardı, ama zaman geçtikçe ve çaba harcadıkça aksanımdan geriye hiçbir şey kalmamıştı. Benim yaşımdaki kızların giydiklerine, saç şekillerine ve sohbetlerinin konularına dikkat ediyor, yabancılığımı bir kenara atmak, arkadaş edinmek ve onlara uyum sağlamak için elimden geleni yapıyordum.

Saat üçte okuldan çıktıktan sonra doğruca mağazanın yolunu tutuyordum. Nielsenların mağazası koridorlarla ayrılmış büyük

bir alandan oluşuyordu. Arka tarafında bir ecza reyonu, önde ise bir şekerleme reyonu, kıyafetler, kitaplar, dergiler, şampuanlar, sütler, meyveler ve sebzeler bulunuyordu. Benim görevim rafları doldurmak ve malların sayımına yardımcı olmaktı. Marketin kalabalık olduğu günlerde kasaya da yardım ediyordum.

Tezgâhın arkasında dururken, kimi çocukların yüzündeki arzuyu görebiliyordum. Tereddütlü adımlarla içeri giriyor ve şeker reyonundan bir türlü ayrılamayarak sert, çizgili, çubuk şekerlere göz gezdiriyorlardı. Bakışlarındaki arzulu açlığı çok iyi tanıyordum. Bay Nielsen'a mağazadan kazandığım parayı ara sıra bir çocuğa şeker vererek kullanıp kullanamayacağımı sorduğumda bana güldü. "Keyfine bak, Dorothy," dedi. "Haftalığından düşürmem."

Bayan Nielsen akşam yemeğini hazırlamak için saat beşte mağazadan ayrılıyordu. Bazen ben de onunla eve gidiyor, bazen kalıp Bay Nielsen'ın mağazayı kapatmasına yardım ediyordum. Bay Nielsen her zaman saat altıda mağazayı kapatıyordu. Akşam yemeğinde hava durumu, ödevlerim ve mağazadaki işler hakkında konuşuyorduk. Bay Nielsen bir ticaret odası üyesiydi ve bazen, onun deyimiyle bu 'azılı' ekonomide ticareti canlandırmak için yaptıkları girişimlerden de bahsederdi. Gecenin ilerleyen saatlerinde Bay Nielsen oturma odasındaki çalışma masasına geçip hesap defterlerini tekrar gözden geçirirken, Bayan Nielsen da ertesi günün öğle yemeğini hazırlıyor, mutfağı toparlıyor, ev işleriyle ilgileniyordu. Bense bulaşıkların yıkanmasına yardım ediyor, yerleri süpürüyordum. İşlerimiz bittikten sonra radyo dinleyerek dama ya da iskambil oynuyorduk. Bayan Nielsen bana kanaviçe yapmayı öğretmişti. O kanepe için minderler yaparken, ben de tabure için çiçekli bir kılıf yapıyordum.

Mağazadaki görevlerimden biri de Noel süslemelerine yardımcı olmaktı. Bayan Nielsen ile birlikte depodan cam toplar, porselen süsler, kurdeleler ve parlak boncuklu iplerle dolu kutular getirdik. Bay Nielsen'ın çalışanları Adam ve Thomas, vitrine koyulacak bir ağacı kesmek için kasaba dışına çıkmışlardı. Bizse tüm öğleden sonrasını marketin girişine kırmızı fiyonklu minik çelenkler yerleştirerek, ağacı süsleyerek, boş kutuları folyoyla kaplayıp kurdeleler takarak geçirdik.

Birlikte çalıştığımız sırada Bayan Nielsen bana hayatıyla ilgili ufak tefek şeyler anlatıyordu. Onun bir İsveçli olduğunu tahmin etmek zordu. Anne ve babası Orta Avrupa'daki Gothamberg'den gelen, koyu renkli gözleri olan Çingenelerdi. Anne-babası ölmüş, kardeşleri ise dört bir yana dağılmıştı. Bay ve Bayan Nielsen on sekiz yıldır evlilerdi. Evlendiklerinde Bayan Nielsen yirmi beş, Bay Nielsen ise otuzlu yaşlarının başlarındaydı. Çocukları olamayacağını düşündüklerinde, yaklaşık on bir yıl önce Bayan Nielsen hamile kalmıştı. Ve 7 Temmuz 1920'de kızları Vivian doğmuştu.

"Senin doğum tarihin neydi, Dorothy?" diye sordu Bayan Nielsen.

"Nisanın yirmi biri."

Bayan Nielsen elindeki gümüş rengi kurdeleyi dikkatle ağaç dallarının arasından geçiriyordu. Başı öne eğik olduğundan yüzünü göremiyordum. Sonra birden, "İkiniz neredeyse aynı yaştasınız," dedi.

"Ona ne oldu?" diye sordum bir anda. Bayan Nielsen daha önce kızından hiç bahsetmemişti ve eğer şimdi sormazsam, bir daha böyle bir fırsat bulamayacağımı hissetmiştim.

Bayan Nielsen kurdeleyi bir dala bağladıktan sonra bir diğerini almak için eğildi. Yeni kurdelenin ucunu, diğerinin

devamıymış gibi görünmesi için aynı dala bağladı ve dalların arasından geçirmeye devam etti.

"Altı yaşındayken ateşli bir hastalığa yakalandı. Soğuk algınlığı olduğunu düşündük. Onu yatağına yatırıp doktoru çağırdık. Doktor onu dinlendirmemiz ve bol sıvı vermemiz gibi alışıldık tavsiyelerde bulundu. Ama o iyileşmiyordu. Bir gece yarısı, aklım kaybetmiş bir halde sayıklamaya başladı. Doktoru tekrar çağırdığımızda onun boğazına bakıp o benekleri gördü. Biz onların ne olduğunu bilmiyorduk, ama doktor biliyordu."

"Onu Rochester'daki St. Mary Hastanesi'ne götürdüğümüzde karantina altına aldılar. Bize yapabilecekleri hiçbir şey olmadığını söylediklerinde onlara inanmadık. Ama ölmesi an meselesiydi." Bayan Nielsen, sanki o düşünceyi kafasından silmek istermiş gibi başını iki yana salladı.

Kızını kaybetmenin onun için ne kadar zor olduğunu düşündüm. Sonra da erkek kardeşlerimi ve Maisie'yi aklıma getirdim. Bayan Nielsen'ın da içinde benim gibi bolca keder vardı. Ve ikimiz için de üzülüyordum.

Noel arifesinde, hafif bir kar yağışı eşliğinde hep birlikte kiliseye yürüdük. Altı metre yüksekliğindeki ağacın mumlarını yaktık. Sarışın Protestan çocuklar, anne ve babalar, büyükanne ve büyükbabalar, herkes hep bir ağızdan şarkı söylüyordu. Rahip hayırseverlik ve empati kurmak hakkında, bir çocuk kitabındaki hikâyeler kadar basit bir dille vaaz veriyordu. "İnsanlar çok zor durumda," diyordu. "Eğer onlara verecek bir şeyleriniz varsa, verin. İçinizdeki iyiliği ortaya çıkarın."

Rahip zor zamanlar geçiren bazı ailelerden bahsetti. Bir domuz çiftliği olan John Slattery, harman dövme makinesine kaptırdığı kolunu kaybetmişti. Ailenin konserve yiyeceklere ve çiftliği çekip çevirmeye çalıştıkları zamanlarda, onlara ayırabileceğimiz insan gücüne ihtiyacı vardı. Seksen yedi yaşındaki Bayan Abel'in artık iki gözü de görmüyordu ve yalnız yaşıyordu. Eğer haftada birkaç saatimizi ona ayırabilirsek oldukça makbule geçerdi... Yedi kişilik bir aile olan Groteler de son derece sıkıntıdaydı. Baba işsizdi, dört küçük çocukları ve bir ay önce erken doğumla dünyaya gelmiş, hasta bir bebekleri vardı. Anne yataktan kalkamıyordu.

"Ne kadar üzücü," diye mırıldandı Bayan Nielsen. "Şu zavallı aile için bir yardım kolisi hazırlayalım."

Bayan Nielsen, Groteler ile olan geçmişimi bilmiyordu. Onun için Groteler sadece bir başka yoksul aileden ibaretti.

Ayinden sonra eve dönmek için sessiz ve sakin sokakta yürümeye başladık. Kar durmuştu. Soğuk bir geceydi. Gaz lambaları etrafa halka halka bir ışık yayıyordu. Eve yaklaştıkça, ona sanki ilk kez görüyormuş gibi baktım. Verandada yanan ışığa, kapıda asılı olan minik çelenge, siyah, demir korkuluklara, karları kürekle temizlenmiş bahçe yoluna göz gezdirdim. İçeride, perdenin ardında, oturma odasındaki bir lamba yanıyordu. Burası dönmek için güzel bir yerdi. Burası bir evdi.

İki haftada bir, perşembe günleri akşam yemeğinden sonra Bayan Nielsen ile birlikte Bayan Murphy ve diğer altı kadından oluşan bir gruba katılarak yatak örtüsü dikiyorduk. Grubun en varlıklı kadını olan ve kasabanın dışındaki Victoria tarzı muhteşem bir

evde oturan bayanın büyük salonunda toplanıyorduk. Bir oda dolusu kadının arasındaki tek çocuk olsam da ortama anında alışmıştım. ve kendimi oldukça rahat hissediyordum. Hep birlikte grup üyelerinden birinin getirdiği bir motif ve kumaşlar üzerinde çalışıyor, biri biter bitmez bir diğerine başlıyorduk. Her bir yatak örtüsü yaklaşık dört ay sürüyordu. Öğrendiğime göre pembe odamdaki yatak örtümü de bu grup yapmıştı. İrlanda Çelengi adını verdikleri o motif, siyah bir fonun tam ortasında buluşan yeşil gövdeli, dört adet mor zambaktan oluşuyordu. "Bir gün senin için de bir örtü yapacağız, Dorothy," demişti Bayan Nielsen. Mağazadaki kumaş reyonundan artan parçaları, üzerinde adımın yazdığı bir sandıkta biriktirmeye başlamıştı. "Bugün bir bayan dokuz buçuk metrelik güzel, mavi bir kumaş aldı. Artan yarım metreyi senin için ayırdım," demişti akşam yemeğinde. Örtünün desenini şimdiden kararlaştırmıştım bile; küçük, dikdörtgen kumaş parçalarından oluşan ve iç içe geçen bir dizi daire.

Ayda bir kez olmak üzere, pazar günleri öğleden sonra Bayan Nielsen ile gümüşleri parlatıyorduk. Bayan Nielsen, yemek odasındaki vitrinli dolabın derin çekmecesinden ağır, maun bir kutu çıkarıyordu. İçinde annesinin düğün hediyesi olarak verdiği çatal kaşıklar vardı. Söylediğine göre bunlar ailesinin ona tek mirasıydı. Bayan Nielsen masaya serdiği bir kurulama bezinin üzerine çatal kaşıkları tek tek dizerken, ben de şömine rafının üzerindeki iki küçük, gümüş kâseyi, dört şamdanı, büfedeki servis tabağını ve Bayan Nielsen'ın yatak odasındaki, üzerinde ince ve uzun harflerle Viola yazan kutuyu getiriyordum. Gümüşleri parlatmak için bir kavanoz çamur rengi yoğun bir macun, birkaç küçük, sert fırça, su ve eski püskü bezleri kullanıyorduk.

Bir gün, süslü bir servis kaşığını parlattığım sırada, Bayan Nielsen bana bakmaksızın boynumu işaret etti. "İstersen onu da parlatabiliriz."

Parmaklarımı boynumdaki zincirde gezdirerek ucundaki kolyeye dokunduktan sonra enseme uzanıp kopçasını açtım.

"Fırçayı kullan. Nazikçe fırçala."

"Bunu bana büyükannem vermişti," dedim.

Bayan Nielsen bana bakarak gülümsedi. "Ayrıca sıcak su kullan."

Fırçayı zincirin üzerinde gezdirdikçe, mat gri olan rengi parlak bir griye dönüşüyordu. Karardığı için belirsizleşen kolye ucu, yeniden üç boyutlu bir hal almıştı.

"İşte," dedi Bayan Nielsen, kolyeyi durulayıp kurulayarak tekrar boynuma taktığımda. "Çok daha iyi oldu." Kolyem hakkında hiçbir şey sormasa da, onun benim için bir anlamı olduğunu bildiğini ve bunu bu şekilde gösterdiğini biliyordum.

Nielsenlar ile birlikte yaşamaya başlamamdan birkaç ay sonra, bir akşam yemeğinde Bay Nielsen, "Dorothy, seninle konuşmak istediğimiz bir şey var," dedi.

Bay Nielsen'm Rushmore Dağı Anıtı'na yapmayı planladıkları gezi hakkında konuşacağını sanmıştım. Fakat karısına baktığını ve Bayan Nielsen'ın da bana bakarak gülümsediğini görünce, bunun daha başka ve daha önemli bir konu olduğunu anladım.

"Minnesota'ya geldiğin gün sana Dorothy ismini vermişler," dedi Bayan Nielsen. "Bu ismi çok seviyor musun?"

"Çok sayılmaz," dedim, konunun nereye gittiğinden emin değildim.

"Vivian'imizin bizim için ne kadar değerli olduğunu biliyorsun, değil mi?" diye sordu Bay Nielsen.

Evet dercesine başımı salladım.

"Pekâlâ," dedi Bay Nielsen ellerini masaya koyarak. "Eğer Vivian'in ismini alırsan bu bizim için çok şey ifade eder. Biz seni kızımız olarak görüyoruz. Henüz yasal olarak kızımız değilsin, ama seni o şekilde görmeye başladık. Ve senin de bizi anne baban olarak görmeye başladığını umuyoruz."

İkisi de beklenti içinde bana bakıyordu. Ne düşüneceğimi bilmiyordum. Nielsenlar için hissettiklerim –minnet, saygı, takdir– bir çocuğun anne babasına duyduğu sevgiyle aynı değildi. Onlara duyduğum sevginin nasıl bir sevgi olduğundan emin değildim. Bu nazik, sakin, mütevazı insanlarla birlikte yaşadığım için mutluydum. Beni evlerine aldıkları için onlara minnettardım. Ama her gün onlardan ne kadar farklı olduğumun da farkına varıyordum. Onlar benim ailem değildi ve asla olmayacaklardı.

Öte yandan, kızlarının adını almakla ilgili ne hissettiğimi de bilmiyordum. Bu yükün ağırlığını taşıyabileceğimden emin değildim.

"Ona baskı yapmayalım, Hank," dedi Bayan Nielsen. Ardından bana döndü. "İstediğin kadar düşün ve bize haber ver, tatlım. Kararın ne olursa olsun, evimizde yerin var."

Birkaç gün sonra konserve reyonundaki rafları doldurduğum sırada tanıdık bir erkek sesi duydum. Sesi tanıyor ama kime ait olduğunu çıkaramıyordum. Kalan mısır ve bezelye konservelerini de yerlerine yerleştirdim ve boş karton kutuyu alarak yavaşça ayağa kalktım. Sesin sahibine görünmeksizin onun kim olduğunu hatırlamayı umuyordum.

"Eğer sizin için de uygunsa takas edebileceğim çok güzel, el işi ürünlerim var," dedi adam Bay Nielsen'a.

İnsanlar her gün mağazaya geliyor ve neden ödeme yapa-

mayacaklarına dair mazeretler sunuyor, veresiye istiyor ya da takas edecek bir şeyler öneriyorlardı. Bay Nielsen her akşam eve müşterilerden aldığı bir şeylerle geliyordu; bir düzine yumurta, *lefse* denilen yumuşak, Norveç gözlemeleri, uzun, örgü bir atkı... Bayan Nielsen her seferinde gözlerini devirerek, "Tanrım," diyor, ama asla şikâyet etmiyordu. Sanırım kocasının yufka yürekliliği ile gurur duyuyordu.

"Dorothy?"

Arkamı dönmemle birlikte sesin sahibinin Bay Byrne olduğunu fark ederek şaşkına döndüm. Kestane rengi saçları cansız ve darmadağındı. Gözleri kan çanağına dönmüştü. Sarhoş olup olmadığını merak etmiştim. Burada, kendininkine elli kilometre uzaklıktaki bir kasabanın marketinde ne arıyordu?

"Vay canına, ne sürpriz," dedi Bay Byrne. "Burada mı çalışıyorsun?"

Evet dercesine başımı salladım. "Mağazanın sahipleri – yani Nielsenlar– beni evlerine aldılar."

Şubat soğuğuna rağmen Bay Byrne'nin şakağından terler süzülüyordu. Elinin tersiyle terini sildi. "Peki, onlardan memnun musun?"

"Evet, bayım." Neden bu kadar tuhaf davrandığını merak etmiştim. "Bayan Byrne nasıl?" diye sordum sohbetin yönünü değiştirmeye çalışarak.

Bay Byrne gözlerini kırpıştırdı. "Senin haberin yok, tabii."

"Efendim?"

Başını iki yana sallayarak, "O güçlü bir kadın değildi, Dorothy," dedi. "Küçük düşmeye dayanamadı. Yardım dilenmeye katlanamadı. Ama başka ne yapabilirdim? Her gün bunu düşünüyorum," diyerek yüzünü buruşturdu. "Fanny gittikten sonra..."

"Fanny gitti mi?" Niye şaşırdığımı bilmiyordum, ama şaşırmıştım.

"Senden birkaç hafta sonra o da ayrıldı. Bir sabah gelip Park Rapids'teki kızının onun yanında yaşamasını istediğini ve gitmeye karar verdiğini söyledi. Zaten diğerleri gitmişti, biliyorsun. Ve sanırım Lois artık daha fazla..." Bay Byrne sanki suratındaki ifadeyi yok etmek istermiş gibi eliyle yüzünü sildi. "Geçen bahar kopan büyük fırtınayı hatırlıyor musun? Nisanın sonlarına doğruydu. İşte, Lois o fırtınada dışarı çıkıp hiç durmadan yürümeye başlamış. Onu evin altı kilometre uzağında, donarak ölmüş bir halde buldular."

Bay Byrne'nin acısını paylaşmak, ona karşı bir şeyler hissetmek istiyordum. Ama yapamadım. "Çok üzüldüm," dedim. Sanırım Bay Byrne ve onun parçalanmış hayatı için gerçekten üzülmüştüm. Fakat Bayan Byrne için herhangi bir üzüntü duyamıyordum. Onun soğuk bakışlarını, devamlı çattığı kaşlarını, beni bir çift elden başka bir şey olarak görmek istemeyişini, dikiş iğnesi ve ipliği tutan parmaklarını hatırladım. Öldüğü için sevinmemiştim. Ama üzülmemiştim de.

O gün akşam yemeğinde Nielsenlara kızlarının ismini alacağımı söyledim. O andan itibaren eski hayatım sona ermiş ve yenisi başlamıştı. Şansımın devam edeceğine inanmakta her ne kadar zorluk çeksem de, artık arkamda bıraktıklarımın etkisinde değildim. Bu yüzden, birkaç yıl sonra Nielsenlar beni evlat edinmek istediklerini söylediklerinde, bunu seve seve kabul ettim. Onlara anne-baba diye seslenmeye bir türlü dilim varmasa da kızları olacaktım. Aramızdaki ilişki, bunun için fazla resmiydi. Yine de o andan itibaren ailelerinin bir üyesi olduğumdan, onların da benden sorumlu olup benimle ilgileneceklerinden emindim.

Zaman geçtikçe gerçek ailemi hatırlamak gittikçe zorlaşıyordu. Önceki hayatımdan geriye kalan bir fotoğraf, mektup ya da bir kitap bile yoktu. Sahip olduğum tek şey, büyükannemin verdiği kolyeydi. Onu boynumdan çok nadir çıkarmama rağmen, büyüdükçe farkına vardığım bir gerçekten kaçamıyordum. Gerçek ailemden bana kalan tek şeyi, biricik oğlunu ve onun ailesini bir gemiyle denize yollayan ve onları muhtemelen bir daha asla görmeyeceğini gayet iyi bilen bir kadın vermişti.

Hemingford, Minnesota

1935 - 1939

Bayan Nielsen çantamda bir paket sigara bulduğunda on beş yaşındaydım.

Mutfağa girdiğimde, hoşuna gitmeyen bir şey yaptığım belliydi. Her zamankinden sessizdi ve biraz da kırgın, hafif sinirli bir havası vardı. Bana öyle gelip gelmediğini merak etmiştim. Okula gitmeden önce onu üzecek herhangi bir şey söyledim ya da yaptım mı diye hatırlamaya çalıştım. Arkadaşım Judy Smith'in erkek arkadaşının kasaba dışındaki bir dükkândan alıp bana verdiği sigara paketi aklıma bile gelmiyordu.

Bay Nielsen eve geldikten sonra akşam yemeğine oturduğumuzda, Bayan Nielsen sigara paketini masanın üzerinden benim önüme kaydırdı. "Yeşil eldivenlerimi ararken onları senin ödünç almış olabileceğini düşündüm," dedi. "Ama onların yerine bunu buldum."

Önce Bayan Nielsen'a, ardından çatalını ve bıçağını eline alıp dana pirzolasını küçük parçalara bölmeye başlayan Bay Nielsen'a baktım.

"Sadece bir tane içtim, denemek için," dedim. Ama paketin yarısının boş olduğu açıkça görülüyordu.

"Bunu nereden aldın?" diye sordu Bayan Nielsen.

Az kalsın Judy'nin erkek arkadaşı Douglas'tan aldığımı söyleyecektim. Fakat başkalarını da bu işin içine sürüklemenin durumu daha da kötüleştireceğini fark ettim. "Sadece... bir denemeydi. Hiç hoşuma gitmedi. Beni öksürttü."

Bayan Nielsen kaşlarını kaldırarak kocasına baktı. Benim için çoktan bir ceza kararlaştırdıklarına emindim. Her pazar öğleden sonra Judy ile sinemaya gitmek, elimden alabilecekleri tek şeydi. Böylece sonraki iki hafta boyunca evde oturarak onların sessiz kınamalarına katlanmak zorunda kaldım.

Bu olaydan sonra Nielsenları üzmenin pahalıya mal olduğunu anlamıştım. Oysa ben Judy gibi odamın penceresine çıkıp, su borusuna tutunarak aşağı inmiyordum. Okuluma gidiyor, mağazada çalışıyor, akşam yemeğine yardımcı oluyor, ödevlerimi yapıp yatmaya gidiyordum. Ara sıra erkeklerle flört ediyordum. Fakat yanımızda mutlaka bir başka çiftin daha olmasına ya da grupça buluşmaya özen gösteriyordum. Bilhassa Ronnie King adındaki çocuk benden gerçekten hoşlanıyordu ve bana bir söz yüzüğü vermişti. Ama Nielsenları hayal kırıklığına uğratacağım bir şey yapmaktan öyle korkuyordum ki, uygunsuz bir duruma yol açabilecek her şeyden kaçınıyordum. Bir keresinde, bir buluşma sonrası Ronnie bana iyi geceler öpücüğü vermeye çalışmıştı. Dudaklarını hafifçe benimkilere değdirir değdirmez, çabucak geri çekilmiştim. Çok geçmeden de yüzüğünü geri vermiştim.

Bay Sorenson'ın bir gün kapıda belirip Nielsenların çok masraflı, çok problemli ya da sadece bir hayal kırıklığı olduğuma karar verdiklerini ve beni göndermek istediklerini söylemesinden çok korkuyordum. Kâbuslarımda kendimi tek başına bir trende, ıssız yerlere doğru yol alırken görüyor-

dum. Ya da saman balyalarından oluşan bir labirentte. Bazen de büyük bir şehrin caddelerinde yürüyor, ışıkları yanan evlerin pencerelerine göz atarak hiçbiri bana ait olmayan ailelere bakıyordum.

Bir gün, mağazadaki bir adamın Bayan Nielsen ile konuşmalarına kulak misafiri oldum. "Kilisemiz öksüzler treniyle gelen bir çocuk için yardım topluyor. Karım beni çocuğa bir şeyler almam için gönderdi," dedi adam. "Hatırlıyor musunuz? Bir süre önce bütün o evsiz çocuklarla birlikte gelmişti. Bir keresinde onları görmek için Albans'taki Grange Binası'na gitmiştim. Bir sürü zavallı çocuk... Her neyse, bahsettiğim çocuk art arda talihsizlikler yaşamış. Onu yanına alan bir çiftçi tarafından fena halde dövülmüş. Ondan sonra yanına gittiği yaşlı bayan da ölünce çocuk yine bir başına kalmış. Bu zavallı çocukları tek başlarına bir yerlere göndermek ve insanlardan onlarla ilgilenmelerini beklemek tam bir skandal. Sanki bizim yeterince sıkıntımız yokmuş gibi."

"Hı-hı," dedi Bayan Nielsen çekimser bir şekilde.

Adamın bahsettiği çocuğun Dutchy olup olamayacağını merak ederek biraz daha yaklaştım. Sonra Dutchy'nin artık on sekizine bastığını fark ettim. Kendi başının çaresine bakacak kadar büyümüştü.

Mağazaya göz gezdirip, geldiğim günden beri burada neredeyse hiç değişiklik yapılmadığını fark ettiğimde on altı yaşındaydım. Burayı güzelleştirmek için yapabileceğimiz bir

sürü şey vardı. İlk olarak, Bay Nielsen'a danıştıktan sonra dergileri ön tarafa, yazarkasanın yanına taşıdım. Mağazanın arka tarafında yer alan şampuanları, losyonları ve kremleri ecza ürünlerinin yakınındaki raflara yerleştirdim. Böylece reçetelerini dolduran insanlar aynı zamanda yara bandı ve merhem gibi şeyler de alabileceklerdi. Ne yazık ki kadın reyonunda çok fazla şey yoktu. Bay Nielsen'ın bu konudaki bilgisizliği, Bayan Nielsen'm ise ilgisizliği dikkate alındığında, bunun sebebini anlamak zor değildi. Bayan Nielsen arada sırada bir ruj sürmekle yetinir, o da her zaman rasgele seçilmiş ve alelacele sürülmüş hissi verirdi. Bayan Murphy'nin salonunda çoraplar, jartiyerler ve makyaj malzemeleri hakkında yapılan uzun konuşmaları hatırlayarak, bu reyonu genişletme önerisinde bulundum. Mesela bayilerden biriyle anlaşarak çeşit çeşit kadın çorapları getirtebilir ve bir gazeteye bunun reklamını verebilirdik. Bay ve Bayan Nielsen bu fikre önceleri kuşkuyla yaklaşsalar da, ilk hafta bütün stoklarımızı tükettik. Sonraki hafta ise Bay Nielsen siparişlerini ikiye katladı.

Fanny'nin, kadınların çok parası olmasa da kendilerini daima güzel hissetmek istediklerine dair söylediklerini hatırladım. Parlak, taklit mücevherler, pamuklu kadife eldivenler, halka bilezikler gibi küçük, ucuz şeyler sipariş etmesi için Bayan Nielsen'ı ikna ettim. Okulda gıptayla izlediğim, benden bir ya da iki sınıf büyük, birkaç kız vardı. Zengin aileleri alışveriş yapmaları için onları İkiz Şehirler'e* götürürdü. Bu kızların giydiklerini, yediklerini, dinledikleri müzikleri, hayalini kurdukları arabaları, hayranı oldukları film yıldızlarını dikkatle takip ediyordum. Sonra da topladığım bütün bu bilgileri

* ABD'nin Minnesota eyaletinde bulunan, Minneapolis ve St. Paul şehirlerinin ikisini birden tanımlayan terimdir. (Çev. N.)

mağazaya getiriyordum. Kızlardan biri yeni bir renk ya da stil kemer veya şapka taktığında, o öğleden sonra benzer tasarımlar bulmak amacıyla bayimizin kataloğunu karıştırıyordum. Bir katalogdan o kızlara benzeyen, kalem gibi ince kaşları, pembe yanakları, yumuşak, dalgalı saçları olan mankenler seçiyor, ardından onları son moda renkler ve kıyafetlerle giydiriyordum. Elizabeth Arden'ın Blue Grass isimli parfümü gibi en sevdikleri kokuları öğreniyor, sonra da bayanların favori parfümleriyle birlikte onları da reyonlarımıza ekliyorduk.

İşler büyüdükçe rafları sıklaştırıyorduk. Koridor sonlarına yerleştirdiğimiz özel rafları losyonlarla doldurmuştuk. Yan taraftaki Rich's adlı kuyumcu kepenk kapattığında, orayı mağazasına katıp genişletmesi için Bay Nielsen'ı ikna ettim. Depo arka taraf yerine zemin katta yer alacaktı ve mağaza bölümlere ayrılacaktı.

Fiyatları düşük tutuyorduk. Her hafta yaptığımız indirimlerle ve gazeteye verdiğimiz kuponlarla daha da düşürüyorduk. Oluşturduğumuz taksitlendirme planı sayesinde, insanlar daha pahalı ürünleri taksitle satın alabiliyorlardı. Ayrıca içeriye müşterilerin vakit geçirebilecekleri küçük bir de büfe yerleştirmiştik. Kısa sürede işler çok iyi gitmeye başlamıştı. Bu berbat ekonomide işleri iyi giden tek işletme bizimki gibi görünüyordu.

"En göze çarpan yerinin gözlerin olduğunu biliyor musun?" diye sordu Tom Price, son sınıftaki bir matematik dersimizde. Sıramın üzerine eğilerek önce bir gözüme, sonra diğerine baktı. "Kahverengi, yeşil, hatta aralarında biraz altın sarısı

bile var. Bir çift gözde hiç bu kadar çok renk görmemiştim." Tom'un bakışları altında ezilip büzülüyordum. Ama o öğleden sonra eve gittiğimde, banyo aynasına iyice yaklaşarak uzunca bir süre gözlerime baktım.

Saçlarım artık eskisi gibi değildi. Kuru yapraklar gibi, kızıl kahverengi bir renk almışlardı. Onları modaya uygun bir şekilde –en azından bizim kasabadaki modaya göre– omuzlarımın tam üzerinde kestirmiştim. Makyaj yapmaya başladığımda ise yüzüm iyice ortaya çıkmıştı. Şimdiye kadarki hayatım, İrlandalı Niamh'den Amerikalı Dorothy'ye, sonrasında yeniden hayat bulan Vivian'e kadar birbiriyle alakasız bir dizi kimlikten oluşuyordu. Tıpkı rahat hissettirene dek alışmanız gereken yeni bir çift ayakkabı gibi, her karakter önceleri üzerimde tuhaf duruyordu. Fakat kırmızı bir rujla yepyeni –ve geçici– bir kişilik yaratabiliyordum. Böylece bir sonraki karakterimi kendim belirleyebiliyordum.

Mezuniyet dansına Tom ile katılmıştım. Elinde büyük, beyaz bir karanfil ve iki küçük gülle beni almaya geldi. Kendime Ginger Rogers'ın *Swing Time* adlı müzikalinde giydiği elbiseye benzer pembe, tül bir elbise dikmiştim. Bayan Nielsen ise inci kolyesiyle küpelerini bana ödünç vermişti. Tom gece boyunca cana yakın ve iyi davranmıştı. Ta ki babasının fazlaca büyük ceketinin cebine sokuşturduğu küçük viski şişesi onu sarhoş edene kadar. Sonrasında başka bir öğrenciyle dans pistinde itişip kakışmaya başlamış ve kendisiyle birlikte beni de danstan attırmıştı.

Sonraki pazartesi, on ikinci sınıf İngilizce öğretmenim olan Bayan Fry, ders bitiminde beni bir kenara çekti. "Neden bunun gibi bir çocukla boşa zaman harcıyorsun?" diye azar-

ladı beni. Bir süredir kasaba dışındaki üniversitelere başvurmam için ısrar edip duruyordu. Bilhassa mezun olduğu okul olan, Massachusetts'teki Smith Üniversitesi'ne. "Çok daha iyi bir hayatın olacak," dedi Bayan Fry. "Bunu istemiyor musun, Vivian?" Bayan Fry'ın benimle bu kadar ilgilenmesi gururumu okşasa da, asla o kadar uzağa gidemeyeceğimi biliyordum. Bana bu kadar bağlanan Nielsenları bırakamazdım. Ayrıca, Tom Price bir kenara, benim için yeterince iyi bir hayat yaşıyordum.

Mezun olur olmaz mağazayı çekip çevirmeye başladım. Bu iş için uygun olduğumu ve bundan keyif aldığımı fark etmiştim. (St. Olaf Üniversitesi'nde muhasebe ve işletme dersleri alıyor, ama sadece akşam derslerine giriyordum.) Çalışanları işe ben alıyor –şimdilik toplam dokuz kişiydiler– ve malların çoğunu ben sipariş ediyordum. Geceleri Bay Nielsen ile hesap defterlerini tekrar gözden geçiriyorduk. Birlikte çalışanların problemlerini çözüyor, müşterileri yatıştırıyorduk. Malları en uygun fiyata satın almak, müşterilerin ilgisini en çok çekecek ve en yeni seçenekleri sipariş etmek için sürekli çalışıyordum. Artık Nielsenların mağazası, elektrikli süpürge, mikser ya da kuru kahve almak için akla gelecek ilk yerdi. İşlerimiz hiç bu kadar yoğun olmamıştı.

Mezun olduğum sınıftaki kızlar mağazaya geliyor, sanki çok önemli bir iş başarmışlar gibi, Şeref Madalyası büyüklüğündeki tek taş elmas yüzüklerini sağa sola sallıyorlardı. Onlar önemli bir iş başardıklarını düşünüyor olsa da benim tek görebildiğim, önlerinde yan gelip yatan bir adamın ça-

maşırlarını yıkayacakları bir gelecekti. Evlilik denen şeyi aklımın ucundan bile geçirmiyordum. Bayan Nielsen da bu düşünceme katılıyordu. "Gençsin," diyordu. "Bunun için zamanın olacak."

Spruce Harbor, Maine, 2011

"Bu pahalı sebzeler benim bütün maaşımı yiyip bitiriyor," diye söylendi Dina. "Bu şekilde devam edebilir miyiz, bilmiyorum."

Dina, Molly'nin Bar Harbor'daki kütüphaneden döndükten sonra üçü için hazırladığı sebze yemeğinden bahsediyordu. Peynir, kırmızı ve yeşil biber, siyah fasulye ve kabak karışımından oluşan bir yemekti bu. Molly son zamanlarda bir hayli fazla yemek yapmaya başlamıştı. Eğer hayvansal protein bakımından zengin olmayan yemekleri de denerse, Dina'nm çok daha fazla seçeneğin olduğunu göreceğini düşünüyordu. Bu yüzden hafta boyunca peynirli ve mantarlı gözlemeler, vejetaryen türlüsü ve patlıcanlı lazanya yapmıştı. Ama Dina yine de şikâyet ediyor, yeterince doyurmadıklarını, tatlarının tuhaf olduğunu söylüyordu. Molly fırında pişirene dek Dina hayatında hiç patlıcan yememişti. Ve şimdi de çok pahalıya mal olduklarından yakınmaya başlamıştı.

"O kadar fazla tuttuğunu sanmıyorum," dedi Ralph.

"Buna ek olarak bir de kendi masrafları var," diye ekledi Dina alçak sesle.

Aldırma, dedi Molly içinden, ama... kendini tutamadı. "Dur bir dakika. Beni evlat edindiğin için sana bir para ödendi, öyle değil mi?"

Dina yüzünde şaşkın bir ifadeyle Molly'ye baktı, çatalı havada kalmıştı. Ralph ise kaşlarını havaya kaldırdı. "Bunun neyle ilgisi var anlamadım," dedi Dina.

"O para fazladan bir kişinin masraflarını karşılamıyor mu?" diye sordu Molly. "Karşılamaktan da fazlasını yapıyor, değil mi? Dürüst olmak gerekirse, bir evlat edinmenin sebebi de o değil miydi zaten?"

Dina birden ayağa kalktı. "Şaka mı yapıyorsun?" Sonra dönerek Ralph'e baktı. "Benimle gerçekten bu şekilde mi konuşuyor?"

"Hey, siz ikiniz..." diyerek araya girdi Ralph, yüzünde gergin bir gülümseme hâkimdi.

"*Biz ikimiz* diye bir şey yok. Sakın onunla beni bir tutayım deme," dedi Dina.

"Pekâlâ, tamam, sadece..."

"Hayır, Ralph. Yetti artık. Kamu hizmeti cezasının canı cehenneme. Bana sorarsan bu kız derhal ıslahevine gönderilmeli. O bir hırsız, bu kadar basit. Kütüphaneden kitap çaldı, kim bilir bizden neler çalıyor. Ya da o yaşlı kadından." Dina doğruca Molly'nin odasına giderek kapıyı açıp içeri girdi.

"Hey," diye bağırdı Molly ayağa kalkarak.

Bir süre sonra Dina elinde bir kitapla odadan çıktı. Kitabı bir pankart gibi havada tutuyordu. *Yeşilin Kızı Anne*. "Bunu nereden aldın?" diye sordu Molly'ye.

"Benim odama o şekilde..."

"Bu kitabı nereden aldın?"

Molly arkasına yaslandı. "Vivian verdi."

"Haydi oradan," dedi Dina, ardından kitabın kapağını açıp parmağıyla ilk sayfasına vurdu. "Burada Dorothy Power'a ait olduğu yazıyor. Bu kim?"

Molly, Ralph'e dönerek usulca, "O kitabı çalmadım," dedi.

"Tabii, eminim sadece 'ödünç' almıştır," diyerek pembe pençesini Molly'ye doğrulttu Dina. "Dinle, genç bayan. Bu eve geldiğinden beri başımız dertten kurtulmadı ve artık bundan bıktım. Çok ciddiyim. Bundan bıktım." Dina bacaklarını iki yana açmış bir şekilde duruyor, kısa ve sık nefesler alıyor ve sarı yelelerini sinirli bir at gibi sağa sola savuruyordu.

"Tamam, tamam, Dina, bak," diyerek onu sakinleştirmeye çalıştı Ralph, ellerini bir orkestra şefi gibi sallayarak. "Bence bu mevzu çok uzadı. Sadece oturup, derin bir nefes alıp sakinleşebilir miyiz?"

"Benimle dalga mı geçiyorsun sen?" diye bağırdı Dina ağzından tükürükler saçarak.

Ralph, Molly'ye baktı. Molly onun yüzünde yeni bir ifade görüyordu. Ralph artık yorgun ve bıkmış usanmış görünüyordu.

"Gitmesini istiyorum," dedi Dina.

"Dina..."

"GİTSİN."

O akşam Ralph, Molly'nin odasının kapısını tıklattı. "Hey, ne yapıyorsun?" diye sordu etrafına bakınarak. L.L.Bean spor çantaların ağızları açılmış, *Yeşilin Kızı Anne* dahil, Molly'nin küçük kitap koleksiyonu üst üste yere yığılmıştı.

"Ne yapıyormuşum gibi görünüyor?" diye sordu Molly, çoraplarını bir naylon torbaya doldururken. Genellikle Ralph'e kaba davranmazdı ama şimdi umurunda bile değildi. Ralph orada ona hiç de arka çıkmamıştı.

"Şimdi bir yere gidemezsin. Sosyal hizmetlerle konuşmamız gerek. Muhtemelen birkaç gün sürer."

Molly çorapla doldurduğu poşeti spor çantanın dibine sokuşturdu. Ardından ayakkabılarını dizmeye başladı. Bir hayır kurumu mağazasından aldığı Doc Martens marka ayakkabılarını, siyah, parmak arası terliklerini, köpek tarafından çiğnendiği için daha önceki üvey annesinin attığı ama Molly'nin çöpten kurtardığı sandaletlerini ve siyah spor ayakkabılarını hazırladı.

"Senin için daha uygun bir yer bulacaklardır," dedi Ralph.

Molly başını kaldırıp Ralph'e bakarak, gözünün önüne düşen perçemleri kenara itti. "Öyle mi? Hiç sanmıyorum."

"Haydi, Moll. Bir huzur ver."

"Asıl sen bana huzur ver. Ve bana Moll demeyi kes." Pençelerini çıkarıp yabani bir kedi gibi Ralph'in üzerine atlamamak için Molly'nin tek yapabileceği şey buydu. Lanet olası Ralph ve onun kahrolası sürtüğü...

Molly bir başka koruyucu aileye yerleştirilmek için öylece bekleyemeyecek kadar büyümüştü. Okulunu değiştirmek, yeni bir kasabaya taşınmak, başka bir ailenin heveslerine boyun eğmek için fazla büyüktü. O kadar öfkeliydi ki gözü bir şey görmüyordu. Dar kafalı, ahmak Dina'yı ve yüreksiz, karaktersiz Ralph'i düşünerek öfkesini körüklüyordu. Çünkü bu öfkenin ötesinde, onu zayıflatıp hareketsiz kılabilecek bir acının olduğunu biliyordu. Hareket etmeye devam etmeliydi. Çantalarını doldurup, bu evden defolup gitmeliydi.

Ralph ne yapacağını bilemez bir halde öylece dikiliyordu. Tıpkı her zaman olduğu gibi. Molly, Ralph'in Dina ile kendisi arasında kaldığını ve ikisini de idare edecek donanıma sahip olmadığını gayet iyi biliyordu. Bu pısırık, zavallı adama neredeyse acımıştı.

"Gidecek bir yerim var, merak etme," dedi Ralph'e.

"Jack'i mi kastediyorsun?"

"Olabilir."

Aslında onu kastetmemişti. Jack'e gitmesi, Bar Harbor'un en lüks otelinde bir oda tutabilmesi kadar ihtimal dışıydı. (Evet, deniz manzaralı olanını tercih ederim. Ayrıca odama bir bardak buzlu, mangolu içecek yollayın lütfen, teşekkürler!) Jack ile araları hâlâ limoniydi. Hem araları iyi olsa bile Terry geceyi onlarda geçirmesine asla izin vermezdi.

Ralph bir iç çekti. "Pekâlâ, neden burada durmak istemediğini anlıyorum."

Molly ona, 'Yapma, Sherlock' dercesine bir bakış attı.

"Seni herhangi bir yere bırakmamı istersen haber ver."

"Başımın çaresine bakarım," diyerek bir yığın siyah tişörtü çantasına doldurdu Molly. Sonra da kollarını göğsünde kavuşturarak Ralph'in odadan çıkmasını bekledi.

Peki, şimdi hangi cehenneme gidecekti?

Molly'nin tasarruf hesabında, geçen yaz Bar Harbor'daki dondurmacıda asgari ücretle çalışarak biriktirdiği 213 dolar vardı. Bangor'a ya da Portland'a giden bir otobüse binebilirdi. Hatta belki de Boston'a. Peki, ya sonra?

Annesini merak etti. Bu, onu ilk merak edişi değildi. Belki annesi eskisinden daha iyiydi. Belki de artık temizdi, alkol almıyor ve devamlı bir işte çalışıyordu. Molly şimdiye dek onu bulmak için duyduğu şiddetli arzuya direnmişti. Çünkü bulabileceği şeyden korkuyordu. Ama denize düşen... Hem kim bilebilirdi ki? Biyolojik anne babaların kendilerini toparlaması devletin işine gelen bir şeydi. Bu her ikisi için de bir fırsat olabilirdi.

Molly fikrini değiştirmeden önce yatağının üzerindeki diz-

üstü bilgisayarına uzandı. Beklemeye aldığı bilgisayarı açmak için klavyedeki tuşlara rasgele vurdu. Sonra da 'Donna Ayer Maine' ismini arattı.

İlk sonuç, Dona Ayer'ın LinkedIn'deki profesyonel profil sayfasına aitti. (Bunun annesi olma ihtimali pek mümkün değildi). Bir diğeri, Yarmouth belediye meclisi üyelerinin listelendiği bir dokümandı. (Bu çok daha ihtimal dışıydı). Üçüncüsü ise bir evlilik duyurusuydu: Donna Halsey adında biri, mart ayında Mattawamkeag'da Rob Ayer adındaki bir hava kuvvetleri pilotuyla evlenmişti. (Hımm, hayır). Ve nihayet, evet, işte oradaydı – Molly'nin annesi, *Bangor Daily News* gazetesindeki küçük bir haberde yer almıştı. Molly kendini annesinin sabıka fotoğrafına bakarken buldu.

Rengi solmuş, gözleri kaymış ve kesinlikle sarhoş olsa da, bunun Molly'nin annesi olduğuna şüphe yoktu. Haberde yazılanlara göre annesi üç ay önce yirmi üç yaşındaki Dwayne Bordick isimli biriyle bir eczaneden OxyContin* çalarken yakalanmıştı ve Penobscot Eyalet Hapishanesi'nde yatıyordu.

Pekâlâ, onu bulmak hiç de zor olmamıştı.

Ama oraya gidemezdi.

Şimdi ne yapacaktı? İnternetten evsizlerin kalabileceği yerleri araştırırken Ellsworth'te bir barınma evi buldu. Ancak yanlarında bir 'ebeveyn' olmadığı sürece, müşterilerinin on sekiz yaşında ya da daha büyük olmalarını şart koşuyordu. Bar Harbor'daki bir başka yerin ise yemekhanesi vardı, fakat onun da yatakhanesi yoktu.

Peki, ya... Vivian? O evin on dört odası vardı. Vivian onlardan olsa olsa üçünü kullanıyordu. Mutlaka evde olmalıydı,

* Morfin türevi güçlü bir ağrı kesici. (Çev. N.)

zaten evden hiç çıktığı yoktu. Molly telefonundaki saate göz attı, yediye çeyrek vardı. Onu aramak için çok geç sayılmazdı, değil mi? Öte yandan... Şöyle bir düşününce, Vivian'i hiç telefonda konuşurken görmediğini fark etti. Belki de otobüse atlayıp oraya giderek yüz yüze konuşmak daha iyi olurdu. Hem Vivian hayır diyecek olursa, geceyi onun garajında geçirebilirdi. Sabah olduğunda da sakin kafayla ne yapacağına karar verecekti.

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly otobüs durağından Vivian'in evine doğru ağır ağır yürümeye başladı. Dizüstü bilgisayarı sırt çantasındaydı. Kırmızı, Braden yazılı çantayı bir omzuna, Hawaii çiçekli olanını diğer omzuna atmıştı. Çantalar bir bardaki kavgacı müşteriler gibi birbirine çarpıyor, Molly ise ikisinin arasında kalıyordu. Bu şekilde oldukça yavaş yürüyebiliyordu.

Dina'yla kavga etmeden önce, Molly ertesi gün Vivian'e gitmeyi ve ona kütüphanede bulduğu şeyi anlatmayı planlamıştı. Ama şimdi planlar değişmişti.

Evden ayrılışı da sinir bozucu olmuştu. Dina yatak odasının kapısını kapatıp televizyonun sesini sonuna kadar açmıştı. Ralph ise yarım ağızla Molly'nin çantalarını taşımasına yardım etmeyi, ona yirmi dolar vermeyi ve gideceği yere bırakmayı teklif etmişti. Molly gönülsüzce teşekkür etmiş, Ralph'e zar zor sarılmış, ama en sonunda, "Hayır, ben iyiyim, görüşürüz," diyerek bağırmıştı. Ardından yola düşüp düşünmeye başladı: Bu mevzu çoktan bitti, ben çoktan gittim...

Ara sıra yanından bir araba geçiyordu. Ölü sezon olduğundan yoldan geçen arabaların çoğu ya bir Subaru, ya on ton-

luk bir kamyon ya da bir külüstürdü. Mayıs ayında olmalarına rağmen Molly'nin üzerinde ağır, kışlık montu vardı. Ne de olsa burası Maine idi. (Hem kim bilir, belki de bu montun içinde uyumak zorunda kalacaktı). Bir yığın eşyasını gerekeni yapmaları için Ralph ve Dina'ya bırakmıştı. Onlara Dina'nın Noel'de önüne attığı birkaç iğrenç, sentetik yünlü kazak da dahildi. Neyse ki onlardan kurtulmuştu.

Molly adımlarını saymaya başladı: Sol, sağ, sol, sağ. Sol sağ. Sol *sağ*. Sol omzu acıyor, çanta askısı etine batıyordu. Olduğu yerde hafifçe sıçrayarak askının yerini değiştirdi. Şimdi de aşağı kayıyordu. Tekrar sıçradı. Evini sırtında taşıyan bir kaplumbağaya benziyordu. Çalıların arasında güçlükle ilerleyen Jane Eyre gibiydi. Kanosunun ağırlığı altında yürüyen bir Penobscot gibi... Yükünün ağır olmasına şaşmamak lazımdı. Ne de olsa hayatta sahip olduğu her şey bu çantaların içindeydi.

Neleri yanına alırdın? Neleri ardında bırakırdın?

Molly bulutlarla çizgilenmiş koyu mavi gökyüzüne bakarak, boynundaki kolyesine dokundu. Kuzgun. Ayı. Balık.

Kalçasındaki kaplumbağa.

Daha fazlasına ihtiyacı yoktu.

Bu uğurlarını kaybetse bile daima onun bir parçası olacaklarını düşünüyordu. Sizin için önemli olan şeyler her zaman sizinle kalır, adeta derinize işlerdi. İnsanlar sevdikleri, inandıkları ya da korktukları şeylerin daimi bir hatırlatıcısı olmaları için dövmeler yaptırıyorlardı. Ancak kaplumbağa dövmesinden asla pişman olmasa da, Molly'nin geçmişini hatırlamak için etini bir daha boyatmasına gerek yoktu.

Daha önce işaretlerin bu kadar derin izler bırakabileceğini bilmiyordu.

Vivian'in evine yaklaştığı sırada telefonuna göz attı. Saat 20:54'ü gösteriyordu. Buraya tahmininden çok daha geç varmıştı.

Verandadaki floresan lamba cılız, pembe bir ışık yayıyordu. Evin geri kalanı karanlıktı. Molly çantalarını verandaya bırakıp bir süre omuzlarını ovuşturdu. Ardından evin arkasına dolanarak, herhangi bir yaşam belirtisi bulmak için pencerelere göz gezdirmeye başladı. İşte orada, ikinci katın sağ tarafındaki iki pencerede ışık vardı. O oda Vivian'in yatak odasıydı.

Molly ne yapacağından emin değildi. Vivian'i korkutmak istemiyordu, fakat bu saatte kapı zilinin çalmasının bile onu ürküteceğinin farkındaydı.

Bu yüzden onu aramaya karar verdi. Gözlerini Vivian'in penceresine dikerek numarasını çevirdi.

"Alo, kimsiniz?" dedi Vivian, telefon dört kez çaldıktan sonra. Sanki okyanus ötesindeki biriyle konuşuyormuş gibi, sesi gergin ve oldukça yüksekti.

"Merhaba, Vivian, ben Molly."

"Molly? Sen misin?"

"Evet," dedi Molly çatallaşan bir sesle. Sakinleşmek için derin bir nefes aldı. "Rahatsız ettiğim için üzgünüm."

Şimdi pencerenin ardındaki Vivian'i görebiliyordu. Vivian geceliğinin üzerine şarap rengi bir sabahlık giydi. "Sorun ne? İyi misin?"

"Evet, ben..."

"Tanrım, saatin kaç olduğundan haberin var mı?" dedi Vivian telefonun kordonuyla uğraşırken.

"Bu saatte aradığım için özür dilerim. Ben sadece... başka ne yapacağımı bilemedim."

Vivian, Molly'nin söylediklerini anlayana dek bir sessizlik oldu. "Neredesin sen?" diye sordu nihayet, bir koltuğun koluna ilişerek.

"Aşağıdayım. Yani, dışarıda. Zili çalmamın seni ürküteceğinden korktum."

"Neredeyim dedin?"

"Burada. Buradayım. Senin evinde."

"Burada mı? Şimdi mi?" diyerek ayağa kalktı Vivian.

"Özür dilerim." Ve Molly kendini tutamayarak birden ağlamaya başladı. Hava soğuktu, omuzları acıyordu, Vivian çılgına dönmüştü, otobüs seferleri sona ermişti, garaj karanlık ve tüyler ürpertici görünüyordu. Dahası gitmeyi düşünebileceği başka hiçbir yeri yoktu.

"Ağlama, hayatım. Ağlama. Hemen iniyorum."

"Tamam," dedi Molly güçlükle nefes alarak. *Topla kendini!*

"Şimdi kapatıyorum."

"Tamam." Molly gözyaşları içinde Vivian'in ahizeyi yerine yerleştirişini izledi. Vivian sabahlığının önünü sıkıca bağlayarak ensesindeki gümüş rengi saçları düzeltti. O odasından çıktığında, Molly de ön verandaya koştu. Kendini toplamak için başını iki yana sallayıp çantalarını bir kenara topladı. Ardından tişörtünün ucuyla gözlerini ve burnunu sildi.

Az sonra Vivian kapıyı açtı. Dehşet içinde önce Molly'ye (Molly gözlerini kurulasa bile rimelinin bütün suratına bulaşmış olduğunu anladı), ardından kocaman spor çantalara ve tıka basa doldurulmuş sırt çantasına baktı. "Tanrı aşkına, içeri gel!" dedi kapıyı iyice açarak. "Hemen içeri gir ve bana neler olduğunu anlat."

Molly'nin itirazlarına rağmen Vivian çay yapmak için ısrar etmişti. Gül desenli bir demlik ve fincanlarla birlikte –bunlar Bayan Murphy'den bir düğün hediyesiydi ve yıllardır bir kutuda duruyorlardı– Bayan Nielsen'ın gümüş servis takımından birkaç kaşık getirdi. İkisi birlikte mutfakta suyun kaynamasını beklemeye koyuldu. Molly kaynayan suyu demliğe boşalttıktan sonra, onu Vivian'in kilerde bulduğu peynir ve krakerlerle birlikte bir tepsiye koyarak salona taşıdı.

Vivian iki lamba yakıp Molly'yi kırmızı berjer koltuğa oturttu. Ardından dolaba giderek bir örtü çıkardı.

"Bu o bahsettiğin örtü!" dedi Molly.

Vivian iki ucundan tutarak silkelediği örtüyü Molly'nin üzerine örttü. Örtü yer yer lekelenmiş ve sökülmüş, kullanıldıkça incelmişti. Dikdörtgen şeklinde ve birbirine dikilmiş bir sürü minik kumaş parçası, iç içe geçen daireler oluşturuyordu. Bazıları yerinden sökülmüş, geriye yalnızca dikişleri kalmıştı. "Mademki bütün bunları atmaya kıyamıyorum, bari kullanayım dedim," dedi Vivian.

"Böyle davetsiz geldiğim için üzgünüm," diye açıkladı Molly, Vivian bacaklarını iyice örttüğü sırada.

Vivian elinin tersiyle itiyormuş gibi yaptı. "Saçmalama. Biraz heyecan benim için iyi olur. Kalp atışlarımı hızlandırır."

"Bunun iyi bir şey olduğundan emin değilim."

Vivian çay doldurduğu fincanlardan birini Molly'ye uzattı, diğerini de kendi aldı. İki kaşık şeker ekleyip karıştırdıktan sonra peynir ve krakerleri bir tabağa koydu. Ardından diğer koltuğa yerleşip ellerini kucağında birleştirdi. "Pekâlâ," dedi. "Anlat bakalım."

Ve Molly anlatmaya başladı. Vivian'e Indian Island'daki yaşamlarını, babasını öldüren trafik kazasını, annesinin uyuşturucuyla olan mücadelesini anlattı. Ona kaplumbağası Kabuklu'yu gösterdi. Misafir olduğu bir düzine koruyucu aileden, burnundaki hızmadan, Dina ile ettiği kavgadan ve internette yaptığı araştırma sonucunda annesinin hapiste olduğunu öğrendiğinden bahsetti.

Fincanlarında bekleyen çay önce ılınmış, ardından soğumuştu.

Molly, Vivian'e karşı tamamen dürüst olmaya karar verdi. Derin bir nefes alarak, "Sana uzun zaman önce söylemiş olmam gereken bir şey var," dedi. "Yaptığım kamu hizmeti bir okul projesi için değildi. Spruce Harbor Kütüphanesi'nden bir kitap çaldığım içindi."

Vivian sabahlığının önünü daha da sıkı kapattı. "Anlıyorum."

"Yaptığım aptalca bir şeydi."

"Hangi kitaptı?"

"*Jane Eyre*."

"Neden çalmıştın?"

Molly o ana geri döndü. Romanın her bir kopyasını raftan indirişini, dikkatlice evirip çevirişini, ciltli ve yeni, karton kapaklı olanları yerine yerleştirdikten sonra diğerini tişörtünün altına sokuşunu hatırladı. "Çünkü en sevdiğim kitaptı. Ve üç kopyası vardı. İçlerinden en kötüsünü kimsenin aramayacağını düşündüm," diyerek omzunu silkti. "Sadece... ona sahip olmak istemiştim."

Vivian başparmağıyla hafifçe alt dudağına vuruyordu. "Terry bunu biliyor muydu?"

Molly omzunu silkti. Terry'nin başını derde sokmak iste-

miyordu. "Jack bana bu konuda kefil oldu. Terry'nin Jack'e karşı nasıl hissettiğini biliyorsun."

"Bilirim."

Kendi sesleri haricinde gece sessiz ve sakindi. Perdeler karanlığa karşı çekilmişti. "Evine öyle bir rol yaparak girdiğim için üzgünüm," dedi Molly.

"Ah, sorun değil," dedi Vivian. "Sanırım hepimiz öyle ya da böyle bazı rollere gireriz, değil mi? Bana söylememekle en iyisini yapmışsın. Muhtemelen evime girmene izin vermezdim." Ellerini birbirine kenetleyerek konuşmasına devam etti. "Yine de bir kitap çalacaksan, hiç değilse en güzelini almalısın. Yoksa ne anlamı var?"

Molly o kadar gergindi ki güçlükle gülümseyebildi.

Ama Vivian gülümsüyordu. "*Jane Eyre*'i çalmak!" diyerek bir kahkaha attı. "Sana altın yıldız verip bir üst sınıfa yükseltmeleri gerekirdi."

"Yani hayal kırıklığına uğramadın mı?"

Vivian omuzlarını yukarı kaldırdı. "Eh."

"Gerçekten mi?" diye sordu Molly. Üzerinden büyük bir yük kalkmıştı.

"Her ne olursa olsun, onca saati benimle geçirerek cezanı çekmiş oldun."

"Bana bir cezaymış gibi gelmedi." Bir zamanlar –aslında oldukça kısa bir süre önce– bu kelimeler Molly'ye gülünç ve fazla içli gelirdi. Ama bugün öyle değillerdi. Bunları gerçekten hissederek söylüyordu. Ayrıca hikâyenin ikinci kısmına öyle çok odaklanmıştı ki başka bir şey düşünemiyordu bile. Öne doğru eğildi. "Dinle, Vivian," dedi. "Sana söylemem gereken bir şey daha var."

"Ah, Tanrım." Vivian soğumuş çayından bir yudum alıp fincanı yerine bıraktı. "Başka ne yaptın?"

Molly derin bir nefes aldı. "Bu defa benimle ilgili değil. Maisie ile ilgili."

Vivian berrak, ela gözlerini hiç kırpmaksızın Molly'ye dikti.

"İnternete girmiştim. Sadece herhangi bir şey bulabilir miyim diye merak ettim ve hiç beklemediğim kadar kolay buldum. Ellis Adası'nın kayıtlarından..."

"*Agnes Pauline* mi?"

"Evet, aynen. Yolcu listesinde anne ve babanın isimlerini buldum. Oradan da baban ve erkek kardeşlerinin ölüm ilanını. Ama onun, yani Maisie'nin adı geçmiyordu. Sonra aklıma Schatzmanları bulmak geldi. Böylece bir aile toplantısı ilanının verildiği bir internet sitesine denk geldim... ve... her neyse, orada 1929 yılında bir bebek evlat edindikleri yazıyordu, Margaret."

Vivian son derece sessizdi. "Margaret."

Molly başını sallayarak onayladı.

"Maisie."

"O olmalı, değil mi?"

"Ama... Bay Schatzman bana kurtulamadığını söylemişti."

"Biliyorum."

Vivian kendini toplamaya çalışarak koltuğunda doğruldu. "Bana yalan söylemiş." Gözleri bir an için kitaplığın üzerinde bir yerlere dalıp gitti. "Ve onu evlat edinmişler, öyle mi?" diye sordu.

"Belli ki öyle. Onlar hakkında başka bir şey bilmiyorum, ama eminim onları da öğrenmenin bir yolu vardır. Fakat Maisie uzun bir hayat yaşamış. New York'un merkeze uzak bir kasabasındaymış. Sadece altı ay önce hayatını kaybetmiş. Orada bir fotoğrafı da vardı... Etrafında çocukları ve torunlarıyla birlikte oldukça mutlu görünüyordu." Tanrım, ben tam bir aptalım, diye düşündü Molly. Bunu neden söyledim ki?

"Öldüğünü nereden biliyorsun?"

"Bir vefat ilanı vardı. Sana gösteririm. Peki... fotoğrafı da görmek ister misin?" Molly bir cevap beklemeden ayağa kalkıp sırt çantasından dizüstü bilgisayarını çıkardı. Bilgisayarı açarak Vivian'in yanma getirdi. Ardından masaüstüne kaydettiği aile fotoğrafını ve vefat ilanını açıp, bilgisayarı Vivian'in kucağına bıraktı.

Vivian ekrandaki fotoğrafa dikkatle baktı. "Bu o," dedi Molly'ye dönerek. "Gözlerinden belli. Hiç değişmemiş."

"Sana benziyor," dedi Molly. İkisi de bir süre sessizce fotoğraftaki kadına baktılar. Ailesiyle kuşatılmış, keskin, mavi gözleri olan yaşlı kadmm yüzü mutlulukla parlıyordu.

Vivian bilgisayarın ekranına dokundu. "Şu saçların beyazlığına bak. Eskiden sarıydı. Lüle lüle," dedi parmağını gri saçlarının yanında döndürerek. "Onca yıldır... Hayattaymış," diye mırıldandı. "Maisie onca yıldır hayattaymış."

Minneapolis, Minnesota, 1939

On dokuz yaşındaydım ve bir eylül ayının sonlarındaydık. Yeni arkadaşlarım Lillian Bart ve Emily Reece, onlarla birlikte Minneapolis'teki Orpheum Salonu'nda gösterime giren *Oz Büyücüsü*'ne gitmemi istemişlerdi. Film, perde arası olan uzun bir gösterimdi. Bu yüzden geceyi dışarıda geçirmek için plan yapmıştık. Lillian, nişanlısı orada yaşadığı için neredeyse her hafta sonu oraya gidiyor ve sadece bayanların kalabildiği bir otelde kalıyordu. Otelin güvenilir, temiz ve ucuz bir yer olduğuna dair bize garanti vermiş ve tek kişilik üç oda ayırtmıştı. Daha önce İkiz Şehirler'e sadece Nielsenlar ile günübirlik gitmiştim. O da doğum günüm için özel bir akşam yemeği, alışveriş gezileri ve sanat müzesini gezmek içindi. Fakat arkadaşlarımla birlikte hiçbir yere gitmemiş, geceyi dışarıda geçirmemiştim.

Aslında gitmek istediğimden emin değildim. Öncelikle bu kızları uzun zamandır tanımıyordum. İkisi de akşam derslerine girdiğim St. Olaf'tan sınıf arkadaşımdı. Üniversitenin yakınlarındaki bir dairede birlikte yaşıyorlardı. İçki partilerini anlattıklarında tam olarak neyi kastettiklerini bile anlamıyordum. Sadece içki içilen partiler mi? Nielsenların ev sahipliği

yaptıkları tek parti, her yılbaşında satıcı firmalar için bahçelerinde düzenledikleri açık büfe partilerdi.

Tuhaf, yarım ağız bir gülümsemesi, simsiyah perçemleri olan, sürekli anlamadığım espriler yapan, açıkgöz ve tedbirli Emily'ye nazaran, dost canlısı bir ifadesi ve altm sarısı saçları olan Lillian'dan hoşlanmak daha kolaydı. Açık saçık şakaları, yüksek kahkahaları ve bana karşı olan cıvıl cıvıl, gereksiz samimiyetleri beni biraz geriyordu.

Ayrıca mağaza için sipariş edilen mallar her an gelebilirdi ve döndüğümde her birinin yanlış reyona yerleştirildiğini görmek istemiyordum. Bay Nielsen'm eklemlerinde kireçlenme vardı, bu yüzden her sabah erkenden mağazada olsa bile genellikle saat iki civarı biraz kestirmek için eve giderdi. Bayan Nielsen ise bazen gelir, bazen gider, vaktinin çoğunu briç kulübünde ve kilisede gönüllü çalışarak geçirirdi.

Ancak Bayan Nielsen beni Lillian ve Emily ile dışarı çıkmam için teşvik etmişti. "Senin yaşında bir kız ara sıra dışarı da çıkmalı. Hayat sadece mağazadan ve derslerinden ibaret değil, Vivian. Bazen bunu unuttuğundan endişe ediyorum."

Liseden mezun olduğumda Bay Nielsen bana beyaz, üzeri açılabilir bir Buick almıştı. Onu çoğunlukla mağazaya ve akşamları St. Olaf'taki derslere giderken kullanıyordum. Bay Nielsen'm arada bir onu kullanmamın araba için iyi olacağını söylüyor, "Park ücretlerini ben öderim," diyordu.

Kasabadan ayrıldığımız sırada mavinin tatlı bir tonuna bürünen gökyüzü kabarık, beyaz bulutlarla doluydu. Yaklaşık on beş kilometre yol almamızın ardından, Emily ve Lillian'm aslında çok daha büyük planları olduğu ortaya çıktı. Evet, hep birlikte *Oz Büyücüsü*'nü izlemeye gidiyorduk. Ama geceyi orada geçirecek olmamıza bahane olan akşam gösterimine de-

ğil, saat üçteki bir gösterime gidecektik. Böylece odalarımıza dönüp üzerimizi değiştirmek ve gece dışarı çıkmak için bol bol vaktimiz olacaktı.

"Durun bir dakika," dedim. "Dışarı çıkmak derken neyi kastediyorsunuz?"

Yanımdaki koltukta oturan Lillian dizimi hafifçe sıktı. "Haydi ama, bunca yolu o aptal filmi izlemek için gideceğimizi düşünmedin, değil mi?"

"Çok doğru, Viv," dedi arka koltukta *Silver Screen* dergisinin sayfalarını karıştıran Emily. "Hey, Judy Garland'in Grand Rapids'te doğduğunu biliyor muydunuz? Burada gerçek adının Frances Ethel Gumm olduğu yazıyor. Herhalde Hollywood için yeterince uygun bir isim değildi."

Lillian bana bakarak gülümsedi. "Daha önce hiç gece kulübüne gitmedin, değil mi?"

Cevap vermedim. Ama tabii ki haklıydı.

Lillian dikiz aynasını kendine çevirerek dudaklarını boyamaya başladı. "Ben de öyle düşünmüştüm. Bu gece değişiklik olsun diye biraz eğleneceğiz." Minik, beyaz dişlerini çevreleyen parlak, pembe dudaklarıyla gülümsedi. "Kokteyllerle başlayacağız."

Minneapolis'in ara sokaklarından birinde bulunan bayanlar oteli, tıpkı Lillian'ın tarif ettiği gibiydi. Temiz fakat az eşyalı lobide, anahtarlarımızı verirken neredeyse başını bile kaldırmayan bıkkın bir resepsiyon görevlisi bekliyordu. Çantalarımızla birlikte asansördeyken, filme gitmek için on beş dakika sonra buluşma planı yaptık. "Geç kalmayın," diye tembihledi Emily. "Patlamış mısır almamız gerek. Mısırcının önünde her zaman sıra oluyor."

Çantamı dördüncü kattaki küçük odamda bulunan do-

laba bıraktıktan sonra yatağa oturup birkaç kez zıpladım. İncecik yatağın yayları gıcırdıyordu. Ama içim kıpır kıpırdı adeta. Nielsenlar ile yaptığım yolculuklar her zaman kontrollü ve heyecansız olurdu. Sessiz bir araba yolculuğu, belirli bir varış yeri, akşam karanlığında uykulu bir şekilde eve dönüş yolculuğu, ön koltukta dimdik oturan Bay Nielsen ve hemen yanında, gözünü şerit çizgisinden ayırmayan Bayan Nielsen.

Lobiye indiğimde Emily'nin tek başına beklediğini gördüm. Lillian'm nerede olduğunu sorduğumda bana göz kırptı. "Kendini pek iyi hissetmiyor. Bizimle sonra buluşacak."

Beş blok ötedeki sinema salonunun yolunu tuttuğumuzda, Lillian'ın en başından beri bizimle filme gelme niyetinde olmadığını fark ettim.

Oz Büyücüsü oldukça değişik ve fevkalade bir filmdi. Dorothy Gale'in çiftlikteki sıradan, tanıdık yaşamına ait siyah beyaz sahneler, bir anda rengârenk ve önceden tahmin edilemeyen düşsel sahnelere dönüşmüştü. Dorothy en büyük dileğinin gerçekleşmesiyle birlikte Kansas'a döndüğünde ise dünya yeniden siyah beyaz olmuştu. "Evde olmak güzel," demişti Dorothy, tamdığı insanlarla dolu olan çiftliğindeyken.

Emily ile birlikte salondan çıktığımızda neredeyse akşam olmuştu. Filmin etkisinde o kadar kalmıştım ki etrafımda gördüklerim sanki gerçek dışıymış gibi geliyordu. Sinema perdesinden çıkıp sokağa adım atmış gibiydim. Hava, tıpkı banyo suyu gibi ılıktı. Akşam güneşi etrafa yumuşak ve pembe bir ışık saçıyordu.

Emily esnedi. "Bayağı uzun filmmiş."

Sormak istemiyordum, ama kendimi mecbur hissettim. "Nasıl buldun?"

Omzunu silkti. "O uçan maymunlar çok korkunçtu. Yine de bilmiyorum, bence biraz sıkıcıydı."

Sessizce yürüyerek karanlık mağaza vitrinlerinin önünden geçtik. "Ya sen?" diye sordu Emily birkaç dakika sonra. "Sen beğendin mi?"

Film o kadar hoşuma gitmişti ki kulağa aptalca gelmeyen bir cevap verebileceğimi sanmıyordum. "Evet," dedim duygularımı kelimelere dökmekte güçlük çekerek.

Odama döndüğümde üzerimi değiştirerek şifon bir etekle çiçekli, kelebek kollu bir bluz giydim. Saçlarımı tarayıp arkaya doğru attım ve parmaklarımla şekil verip saç spreyi sıktım. Parmak uçlarımda yükselerek, yatağın üzerinde asılı olan küçük aynadaki yansımama baktım. Akşamüstünün ışığında renksiz ve ağırbaşlı görünüyordum. Burnumdaki her bir çil gözle görülebiliyordu. Küçük, fermuarlı çantamdan bir nemlendirici çıkarıp yüzümü nemlendirdikten sonra fondötenimi sürdüm. Ardından biraz allık, biraz da pudra ekledim. Gözkapağımın üzerine kahverengi bir kalem çekerek kirpiklerime biraz rimel, dudaklarıma ise Terra Coral rujumdan sürdüm. Dudaklarımı silip tekrar boyadım ve altın rengi bir kutusu olan ruju çantama attım. Ardından aynada kendimi inceledim. Karşımda gördüğüm kişi hâlâ bendim, ama nedense kendimi daha cesur hissediyordum.

Lillian lobide nişanlısı Richard ile el ele bekliyordu. Onu Lillian'ın cüzdanındaki fotoğrafından tanımıştım. Richard beklediğimden ve Lillian'dan daha kısaydı. Yanakları sivilce izleriyle doluydu. Lillian kolsuz, zümrüt yeşili bir elbiseyle alçak topuklu siyah ayakkabılar giymişti. Eteğinin boyu dizinin hemen üzerindeydi. Yani Hemingford'daki kadınların giydiklerinden sekiz santimetre daha kısaydı.

Richard, Lillian'ı kendine doğru çekip kulağına bir şey fısıldadı. Lillian gözlerini fal taşı gibi açtı. Eliyle ağzını kapatıp kıkırdadığı sırada beni gördü. "Vivie!" dedi Richard'ın kollarından kurtularak. "Şu haline bir bak! Seni hiç makyajlı görmemiştim. Çok hoş görünüyorsun."

"Sen de öyle," dedim, onu hiç makyajsız görmememe rağmen.

"Film nasıldı?"

"Güzeldi. Sen neredeydin?"

Lillian, Richard'a imalı bir bakış atarak, "Birine yakalandım," dedi. Bunun üzerine ikisi de yeniden kıkırdamaya başladı.

"Öyle de denebilir," dedi Richard.

"Sen Richard olmalısın," dedim.

"Nereden bildin?" dedi Richard, şaka yaptığını belli etmek için omzuma vurarak. "Bu gece biraz eğlenmeye hazır mısın, Vivie?"

"Tabii ki hazırım!" diyen Emily'nin sesini duydum arkamdan. Burnuma bir yasemin ve gül kokusu çalınmıştı. Bu parfümü Nielsenların parfüm reyonundan tanıyordum. Onu selamlamak için arkamı döndüğümde, derin dekolteli beyaz bluzu, daracık çizgili eteği, yüksek topuklu ayakkabıları ve kıpkırmızı ojeleri karşısında şaşırıp kaldım.

"Selam, Em," diyerek sırıttı Richard. "Eminim arkadaşlar seni gördüğüne çok sevinecek."

Fazla resmi bluzum, mütevazı eteğim, gösterişsiz ayakkabılarım ve küpelerim yüzünden birden utandığımı hissettim. Kendimi nasılsam öyle hissediyordum; büyük şehirdeki bir küçük kasaba kızı.

İki kızı da belinden sıkıca kavrayan Richard, onlar kıpır kıpır kıvrandıkça kahkaha atıyordu. Otele giriş yaptığımızda da orada olan resepsiyon görevlisine baktım. Sanırım onun için

uzun bir gün olmuştu. Bir gazetenin sayfalarını karıştırıyor, sadece ani, gürültülü bir kahkaha patladığında başını kaldırıyordu. Durduğum yerden gazete manşetini görebiliyordum: 'Alman ve Sovyet Askerleri Polonya'da Resmi Geçit Düzenledi.'

"Ben susamaya başladım, kızlar. Haydi, bir bar bulalım," dedi Richard.

Karnım gurulduyordu. "Önce akşam yemeği mi yesek?"

"Madem ısrar ediyorsun, Bayan Vivie. Gerçi ben bardaki çerezlerle de idare ederdim. Siz ne dersiniz, kızlar?" diye sordu diğer ikisine.

"Richard, bu Viv'in şehre ilk gelişi. O senin tuhaf tarzına alışkın değil. Haydi, bir şeyler yiyelim," dedi Lillian. "Hem boş mideyle içmeye başlamak bizim için riskli olabilir."

"Nasıl riskli?" diye sordu Richard onu kendine çekerek. Lillian sırıtarak Richard'ı itip uzaklaştırdı. "Pekâlâ, pekâlâ," diyerek kabullendi Richard. "Grand Otel'de yemek servisi yapan bir piyano bar var. Hatırladığım kadarıyla bifteklerinin tatları çok iyi. Ayrıca çok güzel martinileri olduğunu da biliyorum."

Birlikte insanlarla dolu olan caddeye çıktık. Muhteşem bir akşamdı. Hava sıcaktı, yol boyunca dizili ağaçlar yeşil yapraklarla sarmalanmıştı. Yaza yaklaştığımız şu günlerde, biraz fazlaca büyümüş çiçekler saksılarından taşıyorlardı. Yürüdükçe ruhum havalanıyor gibiydi. Yabancılarla dolu caddelere karışmak, dikkatimi etrafımda dönen dünyaya çekmiş, kendimden, yani cammı sıkan o konudan uzaklaştırmıştı. Gerçek hayatımın rutinlerinden –mağazada geçirilen bir gün, saat altıda akşam yemeği, ders çalışarak, yatak örtüsü dikerek ya da briç oynayarak geçirilen sakin bir akşam– uzakta, farklı ve yabancı bir dünyanın içindeydim. Eğlence düşkünü Richard,

beni aralarına almayı denemekten bile vazgeçmiş görünüyordu. Ama aldırmıyordum. Büyük şehrin sokaklarında genç olmak harika bir şeydi.

Grand Otel'in büyük, cam ve pirinç kapısına yaklaştığımız sırada, üniformalı bir kapı görevlisi kapıyı bizim için açtı. Richard kollarında Lil ve Em (onlara böyle diyordu) ile birlikte içeri süzülürken, ben de aceleyle onları takip ettim. Teşekkür ettiğim görevli şapkasını eğerek beni selamladı. "Bar giriş salonundan sonra, hemen sol tarafta," dedi, otelin misafirleri olmadığımızı bildiğini belli ederek. Belki Chicago tren istasyonunu saymazsak, daha önce bu kadar görkemli bir yerde bulunmamıştım. Tepemizde parlayan devasa avizeye, salonun ortasındaki cilalı maun masaya ve içi egzotik çiçeklerle dolu kocaman, büyük vazoya ağzım açık bir şekilde bakmamak için kendimi zor tutuyordum.

Salondaki insanlar da bir o kadar göz alıcıydı. Yüzü siyah şapkasının tülüyle yarıya kadar örtülmüş bir kadın, bir yığın kırmızı, deri valiziyle resepsiyonda bekliyordu. Uzun, siyah, saten eldivenlerinden önce birini, ardından diğerini çıkardı. Beyaz saçlı bir kadın, kucağında beyaz, kabarık tüylü bir köpek taşıyordu. Smokinli bir adam resepsiyonda telefonla konuşuyordu. Tek gözünde gözlük olan yaşlı bir beyefendi, iki kişilik yeşil bir koltukta oturmuş, küçük, kahverengi bir kitabı karıştırıyordu. İnsanların kimi bıkkın, kimi eğleniyor, kimi sabırsız ya da halinden memnun görünüyordu ama hepsinden önemlisi, zengin oldukları her hallerinden belliydi. Şimdi tüm bakışları ve fısıltıları kendilerine çeken Lil ve Em gibi süslü püslü, açık saçık giysiler giymediğim için sevinmiştim.

Üçü birden lobide aylak aylak dolaşıyor, gülmekten katılıyordu. Richard bir kolunu Lil'in omzuna atmış, diğerini Em'in beline sarmıştı. "Hey, Vivie," diye seslendi Lil, sanki birden orada olduğumu hatırlamış gibi arkasına bakarak, "bu taraftan!" Richard barın çift kanatlı kapısını açarak, sürekli fısıldaşıp kıkırdayan Lil ve Em'in ardından içeri girdi. Kapı arkalarından yavaşça kapandı.

Yavaşça yürüyerek yeşil koltukların önünde durdum. Onların arasında dış kapının mandalı olmaya, vurdumduymaz Richard tarafından tamamen dışlanmış, demode ve espriden anlamayan biriymişim gibi davranılmaya meraklı değildim. Belki de etrafta bir süre dolaşıp sonra da pansiyona dönmeliydim. Zaten izlediğim filmden beri hiçbir şey gerçekmiş gibi hissettirmiyordu. Benim için bugünlük bu kadar yeterdi. Alışkın olduğumdan çok daha fazlasını yaşamıştım, şüphesiz.

Koltuklardan birine ilişerek gelip giden insanları seyretmeye başladım. Kapıda mor, saten elbiseli, kahverengi, uzun saçları olan bir kadın belirdi. Mücevherlerle süslü elini nazik ve soğuk bir şekilde sallayarak, valizlerini taşıyan görevliye onu takip etmesini işaret etti. Önümden geçip resepsiyona doğru süzülen kadına kendimi öyle kaptırmıştım ki, önümde duran uzun boylu, sarışın, zayıf adamı sonradan fark ettim.

Adamın gözleri masmaviydi. "Affedersiniz, bayan," dedi. Burada oturamayacağımı söyleyeceğini ya da yardıma ihtiyacım olup olmadığını soracağını sandım. "Sizi bir yerden tanıyor muyum acaba?"

Adamın arkaları kısa, önleri uzun olan sarı saçlarına baktım. Kasaba çocuklarının aşina olduğum koyun gibi kırpılmış saçlarına hiç benzemiyordu. Gri bir pantolon ve bembeyaz bir

gömlek giymiş, siyah bir kravat takmıştı. Elinde ince bir evrak çantası vardı. Parmakları uzun ve inceydi.

"Sanmıyorum."

"Oldukça... tanıdık geliyorsunuz." Bana öyle dikkatli bakıyordu ki yüzüm kızarmıştı.

"Ben..." diye kekeledim. "Gerçekten bilmiyorum."

Dudaklarında beliren bir tebessümle, "Yanılıyorsam affedin," dedi. "Ama buraya on yıl önce New York'tan bir trenle mi geldiniz?"

Ne? Kalbim hızla çarpmaya başlamıştı. Bunu nereden biliyordu?

"Sen... Niamh, sen misin?" diye sordu ansızın.

İşte o an anladım. "Aman Tanrım! Dutchy, bu sensin!"

Minneapolis, Minnesota, 1939

Ayağa kalktığım sırada Dutchy elindeki çantayı yere bırakarak beni kucakladı. Bana şimdiye dek kimsenin sarılmadığı kadar sıkı sarılırken, kollarının sertliğini, hafifçe çukurlaşmış göğsünün sıcaklığını hissedebiliyordum. Bu lüks lobinin ortasında böylesine uzun kucaklaşmak herhalde biraz uygunsuz kaçıyordu. İnsanlar dik dik bize bakıyordu. Ama hayatımda ilk kez kimseyi umursamıyordum.

Dutchy yüzüme bakmak için beni kendinden uzaklaştırarak yanağıma dokundu. Ardından beni yine kendine çekti. Gömleğinin üzerinden, benimki kadar hızlı çarpan kalbini hissedebiliyordum.

"Yüzün kızardığında anladım. Tıpkı eskiden olduğun gibi göründün." Elini saçlarımda gezdirerek okşadı. "Saçların... Koyulaşmış. Kalabalık sokaklarda kaç kez seni aradığımı ya da seni gördüğümü sandığımı bilemezsin."

"Beni bulacağını söylemiştin," dedim. "Hatırlıyor musun? Bana söylediğin son şey buydu."

"İstedim... Denedim. Ama nerede arayacağımı bilmiyordum. Sonra çok şey oldu..." Sanki inanamıyormuş gibi başını iki salladı. "Bu gerçekten sen misin, Niamh?"

"Şey, evet... ama artık Niamh değilim," dedim. "Vivian'im."

"Ben de Dutchy değilim... ya da Hans, her neyse. Adım Luke."

İkimiz de gülmeye başladık. Batan bir gemiden sağ kurtulanlar gibi birbirimize tutunmuş, ikimizin de boğulmadığına hayret ediyorduk.

Sormak istediğim o kadar çok soru vardı ki adeta dilim tutulmuştu. Ben ağzımı açamadan önce Dutchy –Luke– lafa girdi. "Çok saçma, ama gitmek zorundayım. Konserim var."

"'Konser' mi?"

"Otelin barında piyano çalıyorum. Kimse fazla sarhoş olmadığı sürece çok kötü bir iş sayılmaz."

"Ben de tam oraya gidiyordum," dedim. "Arkadaşlarım beni bekliyor. Biz burada konuşurken muhtemelen sarhoş olmuşlardır bile."

Luke çantasını aldı. "Keşke buradan çıkıp gidebilseydik," dedi. "Bir yerlere gidip konuşsaydık."

Bunu ben de çok isterdim, ama benim için işini riske atmasını istemiyordum. "İşin bitene kadar kalacağım. Sonra istediğimiz kadar konuşabiliriz."

"O kadar uzun süre beklemek beni öldürecek."

Dutchy ile birlikte bara girdiğimizde, Lil ve Em meraklı gözlerle bana baktılar. İçerisi karanlık ve dumanlıydı. Yerler çiçek desenli mor bir halıyla kaplıydı. Mor, deri koltuklar ise insanlarla doluydu.

"İşte bu iş böyle yapılır, kızım!" dedi Richard. "Hiç vakit kaybetmemişsin."

Masalarındaki bir koltuğa gömülerek, ne içeceğimi soran garsona bir cin fizz* sipariş ettim ve Dutchy'nin piyano tuş-

* Cin, soda ve limon karışımı bir kokteyl. (Çev. N.)

larının üzerinde ustaca gezinen parmaklarına odaklandım. Dutchy başını öne eğip gözlerini kapatarak net ve alçak bir sesle şarkı söylemeye başladı. Glenn Miller, Artie Shaw ve Glen Gray'den, 'Little Brown Jug' ve 'Heaven Can Wait' gibi herkesin bildiği parçaları ve bardaki taburelerden birinde oturan ak saçlı adamın istediği bazı eski şarkıları çalıyordu. Arada bir çantasından notaların yazılı olduğu bir kâğıt çıkarıyor, ama çoğunlukla ezbere ya da kulaktan dolma bir şekilde çalıyor gibi görünüyordu. Muhtemelen şehir dışından bir alışveriş gezisi için gelen, saçları özenle yapılmış bir grup yaşlı kadın, Dutchy'nin 'Moonlight Serenade'i çalmaya başlamasıyla birlikte sevinip gülüştüler.

Etrafımda dönüp duran sohbet, ara sıra bir soruya cevap vermem ve bir şakaya gülmem beklendiğinde tıkanıp kalıyordu. Dikkatimi veremiyordum. Nasıl verebilirdim ki? Dutchy piyano aracılığıyla benimle konuşuyordu ve ben sanki bir rüyadaymışım gibi, onun ne demek istediğini anlayabiliyordum. Bu yolculukta çok yalnız kalmış, geçmişimden koparılmıştım. Ne kadar denersem deneyeyim, kendimi daima yabancı ve tuhaf hissedecektim. Ama şimdi kendi dünyamdan bir dosta, tek kelime bile etmeden benim dilimi konuşan birine rastlamıştım.

İnsanlar içmeye devam ettikçe daha fazla istekte bulunuyor, Dutchy'nin bahşiş kutusu gittikçe doluyordu. Richard'ın başı Lil'in boynuna gömülmüştü. Em ise barda tanıştığı gri saçlı bir adamın resmen kucağında oturuyordu. "Over The Rainbow!" diye bağırdı körkütük sarhoş bir şekilde. "O şarkıyı biliyor musun? O filmdeki şarkıyı?"

Dutchy evet dercesine başını sallayıp gülümsedi ve parmaklarını piyanonun üzerine yaydı. Parçayı çalışından, ken-

disinden daha önce de bunu çalmasını istendiğini söyleyebilirdim.

Richard saatine baktığında Dutchy'nin işinin bitmesine yarım saat kalmıştı. "Vay canına," dedi, "saat çok geç olmuş ve yarın kiliseye gitmem gerek."

Herkes güldü.

"Ben de yatmaya hazırım," dedi Lil.

Em sırıttı. "Neye hazırsın?"

"Haydi, artık kaçalım," dedi Richard, Lil'e. "Odanda bıraktığım şu şeyi almam lazım."

"Hangi şey?" diye sordu Lil.

"Biliyorsun işte. O *şey*," diyerek Em'e göz kırptı Richard.

"O şeyi almak zorunda, Lil," dedi Em sarhoş bir vaziyette. "O *şey*!"

"Erkeklerin odaya girmelerine izin verildiğini bilmiyordum," diye araya girdim.

Richard başparmağıyla işaret parmağını birbirine sürttü. "Özet geçmek gerekirse, tüm kapıları açmak için biraz yağlamak yeter."

"Resepsiyondaki görevli kolayca rüşvet alan biri," diye açıkladı Lil. "Belki şuradaki yakışıklıyla hoşça vakit geçirmek istersin diye söylüyorum." Em ile birlikte kahkahalara boğuldular.

Ertesi öğlen kadınlar otelinin lobisinde buluşmak üzere plan yapmamızın ardından dördü birlikte çıkmak için ayağa kalktılar. Tam o sırada planları değişti: Richard saat ikiye dek açık olan bir bar biliyordu ve oraya bakmaya gideceklerdi. Topukları üzerinde sendeleyen iki kız, onlara seve seve destek çıkan adamlara yaslanarak bardan çıktılar.

Gece yarısından sonra otelin dışındaki cadde, henüz oyuncuların çıkmadığı bir sahne gibi aydınlık ve boştu. Dutchy'nin nasıl bir adam olduğu, ailesi ve gençliği hakkında hiçbir şey bilmesem de bunun bir önemi yoktu. Onu odama çıkarmanın nasıl görünebileceği de umurumda değildi. Yalnızca onunla daha fazla vakit geçirmek istiyordum.

"Emin misin?" diye sordu Dutchy.

"Eminden de fazla."

Elime bir miktar para tutuşturdu. "İşte, resepsiyon görevlisi için. Bahşiş kutusundan."

Hava oldukça serinlemişti. Dutchy ceketiyle omuzlarımı örttü. El ele yürümemiz, dünyadaki en doğal şeymiş gibi hissettiriyordu. Alçak binaların arasından görünen kadifemsi gökyüzünde minik yıldızlar parlıyordu.

Bu kez resepsiyonda başında bir kep olan, daha yaşlı bir adam duruyordu. "Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu.

Tuhaf bir şekilde, kendimi hiç de gergin hissetmiyordum. "Kuzenim kasabada yaşıyor. Biraz konuşmamız için onu yukarı çıkarmamın bir mahsuru var mı?"

Adam cam kapının ardındaki kaldırımda bekleyen Dutchy'ye baktı. "Kuzeniniz, öyle mi?"

Masaya usulca iki dolar bıraktım. "Çok memnun olurum."

Adam parmaklarının ucuyla paraları kendine doğru çekti.

Dutchy'ye içeri girmesini işaret ettim. Kapıyı açıp içeri girdikten sonra resepsiyon görevlisini selamlayarak benimle birlikte asansöre bindi.

Küçük odamın tuhaf, gölgeli ışığı altında, Dutchy kemerini ve gömleğini çıkarıp onları odadaki tek sandalyenin üzerine astı. Üzerinde atleti ve pantolonuyla yatağa uzanıp sırtını duvara döndü. Yanma kıvrılıp ona yaslanarak, bedenimin şeklini alan bedenini hissettim. Sıcak nefesi boynumda, kolu belimdeydi. Bir an için beni öpecek mi diye merak ettim. Öpmesini istiyordum.

"Bu nasıl olabilir?" diye mırıldandı Dutchy. "Mümkün değil. Yine de sürekli bunun hayalini kurup durmuştum. Ya sen?"

Ne diyeceğimi bilmiyordum. Onu tekrar göreceğimin hayalini kurmaya hiç cesaret etmemiştim. Benim tecrübelerime göre, değer verdiğiniz birini kaybettiğinizde bir daha dönmemek üzere gitmiş olurdu.

"Son on yılda başına gelen en güzel şey neydi?" diye sordum.

"Seni yeniden görmek."

Gülümseyerek onu dürttüm. "Ondan başka."

"Seninle ilk tanışmam."

Bu kez ikimiz de güldük. "Ondan da başka."

"Hımm, ondan da başka," diye düşündü Dutchy, dudaklarını omzuma dokundurarak. "Ondan başka bir şey var mı ki?" Belimden tutarak beni kendine doğru çekti. Daha önce bir erkekle –bilhassa gömleksiz bir erkekle– hiç baş başa kalmamış olsam da kendimi tedirgin hissetmiyordum. Beni öptüğünde tüm bedenim karıncalanıyordu.

Birkaç dakika sonra, "Sanırım başıma gelen en iyi şey, bir konuda iyi olduğumu keşfetmemdi. O da piyano çalmak," dedi Dutchy. "Çok içine kapanık biriydim. Kendime güvenim yoktu. Piyano çalmak bana bu dünyada bir yer verdi. Hem... sinirli, üzgün ya da mutlu olduğumda bile yapabildiğim bir şeydi. Ne hissettiğimi bilmesem bile, hislerimi ifade

etmemin bir yoluydu." Hafifçe güldü. "Kulağa komik geliyor, değil mi?"

"Hayır."

"Peki, ya sen? Senin başına gelen en iyi şey ne?"

Neden ona böyle bir soru sorduğumu bilmiyordum, çünkü kendime ait bir cevabım yoktu. Yattığım yerden doğrularak dar yatağın başucuna oturup ayaklarımı altıma kıvırdım. Dutchy yatağın diğer ucunda sırtı duvara dönük bir halde uzanırken, kelimeler dudaklarımdan dökülmeye başladı. Ona Byrnelerde yaşadığım yalnızlığı ve açlığı, Grotelerdeki sefilliği ve rezilliği anlattım. Nielsenlara ne kadar minnettar olduğumdan, ama aynı zamanda bazen onların arasında sıkışıp kalmış hissettiğimden bahsettim.

Dutchy bana Grange Hall'den ayrıldıktan sonra yaşadıklarını anlattı. Çiftçi ve karısıyla birlikte yaşamak, tıpkı korktuğu kadar kötü olmuştu. Onu saman balyalarının üzerinde yatırmışlar, herhangi bir şikâyette bulunduğunda ise dövmüşlerdi. Çalışırken geçirdiği bir kaza yüzünden Dutchy'nin kaburgaları çatlamış, ama onun için bir doktor bile çağırmamışlardı. Üç ay boyunca onlarla yaşamış, bir sabah tavuk kümesine giren bir rakun yüzünden çiftçi tarafından dövülerek uyandırıldığında ise nihayet kaçmıştı. Acı içinde, neredeyse açlıktan ölmek üzereyken, bağırsağında kurtlarla, gözünde ise bir enfeksiyonla, kasaba yolu üzerinde yığılıp kalmış ve merhametli, dul bir kadın tarafmdan revire götürülmüştü.

Ancak çiftçi, yetkilileri Dutchy'nin disipline ihtiyacı olan azılı bir çocuk olduğuna ikna etmiş ve Dutchy çiftliğe geri gönderilmişti. Sonrasında iki kez daha kaçmıştı. İkinci kaçışında bir kar fırtınası vardı. Donarak ölmemiş olması bir mucizeydi. Fırtına esnasında rastladığı, komşularına ait çamaşır ipi

onun hayatını kurtarmıştı. Komşuları ertesi sabah Dutchy'yi ahırında bulmuş ve çiftçiyle bir anlaşma yaparak onu bir domuzla takas etmişti.

"Domuzla mı?" diye sordum.

"Eminim iyi bir anlaşma olduğunu düşünmüştür. Oldukça iri bir domuzdu."

Dutchy'yi alan adam Karl Maynard adında, oğlunu ve kızını büyütmüş dul bir çiftçiydi. Dutchy'ye ufak tefek işler veriyor, ama onu okula da gönderiyordu. Evinde bir zamanlar karısının çaldığı, toz içinde bir duvar piyanosu vardı. Dutchy'nin bu piyanoya ilgi gösterdiğini gören adam, onu akort ettirmiş ve çiftliğe gelip Dutchy'ye ders vermesi için bir piyano hocası bulmuştu.

Dutchy on sekizine bastığında Minneapolis'e taşınmıştı. Bulabildiği her işte çalışıyor, orkestra ve barlarda piyano çalıyordu. "Maynard benden çiftliğin başına geçmemi istedi, ama o işlerin bana göre olmadığını biliyordum," diye açıkladı Dutchy. "Doğruyu söylemek gerekirse, kullanabileceğim bir yeteneğim olduğu için şükrediyordum. Kendi ayaklarımın üzerinde durup tek başına yaşadığım için de öyle. Reşit olmak büyük bir rahatlık."

Daha önce hiç bu şekilde düşünmemiştim, ama Dutchy haklıydı. Bu bir rahatlıktı.

Dutchy elini uzatarak kolyeme dokundu. "Hâlâ takıyorsun. Bu inanmamı sağlıyor."

"Neye?"

"Tanrı'ya sanırım. Bilmiyorum. Yaşamaya."

Saat sabahın beşine yaklaştığında, pencerenin ardındaki karanlıktan içeri belli belirsiz bir ışık sızmaya başlamıştı. Dutchy saat sekizde Banner Caddesi'ndeki kilise ayininde org çalacağını söyledi.

"O vakte kadar kalmak ister misin?" diye sordum.

"Kalmamı ister misin?"

"Sen ne düşünüyorsun?"

Dutchy beni kendine doğru çekip kolunu belime dolayarak yanıma kıvrıldı. Yanında öylece yatıp nefesimi nefesiyle eşleştirirken, Dutchy'nin uykuya daldığını biliyordum. Tıraş losyonunun ve saç yağının misk kokusunu içime çektim. Elini yavaşça tutarak, parmaklarımı uzun parmaklarının arasından geçirdim ve kaderin beni ona getiren adımlarını düşündüm. Ya bu geziye katılmasaydım? Ya karnım aç olmasaydı? Ya Richard bizi başka bir bara götürmüş olsaydı? Bu oyunu oynamanın o kadar çok farklı yolu vardı ki... Yine de beni buralara getiren her şeyi düşünmeden edemiyordum. Byrneler tarafından seçilmeseydim, Grotelere verilmeyecek ve Bayan Larsen ile tanışmayacaktım. Bayan Larsen beni Bayan Murphy'ye götürmeseydi, Nielsenlar ile asla karşılaşmayacaktım. Ve Nielsenlar ile yaşamayıp, Lil ve Em ile aynı üniversiteye gitmeseydim, geceyi dışarıda geçirmek için Minneapolis'e gelmiş olmayacaktım. Büyük bir ihtimalle de Dutchy'yi bir daha asla görmeyecektim.

Daha önce tüm hayatım gelişigüzel anlardan oluşan bir tesadüf gibiydi. Bu defa ilk kez bunun bir tesadüf değil, kader olduğunu hissediyordum.

"Ee?" diye sordu Lil. "Neler oldu?"

Hemingford'a dönüş yolundaydık. Em gözünde koyu renk gözlüğüyle ve kireç gibi bir suratla arka koltukta uzanmış sızlanıyordu.

Hiçbir şey anlatmamaya kararlıydım. "Hiçbir şey olmadı. Siz ne yaptınız?"

"Konuyu değiştirme, küçük hanım," dedi Lil. "Hem o adamı nereden tanıyorsun sen?"

Bu sorunun cevabını önceden hazırlamıştım. "Birkaç kez mağazaya gelmişti."

Lil pek inanmış gibi görünmüyordu. "Hemingford'da ne yapıyormuş ki?"

"Piyano satıyor."

"Hıh," dedi Lil, belli ki ikna olmamıştı. "İkiniz oldukça samimi görünüyordunuz."

Omzumu silktim. "Hoş biri."

"Piyanistler ne kadar kazanıyor?" diye sordu Em arka koltuktan.

Ona çenesini kapatmasını söylemek istesem de, onun yerine derin bir nefes aldım. "Kim bilir? Onunla evlenecek ya da başka bir şey yapacak değilim."

Bundan on ay sonra, bu konuşmayı Grace Lutheran Kilisesi'ndeki iki düzine düğün davetlisinin önünde anlatmasının ardından, Lil kadehini havaya kaldırdı. "Vivian ve Luke Maynrad'a," dedi. "Birlikte sonsuza dek güzel müzikler yapmalarına."

Hemingford, Minnesota
1940 - 1943

Başkalarının yanında ona Luke desem de benim için her zaman Dutchy olacaktı. O ise bana Viv diyor, bunun Niamh'i çağrıştırdığını söylüyordu.

Hemingford'da yaşamaya, böylece mağazayı işletebileceğime karar vermiştik. Nielsenlardan birkaç blok uzaklıktaki bir ara sokakta, alt katında dört, üstte ise bir odası olan küçük bir bungalov kiraladık. Belki bir dernek toplantısında okul müdürüne bir şeylerden bahseden Bay Nielsen'm da yardımıyla, Hemingford Okulu bir müzik öğretmeni aramaya başladı. Dutchy aynı zamanda hafta sonları Minneapolis'teki Grand Otel'de piyano çalmaya devam ediyordu. Cuma ve cumartesi geceleri yemek yiyip onu dinlemek için onunla birlikte Minneapolis'e gidiyordum. Pazarları ise artık emekliye ayrılma vaktinin geldiğine ikna edilen kilise orgcusunun yerine, Grace Lutheran Kilisesi'nde org çalıyordu.

Bayan Nielsen'a Dutchy'nin benimle evlenmek istediğini söylediğimde kaşlarını çatmıştı. "Evlilikle hiçbir işinin olmadığını söylediğini sanıyordum," demişti. "Daha yirmi yaşındasın. Diploman ne olacak?"

"Ne olacak ki?" diye sordum. "Parmağıma sadece bir yüzük takılacak, kelepçe değil."

"Çoğu erkek karısının evde oturmasını ister."

Bunu Dutchy'ye anlattığımda bir kahkaha atmıştı. "Tabii ki diplomanı alacaksın. Bu vergi kanunları çok karmaşık!"

Dutchy ve ben, olabildiğince zıt kişiliklerdik. Ben gerçekçi ve tedbirliydim, o ise sabırsız ve atılgan. Ben gün doğmadan kalkmaya alışkındım, o ise beni her seferinde yatağa geri çekerdi. Kafası matematiğe hiç çalışmazdı. Bu yüzden mağazanın muhasebesini tutmanın yanı sıra, evdeki hesapları da ben dengeler, vergileri ben yatırırdım. Onunla karşılaşmadan önce çok nadir içki içerdim. Dutchy ise her gece bir kokteyl içmekten hoşlanır, bunun onu rahatlattığını, beni de rahatlatacağını söylerdi. Çiftlikteki deneyimleri sayesinde eli çekiç ve çiviye yatkındı. Ama genellikle yaptığı işleri yarım bırakırdı. Dışarıda kar fırtınası koparken dış pencereler bir köşede üst üste bekler, su sızdırdığı için yerinden sökülen musluğun parçaları yerde öylece kalırdı.

"Seni bulduğuma inanmıyorum," diyordu Dutchy tekrar tekrar. Ben de onu bulduğuma inanamıyordum. Sanki onunla birlikte geçmişime ait bir parçam ve bastırmak için mücadele ettiğim tüm hislerim yeniden canlanmıştı. Kaybettiklerim için, onları anlatacak kimsem olmadığı için ve sakladığım onca şey için çok acı çekmiştim. Ama artık Dutchy vardı. O benim kim olduğumu biliyordu. Ve rol yapmak zorunda değildim.

Cumartesi sabahları yatakta hiç alışkın olmadığım kadar uzun kalıyorduk. Mağaza saat ondan önce açılmıyordu ve Dutchy'nin gitmesi gereken hiçbir yer yoktu. Mutfakta kahve yapıp, dumanı tüten iki bardakla birlikte yatağa dönüyordum. Ve sabahın yumuşak ışığında, birlikte saatlerce vakit geçiri-

yorduk. Onun sıcak tenine dokunmak, güçlü kaslarını ve kalp atışlarıyla birlikte hayat dolan damarlarını hissetmek için deliriyor, ona karşı büyük bir arzu duyuyordum. Kollarının arasına kıvrılıp bedenimi bedenine yaslıyor, boynuma çarpan nefesini ve vücudumda gezinen parmaklarını hissetmeyi seviyordum. Daha önce hiç böyle hissetmemiştim. Aklı beş karış havada, rüyada gibi, dalgın, unutkan ve yalnızca anı yaşayan biri olmuştum.

Dutchy, Minnesota'da büyürken kendini çok yalnız hissettiğini, sokakta yaşadığı zamanlar hiç o kadar yalnız kalmadığını anlatıyordu. Söylediğine göre New York'taki çocuklar sürekli birbirleriyle şakalaşır, yiyecek ve giyeceklerini ortaklaşa kullanırlardı. İnsanların baskısını, sokakların gürültüsünü ve kargaşasını, kaldırım taşlarının üzerinde gürültüyle ilerleyen eski, siyah arabaları ve yerfıstığı kavuran sokak satıcılarından gelen kokuları özlediğini söylüyordu.

"Peki, ya sen... Hiç geçmişe dönebilmeyi diler miydin?" diye sordu.

Hayır dercesine başımı salladım. "Bizim zor bir hayatımız vardı. Geçmişe ait pek mutlu anılarım yok."

Dutchy beni kendine doğru çekerek parmaklarını yumuşak, beyaz kolumda gezdirdi. "Sence annenle baban hiç mutlu olmuşlar mıdır?"

"Belki. Bilmiyorum."

Dutchy yüzüme düşen saçları geriye iterek çenemi okşadı. "Seninle nerede olursam olayım mutlu olurdum."

Bu her zaman söylediği türden bir şey olsa da, doğru olduğuna inanıyordum. Ve artık kendim de bir ilişki içinde olduğumdan, koşullar ne olursa olsun, annemle babamın muhtemelen hiçbir zaman mutlu olmadıklarını biliyordum.

Aralık ayının ilk günlerinden, ılık bir öğleden sonrasıydı. Keskin bakışlı müşteri temsilcisi Margaret ile birlikte mağazada siparişleri gözden geçiriyorduk. Yerdeki makbuz ve formları toplayarak, geçen yıla nazaran daha fazla kadın pantolonu sipariş edip etmemeye karar vermeye çalışıyordum. Bir yandan da kataloglardaki son moda kıyafetlere göz gezdiriyordum. Kısık bir sesle çalan radyodan hafif bir müzik duyuluyordu. Derken Margaret bir anda elini kaldırarak, "Dur bir dakika," dedi. "Şunu duydun mu?" Telaşla radyoya koşup sesini açtı.

"Tekrar ediyorum: Bu özel bir bildiridir. Başkan Roosevelt yaptığı bir açıklamada, Hawaii'deki Pearl Harbor'a* bugün Japonlar tarafından bir hava saldırısı düzenlendiğini bildirdi. Aynı zamanda Oahu Adası'ndaki tüm deniz ve ordu faaliyetleri de saldırıya uğradı. Ölü ve yaralı sayısı bilinmiyor."

İşte bu haberle birlikte her şey değişti.

Birkaç hafta sonra, Lil beni görmek için mağazaya geldi. Gözlerinin kenarları kıpkırmızıydı ve yanaklarından yaşlar süzülüyordu. "Richard dün bir gemiyle yola çıktı. Nereye gittiğini bile bilmiyorum. Ona sadece ne olduğunu anlamadığım, numaralı bir posta adresi verdiler." Buruşmuş, beyaz bir mendilin içine hıçkırarak ağladı. "Bu aptal savaşın şimdiye dek bitmiş olacağını sanmıştım. Benim nişanlım neden gitmek zorunda ki?" Ona sarıldığımda, ağlayarak yüzünü omzuma gömdü.

Baktığımız her yerde savaş için destek ve özveride bulun-

* *İng.* İnci Liman. ABD'ye bağlı bir eyalet olan Hawaii'nin Oahu Adası'nın güney sahilinde bulunan küçük bir koy. (Çev. N.)

maya teşvik eden afişler görüyorduk. Birçok şey artık karneyle verilir olmuştu; et, peynir, tereyağı, domuz yağı, kahve, şeker, ipek, naylon, ayakkabı... O ince, mavi defterlerle çalışmaya başladığımızdan beri tüm iş hayatımız değişmişti. Karne pullarını markalarla değiştirmeyi öğrenmiştik. Kırmızı pullara karşılık kırmızı markalar (bunlar et ve tereyağı içindi), mavi pullara karşılık mavi markalar (işlenmiş gıdalar için) veriyorduk. Sıkıştırılmış odun lifiyle yapılan markalar on sentlik madeni para büyüklüğündeydi.

Mağazamızda silah yapımına destek olmak için teneke kutularla çelik eşyalar, paraşüt ve halat yapımı için de az kullanılmış bayan çorapları topluyorduk. Radyoda sürekli 'Boogie Woogie Bugle Boy," çalıyordu. Siparişlerimizi duruma uygun şekilde değiştirmiştim. Hediye kartları, toptan mektup zarfları, her boyda düzinelerce Amerikan bayrağı, kurutulmuş et, kalın, yün çoraplar ve denize açılanların yanlarında götürmesi için deste deste iskambil kartları getirtmiştim. Depoda çalışan elemanımız araba yolunu kürekle açıyor, yiyecekleri ve paketleri içeri taşıyordu.

Lisedeki sınıf arkadaşlarım askere yazılarak birer birer yola çıkıyorlardı. Her hafta kilisede, derneğin lobisinde ya da birinin evinde bir veda yemeği veriliyordu. Judy Smith'in erkek arkadaşı, Douglas, içlerinden ilkiydi. On sekizine basar basmaz askerlik şubesine gitmiş ve askerliğini yapmak istediğini söylemişti. İkinci sırada ise deli fişek Tom Price vardı. Yola çıkmasma bir gün kala caddede karşılaştığımızda, bana bunun kötü bir tarafı olmadığını söylemişti. Tom'a göre savaş, seyahate ve maceraya açılan bir kapıydı. Ayrıca birlikte takılabileceği bir sürü ahbap ve bir de maaş vardı. Savaşın tehlikelerinden bahsetmedik bile. Fakat benim hayalimde her

biri, uçuşan mermilerin arasından geçen, görünmez birer süper kahramandı.

Sınıfımdaki erkeklerin yarısına yakını gönüllü olarak savaşa katılmıştı. Askere çağrılar başladığında ise çok daha fazlası toparlanarak yola çıktılar. Şiddetli astımı ya da ağır işitme sorunu olan ve arkadaşları gittikten sonra mağazanın reyonlarında amaçsızca dolaşan çocukları gördükçe üzülüyordum. Sıradan, sivil kıyafetlerinin içinde kaybolmuş görünüyorlardı.

Fakat Dutchy çoğunluğa katılmamıştı. "Bırak onlar beni çağırsın," diyordu. Onun çağrılacağına inanmak istemiyordum. Ne de olsa Dutchy bir öğretmendi, derslerde ona ihtiyaç vardı. Ama çok geçmeden bunun bir an meselesi olduğu anlaşıldı.

Dutchy'nin temel eğitimini yapmak için Hennepin'deki Fort Snelling'e gideceği gün, boynumdaki kolyeyi zincirinden çıkarıp biz bez parçasına sardım. Sonra da onu Dutchy'nin göğüs cebine sokuşturdum. "Artık bir parçam hep seninle olacak."

"Onu canım pahasına koruyacağım," dedi Dutchy.

Birbirimize yazdığımız mektuplar umut, hasret ve Amerikan askerlerinin görevinin önemine dair düşüncelerle doluydu. Ve bir de Dutchy'nin eğitimiyle: Dutchy fiziksel muayeneden geçmiş ve mekanik yetenek testinden yüksek bir puan almıştı. Bu sonuçlara dayanarak, Pearl Harbor'da kaybedilenlerin yerlerinin doldurulmasına yardımcı olması için onu donanmaya almışlardı. Kısa bir süre sonra da teknik eğitim almak üzere San Diego'ya giden bir trene binmişti.

Gidişinden altı hafta sonra ona hamile olduğumu söyleyen bir mektup yazdığımda, Dutchy mutluluktan havalara uçtuğunu söyledi. "Karnında benim çocuğumun büyüdüğünü düşünmek, en zor günlerimde bana güç verecek," dedi. "Nihayet

beni bekleyen bir ailemin olduğunu bilmek bile görevimi yapıp evime dönmem için her zamankinden azimli olmamı sağlıyor."

Midem bulanıyordu ve kendimi sürekli yorgun hissediyordum. Yataktan kalkmak istemiyor, ama bir şeylerle meşgul olmamın daha iyi olacağını biliyordum. Bayan Nielsen yeniden onların yanma taşınmamı teklif etmişti. Benimle ilgilenip bana yemek yedireceklerini, çok fazla zayıfladığımdan endişe ettiklerini söylüyordu. Ama ben yalnız kalmayı tercih ediyordum. Artık yirmi iki yaşındaydım ve bir yetişkin gibi yaşamaya alışmıştım.

Haftalar geçtikçe işlerim her zamankinden yoğun olmuştu. Gündüzleri mağazada çalışıyor, akşamları ise Kızıl Haç'a yardım sevkiyatı düzenlemek için gönüllü oluyordum. Fakat yaptığım her işin ardında, hafifçe ve korkuyla mırıldanan bir ses duyuluyordu. *Şu an nerede, ne yapıyor?*

Dutchy'ye yazdığım mektuplarda rahatsızlığım ve geçmek bilmeyen mide bulantılarımın üzerinde durmamaya çalışıyordum. Doktor bulantıların, bebeğin sağlıklı bir şekilde büyüdüğü anlamma geldiğini söylemişti. Onun yerine bebek için yapmaya başladığım yatak örtüsünden bahsettim. Kenarları beş şerit kumaşla geçilecek, deseni sepet örgüsüne benzeyecekti. Sarı, mavi, şeftali ve pembe renklerde pamuklu bezden yapılacak, her dairenin ortasında kırık beyaz bir üçgen olacaktı. Bayan Murphy'nin dikiş grubundaki kadınlar –en genç üyeleri olduğum, attığım her adımda beni sevinçle destekleyen kadınlar– bu örtüyle özel olarak ilgileniyor, kendi elleriyle büyük bir titizlikle dikiyorlardı.

Dutchy uçak gemileriyle ilgili teknik eğitimini tamamlamıştı. San Diego'da geçirdiği bir ayın sonunda, yakında yola

çıkacağını öğrendi. Aldığı eğitim ve Japonlarla olan durumumuz göz önüne alındığında, o bölgedeki müttefik kuvvetlere yardımcı olmak için Orta Pasifik'e gönderileceğini tahmin ediyordu. Yine de kimse ne olacağından emin olamıyordu.

Düşmanı gafil avlamak, yetenek ve güç - savaşı kazanmak için gerekenler bunlar, diyordu donanma askerlere.

Orta Pasifik. Burma. Çin. Bunlar benim için yerküre üzerindeki bazı isimlerden ibaretti. Mağazada sattığımız dünya haritalarından birini aldım ve rulo şeklindeki kutusundan çıkarıp tezgâhm üzerine açtım. Parmağımı kıyı tarafındaki Yangon ve onun kuzeyindeki daha koyu, dağlık bir bölge olan Mandalay şehirlerinin üzerinde gezdirdim. Kendimi Avrupa, hatta Rusya ya da Sibirya için hazırlamıştım, ama ya Orta Pasifik? Orası dünyanın diğer ucunda, hayal etmekte bile zorlanacağım kadar uzaktaydı. Kütüphaneye gidip kitapları masanm üzerine yığmaya başladım; coğrafi araştırmalar, Uzak Doğu tarihiyle ilgili kitaplar, gezginlerin günlükleri... Burma'nın, Güneydoğu Asya'daki en büyük ülke olduğunu öğrendim. Hindistan, Çin ve Siyam* ile sınır komşusuydu ve muson bölgesinde yer alıyordu. Bu bölgenin yıllık ortalama yağış miktarı 5000 mm. idi, ortalama sıcaklığı ise otuz iki dereceye yakındı. Çevresinin üçte birini kıyı şeridi oluşturuyordu. Yazar George Orwell, Burma Günleri adında bir roman ve oradaki yaşamla ilgili pek çok deneme kaleme almıştı. Onları okuduğumda anladığım tek şey, Burma'nın Minnesota'dan olabildiğince uzak olduğuydu.

Sonraki birkaç hafta sessiz ve stresli geçmişti. Radyoyu dinliyor, gazeteleri karıştırıyor, endişeyle postacıyı bekliyor

* Tayland'ın eski adı. (Çev. N.)

ve Dutchy'den gelen mektupları bir solukta okuyordum. Önce haberleri öğrenmek için mektubu gözlerimle hızlıca tarıyor –o iyi mi? Yeterince yemek yiyor mu? Sağlığı yerinde mi?– sonra da sanki Dutchy'nin cümleleri benim çözebileceğim bir şifreymiş gibi, her kelimesini tek tek inceliyordum. İncecik mektup kâğıdını burnuma götürerek kokusunu içime çekiyordum. Dutchy de bu kâğıda dokundu, diye geçiriyordum içimden. Parmağımı kelimelerin üzerinde gezdiriyordum. Bunları tek tek o yazdı...

Dutchy ve gemideki arkadaşları emirleri bekliyorlardı. Son tatbikatlar yapılmış, deniz çantalarını her bir köşesi doldurulmuş ve kumanyalardan mühimmata kadar her şey yerli yerine konmuştu. San Diego'da hava sıcaktı, ama gidecekleri yerin daha kötü, neredeyse dayanılmaz olduğuna dair uyarılmışlardı. "Sıcağa bir türlü alışamadım," diye yazıyordu Dutchy mektubunda. "Elini tutup cadde boyunca yürüdüğüm serin akşamları özledim. Lanet olası karı bile özledim. Bir gün bunu söyleyeceğimi hiç tahmin etmezdim." Ama en çok beni özlediğini söylüyordu. Güneşte parlayan kızıl saçlarımı, burnumun üzerindeki çilleri, ela gözlerimi özlemişti. Karnımda büyüyen çocuğu özlemişti. "Karnın büyümüş olmalı," diyordu. "Sadece nasıl göründüğünü tahmin edebiliyorum."

Artık Virginia'daki uçak gemisindeydiler. Bu, Dutchy'nin denize açılmadan önce gönderdiği son mektuptu. Mektubu onları uğurlamak için gemiye gelen bir papaza vermişti. "Uçuş güvertesinin boyu 262 metre," diyordu mektubunda. "Görevlerimizi belli etmek için yedi farklı renk giyiyoruz. Bir bakım teknisyeni olarak benim rengim son derece çirkin bir yeşil. Üzerimde yeşil bir kazak ve can yeleği, başımda da yeşil bir başlık var. Çok pişmiş bezelye renginde." Onu yüzen bir

uçak pistinin üzerinde, sarı saçlarını gizleyen çirkin bir başlıkla hayal ettim.

Sonraki üç ay boyunca Dutchy'den düzinelerce mektup aldım. Bazıları yazıldıktan birkaç hafta sonra elime geçmişti. Bazen aynı gün içinde iki mektup geldiği bile oluyordu. Bu nereden gönderildiklerine bağlıydı. Dutchy yazılarında gemideki hayatın ne kadar sıkıcı olduğunu anlatıyordu. Temel eğitim günlerinde dost olduğu bir başka Minnesotalı olan Jim Daly ona poker oynamayı öğretmişti. Diğer askerlerle dönüşümlü olarak saatlerce poker oynuyorlardı. Aynı zamanda işinden, protokolü takip etmenin öneminden, başlığının ne kadar ağır ve rahatsız olduğundan, inip kalkan uçakların motorlarının gürültüsüne alışmaya başladığından bahsediyordu. Deniz tutmasından ve sıcaktan şikâyet ediyor, savaştan ya da düşürülen uçaklardan bahsetmiyordu. Buna izni olmadığından mı, yoksa beni korkutmamak için mi böyle yapıyor, bilmiyordum.

"Seni seviyorum," yazıyordu Dutchy defalarca. "Sensiz yaşamaya dayanamıyorum. Seni göreceğim güne kadar dakikaları sayıyorum."

Dutchy'nin kullandığı kelimeler popüler şarkılarda, gazetelerdeki şiirlerde geçen cümlelerdi. Benim yazdıklarım da en az onlar kadar klişeydi. Mektup kâğıdının üzerine eğilerek kafa patlatıyor, yüreğimdekileri kâğıda dökmeye çalışıyordum. Ama her seferinde aynı kelimeler, aynı sırayla yerlerini alıyorlardı. Kelimelerimin altında yatan derin duyguların, onlara gereken ağırlığı ve anlamı vereceğini umuyordum. *Seni seviyorum. Seni özlüyorum. Kendine dikkat et. Tanrı seni korusun.*

Hemingford, Minnesota, 1943

Günlerden çarşamba, saat sabahın onuydu. Mağazaya geleli bir saat olmuştu. Her gün yaptığım gibi önce arka odada hesapları gözden geçirmiş, sonra da rafların düzenli göründüğünden ve ürünlerin doğru yerleştirildiğinden emin olmak için reyonları tek tek gezmeye başlamıştım. Arka reyonlardan birinde, sabunların üzerine devrilmiş olan yüz kremlerini eskisi gibi dizerek küçük bir piramit oluşturuyordum. Tam o sırada Bay Nielsen'ın tuhaf bir sesle, "Yardımcı olabilir miyim?" diye sorduğunu duydum.

Ardından sert bir şekilde, "Viola," diye seslendi.

Kalbim hızla çarpmaya başlasa da yaptığım işi yarım bırakmadım. Bay Nielsen karısına nadiren ismiyle seslenirdi. Yüz kremlerini piramit şeklinde dizmeye devam ettim. En alta beş, sonra dört, üç, iki, en üste de bir kutu. Artan kutuları da yan taraftaki rafa yerleştirdim. Yere düşmüş bir sabunu diğerlerinin yanına koydum. İşim bittiğinde ise reyondan ayrılmayarak beklemeye başladım. Kulağıma fısıltılar geliyordu. Bir süre sonra Bayan Nielsen, "Vivian? Orada mısın?" diye seslendi.

Kasada mavi üniformalı bir postacı bekliyordu. Gelen

telgraf kısaydı. "Savaş Bakanlığı, Luke Maynard'ın 16 Şubat 1943 tarihli bir kazada şehit düştüğünü bildirmekten büyük üzüntü duymaktadır. Detaylı bilgi elde edilir edilmez tarafınıza ulaştırılacaktır."

Postacının söylediklerini duymuyordum. Bayan Nielsen ağlamaya başlamıştı. Elimi karnıma götürdüm – bebek. Bizim bebeğimiz.

Aylar geçtikçe kazayla ilgili daha fazla bilgi edinmiştim. Gemiye düşen bir uçak, Dutchy ve diğer üç askerin ölümüne sebep olmuştu. Dutchy parçalanan uçağın altında kalmış ve kimsenin onun için yapabileceği bir şey olmamıştı. "Umarım Dutchy'nin hemen öldüğünü bilmek sizi biraz olsun teselli eder. O hiçbir acı hissetmedi," diye yazmıştı arkadaşı Jim Daly. Sonrasında içinde Dutchy'nin kişisel eşyalarının bulunduğu bir kutuyu teslim aldım; kol saati, ona yazdığım mektuplar, birkaç kıyafet... Ve kolyem. Kutuyu açıp eşyalara birer birer dokundum. O kolyeyi ancak uzun yıllar sonra tekrar boynuma takabilecektim.

Dutchy askerdeki kimseye hamile olduğumdan bahsetmemişti. Söylediğine göre batıl inançları vardı ve bir uğursuzluğun yaşanmasını istemiyordu. Dutchy'nin davranışı ve Jim Daly'nin taziye mektubu bir anneyi değil, bir eşi muhatap aldığı için memnundum.

Sonraki birkaç hafta boyunca güneş doğmadan kalkıp işe gittim. Tüm reyonlardaki ürünleri yeniden düzenledim. Girişe yeni, büyük bir tabela astırıp vitrinlerimiz üzerinde çalışması için bir tasarı öğrencisini işe aldım. Artık iyice büyüyen karnıma rağmen Minneapolis'e gidip büyük alışveriş merkezlerini dolaşarak, vitrinlerini nasıl dekore ettiklerine, yeni moda renk ve kıyafetlere dair notlar tuttum. Yaz için şambrel, deniz gözlüğü ve plaj havlusu siparişi verdim.

Lil ve Em beni sinemaya, tiyatroya götürüyor, yemeğe çıkarıyorlardı. Bayan Murphy ise beni sık sık çaya davet ediyordu. Derken bir gece şiddetli bir acıyla uyandığımda, hastaneye gitme vaktimin geldiğini anladım. Önceden planladığımız gibi Bayan Nielsen'ı arayıp küçük çantamı hazırladım. Bayan Nielsen beni hastaneye götürdükten sonra ise yedi saat boyunca doğumda kaldım. Öyle büyük bir sancı çekiyordum ki acaba ne zaman ikiye ayrılacağım diye merak ediyordum. Çektiğim sancı yüzünden ağlamaya başladım. Dutchy için dökmediğim bütün gözyaşları, bir sel gibi gözlerimden boşanıyordu. Acıyla, kederle, kayıplarla ve yalnızlıkla doluydum.

Bir şeyleri kaybetmenin sadece olası değil, aynı zamanda kaçınılmaz olduğunu öğreneli uzun zaman olmuştu. Her şeyini kaybetmenin, bir hayatı bırakıp bir diğerine başlamanın nasıl bir şey olduğunu biliyordum. Ve öyle hissediyordum ki bu dersi defalarca almak benim kaderimdi.

O hastane yatağında yatarken, yıkılan hayallerimin ve yaşadığım hüznün korkunç ağırlığım hissedebiliyordum. Kaybettiğim her şey için kontrol edilemez bir halde, hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Hayatımın aşkı için, ailem için, hayalini kurduğum gelecek için... Ve o an bir karar verdim. Bir daha bunları yaşamayacaktım. Onları kaybedeceğim gerçeğini bilerek kendimi kimselere tamamen adamayacaktım. Tüm kalbimle sevdiğim birini kaybetmeyi bir daha asla yaşamak istemiyordum.

"Hey, hey," diyerek beni düşüncelerimin arasından çekip çıkardı Bayan Nielsen. "Böyle devam edersen sütten kesileceksin." Sanki 'öleceksin' dediğini sanmıştım.

"Ölmek istiyorum," diye yanıt verdim. "Artık hiçbir şeyim kalmadı."

"Bebeğin var," dedi Bayan Nielsen. "Bebeğin için dayanacaksın."

Arkamı döndüm. Bir süre sonra bebeği bana getirdiler.

Kollarıma verdikleri minik kız bir kuş gibi hafifti. Bir tutam sarı saçı, su altındaki taşlar gibi parlak gözleri vardı. Yorgunluktan başımın döndüğünü hissederek, onu bağrıma bastım ve gözlerimi kapattım.

Yapmayı planladığım şeyi kimseye, Bayan Nielsen'a bile söylememiştim. Bebeğin kulağına bir isim fısıldadım: May. Maisie. Tıpkı benim gibi, o da ölü bir kızı tekrar hayata döndürmüştü.

Ve sonra yapacağımı yaptım. Onu bir başkasma verdim.

Spruce Harbor, Maine, 2011

"İnanmıyorum, Vivian. Onu vermişsin," dedi Molly oturduğu koltuktan öne doğru eğilerek.

İkisi de saatlerdir salondaki berjer koltuklarda oturuyordu. Ortalarındaki antika lamba etrafa tatlı bir ışık yayıyordu. Yerde, üzerinde A.B.D. DONANMASI mührü olan siyah bir sandıktan çıkanlar duruyordu; iple bağlanmış bir yığın mektup, altın bir kol saati, çelik bir başlık ve bir çift asker çorabı.

Vivian kucağındaki battaniyeyi düzelterek, derin düşüncelere dalmışçasına başını iki yana salladı.

"Çok üzüldüm." Molly renkleri hâlâ canlılığını koruyan, dikişleri ilk günkü gibi duran ve hiç kullanılmamış bebek battaniyesine dokundu. Demek Vivian'in bir bebeği olmuş ve onu başkasına vermişti... Sonra da Dutchy'nin en iyi arkadaşı Jim Daly ile evlenmişti. Acaba ona âşık olmuş muydu, yoksa Jim onun için sadece bir teselli miydi? Peki, ona bebekten söz etmiş miydi?

Vivian uzanarak ses kayıt cihazını kapattı. "Hikâyem burada sona eriyor."

Molly şaşkınlıkla ona baktı. "Ama bu sadece ilk yirmi yıldı."

Vivian hafifçe omzunu silkti. "Gerisi o yıllara nazaran sakin, sessiz yıllardı. Jim ile evlendim ve bugünlere geldim."

"Ama bütün o yıllar..."

"Çoğunluğu güzel geçmiş yıllardı. Ama öyle coşkulu, heyecanlı yıllar değil."

"Peki..." diyerek durakladı Molly. "Ona âşık mıydın?"

Vivian cumbalı pencereden dışarı baktı. Molly, Vivian'in bakışlarını takip ederek, evin ışığında güçlükle seçilen elma ağaçlarına baktığını gördü. "Dürüst olmak gerekirse, onunla evlendiğime asla pişman olmadığımı söyleyebilirim," dedi Vivian. "Ama hikâyenin gerisini biliyorsun, o yüzden sana söyleyeyim. Onu sevdim. Ama onu Dutchy'yi sevdiğim gibi tüm kalbimle sevmedim. Belki de insan öyle bir aşkı ömründe sadece bir kez tadıyordur, bilmiyorum. Yine de güzeldi. O bile yeterdi."

Güzeldi. O bile yeterdi. Molly'nin kalbi sanki bir yumrukla eziliyormuş gibi sıkıştı. Bu kelimelerin ardındaki duyguların derinine inmek hiç kolay değildi. Boğazında bir yumru hissederek güçlükle yutkundu. Vivian'in azimli, gerçekçi duruşunun ve aşırı duygusal biri olmayışının sebebini gayet iyi anlamıştı. Bu yüzden anladığını belirtircesine başını sallamakla yetindi. "Peki, Jim ile nasıl o noktaya geldiniz?"

Vivian dudaklarını bükerek düşündü. "Dutchy'nin ölümünden bir yıl sonra, Jim savaştan dönüp benimle iletişime geçmişti. Elinde Dutchy'ye ait birkaç küçük eşya vardı. Ordunun bana göndermediği bir deste iskambil kâğıdı ve bir mızıka. Böylece görüşmeye başladık, bilirsin. Dutchy'yi tanıyan bir başka kişiyle konuşuyor olmak, sanırım ikimiz için de bir teselliydi."

"Bir bebeğiniz olduğunu biliyor muydu?"

"Hayır, sanmıyorum. O konudan hiç söz etmedik. Bu onun için ağır bir yük olurdu. Savaş onu oldukça kötü etkilemişti, konuşmak istemediği pek çok şey daha vardı.

"Jim'in rakamlarla arası iyiydi. Dutchy'ye nazaran çok daha düzenli ve disiplinli biriydi. Dürüst olmak gerekirse, Dutchy hayatta olsaydı, herhalde mağaza o anki halinin yarısı kadar bile iyi durumda olmazdı. Çok mu kötü konuşuyorum? Evet, ama yine de öyle. Mağazadaki işler Dutchy'nin umurunda bile değildi, onu işletmek istemiyordu. Biliyorsun, o bir müzisyendi. Kafası ticarete çalışmıyordu. Fakat Jim ve ben iyi birer ortak olmuştuk. Birlikte güzel çalışıyorduk. Ben siparişleri verip malların sayımını yaparken, o muhasebe sistemlerini geliştiriyor, elektrikli yazarkasalar getirterek mağazayı modernleştiriyordu.

"Sana bir şey söyleyeyim mi? Jim ile evlenmek, sanki hava sıcaklığıyla aynı ısıda olan bir suya girmek gibiydi. Neredeyse hiçbir değişikliğe alışmak zorunda kalmamıştım. Jim sakin, efendi, çalışkan, kısacası iyi bir adamdı. Hiçbir zaman birbirinin cümlesini tamamlayan çiftlerden olmadık, çoğu zaman aklından neler geçtiğini bile bilmezdim. Ama birbirimize son derece saygılıydık. Naziktik. O sinirlendiği zamanlar, ben bir kenara çekilirdim. Onun deyimiyle 'huysuzluğumun üzerimde olduğu' zamanlar ise –bazen günlerce birkaç kelimeden fazla konuşmadığım olurdu– Jim beni kendi halime bırakırdı. Aramızdaki tek sorun onun çocuk istiyor olması, benimse bunu yapamayışımdı. Yapamıyordum işte. Bu konudaki düşüncelerimi ona daha en başında söylemiştim. Ama sanırım fikrimi değiştirebileceğini ummuştu."

Vivian ayağa kalkıp pencereye yürüdü. Molly onun incecik, narin siluetine hayretle baktı. Vivian pencerenin iki yanın-

daki kancalara bağlı ipek düğümleri çözerek, ağır perdelerin kapanmasına izin verdi.

"Düşünüyorum da..." diye söze girdi Molly temkinli bir şekilde. "Kızına ne olduğunu hiç merak ettin mi?"

"Aklıma gelmiyor değil."

"Onu bulabilirsin. Şu an," diyerek içinden hesapladı Molly, "altmışlı yaşlarının sonlarında olmalı, değil mi? Hayatta olma ihtimali çok yüksek."

Vivian perdeleri düzeltti. "Artık çok geç."

"Ama... neden?" diye soruverdi Molly bir anda. Nefesini tutmuş beklerken kalbi hızla çarpıyordu. Yaptığı bir kabalık olmasa bile haddini aştığını biliyordu. Yine de bunu bir daha sorma fırsatı bulamayabilirdi.

"Bir karar verdim ve bununla yaşamak zorundayım."

"Ama çaresiz bir durumdaydın."

Vivian hâlâ karanlıkta, ağır perdelerin yanında duruyordu. "Pek öyle sayılmaz. Bebeğe bakabilirdim. Bayan Nielsen bana yardım ederdi. Asıl gerçek şu ki, tam bir ödlektim. Bencil ve korkak."

"Kocan yeni ölmüştü. Bunu anlayabiliyorum."

"Gerçekten mi? Ben anlayabilir miyim, bilmiyorum. Ve şimdi... Maisie'nin onca yıldır hayatta olduğunu bilmek..."

"Ah, Vivian," dedi Molly.

Vivian başını iki yana salladı. Ardından şöminenin üzerindeki saate baktı. "Tanrım, şu saate bak. Gece yarısını geçmiş! Çok yorgun olmalısın. Haydi, sana bir yatak bulalım."

Spruce Harbor, Maine, 2011

Molly bir kanonun içinde, akıntıya karşı güçlükle kürek çekiyordu. Kürekleri suya batırdıkça omuzları acıyordu. Ayakları ıslanmıştı. Kano suyla doluyor, gittikçe batıyordu. Aşağı baktığında cep telefonun mahvolduğunu, dizüstü bilgisayarını koyduğu sırt çantasının sırılsıklam olduğunu gördü. Kırmızı spor çantası suya düşmüştü. Molly bir süre dalgalarla birlikte batıp çıkan, sonra da yavaşça suya gömülen çantayı izledi. Kulaklarında uğuldayan suyun gürültüsü, sanki uzaktan gelen bir musluk sesi gibiydi. Ama neden bu kadar uzaktan geliyordu?

Molly gözlerini açarak kırpıştırdı. Etraf aydınlık... çok aydınlıktı. Suyun sesi... Başını sesin geldiği tarafa döndürdü. Çift kanatlı pencerenin ardından körfez görünüyor, sular alçalıp yükseliyordu.

Ev son derece sessizdi. Vivian uyuyor olmalıydı.

Mutfaktaki saat sabahın sekizini gösteriyordu. Molly çay yapmak için doldurduğu demliği ocağa koydu. Ardından dolapları karıştırarak yulaf ezmesi, yabanmersini kurusu, ceviz ve bal buldu. Silindir kutunun üzerinde yazan tarife bakarak,

yulafı kısık ateşte pişirmeye başladı. (Bunlar Dina'nın aldığı süslü paketlerin içindekinden çok farklıydı). Doğradığı yabanmersiniyle cevizleri de ona ekledikten sonra üzerlerine biraz bal gezdirdi. Sonra yulafın altını kapattı ve bir önceki gece kullandıkları demliği, çay fincanlarını ve tabaklarını yıkadı. Ardından masanın yanındaki bir sallanan sandalyeye oturup Vivian'i beklemeye başladı.

Güzel bir Maine sabahıydı. Jack bu gibi günleri kartpostallara benzetirdi. Körfez güneşte bir alabalığın pulları gibi parlıyordu. Molly uzakta, limanın yakınlarındaki bir grup küçük yelkenliyi görebiliyordu.

O sırada telefonu titredi. Jack'ten mesaj gelmişti. *Ne haber?* Aylardır ilk kez hafta sonu için bir plan yapmamışlardı. Telefon tekrar titredi. *Bugün görüşebilir miyiz?*

Çok ödevim var, diye cevap yazdı Molly.

Birlikte çalışalım mı?

Olabilir. Seni sonra ararım.

Ne zaman?

Molly konuyu değiştirdi: *Kartpostal gibi bir gün.*

Haydi, Flying Dağı'na çıkalım. Boş ver ödevi.

Flying Dağı, Molly'nin en sevdiği yerlerden biriydi. Çam ağaçlarıyla kaplı yüz elli metrelik dik bir yokuşun ardından Somes Boğazı'nın enfes manzarasının tadını çıkarabilirdiniz. Dolambaçlı bir yoldan inilen Valley Koyu'nun çakıltaşlarıyla dolu sahilinde, büyük, düz kayaların üzerine oturup denizi seyredebilirdiniz. Sonra da çam iğneleriyle kaplı yolda yürüyerek arabanızın ya da bisikletinizin yanına dönerdiniz.

Tamam, yazdı Molly. Fakat mesajı gönderir göndermez pişman oldu. Kahretsin.

Birkaç saniye geçmişti ki telefonu çalmaya başladı. "*Hola, chica*," dedi Jack. "Seni kaçta almaya geleyim?"

"Şey, sana sonra dönsem olur mu?"

"Şimdi kararlaştıralım işte. Ralph ve Dina kiliseye gidecekler, değil mi? Seni özledim, bebeğim. Şu aptal tartışma... Zaten konu neydi ki? Çoktan unuttum."

Molly sandalyeden kalkarak yulaf ezmesini sebepsizce karıştırdı. Ardından avcunun içiyle çaydanlığa dokundu. Henüz ılıktı. Herhangi bir ayak sesi var mı diye etrafa kulak kabarttı, ama ev gayet sessizdi. "Dinle," dedi Jack'e, "sana nasıl söyleyeceğim, bilmiyorum."

"Neyi?" diye sordu Jack. "Hey, dur biraz, benden ayrılıyor musun?"

"Ne? Hayır. Öyle bir şey yok. Dina beni evden kovdu."

"Şaka yapıyorsun."

"Hayır."

"Demek seni kovdu... Ne zaman?"

"Dün gece."

"Dün gece mi? Yani..." Molly, Jack'in kafasından geçen düşünceleri adeta duyabiliyordu. "Şu an neredesin?"

Molly derin bir nefes aldı. "Vivian'in evinde."

Bir sessizlik oldu. Jack telefonu kapatmış mıydı?

Molly dudağını ısırdı. "Jack?"

"Dün gece Vivian'e mi gittin? Geceyi Vivian'in evinde mi geçirdin?"

"Evet, ben..."

"Neden beni aramadın?" diye sordu Jack sert ve suçlayan bir ses tonuyla.

"Sana yük olmak istemedim."

"Bana *yük* olmak istemedin, öyle mi?"

"Demek istediğim, zaten sırtımı sana fazla yaslıyordum. Bir de o kavgadan sonra..."

"Sen de 'Gidip şu doksan yaşındaki kadına yük olayım. Erkek arkadaşıma yük olmaktan çok daha iyidir,' diye düşündün demek."

"Doğrusu aklım başımda değildi," dedi Molly. "Ne yaptığımın farkında bile değildim."

"Yani oraya kadar yürüdün, öyle mi? Yoksa seni biri mi bıraktı?"

"Otobüse bindim."

"Saat kaçtı?"

"Yedi civarı," diye uydurdu Molly.

"Yedi civarı. Peki, doğruca ön kapıya gidip zile mi bastın? Yoksa önce aradın mı?"

Pekâlâ, bu kadarı yeterdi. "Ses tonun hoşuma gitmiyor," dedi Molly.

Jack bir iç çekti.

"Bak," diye devam etti Molly. "Senin için inanmasının zor olduğunu biliyorum, ama Vivian ve ben arkadaşız."

Kısa bir sessizliğin ardından, "Hı-hı," dedi Jack.

"Aslında, onunla pek çok ortak yanımız var."

Jack küçük bir kahkaha attı. "Yapma, Moll."

"Ona sorabilirsin."

"Dinle. Sana ne kadar değer verdiğimi biliyorsun. Ama gerçekçi olalım. On yedi yaşında ve göz hapsinde olan bir evlatlıksın. En son evinden daha yeni kapı dışarı edildin. Ve şimdi de bir köşkte yaşayan zengin, yaşlı bayanın yanına taşındın. Ortak pek çok nokta mı? Ayrıca annem..."

"Biliyorum. Annen," diyerek derin bir iç çekti Molly. Tanrı aşkına, Terry'ye ne zamana kadar borçlu olacaktı?

"Bana biraz karmaşık görünüyor," dedi Jack.

"Pekâlâ..." dedi Molly. "Artık o kadar karmaşık olduğunu sanmıyorum. Vivian'e o kitabı çaldığımı anlattım."

Telefonun diğer ucunda kısa bir sessizlik oldu. "Annemin bildiğini söyledin mi?"

"Evet. Senin bana kefil olduğunu, annenin de sana güvendiğini söyledim."

"Ne dedi?"

"Tamamen anlayışla karşıladı."

Jack hiçbir şey söylemedi. Fakat Molly onun yumuşadığını hissedebiliyordu.

"Bak, Jack... üzgünüm. Seni daha en başında bu duruma karıştırdığım için üzgünüm. Dün gece seni aramamamın sebebi de buydu. Bir kez daha kıçımı kurtarmak zorundaymışsın gibi hissetmeni istemedim. Sürekli bana iyilik yapmak senin için, sürekli minnet duymak zorunda hissetmek de benim için bir eziyet. Seninle bu tür bir ilişkimiz olsun istemiyorum. Senden benimle ilgilenmeni beklemem adil olmaz. Ayrıca her yolu denemeye kalkıştığımı düşünmediği sürece annenle daha iyi anlaşacağımızı sanıyorum."

"Annem öyle bir şey düşünmüyor."

"Düşünüyor, Jack. Ve onu suçlamıyorum." Molly bulaşıklıkta kuruyan çay takımına baktı. "Ayrıca bir şey daha söylemeliyim. Vivian tavan arasını boşaltmak istediğini söylemişti. Ama bence asıl istediği o kutuların içindekileri son bir kez görmek ve onlara ait anıları hatırlamaktı. Bu yüzden o eşyaları bulmasına yardım ettiğim için mutluyum. Önemli bir şey yapmışım gibi hissediyorum."

Molly üst katın koridorundan gelen ayak seslerini duyunca Vivian'in alt kata inmek üzere olduğunu anladı. "Hey, şimdi ka-

patmam gerek, kahvaltı hazırlıyorum." Yulaf ezmesini ısıtmak için ocağı yaktı ve üzerine biraz yağsız süt dökerek karıştırdı.

Jack bir iç çekti. "Sen tam bir baş belasısın, biliyor musun?"

"Sana söyleyip duruyordum, ama bana inanmak istemedin."

"Artık inanıyorum," dedi Jack.

Molly, Vivian'e geldikten birkaç gün sonra, Ralph'e nerede olduğunu haber veren bir mesaj attı.

Beni ara, diye cevap yazdı Ralph.

Molly, Ralph'in dediğini yaptı. "Ne haber?"

"Bu meseleyi halledebilmemiz için eve dönmen gerek."

"Hayır, böyle iyi."

"Öylece kaçıp gidemezsin," dedi Ralph. "Böyle yaparsan hepimizin başı fena halde derde girecek."

"Ben hiçbir yere kaçmadım. Siz beni kovdunuz."

"Hayır, kovmadık," diyerek bir iç çekti Ralph. "Bu işin kendine göre kuralları var. Çocuk Esirgeme Kurumu ensende olacaktır. Bu durum duyulacak olursa, polis de öyle. Kuruma geri dönmelisin."

"Bence artık kurumla işim bitti."

"Daha on yedi yaşındasın. Kurumun seninle işi bitmeden, senin onlarla işin bitemez."

"Öyleyse onlara bir şey söyleme."

"Yani yalan mı söyleyeyim?"

"Hayır. Sadece... hiçbir şey söyleme."

Ralph bir süre sessiz kaldı. "Sen iyi misin?"

"Evet."

"O bayan orada kalmanı hoş karşılıyor mu?"

"Hı-hı."

Ralph homurdandı. "Kendisi yetkili bir dadı olmasa gerek."

"Teknik olarak değil."

"Teknik olarak değil," diye tekrarladı Ralph kuru bir kahkahayla. "Kahretsin. Pekâlâ, belki de haklısın. Resmi herhangi bir şey yapmamıza gerek yok. Sen on sekizine ne zaman basacaktın?"

"Yakında."

"O zaman, bizim için bir zararı olmayacaksa... Senin için de bir zararı olmayacaksa..."

"O para işinize yarıyor, ha?"

Ralph tekrar sessizleşti. Molly bir an için Ralph'in telefonu yüzüne kapatacağını sandı. Derken Ralph konuşmaya devam etti. "Zengin, yaşlı bir bayan. Büyük bir ev. Kendine oldukça iyi bir yer bulmuşsun. Herhalde senin için kayıp ihbarında bulunmamızı istemezsin."

"Öyleyse... hâlâ sizinle yaşıyorum?"

"Teknik olarak," dedi Ralph. "Sana uyar mı?"

"Bana uyar. Dina'ya benden çok selam söyle."

"Mutlaka ileteceğim," dedi Ralph.

Terry pazartesi sabahı Molly'yi evde bulduğuna çok sevinmemişti. "Bu da neyin nesi?" diye sordu şaşkınlıkla. Jack annesine Molly'nin yeni yaşam düzeninden bahsetmemişti. Anlaşılan o ki, annesi olanları öğrenmeden önce sorunun sihirli bir şekilde, kendiliğinden çözüleceğini ummuştu.

"Molly'yi kalması için ben davet ettim," dedi Vivian. "O da büyük bir incelikle kabul etti."

"Yani o..." Terry bir Vivian'e, bir Molly'ye baktıktan sonra, "Neden Thibodeauslarda değilsin?" diye sordu Molly'ye.

"Orası şu an biraz karışık," dedi Molly.

"O ne demek?"

"Durumlar biraz... belirsiz," diye araya girdi Vivian. "Ve onun şimdilik boş odalardan birinde kalmasından son derece mutluyum."

"Peki, ya okulu?"

"Tabii ki okuluna gidecek. Neden gitmeyecekmiş ki?"

"Çok... cömertsin, Vivi, ama bence yetkililer..."

"Her şey ayarlandı. Molly benimle kalıyor," dedi Vivian sertçe. "Bütün bu odalarla başka ne yapacağım? Pansiyon falan mı açacağım?"

Molly'nin ikinci kattaki odası okyanusa bakıyordu. Vivian'in odasının bulunduğu kısmın diğer tarafında, uzun bir koridorun sonundaydı. Yine okyanus tarafına bakan banyo penceresinin hafif perdesi, esen meltemle birlikte sürekli dans ediyor, lavaboya doğu tatlı tatlı dalgalamyordu.

Molly, bu odada en son ne zaman birilerinin kaldığını merak etti. Yıllar, yıllar önce olmalıydı.

Molly'nin yanında getirdiği tüm eşyaları, dolaptaki üç küçük rafa sığmıştı. Vivian salondaki eski çalışma masasım, koridorun diğer tarafındaki yatak odasına taşımaları için ısrar etmişti. Böylece Molly'nin orada finallerine çalışabileceğini, evde bunca seçenek varken tek bir odayla yetinmesinin bir manası olmadığım söylüyordu.

Seçenek. Artık kapısını kapatmadan uyuyabilir, etrafta özgürce dolanabilir, her hareketini izleyen bir göz olmaksızın gidip gelebilirdi. Molly yıllardır ima yoluyla ya da doğrudan yapılan yargı ve eleştirilerin ona ne kadar zarar verdiğini fark etmemişti. Sanki uzun zamandır dengesini korumaya çalışarak ip üzerinde yürüyor gibiydi. Şimdiyse ilk defa ayakları yere basmıştı.

Spruce Harbor, Maine, 2011

"Oldukça normal biri gibi görünüyorsun," dedi sosyal hizmetler çalışanı Lori, Molly kimya laboratuvarına girdiğinde. İki haftada bir yaptıkları olağan görüşmeleri için buluşmuşlardı. "Önce burnundaki hızma çıkmıştı. Şimdi de saçındaki kokarca çizgilerin kaybolmuş. Sırada ne var? Rap tarzı falan mı?"

"Öf, ilk iş kendimi öldürürdüm."

Lori gülümsedi.

"O kadar heyecanlanma," dedi Molly. "Daha belimdeki yeni dövmemi görmedin."

"Yok canım, yapmamışsındır."

Lori'yi merakta bırakmak Molly için bir tür eğlenceydi. O yüzden sadece omuzlarını yukarı kaldırdı. Belki yapmıştı, belki de yapmamıştı.

Lori başım iki yana salladı. "Haydi, şu kâğıtlara bir göz atalım."

Molly özenle doldurulup tarih atılmış kamu hizmeti formlarıyla birlikte çalıştığı saatlerin ve gerekli imzaların bulunduğu bir çizelgeyi Lori'ye uzattı.

Lori formları inceleyerek, "Etkileyici," dedi. "Bu çizelgeyi kim hazırladı?"

"Sence kim hazırladı?"

"Ah." Lori alt dudağını sarkıtarak formun üzerine bir şeyler karaladı. "Peki, bitirdin mi?"

"Neyi bitirdim mi?"

Lori muzip bir ifadeyle gülümsedi. "Tavan arasını temizlemeyi. Yapman gereken şey bu değil miydi?"

Doğru. Tavan arasını temizlemek.

Aslında tavan arası *temizlenmişti*. Her bir kutudaki eşyalar tek tek çıkarılmış, hepsi birer birer ele alınmıştı. İçlerinden bazıları alt kata indirilmiş, kurtarılamayacak durumda olanlar çöpe atılmıştı. Büyük bir çoğunluğu ise tekrar kutulara doldurulmuştu ve hâlâ tavan arasındaydı. Ama çarşaflar güzelce katlanmış, kırılabilir eşyalar özenle ambalajlanmıştı. Molly kullanışsız boyutlarda ya da şekli bozulmuş olan kutulardan kurtulup, onların yerine kalın, dikdörtgen, karton kutular getirmişti. Her kutu yerine ve tarihine göre, anlaşılır bir şekilde etiketlenmiş ve saçakların altına tarih sırasına göre dizilmişti. Artık tavan arasında gezinmek için yer bile vardı.

"Evet, bitti."

"Elli saatte pek çok şey yapılabiliyor, değil mi?"

Molly başını sallayarak onayladı. Tahmin bile edemezsin, diye geçirdi içinden.

Lori yanındaki dosyayı açıp Molly'nin önüne uzattı. "O zaman bir de şuna bak. Öğretmenlerinden biri buraya bir not bırakmış."

Molly birden alarma geçerek doğruldu. Lanet olsun... Yine ne olmuştu?

Lori kâğıdı yavaşça eline alıp okumaya başladı. "Bay Reed adında biri. Sosyal bilgiler öğretmeni. Dersi için bir ödev hazırladığını söylüyor... Bir 'taşınma' projesi. Nedir bu?"

"Sadece bir ödev," dedi Molly temkinli bir şekilde.

"Hımm... Doksan bir yaşındaki dul bir bayanla röportaj yapmışsın... Bu tavan arasını temizlediğin bayan, değil mi?"

"Sadece bana bazı şeyler anlattı. O kadar büyütülecek bir şey değil."

"Pekâlâ, Bay Reed öyle düşünmüyor. Beklenenin ötesinde bir proje hazırladığını söylüyor. Ve seni bir tür ödül için aday gösteriyor."

"Ne?"

"Bir tarih ödülü. Bundan haberin yok muydu?"

Hayır, Molly'nin bundan haberi yoktu. Bay Reed henüz ödevini geri vermemişti bile. Başını iki yana salladı.

"Pekâlâ, artık haberin var." Lori kollarını göğsünde kavuşturarak arkasına yaslandı. "Bu oldukça heyecan verici, öyle değil mi?"

Molly sanki tüm vücudu sıcak bir maddeyle kaplanmış gibi, teninin yandığını hissediyordu. İstifini bozmamak için çabalıyor, aksi halde ağzının kulaklarına varacağını hissediyordu. Kendini zorlayarak omzunu silkti. "Büyük ihtimalle bana vermeyeceklerdir."

"Belki," diyerek ona katıldı Lori. "Ama Oscar Ödülleri'nde söyledikleri gibi, bu ödüle aday gösterilmek bir onur."

"Saçmalık."

Lori gülümseyince, Molly de kendini tutamayarak aynı şekilde karşılık verdi.

"Seninle gurur duyuyorum, Molly. Çok iyi gidiyorsun."

"Sadece ıslahevinde olmadığım için seviniyorsun. Bu senin adına bir başarısızlık olarak görülürdü, değil mi?"

"Doğru. Tatil ikramiyemi kaybetmiş olurdum."

"Ve arabanı satmak zorunda kalırdın."

"Aynen öyle. O yüzden beladan uzak dur, anlaştık mı?"

"Denerim," dedi Molly. "Ama söz vermiyorum. İşinin fazla sıkıcı olmaya başlamasını istemezsin, değil mi?"

"Bu mümkün değil," dedi Lori.

Ev sakinleri harıl harıl çalışıyordu. Terry gündelik rutinini takip ediyor, Molly de elinden geldiğince işlere yardımcı oluyordu. Bir yığın çamaşırı ipe asıyor, yaptığı ekstra masraflara ve sofrada canlı varlıklar olmayışına aldırmayan Vivian için sebze ağırlıklı yemekler hazırlıyordu.

Bir süre sonra Jack de Molly'nin artık burada yaşıyor olduğu fikrine ısınmaya başlamıştı. Öncelikle Dina'nın kınayan bakışlarına maruz kalmaksızın Molly'yi ziyaret edebiliyordu. Ayrıca burası vakit geçirmek için oldukça hoş bir yerdi. Akşamları Vivian'in verandasındaki eski, hasır koltuklara oturuyor, önce pembe, sonra eflatun ve kırmızı renge dönüşen gökyüzünü ve muhteşem, suluboya bir tabloyu andıran körfezi seyrediyorlardı.

Günlerden bir gün Vivian, bir bilgisayar almak istediğini söyleyerek Molly dışında herkesi şaşkına çevirdi. Jack telefon şirketini arayarak eve nasıl kablosuz internet bağlantısı kurabileceklerini öğrendikten sonra bir modem ve kablosuz yönlendirici bulmak için işe koyuldu. Birçok seçeneği gözden geçirmelerinin ardından Vivian –ki herkesin bildiği kadarıyla daha önce bir klavyeye bile dokunmamıştı – Molly'nin gümüş rengi, otuz üç ekran dizüstü bilgisayarının aynısından sipariş etmeye karar verdi. Onu ne için kullanacağını gerçekten bilmediğini, ara sıra bir şeyler aratıp, belki bir de *New York Times*'ı okuyacağını söylüyordu.

Vivian yanında durmuş onu izlerken, Molly alışveriş sitesine

girerek kendi hesabını açtı: Tıkladı, tıkladı, kredi kartı numarası ve adresi girip tekrar tıkladı... "Pekâlâ, kargo bedava mı olsun?"

"Gelmesi ne kadar sürer?"

"Bir bakalım... Beş ile on iş günü. Belki biraz daha fazla."

"Daha erken alabiliyor muyum?"

"Tabii. Sadece biraz daha fazla tutar."

"Ne kadar fazla?"

"Yirmi üç dolara bir-iki gün içinde burada olur."

"Sanırım bu yaşta beklemenin bir anlamı yok, değil mi?"

Parlak ekranlı ve dikdörtgen şeklinde pürüzsüz, küçük bir uzay gemisini andıran bilgisayar gelir gelmez, Molly kurulumunu yapmak için Vivian'e yardımcı oldu. *New York Times* ve Emekliler Derneği'nin (neden olmasın?) sitelerini sık kullanılanlara ekledi. Her ne kadar onu kullanırken hayal etmekte zorlansa da Vivian için bir e-posta adresi (DalyViv@gmail.com) oluşturdu. Ardından ona internete nasıl gireceğini gösterdi. Vivian, Molly'nin gösterdiklerini büyük bir dikkatle takip ederken kendi kendine konuşuyordu: "Ah, demek böyle. Sadece şu düğmeye basıyoruz... Vaay! Anladım. Dokunmatik alan... Dokunmatik alan nerede? Tabii ya, aptal kafam."

Vivian çabuk öğreniyordu. Çok geçmeden kimsesizler treninin yolcuları ve onların soyundan gelenlerin oluşturduğu büyük bir topluluk keşfetmişti. O trenlere binen iki yüz bin çocuktan yaklaşık yüz tanesi hâlâ hayattaydı. Konuyla ilgili kitaplar, gazete yazıları, piyesler ve organizasyonlar vardı. Kansas, Concordia'da kurulmuş bir Öksüzler Treni Tesisi vardı. Tesisin internet adresinde yolcuların anlattıkları, fotoğraflar ve bir SSS ("Sıkça Sorulan Sorular mı?" diye şaşırmıştı Vivian. "Kim soruyor?") bölümü bulunuyordu. Hâlâ hayatta olan birkaç yolcu ve onların soyundan gelen pek çok kişinin oluşturduğu New York Tren Yolcuları adında bir grup vardı.

Grup her yıl Minnesota, Little Falls'taki bir manastırda bir araya geliyordu. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun ve New York Yetimhanesi'nin internet sitelerinde, tarihi kayıtlara ve arşivlere giden bağlantılar bulunuyordu. Ayrıca araştırmalar için kapsamlı bir bölüm de vardı. Kız ve erkek evlatlar ellerinde albümlerle New York'a uçuyor, kontratların, fotoğrafların ve doğum belgelerinin izini sürüyorlardı.

Molly'nin yardımıyla Vivian bir Amazon hesabı açıp kitap siparişlerinde bulundu. Trenler hakkında düzinelerce hikâye vardı, ama Vivian'in asıl ilgilendiği şey belgeler, eserler, tren yolcularının kendilerinin yayımladığı ve her biri bir delil niteliğinde olan hikâyelerdi. Bulduğu hikâyelerin çoğu, birbiriyle benzer bir yol izliyordu: *Şöyle kötü şeyler yaşadım, böyle kötü şeyler yaşadım, sonra kendimi bir trende buldum. Şöyle kötü şeyler yaşadım, böyle kötü şeyler yaşadım ama büyüyüp dürüst, yasalara saygılı bir vatandaş oldum; âşık oldum, çocuklarım ve torunlarım oldu, kısacası, mutlu bir hayatım oldu. Kimsesiz kalmayıp bir trenle Kansas'a, Minnesota'ya ya da Oklahoma'ya gönderilmemiş olsaydım böyle güzel bir hayata asla sahip olamazdım. Bu hayatı hiçbir şeye değişmezdim.*

"Yani her şeyin bir sebebi olduğuna inanmak, en kötü deneyimlerinden bile ufacık bir anlam çıkarmak, insanın doğasında olan bir şey mi?" diye sordu Molly, Vivian bu hikâyelerden birkaçını yüksek sesle okuduğunda.

"Kesinlikle işe yarıyor," dedi Vivian. Kucağında dizüstü bilgisayarıyla berjer koltuklardan birinde oturmuş, internetteki arşivlerde bulduğu hikâyelere göz gezdiriyordu. Molly ise diğer berjer koltukta, Vivian'in kütüphanesinden aldığı gerçek bir kitabı okuyordu. Oliver Twist'i çoktan bitirmişti. Kendini *David Copperfield*'m sayfalarına kaptırdığı sırada Vivian tiz bir çığlık attı.

Molly irkilerek başını kitaptan kaldırdı. Daha önce Vivian'in böyle çığlık attığını hiç duymamıştı. "Ne oldu?"

"Galiba..." diye mırıldandı Vivian, iki parmağını dokunmatik farenin üzerinde gezdirerek. Ekranın mavimsi ışığı yüzüne yansıyordu. "Galiba Carmine'i buldum. Trendeki çocuk." Bilgisayarı kucağından kaldırıp Molly'ye uzattı.

Sayfanın başında *Carmine Luten–Minnesota–1929*, yazıyordu.

"İsmini değiştirmemişler mi?" diye sordu Molly.

"Anlaşılan değiştirmemişler," dedi Vivian. "Bak, o gün onu kollarımdan alan kadın buydu işte." Vivian parmağını ekrana doğrultarak Molly'ye sayfayı aşağı kaydırmasını işaret etti. "Rüya gibi bir çocukluk geçirdiği yazıyor. Ona Carm demişler."

Molly okumaya devam etti. Görünen o ki Carm şanslıydı. Park Rapids'te büyümüştü. Lisedeki aşkıyla evlenmiş, babası gibi bir satıcı olmuştu. Molly fotoğraflara uzun uzun baktı. Fotoğraflardan birinde, Carmine yeni anne babasıyla birlikte görülüyordu. Üçü de tıpkı Vivian'in tarif ettiği gibiydi; narin ve güzel annesi, uzun boylu ve zayıf babası, koyu renk kıvırcık saçları olan tombul ve şaşı gözlü Carmine. Bir diğer fotoğraf düğün gününe aitti. Carmine'in gözleri düzelmişti ve bir gözlük takmıştı. Yanındaki dolgun yanaklı, kestane rengi saçları olan kızla birlikte çok katlı, beyaz bir pastayı kesiyor, sevinçten yüzü parlıyordu. Başka bir fotoğrafta ise saçları dökülmüştü ve gülümsüyordu. Kolunu biraz kilo almış olan, ama hâlâ tanınabilen karısına dolamıştı. Fotoğrafın altında ellinci evlilik yıldönümleri olduğunu belirten bir yazı vardı.

Carmine'in hikâyesi oğlu tarafından yazılmıştı. Oğlunun bu konuda pek çok araştırma yaptığı açıkça görülüyordu. Çocuk Esirgeme Kurumu'nun kayıtlarını incelemek için New

York'a bile gitmişti. Öğrendiğine göre Carmine'in İtalya'dan yeni gelen annesi, doğum sırasında ölmüştü. Yoksul babası da onu terk etmişti. Bir dipnotta Carmine'in yetmiş dört yaşındayken, Park Rapids'te huzur içinde hayata gözlerini yumduğu yazıyordu.

"Carmine'in güzel bir hayatı olduğunu öğrendiğime sevindim," dedi Vivian. "Bu beni mutlu etti."

Molly, Facebook'a girerek Carmine'in oğlu olan Carmine Luten Jr.'ı arattı. Bu isimde sadece bir kişi vardı. Fotoğraf albümüne tıklayarak bilgisayarı tekrar Vivian'e uzattı. "İstersen senin için de bir hesap açabilirim. Böylece Carmine'in oğluna arkadaşlık isteği ya da mesaj gönderebilirsin."

Vivian, Carmine'in oğlunun karısıyla ve torunlarıyla birlikte yakın zamanda çektirdiği tatil fotoğraflarına baktı; Harry Potter kalesinde, lunaparktaki bir hız treninde, Mickey Mouse'un yanında. "Tanrım. Buna hazır değilim. Ama..." diyerek Molly'ye baktı. "Sen bu işte iyisin, değil mi?"

"Hangi işte?"

"İnsanları bulma işinde. Anneni buldun. Sonra Maisie'yi. Şimdi de bunu."

"Ah. Şey, pek sayılmaz, sadece bazı kelimeler yazıyorum..."

"Geçen gün söylediğin şeyi düşünüyordum da," diye araya girdi Vivian. "Verdiğim çocuğu aramakla ilgili söylediklerini. Bunu kimselere anlatmadım, ama Hemingford'da yaşadığım onca yıl boyunca ne zaman onun yaşlarında sarışın bir kız çocuğu görsem, kalbim deli gibi çarpardı. Ona ne olduğunu öğrenmek için can atıyordum. Ancak buna hakkım olmadığını düşünüyordum. Şimdi merak ediyorum da... Belki de onu bulmayı deneyebiliriz." Vivian, Molly'nin gözlerinin içine bakıyordu. Yüzünde savunmasız, özlem dolu bir ifade vardı. "Eğer buna hazır olduğuma karar verirsem, bana yardım eder misin?"

Spruce Harbor, Maine, 2011

Telefon kocaman evin içinde çaldıkça çalıyor, farklı odalardaki telsizlerden farklı sesler yükseliyordu.

"Terry?" diye seslendi Vivian cırtlak bir sesle. "Terry, telefona bakabilir misin?"

Vivian'in karşısında oturan Molly kitabını bırakarak ayağa kalktı. "Ses bu odadan geliyor gibi."

"Ben de onu arıyorum, Vivi," diye seslendi Terry bir başka odadan. "Oralarda bir telefon var mı?"

"Olabilir," dedi Vivian, boynunu uzatıp etrafa bakınarak. "Bilemiyorum."

Vivian pencerenin en yakınındaki, rengi solmuş kırmızı berjer koltukta oturuyor, kucağında dizüstü bilgisayarıyla çayını yudumluyordu. Bu, onun en sevdiği koltuğuydu. Okulda yeni bir öğretmenler toplantısı düzenlendiğinden, Molly evde finallerine çalışıyordu. Neredeyse öğlen olmasına rağmen perdeleri henüz açmamışlardı. Vivian, gün ışığının sabah saatlerinde bilgisayar ekranına daha fazla vurduğunu söylüyordu.

Terry telaşla ve kendi kendine söylenerek odaya girdi. "Tanrım, işte sabit hatları bu yüzden seviyorum. Jack'in bizi

telsiz almaya ikna etmesine asla izin vermemeliydim. Yemin ediyorum... Ah, işte burada," diyerek koltuk minderlerinden birinin arkasındaki telsizi çıkardı. "Alo?" Elini beline dayayarak durakladı. "Evet, Bayan Daly'nin evi. Kim arıyor acaba?"

Terry telefonu göğsüne bastırdı. "Evlat Edindirme Kurumu," dedi alçak sesle.

Vivian, Terry'nin yanına gidip telefonu ondan aldı. "Ben Vivian Daly."

Molly ve Terry telefona doğru eğildiler.

"Evet, benim. Hı-hı. Evet. Ah... Gerçekten mi?" Vivian eliyle ahizeyi kapatarak, "Gönderdiğim bilgilerle eşleşen biri bir form doldurmuş," dedi. Molly hattın diğer ucundaki kadının tiz sesini duyabiliyordu. "Ne dediniz?" dedi Vivian telefonu tekrar kulağına dayayarak. Başını yana eğerek dinledi. "On dört yıl önce," dedi Molly ve Terry'ye.

"On dört yıl önce!" diye bağırdı Terry şaşkınlıkla.

Bundan sadece on gün önce, bir süredir internetin altını üstünü getiren Molly, evlat edindirme hizmeti veren birkaç kuruma denk gelmişti. Kullanıcılar arasında en fazla oyu alan kuruma yoğunlaşarak araştırmalarını daraltmıştı. Site, öz anneleri ya da evlatlarıyla iletişime geçmek isteyen insanları eşleştiren bir sistem olarak tanımlanıyordu. Aynı zamanda tanınmış ve yasal görünüyordu. Kâr amacı gütmüyor, herhangi bir ücret talep etmiyordu. Molly, Vivian'in doldurması gereken müracaat formunu kendine e-posta atıp, okuldaki bir yazıcıdan çıktısını almıştı. Vivian'in bunca yıldır yatağının altındaki küçük bir kutuda sakladığı doğum belgesini alıp, postanede bir fotokopisini çektirmişti. Belgede geçen isim, Vivian'in kızına verdiği –May– isimdi. Molly büyük bir zarfa koyduğu formları ve fotokopiyi, kurumun adresine yollamıştı. Hafta-

larca ya da aylarca bir haber alacaklarını beklemiyordu. Belki de hiçbir haber çıkmayacaktı.

"Bir kalem var mı?" diye mırıldandı Vivian etrafına bakınarak. "Kalem var mı?"

Molly mutfağa koşup ıvır zıvır çekmecesini karıştırmaya başladı. Bulduğu bir avuç dolusu tükenmez kalemden hangisinin yazdığını görmek için onları en yakındaki gazetenin üzerinde denedi. Sonra da mavi bir tükenmez kalemle gazeteyi Vivian'e getirdi.

"Evet, evet. Tamam. Evet, tabii," dedi Vivian telefondaki kadına. "Pekâlâ, nasıl yazılıyor? D-u-n-n..." Gazeteyi koltuğunun yanındaki yuvarlak sehpaya koyarak, manşetin üzerine bir isim, telefon numarası ve bir e-posta adresi yazdı. '@' işaretini yapabilmek için oldukça uğraşmıştı. "Teşekkür ederim. Evet, teşekkürler." Gözlerini kısıp telsize bakarak kapatma tuşuna bastı.

Terry pencereye doğru yürüyüp perdeleri açtı. Parlak gün ışığı bir anda odayı doldurıverdi.

"Tanrım, hiçbir şey göremiyorum," diye çıkıştı Vivian, eliyle bilgisayar ekranını gölgeleyerek.

"Ah, affedersin! Kapatmamı ister misin?"

"Tamam, kalsın," diyerek bilgisayarı kapattı Vivian. Sanki az önce yazdığı rakamlar bir çeşit şifreymiş gibi dikkatle gazeteye baktı.

"Ee, ne öğrendin?" diye sordu Molly.

"Adı Sarah Dunnell'mış." Vivian başını kaldırarak Molly'ye baktı. "Kuzey Dakota'da, Fargo'da yaşıyormuş."

"Kuzey Dakota mı? Seninle bir ilgisi olduğuna eminler miymiş?"

"Emin olduklarını söylüyorlar. Doğum kayıtlarını karşılıklı

kontrol etmişler. Aynı gün, aynı hastanede doğmuş." Vivian'ın sesi titriyordu. "Gerçek adı May'miş."

"Tanrım," dedi Molly elini Vivian'ın dizine koyarak. "Bu o."

Vivian ellerini kucağında kenetledi. "Evet, o."

"Bu gerçekten heyecan verici!"

"Korkutucu," dedi Vivian.

"Peki, şimdi ne olacak?"

"Sanırım bir telefon görüşmesi. Ya da bir e-posta. Onun e-posta adresini aldım," diyerek gazeteyi gösterdi Vivian.

Molly ona doğru eğildi. "Hangisini yapmak istersin?"

"Bilmiyorum."

"Telefon daha hızlı olur."

"Bu onu ürkütebilir."

"Uzun zamandır bunu bekliyor."

"Doğru." Vivian tereddüt ediyor gibiydi. "Bilmiyorum. Her şey çok hızlı gelişti."

"Yetmiş yıl sonra," diyerek gülümsedi Molly. "Bir fikrim var. Önce onu internette aratıp neler bulacağız bir bakalım."

Vivian gümüş rengi bilgisayarına doğru bir 'hokus pokus' işareti yaptı. "Çabuk."

Vivian ve Molly, yaptıkları araştırma sonrası Sarah Dunnell'ın bir müzisyen olduğunu öğrendiler. Fargo Senfoni Orkestrası'nda keman çalmış, birkaç yıl önce emekli olana kadar Kuzey Dakota Eyalet Üniversitesi'nde ders vermişti. Aynı zamanda Rotary Kulübü'nün* bir üyesiydi. Sarah, iki evlilik yapmıştı; uzun yıl-

* Chicago'lu bir avukat olan Paul P. Harris'in 1905 yılında kurduğu sivil hizmet kulübü. (Çev. N.)

lar bir avukatla evli kalmıştı ve şimdi de kendisi gibi orkestrada görev almış bir dişçiyle evliydi. Kırklı yaşlarının başlarındaymış gibi görünen bir oğlu ve bir kızı, en az üç torunu vardı.

Google görsellerinde çıkan bir düzine kadar fotoğrafta, Sarah çoğunlukla keman çalarken ya da Rotary Ödül Töreni toplantılarında görülüyordu. O da Vivian gibi zayıf ve narindi. Temkinli bir yüz ifadesi, sarı saçları vardı.

"Sanırım saçını boyuyor," dedi Vivian.

"Hepimiz boyamıyor muyuz sanki?" dedi Molly.

"Ben hiç boyamadım."

"Hepimizin senin gibi muhteşem, gümüş rengi saçları yok ki."

Her şey çok çabuk gelişmişti. Vivian, Sarah'ya bir e-posta göndermiş, Sarah da onu aramıştı. Birkaç gün içinde, dişçi kocasıyla birlikte haziran başlarında Maine'ye gelmek için uçak bileti ayırtmışlardı. Sarah'mn anlattığına göre daima maceraya hazır olan on bir yaşındaki torunları Becca'yı da yanlarında getireceklerdi.

Vivian e-postalardan bazılarını yüksek sesle Molly'ye okuyordu.

Seni her zaman merak ettim, diye yazıyordu Sarah. *Artık kim olduğunu ve beni neden başkasına verdiğini öğrenmekten ümidimi kesmiştim.*

Misafirler için hazırlanmak heyecan vericiydi. Bir grup işçi evin içinde dört dönüyor, pencere ve kapı çerçevelerini boyuyor, körfeze bakan verandanın kırılmış korkuluklarını tamir ediyorlardı. Bir yandan da halıları temizliyor ve her bahar toprağın çözülüp, evin tekrar yerine oturmasıyla birlikte duvarlarda oluşan çatlakları kapatıyorlardı.

"Sence de artık bütün odaları açmanın vakti gelmedi mi?"

diye sordu Vivian bir sabah kahvaltıda. "Biraz havalansınlar." Körfezden esen rüzgâr yüzünden çarparak kapanmamaları için, yatak odalarının kapılarını Molly'nin tavan arasındaki bir kutuda bulduğu eski ütülerle desteklediler. İkinci kattaki tüm kapı ve pencerelerin açılmasıyla, rüzgâr evin içinde bir fırtına gibi esmeye başlamıştı. Nedense her şey eskisinden hafif görünüyordu.

Vivian, Molly'den yardım istemeksizin, kredi kartıyla internetten birkaç yeni elbise sipariş etmişti. "Vivian internetten elbise sipariş etti. Dizüstü bilgisayarından. Kredi kartıyla. Ağzımdan çıkan kelimelere inanabiliyor musun?" diye sordu Molly, Jack'e.

"Yakında gökten kurbağa yağacak," dedi Jack.

Daha başka kıyamet alametleri de olmuştu. Bilgisayarının ekranında beliren bir reklam kutucuğunun ardından, Vivian Netflix'e* kaydolmayı planladığını söylemişti. Tek bir tıkla Amazon'dan dijital bir fotoğraf makinesi satın almıştı. Molly'ye Youtube'daki hapşıran bebek panda videosunu görüp görmediğini sormuştu. Facebook'a bile üye olmuştu.

"Kızma arkadaşlık isteği gönderdi," dedi Molly, Jack'e.

"Kabul etti mi?"

"Hem de hemen."

İkisi de başını iki yana salladı.

Çamaşır dolabından iki yatak takımı çıkarılmış, yıkandıktan sonra kurumaları için arka taraftaki uzun çamaşır ipine asılmışlardı. Molly çamaşırları toplarken çarşafların hoş kokusunu içine çekti. Beyaz çarşafları hiç kullanılmamış yatakların üzerine sererek, Terry'nin yatakları yapmasına yardım etti.

* ABD'de bir DVD kiralama şirketi. (Çev. N.)

Üçü de en son ne zaman bu kadar beklentiyle dolmuştu? Terry bile neşelenip canlanmıştı. "Acaba Becca için ne çeşit bir kahvaltı hazırlasam," diye düşüncelere dalmıştı, küçük kızın yatağını hazırladıkları sırada. Becca için büyükanne ve büyükbabasının kalacağı odanın hemen karşısındaki odayı hazırlamışlar, yatağına ise İrlanda Çelengi desenli örtüyü örtmüşlerdi.

"Ballı ve fındıklı kahvaltılık gevrek her zaman işe yarar," dedi Molly.

"Bana kalırsa krepi tercih eder. Sence yabanmersinli krep sever mi?"

"Yabanmersinli krepi kim sevmez ki?"

Molly mutfak dolaplarını boşaltırken, Jack sineklikli kapının mandallarını sıkıştırıyordu. Bir yandan da Sarah ve ailesinin adada yapmak isteyebilecekleri şeyleri tartışıyorlardı. Bar Harbor'u gezebilir, Ben&Bill's'ten dondurma alabilir, Thurston'da ıstakoz buğulama yiyebilir, belki yeni açılan ve oldukça övgü alan İtalyan Restoranı Nonna'yı deneyebilirlerdi.

"Buraya turistik gezi amaçlı gelmiyor. Öz annesiyle tanışmaya geliyor," diye hatırlattı Terry.

Molly ve Jack birbirlerine bakıp güldüler. "Ah, evet, doğru ya," dedi Jack.

Molly, Sarah'nın oğlu Stephen'ı Twitter'da takibe almıştı. Uçuşun olduğu gün Stephen'ın Twitter sayfasına, "Annem doksan bir yaşındaki öz annesiyle tanışmak için yola çıkıyor. Şu işe bakın," yazdığını gördü. "Altmış sekiz yaşında yepyeni bir hayatı oldu!"

Yepyeni bir hayat.

Yine kartpostal gibi bir gündü. Evdeki tüm odalar hazırdı. Terry'nin özel balık çorbası, büyük bir tencerede ağır

ağır kaynamaktaydı. Hemen yanındaki küçük bir tencere de Molly'nin mısır çorbası pişiyordu. Mısır ekmekleri tezgâhın üzerinde soğumaya bırakılmıştı. Molly balzamik soslu, koca bir kâse dolusu salata yapmıştı.

Molly ve Vivian bütün öğleden sonrasını etrafta dolanıp durarak geçirmişlerdi. İkisi de saate bakmıyormuş gibi yapıyordu. Jack saat ikide arayıp Minnesota'dan Boston'a gelen uçağm birkaç dakika rötarlı iniş yaptığını, ancak Bar Harbor uçağmın zamanında havalandığını ve yarım saat içinde ineceğini, kendisinin de havaalanına doğru yol aldığını söyledi. Sarah ve ailesini havaalanından almak için Vivian'in Subaru marka, lacivert arabasını almıştı. Ama önce elektrikli süpürgeyle içini süpürmüş, sonra da bulaşık deterjanıyla bir güzel yıkayıp bir hortumla durulamıştı.

Molly mutfaktaki sallanan sandalyede oturup denizi seyrederken kendini tuhaf bir şekilde huzurlu hissediyordu. İlk defa hayatı bir anlam ifade etmeye başlamıştı. Bugüne dek birbirinden bağımsız, tesadüfi, talihsiz olaylar silsilesiymiş gibi görünen şeyleri, şimdi bu yolculukta atılması gereken adımlar olarak görüyordu. Bu yolculuğa bir *aydınlanma* yolculuğu demek, belki fazla olurdu. Ama *kendini kabul etme, bakış açısı* gibi daha başka, daha yumuşak kelimeler kullanılabilirdi. Molly kadere hiç inanmamıştı. O ana kadarki hayatının, önceden çizilmiş bir yolda ilerlediğine inanmak iç karatıcı olurdu. Şimdiyse bunu merak ediyordu. Bir koruyucu aileden diğerine geçip durmasaydı, yolu bu adaya hiç düşmeyecekti. O zaman Jack ile, onun aracılığıyla da Vivian ile tanışmış olmayacaktı. Ve kendi hikâyesine oldukça benzettiği Vivian'in hikâyesini hiç dinlemeyecekti.

Molly garaj yoluna giren arabanın ezdiği çakıltaşlarının

sesini duydu. Zaten kulağı bir süredir yoldaydı. "Vivian, geldiler!" diye bağırdı mutfaktan.

"Duydum," diye seslendi Vivian.

Molly antrede Vivian ile buluşup onun elini tuttu. İşte bu, diye geçirdi içinden, her şeyin doruk noktası. "Hazır mısın?"

"Hazırım," dedi Vivian.

Jack arabayı park eder etmez, arka kapıdan mavi çizgili elbisesi, beyaz spor ayakkabıları olan bir kız fırladı. Bu Becca olmalıydı. Kızıl saçları vardı. Uzun, dalgalı, kızıl saçları ve biraz da çilleri.

Vivian bir eliyle verandanın korkuluklarına sıkıca tutunarak diğeriyle de ağzını kapattı. "Tanrım."

"Tanrım," diye tekrarladı Molly hayretle.

Kız el salladı. "Vivian, biz geldik!"

Arabadan inen sarışın kadın –Sarah– onların olduğu tarafa doğru baktı. Molly, Sarah'nın yüzündeki ifadeyi daha önce hiçbir yerde görmemişti. İrice açılmış bir halde etrafa bakınan gözleri Vivian'inkilerle buluştuğunda, Sarah'mn yüzünde hiçbir role ve formaliteye yer bırakmayan bir ifade belirmişti. Özlem, tedirginlik, umut, sevgi... Molly, Sarah'nm yüzünde bunların hepsini görüyor muydu, yoksa hayal mi kuruyordu? Valizleri bagajdan çıkarmakla meşgul olan Jack'e baktı. Jack, başım olumlu anlamda sallayarak Molly'ye yavaşça göz kırptı. *Anladım. Ben de hissediyorum.*

Molly, Vivian'in ipek hırkasının altındaki kemikli, çelimsiz omzuna dokundu. Vivian ona bakıp hafifçe gülümsedi, gözleri yaşlarla doluydu. Titreyen eliyle boynundaki gümüş zinciri ve ucundaki kolyeyi kavramıştı. Taçlı bir kalbi tutan minik eller; sevgi, sadakat, dostluk... Evden uzaklaşıp, tekrar eve dönen sonsuz bir yol. Molly, Vivian ile kolyesinin çıktığı

yolculukları düşündü: İrlanda'nın kıyısındaki arnavutkaldırımlı bir köyden, New York'taki eski bir apartmana, oradan batıdaki çiftliklere doğru yol alan ve çocuklarla dolu bir trene, sonra da bir ömür geçirmek üzere Minnesota'ya... Ve şimdi, her şeyin başlangıcından neredeyse yüz yıl sonra, Maine'deki eski bir evin verandasındaydı.

Vivian ilk basamağa adımını atarken hafifçe sendeledi. Bir an için herkes ona doğru atıldı. Hemen arkasındaki Molly, alt basamaktaki Becca, arabanın yanındaki Jack, eve doğru yürüyen Sarah, hatta evin kapısında beliren Terry bile.

"Ben iyiyim!" dedi Vivian korkuluklara sıkıca tutunarak.

Molly kolunu Vivian'in beline dolayıp, "Elbette iyisin," diye fısıldadı. Kalbinin deli gibi çarpıyor olmasına rağmen sesi gayet sakindi. "Ve ben de tam arkandayım."

Vivian gülümsedi. Ardından kocaman, ela gözleriyle onu seyreden Becca'ya baktı. "Peki, öyleyse. Nereden başlayalım?"

Son

Sisters Planet

ROXANA ROBINSON'DAN CHRISTINA BAKER KLINE İLE BİR SÖYLEŞİ

ROXANA ROBINSON, *Washington Post* tarafından 2008'in en iyi beş romanından biri olarak adlandırılan *Cost*'un yazarıdır. Öncesinde yazdığı üç romanı, üç öyküsü ve *Georgia O'Keefee: A Life* adında bir de biyografisi bulunmaktadır. Bu yayınlardan dördü *New York Times* tarafından en iyi kitaplar arasında gösterilmiştir. Robinson'un eserleri *The New Yorker, The Atlantic, Harper's Best American Short Stories, The New York Times* ve daha pek çok yerde yer almıştır. New York Halk Kütüphanesi tarafından Literary Lion olarak adlandırılmış ve Ulusal Sanat Vakfı, MacDowell Topluluğu ve John Simon Guggenheim Vakfı üyesi olmuştur. Pek yakında *Sparta* adlı bir romanı daha yayımlanacaktır.

RR: Bu kitaba nasıl başladığınızdan bahsedebilir misiniz? Size bu fikri ne verdi?

CBK: Yaklaşık on yıl önce eşimin Kuzey Dakota'daki anne ve babasını ziyaret ederken Fort Seward Tarih Kurumu tarafından basılmış, *Century of Stories: Jamestown and Stutsman County, 1883-1983* adında bir kitaba rastladım. Kitapta

"Ona 'Öksüzler Treni' diyorlar – ve pek çok çocuğun bir evi olmasını sağladı," başlıklı bir makale vardı. Hikâyede eşimin büyükbabası Frank Robertson'a ve onun kardeşlerine oldukça yer verilmişti. Bundan haberim yoktu, daha önce öksüzler trenini hiç duymamıştım. Araştırmalarım sırasında öksüzler treninin Jamestown, Kuzey Dakota'da durmuş ve o trendeki çocukların burada evlat edinilmiş olmasına rağmen, Robertson Ailesi'nin Missouri'den geldiğini öğrendim. Bu konu merakımı uyandırdı ve Amerikan tarihinin pek bilinmeyen bu dönemi hakkında daha fazlasını öğrenmek istedim.

RR: Öksüzler treninin sizin için en ilgi çekici tarafı neydi?

CBK: Sanırım beni öksüzler treninin hikâyesine çeken şey, gençlik yıllarına dair çok az şey anlatan büyükanne ve büyükbabamın da birer öksüz olmasıydı. Bir yazar olarak insanların hayat hikâyelerini anlatışı ve bu hikâyelerin –isteyerek ya da değil– onların kim olduğunu ortaya çıkarışı daima ilgimi çekmiştir. Kelimelerin arasındaki boşluklara, uzun zamandır saklanan sırları örtbas eden suskunluklara ve dış görünüşü maskeleyen hikâyelere hep ilgi duymuşumdur.

Kendi kökenim de kısmen İrlandalı olduğundan, onu öksüzler trenine götüren koşullar hakkında sessiz kalan İrlandalı bir kız hakkında yazmak istediğime karar verdim. Kontrolümüz dışında gerçekleşen travmatik olayların hayatımızı nasıl şekillendirdiği hakkında yazmak istedim. "Bilinen dünya ile imkânsızlıklar dünyası arasındaki eşikten geçen insanlar, yaşadıklarını aktarmanın ne kadar güç olduğunu keşfederler," diye yazar Kathryn Harrison. Roman boyunca ana karakterim olan Vivian, geçmişinden duyduğu utançtan uzaklaşıp, nihayet onu kabullenme yoluna gidiyor. Ve bu süreçte kendi hayat hikâyesini hatırlayıp anlatmanın yenileyici gücünü öğreniyor.

Önceki dört romanım gibi *Öksüzler Treni* de kültürel kimlik ve aile geçmişi gibi sorularla boğuşuyor. Fakat bunun çok daha büyük bir hikâye olduğunu ve geniş çaplı bir araştırma gerektireceğini en başmdan beri biliyor ve araştırmalarımı genişletmek için büyük bir istek duyuyordum.

RR: Romanınızda tarif ettiğiniz yerleri görmek için Orta Batı'ya gittiniz mi?

CBK: Uzun zamandır Minnesota ve Kuzey Dakota'ya gidip geliyordum. Minneapolis'i oldukça iyi biliyorum ve o bölgeye büyük bir yakınlık duyuyorum. Eşimin ailesinin Minnesota, Park Rapids yakınlarında bir göl evi var ve orada oldukça vakit geçiriyorum. Romanda adı geçen ve günümüzdeki hikâyenin geçtiği yer olarak görülen Maine, Spruce Harbor gibi pek çok küçük kasaba ise benim hayal ürünüm. (Spruce Harbor, *The Way Life Should Be* adlı bir diğer romanımda da geçen bir yer.) Gerçek bir bölgeye hayali bir kasaba yerleştirmek, bana bir yazar olarak hayal gücümü dilediğimce kullanma özgürlüğü veriyor.

RR: Kitabınız için ne tür araştırmalar yaptınız? Trenle bir bağlantısı olan insanlarla görüştünüz mü? Bu nasıl bir histi?

CBK: İnternette *New York Times* ve diğer gazetelere ait makaleler bulduktan sonra öksüzler treni yolcuları tarafından anlatılan ve tarihi arşivlerde yer alan yüzlerce hikâye okudum. Bu araştırmalar doğrultusunda gittiğim New York Halk Kütüphanesi'nde ise adeta çağdaş bir materyal hazinesi buldum. Konuyla ilgili öyküler, çocuk romanları, resimli kitaplar okudum. New York Tenement Müzesi'nde ve Ellis Adası'nda araştırmalar yaptım. Aynı zamanda roman karakterimin İrlandalı kökeni hakkında araştırma yapmak için İrlanda'daki Galway şehrine gittim.

Romanı yazdığım süre boyunca New York ve Minnesota'daki tren yolcularının toplantılarına katıldım. Onlarla ve onların çocuklarıyla, torunlarıyla görüştüm. Hâlâ hayatta olan az sayıda tren yolcusu vardı, onlar da doksan yaşının üzerindeydi. Her birinin bana ve diğerlerine hikâyelerini anlatmaya ne kadar hevesli olduğunu görmek beni şaşırtmıştı. Onlarla konuşup hikâyelerini dinlerken yaşadıkları zorlukların üzerinde durmadıklarını, onun yerine çocukları ve torunlarıyla birlikte oldukları için – o trenlere binmemiş olsalardı asla sahip olamayacakları hayatları için şükrettiklerini gördüm. Ve romanımda gerçek hayatta yapması zor olan bir şeyi yapabileceğimi fark ettim: Bir kurtuluş hikâyesi yaratma gereği duymaksızın, bu deneyimlerin sert detayları üzerinde durabilirdim.

RR: Araştırmalarınız esnasında sizi en çok şaşırtan, hiç ummadığınız şey neydi?

CBK: On yıllar boyunca insanlar bindikleri trenden başka bir tren olmadığına inanmışlar. Yetmiş beş yıllık büyük bir sosyal deneyin parçası olduklarından haberleri yokmuş. Çocukları ve torunları (ki bazı tahminlere göre iki milyondan fazla kişiler) bu konuyla ilgilenip sorular sormaya başlayana ve diğer tren yolcularıyla tanışıp hikâyelerini paylaşana dek gerçeği bilmiyorlarmış.

RR: Ana karakterleriniz olan iki genç kız, zaman ve koşullar bakımından birbirinden oldukça ayrı olsalar da bazı ortak noktaları var. Biraz bundan bahseder misiniz?

CBK: Roman yazarken çoğu zaman içgüdülerinizle hareket edersiniz. On yedi yaşında bir Penobscot Kızılderilisi olan Molly hakkında yazmaya başladığımda, ister inanın ister inanmayın, doksan bir yaşındaki varlıklı, dul bir kadın olan Vivian ile aralarında benzerlikler olduğunu hemen fark edememiştim.

Fakat yazmaya devam ettikçe, bazı biyografik benzerliklere ek olarak psikolojik bakımdan da benzer olduklarını gördüm. İki karakterin de babası ölmüş, anneleri hastaneye kaldırılmıştı. İkisi de evden eve dolaşmış ve kültürel kalıpları dolayısıyla önyargıyla karşılaşmıştı. İkisinin de aile yadigârı birer tılsımlı eşyası vardı. İkisi için de değişim tanımlayıcı bir ilkeydi. İkisi de genç yaştan itibaren uyum sağlamayı, yeni kimlikler edinmeyi öğrenmişti. Yaşamlarının çoğunu riski azaltarak, karışıklıklardan kaçınarak geçirmiş ve geçmişleri hakkında sessiz kalmışlardı. Vivian –Molly'nin sorularına cevaben– uzun zaman önce yaşadıklarıyla yüzleşmeye başlayana dek, ikisi de yaşamlarında değişiklik yapacak cesareti bulamamıştı.

RR: Eserinizde bol bol adı geçen Maine ile olan bağınızdan ve hislerinizden bahseder misiniz?

CBK: Annem ve babamın Güneyli olmalarına rağmen, ben altı yaşındayken Maine'ye taşındık ve bir daha arkamıza bakmadık. Kendime bir Maine'li demesem de iki kız kardeşim orada doğdukları için öyle oldukları söylenebilir. Fakat gençlik yıllarımı Penobscot Nehri'nin yakınlarındaki otuz beş bin nüfuslu bir Maine kasabası olan Bangor'da geçirdim. Yaklaşık on yıl önce anne ve babam Mount Desert Adası'ndaki küçük bir kıyı köyü olan Bass Harbor'a taşındılar. Üç kız kardeşimin de anne ve babamın evine üç kilometre uzaklıkta evleri var ve biri, ailesiyle birlikte tüm yıl boyunca orada yaşıyor. Bense yazları ve diğer tatilleri adada geçirecek kadar şanslıyım. Oğullarım orayı memleketi olarak görüyor. Benim içinse anlamı oldukça basit: Maine benim kişiliğimin bir parçası.

RR: Kitabınızda zamanı nasıl kullandığınızdan biraz bahseder misiniz?

CBK: *Öksüzler Treni*'nin günümüzü anlatan hikâyesi bir-

kaç aylık, geçmişi anlatan bölümleriyse 1829 yılından 1943 yılma kadar yirmi üç yıllık bir süreyi kapsıyor. Bu iki bölümün birbirini tamamlaması için aralarında nasıl bir denge kuracağımı bulmak biraz zaman aldı.

Genellikle iki ayrı zamanda geçen hikâyeler okurken, bir zamanı diğerine tercih ettiğimi ve onun anlatıldığı bölüme gelmek için sabırsızlandığımı fark ederim. *Öksüzler Treni*'nde bu durumdan kaçınmak için iki hikâyeyi birlikte örerek birbiriyle bağlantılar ve yansımalar taşımalarını sağlamaya çalıştım. Örneğin bir bölümde Vivian'in büyükannesi ona bir kolye veriyor, sayfalar sonra Molly bu kolyeyle ilgili yorumda bulunuyordu. Ama bu referansların fazla yalın ve açık olmalarını değil, karmaşık olmalarını istedim. Ayrıca geçmişte geçen hikâyenin şaşırtıcı bir olayla aniden sona ermesini ve günümüzde geçen hikâyenin, onu kaldığı yerden devam ettirmesini istedim. Böylece hikâyenin anlatımı da ortaya çıkmış oluyordu: Vivian, Molly'ye hikâyesini günümüzde anlatıyordu. Bazen bütün taşları nasıl yerlerine oturtacağımı düşünmekten başıma ağrılar girdi desem yeridir. Neyse ki editörüm pek çok kez çıkagelip beni bu durumdan kurtardı.

GERÇEK ÖKSÜZLER TRENLERİ HAKKINDA KISA BİR HİKÂYE

Öksüzler Treni, ülkemizin geçmişine dair az bilinen fakat tarihi açıdan önemli bir dönemi anlatan bir Amerikan hikâyesidir. Öksüzler treni adı verilen bu trenler, 1854 ve 1929 yılları arasında iki yüz binden fazla öksüz, terk edilmiş ve evsiz çocuğu taşıdılar. Bu çocukların çoğu, tıpkı kitaptaki karakter gibi birinci kuşak İrlandalı Katolik göçmenlerdi. Amerika'nın doğusundaki kıyı kentlerinden toplanan çocuklar, 'evlat edinilmeleri' için Orta Batı'ya götürülmüş, fakat genellikle köle gibi çalıştırılmışlardı. Programın kurucusu olan Charles Loring Brace, sıkı çalışmanın, eğitimin, katı fakat şefkatli bir şekilde çocuk yetiştirmenin ve tabii ki Orta Batılı Hıristiyan aile değerlerinin, bu çocukları ahlâksızlık ve yoksullukla dolu bir hayattan kurtarmanın tek yolu olduğuna inanıyordu. 1930'lu yıllara kadar bir sosyal güvenlik ağı yoktu ve tahminen on binden fazla çocuk New York City sokaklarında yaşamaktaydı.

Bu çocukların çoğu kısacık hayatlarında büyük travmalar yaşamıştı ve nereye gittiklerine dair hiçbir fikirleri yoktu. Tren bir istasyonda durur, kasaba halkı da onları incelemek için ora-

da toplanırdı. Çoğu kez çocukların tarlada çalışabilecek kadar kuvvetli olup olmadıklarını anlamak için dişlerini, gözlerini, kol ve bacaklarını kontrol eder ya da yemek ve temizlik yapabilecek kadar akıllı ve uysal olup olmadıklarına bakarlardı. Genellikle ilk seçilenler bebekler ve sağlıklı erkek çocukları olurdu. Büyük kız çocukları ise en son seçilirdi. Kısa bir deneme süresinin ardından, çocuklar sözleşmeyle onları isteyen ailelere verilirdi. Seçilmeyen çocuklar ise yeniden trene biner ve bir sonraki kasabada şanslarını denemek üzere yola çıkarlardı.

Bazı çocuklar yeni aileleri ve yeni kasabalarında sevgiyle karşılanırken, bazıları dövülür, kötü muamele görür, dalga geçilir ya da yok sayılırdı. Kültürel kimliklerine ve geçmişlerine dair neleri varsa kaybederlerdi. Kardeşler birbirinden ayrılır, birbirleriyle iletişim kurmaları sağlanmazdı. Şehirli çocuklardan duygusal ve fiziksel açıdan hazır olmadıkları ağır çiftlik işlerinde çalışmaları beklenirdi. Çoğu İtalya, Polonya ve İrlanda göçmeni olan çocuklar, tuhaf aksanları yüzünden alay konusu olur, bazıları neredeyse hiç İngilizce konuşamazdı. Kıskançlık ve rekabet, yeni ailelerde anlaşmazlıklara yol açardı. Bu yüzden pek çok çocuk kendini hiçbir yere ait hissedemezdi. Bazıları kendilerini isteyecek birilerini bulmak için evden eve dolaşır, birçoğu da kaçardı. Çocuk Esirgeme Kurumu kaçan çocukların izini sürmeye çalışsa da, aradaki büyük mesafeler ve iyi tutulmayan kayıtlar bunu zorlaştırırdı.

Bu trenlerde yolculuk etmiş pek çok kişi, o yıllar hakkında konuşmamayı tercih ediyordu. Ancak yıllar geçtikçe bazı tren yolcuları ve onların soyundan gelenler, o zamana dek erişmelerine izin verilmeyen kayıtlara bakmak istediler. Konuştuğum yolculardan biri olan doksan dört yaşındaki Pat

Thiessen, elli yaşındayken nihayet üzerine anne ve babasının ismi yazan doğum belgesini aldığında sevinçten bağırdığını söylüyor. "Biraz da olsa kendimle ilgili bir şeyler öğrendiğim için çok mutlu oldum," diyor Thiessen. "Kendimi (hâlâ) eksik hissediyorum. Merak ediyorum: Büyükanne ve büyükbabalarım nasıl insanlardı? Ailemin bana vereceği neleri vardı? Ben kim olacaktım? Bilirsiniz, bütün bunları düşünüp duruyorum. Bu kötü bir ailede büyüdüğüm anlamına gelmiyor. Güzel bir evim ve ailem vardı. Ancak onların benim ailem olmadığını hep hissettim. Değillerdi de."